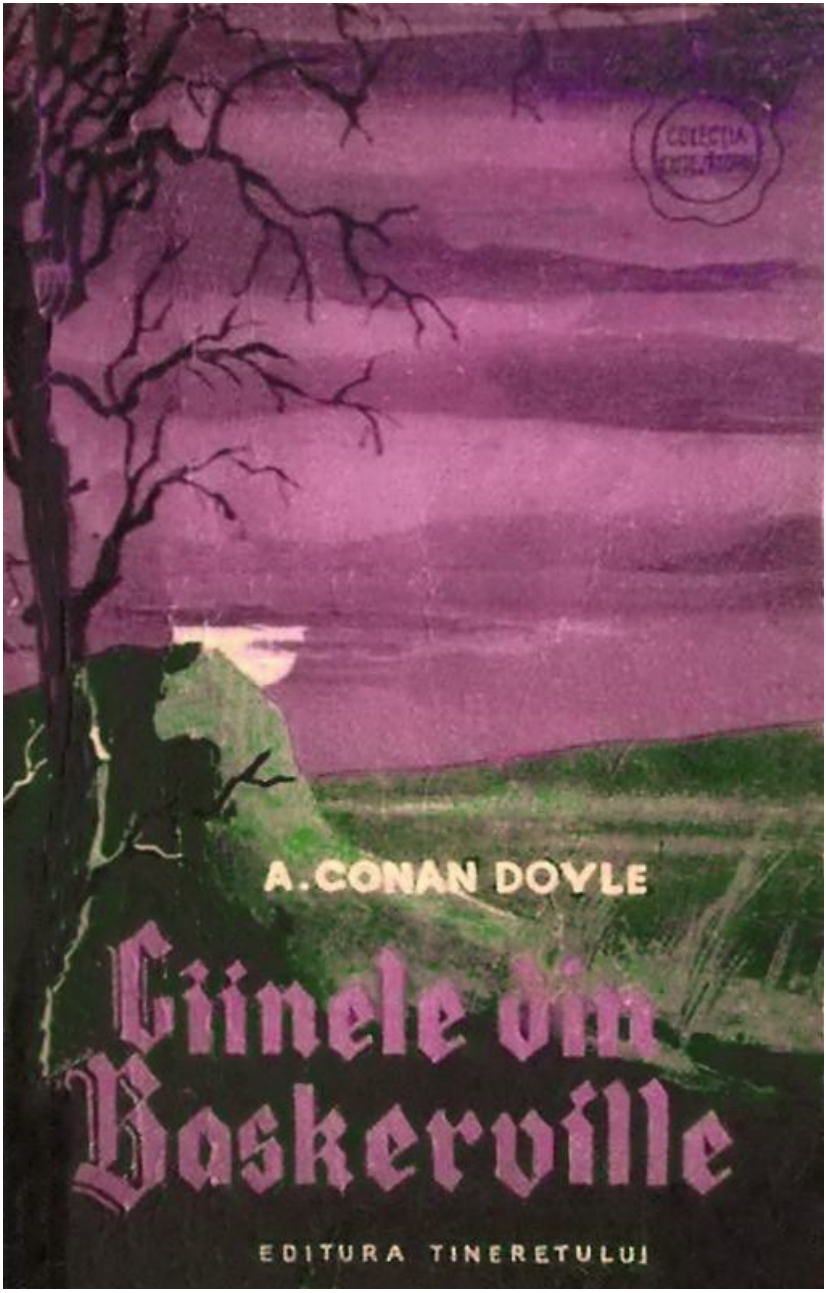
A. CONAN DOYLE
Câinele din Baskerville
EDITURA TINERETULUI

[Cîinele din Baskerville]

[Arthur Conan Doyle]

O altă aventură a lui Sherlock Holmes

Traducere: [Mircea Alexandrescu şi Costache Popa]
Editura [Tineretului], [1957]

[Cîinele din Baskerville]

Versiune ebook: [1.0]

[Cîinele din Baskerville]

© Editura , 1957 (ptr. ediţia în limba română)
Toate drepturile rezervate

LEIPZIG
BERNHARD TAUCHNITZ 1902

Dragul meu Robinson, începutul acestei povestiri se datoreşte istorisirii tale despre o legendă din ţinutul de la apus. Pentru aceasta şi pentru ajutorul tău în toate amănuntele, îţi trimit mulţumirile mele

Al tău foarte credincios,
A. CONAN DOYLE
HINHEAD, HARLEMERE

CAPITOLUL I
DOMNUL SHERLOCK HOLMES

Domnul Sherlock Holmes, care de obicei se trezea tîrziu dimineaţa, în afară de acele împrejurări destul de dese cînd veghea toată noaptea, era tocmai la gustarea de dimineaţă. Eu mă aflam pe covorul din faţa căminului şi ridicam bastonul pe care vizitatorul nostru din noaptea trecută îl uitase la plecare. Era o piesă frumoasă, din lemn masiv, cu mînerul în formă de bulb, unul din acelea cunoscute sub numele de „Panang Iawyer”[1]. Chiar sub bulb avea un inel mare, de argint, lat de doi centimetri şi ceva. Pe el era gravat: „Lui James Mortimer M.R.C.S.[2], de la prietenii săi din S.C.C.” şi data „1884”. Era în totul unul din acele bastoane, pline de prestanţă, solide, de nădejde şi pe care obişnuiau să le poarte doar medicii de casă, de modă veche.

— Ei, bine, Watson, ce ai de zis despre el? Holmes şedea cu spatele la mine, iar eu nu făcusem nimic care să-i arate cu ce mă îndeletniceam.

— De unde ştii ce fac? Îmi vine să cred că ai ochi şi la ceafă.

— Am însă în faţa mea o cană de cafea strălucitoare pe o tavă de argint, îmi răspunse el. Dar,

Spune-mi, Watson, ce crezi despre bastonul vizitatorului nostru? Cum n-am avut norocul să dăm de el şi nu avem habar de scopul vizitei lui, această amintire lăsată din întîmplare devine importantă. Ia să te văd cum reconstituieşti tu omul, cercetînd acest baston.

— Cred. – I-am răspuns eu, folosindu-mă cît mai mult de metodele colegului meu. – Că doctorul Mortimer este un

1 Panang iawyer — baston de plimbare din lemn de palmier. Penang (numele unei specii de palmier), (n. t.)

2 M.R.C.S. — Member of royal college Surgeons — Membru al colegiului regal de chirurgie. (n. t.)

medic mai în vîrstă, cu faimă, foarte respectat, deoarece cei ce-l cunosc i-au dăruit acest semn de preţuire.

— Bine, făcu Holmes. Minunat!

— Mai cred că sînt toate probabilităţile ca el să fie un medic de ţară, care îşi face o mare parte din vizitele la bolnavi, mergînd pe jos.

— Cum aşa?

— Pentru că acest baston arătos este atît de tocit, încît cu greu mi-aş putea închipui un medic de oraş care să umble cu el. Capătul de jos, din fier masiv, e ros cu desăvîrşire, deci e limpede că posesorul lui a umblat mult cu el.

— Perfect logic! Făcu Holmes.

— Şi apoi mai e şi chestiunea cu prietenii din S.C.C. Aş înclina să cred că e vorba de vreo asociaţie de vînătoare, o asociaţie locală, pe ai cărei membri este cu putinţă să-i fi îngrijit cîndva şi în schimb ea i-a dăruit o mică atenţie.

— Într-adevăr, Watson, te întreci pe tine însuţi, zise Holmes, împingîndu-şi scaunul îndărăt şi aprinzîndu-şi o ţigară. Mă văd silit să-ţi spun că în toate dările de seamă pe care ai binevoit să le faci în legătură cu micile mele succese, de obicei ţi-ai subapreciat propria ta iscusinţă. E cu putinţă să nu fii tu însuţi un izvor de lumină, dar eşti, de sigur, un îndrumător de lumină. Unii oameni, neavînd geniu, au totuşi o putere vădită de a-l stimula.

— Mărturisesc, iubite coleg, că îţi sînt foarte îndatorat.

Niciodată pînă atunci nu-mi spusese astfel de vorbe şi trebuie să recunosc că mi-au făcut mare plăcere, pentru că adesea am fost necăjit de nepăsarea lui faţă de admiraţia ce i-o arătam şi de încercările pe care le făcusem ca să popularizez metodele lui de lucru. D asemenea mă mîndream, gîndindu-mă că-mi însuşisem atît de desăvîrşit metoda lui, încît s-o pot aplica în aşa fel, încît să merit încuviinţarea lui. Îmi luă apoi bastonul din mînă şi îl cercetă cîteva clipe cu ochiul liber. După aceea, cu un aer de viu interes, puse jos ţigara şi, ducîndu-se cu bastonul la

fereastră, începu iarăşi să se uite la el cu o lupă.

— Interesant, deşi prea puţin grăitor, zise el întorcîndu-se în colţul său preferat de pe canapea. Fără îndoială că bastonul ne oferă una sau două indicaţii. Ele ne slujesc ca bază pentru mai multe deducţii.

— Mi-a scăpat ceva? Întrebai eu dîndu-mi oarecare importanţă. Cred că n-am pierdut din vedere nimic din care s-ar putea deduce ceva.

— Mă tem, dragul meu Watson, că cele mai multe dintre concluziile tale au fost greşite. Cînd ţi-am mărturisit că mă stimulezi, am înţeles prin aceasta, ca să fiu sincer, că dîndu-mi seama de greşelile tale, întîmplător mă îndrept eu spre adevăr. Nu zic că în această problemă greşeşti în întregime. Cu siguranţă că cel în cauză e medic de ţară şi merge mult pe jos.

— Atunci am avut dreptate.

— Numai în această privinţă.

— Dar asta este tot.

— Nu, nu dragul meu Watson, asta nu-i tot, în nici un caz nu e tot. Eu, de pildă, cred că un dar pentru un medic e mai firesc să vină din partea unui spital decît a unei asociaţii de vînătoare şi astfel cînd literele C.C. sînt puse după aceea a spitalului, atunci îţi vin în minte, în chip firesc, cuvintele Charing Cross.

— Poate că ai dreptate.

— Pe această cale sînt probabilităţi de a dezlega problema. Şi dacă pornim de la aceasta ca ipoteză de lucru, avem o bază nouă pe care să începem reconstituirea necunoscutului nostru vizitator.

— Bine, atunci, presupunînd că S.C.C. înseamnă „Spitalul Charing Cross”, ce alte concluzii mai putem trage?

— Nu apare niciuna de la sine? Îmi cunoşti procedeele. Aplică-le!

— Nu-mi vine în minte decît concluzia evidentă că respectivul şi-a practicat profesia la oraş înainte de a fi plecat la ţară.

— Cred că ne-am putea aventura ceva mai departe. Priveşte lucrurile prin această prismă. În ce împrejurare ţi se pare cel mai probabil să se facă un astfel de dar? Cu ce prilej s-ar întruni prietenii ca să-i dea o mărturie a preţuirii lor? Fără îndoială, în clipa în care doctorul -Mortimer s-a retras din serviciul spitalului cu scopul de a începe să profeseze pe cont propriu. Ştim că e vorba de un dar şi bănuim că el a fost făcut cu prilejul trecerii de la un spital de oraş la profesarea meseriei la ţară. Înseamnă oare a împinge presupunerile prea departe, spunînd că darul a fost făcut cu prilejul acestei schimbări?

— Desigur, lucrul pare cu putinţă.

— Acum ai să-ţi dai seama că el nu putea să facă parte din conducerea spitalului, pentru că numai un om care şi-a făcut un renume la Londra putea să deţină un asemenea post şi un astfel de om nu s-ar înfunda la ţară. Atunci ce era omul cu pricina? Dacă lucra la spital şi totuşi nu făcea parte din conducere, nu putea fi decît un intern la chirurgie sau la serviciul medical, ceva mai mult decît un doctorand. Şi a părăsit spitalul acum cinci ani – data se vede pe baston. Aşadar, dragul meu Watson, medicul tău de casă, solemn, un om între două vîrste, se spulberă şi apare un tînăr sub treizeci de ani, simpatic, modest şi distrat, care e stăpînul unui cîine de care e foarte legat şi pe care, în linii mari, ţi l-aş descrie ca fiind mai mare decît un terrier[3] şi mai mic decît un mastiff[4]. Începui să rîd neîncrezător, în timp ce Sherlock Holmes, rezemîndu-se pe canapea, trimitea spre tavan rotocoale de fum.

— În privinţa ultimelor ipoteze, îmi lipsesc mijloacele de control. – Spusei eu. – Dar cel puţin nu este greu să găsesc cîteva date asupra vîrstei şi carierei lui.

Scosei anuarul medical din raftul meu cel mic, cu cărţi

---

3 Terrier — specie de cîine îndrăzneţ şi neastîmpărat, care are obiceiul să scormonească pămîntul. (n. t.)

4 Mastiff — specie de cîine mare şi puternic ca un dulău, cu urechile căzute şi cu pielea fălcilor atîrnînd. (n. t.)

de medicină, şi începui să-i caut numele. Erau mai mulţi Mortimer-i, dar numai unul putea fi vizitatorul nostru. Citii cu glas tare datele privitoare la el: - Mortimer James, M.R.C.S, 1882, Grimpen, Dartmoor (Devon), medic internist la spitalul Charing Cross, din 1882 pînă în 1884. A obţinut premiul Jackson pentru o lucrare de patologie comparată, intitulată: „Este oare boala un atavism? „, membru corespondent al Societăţii suedeze de patologie, autor al volumului „Cîteva ciudăţenii ale atavismului „(Lancet, 1882), „Progresăm noi oare? „(Gazeta Psihologică, Martie, 1883), medic titular al parohiilor din Grimpen, Thorsley şi High Barow.

— Nici un cuvînt despre acea asociaţie locală de vînătoare, Watson. – Îmi spune Holmes cu un surîs ironic. – Dar e un medic de ţară, după cum ai remarcat tu cu atîta pătrundere. Cred că deducţiile mele sînt pe deplin justificate. Cît despre calificative, am spus, dacă memoria nu mă înşeală, simpatic, modest şi distrat. Din experienţă ştiu că în lumea aceasta numai un om simpatic primeşte dovezi de prietenie, numai un om modest îşi părăseşte cariera la Londra, pentru ca să plece la ţară, şi numai unul distrat îşi lasă bastonul în loc de carte de vizită după ce te-a aşteptat o oră la tine acasă.

— Şi cîinele?

— Avea obiceiul să-i ducă bastonul stăpînului, ţinîndu-se după el. Fiind un baston greu, cîinele îl ţinea strîns de la mijloc şi urmele dinţilor lui se văd foarte clar. După cum arată spaţiul dintre aceste urme, înclin să cred că falca cîinelui e prea mare pentru un terrier şi nu îndeajuns de mare pentru un mastiff. Ar fi putut să fie... da, pe legea mea e un spaniel[5] cu păr cîrlionţat.

Se ridicase şi umbla în sus şi în jos prin cameră, în timp ce vorbea. Se opri, apoi lîngă fereastră. Glasul lui suna atît de convingător, încît îmi îndreptai privirea spre el cu

---

5 Spaniel — specie de cîine cu păr mare şi mătăsos şi cu urechile, căzute. (n. t.)

uimire.

— Dragul meu prieten, cum e oare cu putinţă să fii atît de sigur de asta?

— Pentru simplul motiv că îl văd pe acest cîine chiar pe pragul uşii noastre şi, iată, acum că sună stăpînul. Te rog nu pleca, Watson. Îţi este coleg şi prezenţa ta îmi poate fi de folos. Acum e clipa dramatică a destinului, Watson, clipa în care auzi un pas pe scară, cineva intră chiar în viaţa ta şi nu ştiu dacă e spre binele sau spre răul tău. Ce i-ar putea cere doctorul Mortimer, un om de ştiinţă, lui Sherlock Holmes, un specialist în criminologie?... Intră!

Apariţia vizitatorului nostru fu pentru mine o surpriză, căci mă aşteptam să văd tipul clasic al medicului de ţară. Era însă un bărbat foarte înalt, subţire, cu un nas mare şi adus ca un cioc, care ieşea dintre doi ochi cenuşii şi pătrunzători, foarte apropiaţi, strălucind viu de după ochelarii cu ramă de aur. Era îmbrăcat după moda medicilor, dar destul de neîngrijit. Şi aceasta pentru că redingota îi era decolorată, iar pantalonii roşi. Deşi tînăr, spatele lui lung începuse să se încovoaie, şi mergea cu capul împins înainte, cu un aer binevoitor. Cum intră, privirea îi căzu asupra bastonului pe care Holmes îl ţinea în mînă şi se repezi spre el, exclamînd de fericire:

— Sînt nespus de bucuros! Nu eram sigur dacă l-am lăsat aici sau la biroul naval. Pentru nimic în lume n-aş vrea să pierd acest baston.

— Un dar, de bună seamă? Spuse Holmes.

— Da, domnule.

— De la spitalul Charing Cross?

— De la vreo doi prieteni de acolo, cu prilejul căsătoriei mele.

— Ei, fir-ar să fie! Nu-i bine! Exclamă Holmes, clătinînd din cap.

Doctorul Mortimer clipi prin ochelari, cu o uşoară uimire:

— De ce nu-i bine?

— Doar pentru că ne cam stricaţi socoteala micilor noastre deducţii. Căsătoria dumneavoastră spuneţi?

— Da, domnule. M-am căsătorit şi aşa am părăsit spitalul şi cu el toate nădejdile de a ajunge medic consultant. Trebuia să-mi făuresc şi eu un cămin.

— Aşa, aşa! La urma urmei nu ne-am înşelat chiar atît de mult, spuse Holmes. Şi acum, doctore James Mortimer...

— Nu sînt doctor, domnule, ci doar un mic membru al Colegiului regal de chirurgie.

— Şi, bineînţeles, un om cu o minte clară.

— Un amator în ştiinţă, domnule Holmes, un om care culege scoici de pe ţărmurile marelui şi necunoscutului ocean... Presupun că mă adresez domnului Sherlock Holmes şi nu...

— Nu. Dînsul e prietenul meu, doctorul Watson.

— Mă bucur de cunoştinţă, domnule. Am auzit de numele dumneavoastră atît de des pomenit în legătură cu acela al prietenului dumneavoastră. Mă interesează foarte mult persoana dumneavoastră, domnule Holmes. Nici nu mă aşteptam să aveţi un craniu atît de dolicocefalic şi o dezvoltare supraorbitală atît de pronunţată. Mi-aţi îngădui să palpez craniul dumneavoastră de-a lungul sudurii parietale? Un mulaj al craniului dumneavoastră, domnule Holmes, pînă cînd piesa originală va fi disponibilă, ar fi o adevărată podoabă în orice muzeu antropologic. Nu v-am pus gînd rău, dar mărturisesc că tare jinduiesc după craniul dumneavoastră.

Sherlock Holmes îi făcu semn ciudatului nostru vizitator să ia loc pe scaun.

— Văd că sînteţi tot atît de preocupat de activitatea dumneavoastră, pe cît sînt şi eu de a mea, spuse el. Observ, după degetul arătător, că vă răsuciţi singur ţigările. Nu vă sfiiţi şi aprindeţi una.

Omul scoase tutunul şi foiţa şi şi-o răsuci cu o surprinzătoare îndemînare. Avea degete lungi, nervoase şi la fel de suple şi neastîmpărate ca antenele unei insecte.

Holmes era tăcut, dar scurtele lui priviri fulgerătoare îmi arătau cît de mult îl interesa ciudatul nostru oaspete.

— Presupun, domnule. – Spuse el în sfîrşit – că nu numai ca să-mi examinaţi craniul mi-aţi făcut cinstea de a mă căuta aci noaptea trecută şi astăzi iarăşi.

— Nu, domnule, nu, deşi sînt fericit că am avut prilejul să fac şi acest lucru. Am venit la dumneavoastră, domnule Holmes, pentru că recunosc că sînt un om fără simţ practic şi pentru că în mod neaşteptat am fost pus în faţa unei probleme cît se poate de serioase şi neobişnuite. Aşadar, recunoscînd că sînteţi al doilea dintre cei mai iscusiţi specialişti din Europa...

— Într-adevăr, domnule! Aş putea să aflu de la dumneavoastră cine are cinstea să fie primul? Întrebă Holmes cu asprime.

— Atenţia oricărui om cu o minte riguros ştiinţifică este atrasă de opera domnului Bertillon.

— Atunci n-ar fi fost mai bine să-l consultaţi pe el?

— Am spus, domnule, că pentru un om cu o minte riguros ştiinţifică. Dar toată lumea ştie că sînteţi singurul om cu spirit practic în aceste probleme. Aş vrea să cred, domnule, că dintr-o neînţelegere, nu

Am...

— O clipă, îl întrerupse Holmes. Cred. Doctore Mortimer, că ar fi mai înţelept să-mi spuneţi deschis ce fel de problemă anume este aceea în care îmi cereţi ajutorul.

CAPITOLUL II
BLESTEMUL FAMILIEI BASKERVILLE

— Am în buzunar un manuscris, spuse doctorul James Mortimer.

— L-am zărit de cum aţi intrat în odaie, îi răspunse Holmes.

— E un manuscris vechi.

— De la începutul secolului al XVIII-lea, dacă nu e cumva fals.

— Cum de ştiţi asta, domnule?

— În timp ce vorbeaţi, am putut să văd o fîşie de vreo cinci centimetri din acest document. N-ar fi un expert prea strălucit acela care n-ar fi în stare să indice data unui document cu aproximaţie cam de o decadă. Aţi citit poate mica mea monografie, pe care am scris-o cu privire la acest subiect. Documentul dumneavoastră îl plasez în anul 1730.

— Data lui exactă este 1742.

Doctorul Mortimer îl scoase din buzunarul de la piept: Acest document de familie mi-a fost încredinţat de sir Charles Baskerville, a cărui năprasnică şi tragică moarte de acum vreo trei luni a produs vîlvă în Devonshire. Pot să afirm că i-am fost prieten apropiat şi medic curant. Avea o minte clară, domnule, era un om dibaci, cu spirit practic şi la fel de lipsit de fantezie ca şi mine. Totuşi a luat acest document foarte în serios şi se pregătise sufleteşte pentru un deznodămînt de care de altfel a şi avut parte pînă la urmă.

Holmes întinse mîna după manuscris şi îl desfăcu pe genunchi.

— Ai să observi, Watson, că litera s e scrisă cînd lung, cînd scurt. E una din cele cîteva indicaţii care mi-au îngăduit să-i precizez data.

Îmi aruncai privirea, peste umărul lui Holmes, la hîrtia îngălbenită şi la scrisul ce abia mai putea fi citit. În partea

de sus era scris “Castelul Baskerville „, iar mai jos, în cifre mari şi scrise neîndemînatic, “1742 „.

— Pare să fie o relatare a vreunui fapt.

— Da, este relatarea unei anumite legende care circula în familia Baskerville.

— Dar cred că vreţi să mă consultaţi în privinţa vreunei probleme mai de actualitate şi mai practică.

— Este cît se poate de actuală. Cel mai real şi mai urgent caz pe care trebuie să-l lămuriţi pînă în douăzeci şi patru de ore. Dar manuscrisul e scurt şi în strînsă legătură cu această afacere. Cu voia dumneavoastră am să vi-l citesc.

Holmes se cufundă în scaun, îşi împreună degetele şi închise ochii, cu un aer de resemnare. Doctorul Mortimer întoarse manuscrisul spre lumină şi cu glasul lui răguşit citi tare următoarea şi ciudata relatare dintr-o lume de altădată:

— Despre originea cîinelui din Baskerville au mai fost multe versiuni; totuşi, fiindcă descind în linie directă din Hugo Baskerville şi fiindcă am aflat întîmplarea de la tatăl meu, care şi el o ştia la rîndu-i de la părintele său, am aşternut-o pe hîrtie cu credinţa nestrămutată că s-a întîmplat aievea, precum este arătată aci mai jos. Şi aş vrea să credeţi, fiii mei, că aceeaşi justiţie care pedepseşte păcatul îl poate cu multă înduplecare şi ierta, şi că nu există blestem cît de apăsător care să nu poată fi desfăcut prin rugăciune şi pocăinţă. Să învăţaţi apoi din această istorisire să nu vă temeţi de roadele trecutului şi mai de grabă să fiţi prevăzători în viitor, ca să nu se dezlănţuie asupră-ne, spre pieirea noastră, iarăşi acele patimi netrebnice, din pricina cărora familia noastră a suferit atît de cumplit... Aflaţi apoi că pe vremea Marii Răscoale (pentru a cărei povestire vă povăţuiesc foarte călduros să citiţi tratatul învăţatului Clarendon) această cetăţuie din Baskerville era în stăpînirea unuia cu numele de Hugo, despre care n-ar fi păcat a spune că era cel mai sălbatic, mai păgîn şi mai

necredincios dintre oameni. La drept vorbind,, vecinii i-ar fi trecut cu vederea aceste păcate ştiind că prin partea locului n-au avut de-a face niciCînd cu sfinţi, dar numele său ajunsese de pomină prin toată partea de apus, din pricina unor destrăbălări şi a firii lui sălbatice. S-a întîmplat ca acest Hugo să îndrăgească (dacă sub un nume atît de luminos poate de fapt sălăşlui o patimă atît de întunecată) pe fiica unui yeoman[6] ce avea pămînt în vecinătatea domeniului Baskerville. Dar tînăra fecioară fiind sfioasă şi cuminte i se ferea mereu din cale, căci se temea de numele acesta blestemat. Aşa că odată, de sfîntul Mihail, s-a întîmplat ca acest Hugo, cu cinci sau şase dintre tovarăşii lui de petrecere şi dezmăţ, să se năpustească pe furiş în fermă şi s-o răpească pe fată, tatăl şi fraţii ei fiind plecaţi de acasă, lucru pe care el îl ştia prea bine. După ce au adus-o în castel, fecioara a fost închisă într-o încăpere de sus, în vreme ce Hugo cu prietenii lui s-au pus pe o orgie grozavă, precum le era obiceiul de fiecare noapte. Atunci sărmana fată păru că şi-a pierdut minţile la auzul cîntecelor, strigătelor şi grozavelor înjurături ce răzbeau de jos pînă la ea, căci se zice că Hugo Baskerville cînd era ameţit de vin rostea vorbe ce ar fi putut să piardă pe oricare alt om ce le-ar fi grăit. Şi aşa, sub puterea spaimei sale, a înfăptuit ceea ce ar fi putut înspăimînta şi pe cel mai curajos şi îndrăzneţ bărbat, căci, slujindu-se de viţa ce acoperea peretele dinspre miazăzi, pe care îl mai acoperă şi azi, ea a coborît de la fereastra de sub streaşină şi s-a îndreptat spre casă, trecînd printre mlaştini – fiind cale de trei leghe între castel şi casa tatălui ei.

Ceva mai tîrziu, Hugo s-a întîmplat să-şi părăsească oaspeţii, ca să ducă prizonierei lui mîncare şi băutură şi, de va fi cu putinţă, alte lucruri mai rele, dar a găsit colivia goală şi pasărea fugită. Atunci, după cît se pare, a arătat ca unul ce era posedat de diavol, căci, repezindu-se pe scară

---

6 Yeoman — un proprietar de pămînt, născut liber, un prim grad de nobleţe de ţară. (n. t.)

în sala de ospăţ, a sărit pe masa cea mare pe care zburau potire şi talgere şi a urlat în gura mare, de faţă cu toţi tovarăşii lui de chef, că e gata să-şi dăruiască satanei şi trup şi suflet, numai să poată pune iarăşi mîna pe fată. Şi în vreme ce chefliii înmărmuriseră de furia lui, unul mai deşucheat, sau poate mai băut decît ceilalţi, a strigat să se asmută cîinii pe urma ei. Drept care Hugo a ieşit în goană din casă, strigînd la slugi să-i înşeueze iapa şi să-i slobozească haita, dîndu-le cîinilor o batistă de-a fetei, şi aşa i-a asmuţit pe urmele ei, pornind cu larmă mare pe lumina lunii, peste locurile mlăştinoase.

Şi iată că o bucată de vreme chefliii au stat gură-cască, neputînd pricepe tot ce se petrecuse. Dar pe dată cugetul lor îndobitocit a înţeles ce faptă urma să se petreacă pe acele locuri şi atunci s-a stîrnit mare învălmăşeală, unii strigînd după pistoale şi cai, alţii după cîte o sticlă de vin. Într-un răstimp nebunilor le-a mai venit mintea la cap, şi cu toţii, treisprezece la număr, au încălecat şi au pornit în urmărire. Deasupra lor luna strălucea limpede, iar ei călăreau umăr la umăr în galop, luînd calea pe care fata ar fi trebuit s-o apuce, dacă ar fi fost să ajungă acasă.

Şi au mers ei cale de o milă-două, pînă ce au trecut pe lîngă un păstor de noapte ce se afla pe locurile mlăştinoase şi au strigat să-l întrebe de nu văzuse pe cei ce goneau. Şi omul, după cum spune legenda, era atît de înnebunit de spaimă, că abia de putea vorbi, dar în cele din urmă le-a spus că văzuse într-adevăr pe nefericita fecioară cu cîinii pe urmele ei.

„Dar am văzut mai mult decît atît. – Le-a spus el. – Căci Hugo Baskerville a trecut pe lîngă mine pe iapa lui neagră, iar după el alerga ca o umbră un cîine, ce părea ieşit din străfundul iadului şi pe care, ferească sfîntul, n-aş vrea să-l văd după mine.”

Atunci cavalerii cei beţi l-au hulit pe păstor şi au pornit-o mai departe călare. Dar deodată sîngele le-a

îngheţat în vine, căci s-a auzit un tropot de galop peste locurile mlăştinoase şi iapa cea neagră, toată parcă muiată în spumă albă, trecu pe lîngă ei cu frîul atîrnînd şi cu şaua goală. Atunci chefliii au dat pinteni cailor ce mergeau vîrîţi unul într-altul, căci o mare spaimă îi cuprinsese; totuşi au mers mai departe peste locul mlăştinos, cu toate că fiecare bucuros şi-ar fi întors calul, dacă ar fi fost singur.

Călărind încet au dat în sfîrşit peste cîini. Aceştia, deşi renumiţi prin curaj, stăteau strînşi grămadă unul într-altul şi scheunau şi chelălăiau pe marginea unei rîpe de pe locurile acestea, unii ferindu-se la o parte, iar alţii rînjind şi cu ochii ţintă la rîpa îngustă din faţa lor.

Cînd ceata de oameni a oprit caii, era – după cum vă puteţi închipui – mai dezmeticită decît la plecare. Cei mai mulţi n-ar mai fi făcut un pas înainte pentru nimic în lume. Dar trei dintre ei, cei mai îndrăzneţi sau poate cei mai băuţi, coborîră cu caii în rîpă. Şi iată că rîpa se deschidea lăsînd un loc larg în care se aflau doi Bolovani mari ce se mai văd încă şi astăzi, din aceia ce fuseseră aşezaţi în vechime de cine ştie ce triburi. Luna strălucea puternic asupra pajiştii, iar în mijloc zăcea nefericita fecioară, pe locul unde căzuse moartă de spaimă şi oboseală. Dar celor trei cavaleri cutezători nu li s-a făcut părul măciucă văzînd trupul ei şi nici cînd l-au văzut pe al lui Hugo Baskerville care zăcea lîngă ea, ci fiindcă se afla acolo o dihanie îngrozitoare, ce sta peste Hugo sfîşiindu-i gîtul, o fiară mare şi neagră ce parcă era un cîine, dar un cîine mai mare decît a văzut vreodată ochi de muritor. Şi cum priveau ei aşa, dihania îi smulse beregata lui Hugo Baskerville, apoi întoarse spre ei ochii ei de foc şi botul din care îi curgeau bale. Cei trei au scos strigăte de groază şi au pornit-o în galop peste locurile mlăştinoase urlînd, să-şi apere scumpa lor viaţă. Se spune că unul din ei a murit chiar în noaptea aceea, din pricina celor văzute, iar ceilalţi doi au rămas neoameni în tot restul zilelor.

Aşa e povestea cu ivirea cîinelui, fiii mei, despre care

se spune că ne torturează neamul cu atîta furie, de la acea vreme. Am aşternut-o pe hîrtie, pentru că ceea ce e limpede ştiut e mai puţin de temut decît ceea ce e doar bănuit. Nu se poate tăgădui că mulţi din familia noastră n-au avut o moarte bună, ci dimpotrivă năprasnică, sîngeroasă şi misterioasă. Totuşi să nădăjduim îndurare de la bunătatea fără margini a Celui de sus, care nu va pedepsi de-a pururi pe nevinovat dincolo de a treia şi a patra spiţă, după cum ne înfricoşează Sfînta Scriptură. Şi numai în paza Celui de sus vă las, fiii mei, şi vă dau sfat vouă, ca măsură de pază, să vă feriţi de a trece peste cîmpia pustie în acele ceasuri ale întunericului, cînd puterile răului stau de veghe.

(De la Hugo Baskerville pentru fiii lui Rodger şi John cu legămînt că nu vor destăinui nimic surorii lor Elisabeth).

După ce doctorul Mortimer isprăvi de citit ciudata povestire, îşi ridică ochelarii pe frunte şi îl privi ţintă pe Sherlock Holmes. Acesta căscă şi aruncă mucul de ţigară în foc, întrebînd:

— Ei bine?

— Nu-l găsiţi interesant?

— Pentru un amator de poveşti.

Doctorul Mortimer scoase atunci din buzunar un ziar împăturit.

— Acum, domnule Holmes, să vă dăm date ceva mai recente. Am aici ziarul Devon Country Chronicle din 14 iunie anul acesta. O scurtă dare de seamă a celor descoperite cu prilejul morţii lui sir Charles Baskerville, ce s-a întîmplat cu cîteva zile mai înainte de această dată.

Prietenul meu se aplecă puţin înainte, devenind dintr-o dată - atent. Vizitatorul nostru îşi lăsă din nou ochelarii pe nas şi începu:

— Recenta moarte neaşteptată a lui sir Charles Baskerville, care fusese propus să devină candidatul probabil al liberalilor în Mid Devon, la alegerile viitoare, a stîrnit un val de tristeţe în întregul ţinut. Cu toate că, de

fapt, sir Charles se stabilise de puţină vreme la castelul Baskerville, felul lui binevoitor şi dărnicia lui fără margini îi atrăsese dragostea şi respectul tuturor celor ce veneau în contact cu el. În aceste zile ale aşa-zişilor „nouveaux riches”[7] este îmbucurător să descoperi un caz în care vlăstarul unei vechi familii din ţinutul nostru, care a cunoscut zile grele, să fie în stare să se ridice singur, să îşi refacă avutul şi să-l aducă cu sine spre a reînvia faima trecută a strămoşilor. După cum bine se ştie, sir Charles a cîştigat sume mari de bani în afacerile din Africa de Sud. Mai înţelept decît cei ce împing lucrurile pînă ce roata norocului se întoarce împotriva lor, el a făcut avere şi s-a întors cu ea în Anglia. Se stabilise doar de doi ani la castelul Baskerville şi toată lumea vorbeşte de marile lui planuri de reconstrucţii şi îmbunătăţiri curmate acum de moartea sa. Neavînd copii, şi-a manifestat dorinţa ca întreg ţinutul să tragă foloase de pe urma averii lui, chiar în timpul vieţii, şi mulţi vor fi avînd motive personale să deplîngă sfîrşitul său timpuriu. Donaţiile sale generoase, pentru opere de binefacere în localitate şi în întregul ţinut, au fost relatate adesea în coloanele ziarului nostru.

Nu se poate spune că împrejurările în care şi-a găsit moartea sir Charles au fost în întregime lămurite de anchetă, dar s-a făcut cel puţin atît cît trebuia ca să se spulbere acele zvonuri ce au apărut alimentate de superstiţia ce dăinuie în acest ţinut. Nu avem nici un motiv să bănuim că ar fi vorba de o dramă sau să ne închipuim că moartea a avut alte cauze decît cele naturale. Sir Charles era văduv şi un om cu destule ciudăţenii. Deşi considerabil de bogat, avea gusturi modeste, iar ca personal de casă, la castelul Baskerville se afla o pereche cu numele de Barrymore, soţul slujindu-i de fecior, iar soţia de menajeră. Mărturia lor, laolaltă cu cea a mai multor prieteni, tinde să dovedească că, de la o vreme, sănătatea lui sir Charles se

---

7 în limba franceză în text: Nouveaux riches — îmbogăţiţi, parveniţi. (n. t.)

zdruncinase şi indica în special o oarecare afecţiune cardiacă, ce se manifesta prin schimbarea culorii feţii, gîfîieli şi accese acute de depresiune nervoasă. Doctorul James Mortimer, prietenul şi medicul de casă al decedatului, a depus mărturie în acelaşi sens.

Lucrurile sînt simple. Sir Charles Baskerville avea obiceiul ca în fiecare seară înainte de culcare să facă o plimbare pe vestita alee de tisă a castelului Baskerville. Din mărturia soţilor Barrymore reiese că avea acest obicei. În ziua de 4 iunie, sir Charles a anunţat că a doua zi are de gînd să plece la Londra şi i-a poruncit lui Barrymore să-i pregătească bagajul. În seara aceea a ieşit ca de obicei să-şi facă plimbarea sa nocturnă, în timpul căreia îi plăcea să fumeze o ţigară de foi. Şi nu s-a mai întors. La ora douăsprezece, Barrymore, găsind uşa de la intrare încă deschisă, a fost cuprins de nelinişte şi, aprinzînd un felinar, a plecat să-şi caute stăpînul. Fusese o zi umedă şi urmele lui sir Charles se imprimaseră uşor pe cărare. Pe la jumătatea drumului se află o poartă ce dă spre locurile mlăştinoase. Sînt indicaţii că sir Charles a zăbovit puţin acolo. Apoi a plecat mai departe, căci abia la capătul aleii a fost descoperit trupul său. Un lucru ce n-a fost lămurit este declaraţia lui Barrymore că urma paşilor stăpînului său îşi schimbă forma din clipa în care a trecut poarta dinspre locurile mlăştinoase, că de acolo înainte pare să fi mers în vîrful picioarelor. Un oarecare Murphy – un ţigan geambaş – se afla pe locul mlăştinos la acea oră şi nu la mare distanţă, dar se pare că era, după propria lui mărturie, în ultimul hal de beţie. El declară că a auzit strigăte, dar că îi este cu neputinţă să îşi dea seama din ce parte veneau. Nici o urmă de violenţă nu s-a descoperit pe trupul lui sir Charles, şi cu toate că raportul medicului legist stabileşte o contractare facială aproape de necrezut – era atît de puternică, încît la început doctorul Mortimer a refuzat să creadă că în faţa sa se afla cadavrul prietenului şi pacientului său – totuşi s-a dat explicaţia că ar fi fost un simptom ce apare în cazuri de

dispnee sau de deces provocat de istovire cardiacă. Explicaţia aceasta a fost menţinută după autopsie, care a stabilit o maladie de lungă durată, şi judecătorul de instrucţie s-a pronunţat de acord cu constatarea medicală. E bine că lucrurile stau astfel, deoarece, de bună seamă, e de cea mai mare importanţă ca moştenitorul lui sir Charles să se stabilească la castel şi să continue opera de binefacere întreruptă în chip atît de dramatic. Dacă prozaica constatare a judelui instructor n-ar fi pus capăt pînă la urmă poveştilor romantice ce se şopteau în legătură cu acest caz, ar fi fost greu de găsit un locatar pentru castelul Baskerville. Se ştie că cel mai apropiat moştenitor este domnul Henry Baskerville – în ipoteza că mai este în viaţă – fiul fratelui mai mic al lui sir Charles Baskerville. După ultimele informaţii, tînărul s-ar afla în

America şi se fac demersuri pentru a i se aduce la cunoştinţă că este moştenitorul unei atît de mari averi".

Doctorul Mortimer împături ziarul şi îl vîrî în buzunar.

— Acestea sînt datele cunoscute în legătură cu moartea lui sir Charles Baskerville, domnule Holmes.

— Vă mulţumesc. – Îi răspunse Sherlock Holmes. – Că mi-aţi atras atenţia asupra unui caz care fără îndoială prezintă aspecte interesante. La data decesului am luat cunoştinţă de unele comentarii din ziare, dar am fost peste măsură de prins de acel banal caz de la Vatican, şi în grija mea de a mulţumi pe sfîntul părinte, am pierdut din vedere cîteva cazuri interesante din Anglia. Spuneaţi că acest articol conţine toate datele cunoscute?

— Da.

— Atunci să-mi arătaţi, vă rog, şi pe cele necunoscute.

Spunînd acestea, Holmes se lăsă pe spate, îşi împreună degetele, arborînd cea mai nepăsătoare şi oficială expresie.

— În acest caz. – Răspunse Mortimer, începînd să dea semne de mare nelinişte. – Am să vă spun ceea ce n-am

destăinuit nimănui. Am trecut sub tăcere acest lucru la ancheta judecătorului de instrucţie, din pricină că un om de ştiinţă se fereşte să se pună în situaţia notorie de a-şi însuşi o superstiţie populară. Şi mai am încă un motiv: castelul Baskerville va rămîne cu siguranţă părăsit, cum scrie şi în gazetă, dacă se mai întîmplă ceva ce s-ar adăuga la reputaţia sa, şi aşa înspăimîntătoare. Din aceste două cauze, am crezut că sînt îndreptăţit să spun ceva mai puţin decît ceea ce ştiu, mai cu seamă că nimic bun nu poate ieşi din aceasta; cu dumneavoastră, însă, n-am nici un motiv să nu fiu cu totul sincer.

Pe întinsul acestor locuri mlăştinoase, puţinele aşezări omeneşti sînt foarte răzleţe, iar vecinii sînt mai tot timpul împreună. De aceea, sir Charles şi cu mine ne vedeam deseori. Cu excepţia domnilor Frankland, de pe domeniul Lafter, şi a naturalistului Stapleton, în cuprinsul multor mile nu găseşti nici un om mai răsărit. Sir Charles ducea o viaţă retrasă, însă boala sa mi-a dat prilejul să mă apropii de el, iar preocupările noastre asemănătoare în domeniul ştiinţei au făcut ca această apropiere să dăinuie. Adusese din Africa de Sud o mulţime de noutăţi ştiinţifice şi am petrecut împreună multe seri fermecătoare, discutînd anatomia comparată a boşimanilor şi hotentoţilor.

În lunile din urmă îmi dădusem seama tot mai limpede că sistemul nervos al lui sir Charles se zdruncinase cu totul. Povestea pe care v-am citit-o îl obseda din cale afară pînă într-atîta, încît, deşi obişnuia să se plimbe în cuprinsul parcului său, nimic nu l-ar fi putut îndupleca să iasă noaptea pe cîmpie. Oricît de necrezut vi s-ar părea, domnule Holmes, era sincer încredinţat că o soartă cumplită îi pîndeşte familia şi, bineînţeles, tot ce ştia despre soarta strămoşilor lui nu era de natură să-l îmbărbăteze. Era obsedat neîncetat de prezenţa unor stafii şi de multe ori m-a întrebat dacă noaptea, în cursele mele profesionale, n-am văzut cumva vreo arătare ciudată sau n-am auzit vreun lătrat de cîine. Această întrebare din urmă mi-a pus-o de

nenumărate ori şi de fiecare dată cu glas tremurător şi emoţionat.

Îmi aduc bine aminte că într-o seară – cu vreo trei săptămîni înainte de nefericita întîmplare – m-am dus cu trăsura la el, să-l văd. L-am găsit, pe pragul uşii de la intrare. Am coborît din cabrioletă şi, aflîndu-mă în faţa lui, i-am văzut privirea aţintită peste umărul meu, urmărind ceva dincolo de mine, cu o expresie de cumplită groază. M-am uitat degrabă în jur, cercetător, şi abia am avut timpul să zăresc ceva ce am crezut că putea să fie un viţel mare şi negru ce trecea pe la capătul drumului. Sir Charles era atît de speriat şi de agitat, încît m-am văzut nevoit să mă duc pînă la locul pe unde trecuse dihania şi să cercetez împrejurimile. Cu toate acestea, animalul dispăruse, iar întîmplarea părea că îi pricinuise o impresie dezastruoasă lui sir Charles. Am rămas cu el toată seara, şi cu acest prilej, tălmăcind emoţia pe care nu şi-o putuse stăpîni, mi-a dat în păstrare documentul pe care vi l-am citit. Subliniez acest mic episod, deoarece el capătă întrucîtva importanţă în faţa deznodămîntului tragic ce a urmat, dar în clipa aceea eram încredinţat că nu are nici o însemnătate şi că îngrijorarea prietenului meu era neîndreptăţită.

După sfatul meu, sir Charles se hotărîse să plece la Londra. Ştiam că suferă de inimă, iar spaima neîncetată în care trăia, oricît de absurdă ar fi fost pricina ei, este sigur însă că avea o înrîurire serioasă asupra sănătăţii lui. Am socotit că mai multe luni de stat la oraş ar fi făcut din sir Charles un om nou. De altfel şi domnul Stapleton,, un prieten de-al amîndurora, care era şi el foarte de starea sănătăţii lui sir Charles, a fost de aceeaşi părere cu mine. În ultima clipă s-a produs însă groaznica nenorocire.

În noaptea cînd a murit sir Charles, Barrymore, feciorul care de altfel a şi găsit trupul stăpînului său, a trimis călare după mine pe Perkins, vizitiul, şi, cum se întîmplase să am de lucru pînă tîrziu, am putut să ajung la castelul Baskerville la o oră după deznodămînt. Am cercetat

şi am căutat să înlănţui toate faptele ce au fost arătate la anchetă. Am cercetat urmele de pe aleea tiselor, locul de la poartă dinspre locurile mlăştinoase, unde părea că se oprise să aştepte, am observat cum se schimbau urmele de paşi din acel punct mai departe, am văzut că pe nisipul fin nu mai era nici o urmă de paşi afară de cei ai lui Barrymore şi, în sfîrşit, am analizat în amănunt cadavrul de care nu se atinsese nimeni pînă la sosirea mea. Sir Charles zăcea cu faţa la pămînt, cu braţele desfăcute şi cu degetele înfipte adînc în pămînt, iar trăsăturile convulsionate vădeau o emoţie atît de puternică, încît aş fi fost în stare să jur că nu era el. Nu am constatat nici o vătămare trupească, de nici un fel. Dar la anchetă, Barrymore a depus o mărturie inexactă. A declarat că pe pămînt, în jurul cadavrului, nu a văzut nici o urmă. Dar eu le-am văzut... Mai departe, la mică distanţă, încă proaspete şi vizibile.

— Urme de paşi?

— Urme de paşi.

— De bărbat sau de femeie?

Doctorul Mortimer avu o căutătură stranie privindu-ne şi, cu glas scăzut, răspunse mai mult în şoaptă:

— Domnule Holmes, erau urmele unui cîine uriaş.

CAPITOLUL III
PROBLEMA

Mărturisesc că la auzul acestor vorbe m-a trecut un fior. Glasul doctorului avea un tremur ce trăda că şi el era adînc mişcat de cele ce ne povestise. Tulburat, Holmes se aplecă înainte şi ochii lui aveau acea strălucire aspră şi dură, care îi apărea ori de cîte ori ceva îl interesa nespus de mult.

— Le-aţi văzut dumneavoastră?

— Aşa cum vă văd.

— Şi n-aţi spus nimic?

— La ce bun?

— Cum se face că nimeni nu le-a mai văzut?

— Urmele erau cam la vreo douăzeci de paşi de cadavru şi nimeni nu le-a dat atenţie. Aş fi făcut şi eu la fel, dacă n-aş fi cunoscut această legendă.

— Sînt mulţi cîini ciobăneşti prin locurile acelea mlăştinoase?

— Fără îndoială, dar acela nu era un cîine ciobănesc.

— Spuneţi că era mare?

— Uriaş.

— Şi nu s-a apropiat de cadavru?

— Nu!

— Cum era noaptea aceea?

— Umedă şi rece.

— Nu ploua?

— Nu!

— Cum e aleea?

— Are un gard viu alcătuit din două şiruri de tise bătrîne de o parte şi de alta, înalte de cîte patru metri şi de nepătruns. Cărarea din centru să tot aibă doi metri şi jumătate lăţime.

— Între cărare şi gard mai e ceva?

— Da, de fiecare parte e cîte o fîşie de iarbă lată, cam

de doi metri.

— După cîte înţeleg, gardul acesta de tisă este străbătut într-un loc de o poartă.

— Da, o portiţă ce dă spre locurile mlăştinoase.

— Mai există vreo altă trecere?

— Niciuna.

— Aşadar, ca să ajungi pe aleea brazilor trebuie să vii din casă, sau să intri prin poarta dinspre locurile mlăştinoase?

— Mai există un loc de acces printr-un pavilion de vară, la celălalt capăt al aleii.

— Sir Charles a ajuns pînă acolo?

— Nu, trupul lui zăcea cam la patruzeci de metri depărtare.

— Şi acum, doctore Mortimer, ceva ce este foarte important: urmele pe care le-aţi văzut erau pe cărare sau pe iarbă?

— Pe iarbă nu se putea vedea nici o urmă.

— Şi erau pe aceeaşi parte a cărării pe care e şi poarta ce dă spre locurile mlăştinoase?

— Da, erau pe marginea cărării, de aceeaşi parte cu poarta dinspre mlaştini.

— Lucrul acesta mă interesează nespus de mult. Încă ceva: portiţa era încuiată?

— Încuiată şi încă cu lacăt.

— Cît e de înaltă?

— Cam de un metru şi ceva.

— Aşa că poate oricine s-o sară?

— Da.

— Şi ce urmă aţi văzut lîngă portiţă?

— Niciuna în mod deosebit.

— Doamne, dumnezeule! N-a cercetat nimeni?

— Ba da. Eu însumi.

— Şi n-aţi descoperit nimic?

— Totul era foarte neclar. E neîndoielnic că sir Charles a stat acolo cinci sau zece minute.

— De unde ştiţi asta?

— Pentru că de două ori i-a căzut scrumul de la ţigara de foi.

— Perfect! Waston, iată un coleg aşa cum mi l-am dorit! Şi urmele?

— Sînt doar urmele lui sir Charles pe toată suprafaţa mică de prundiş. Altele n-am putut descoperi.

Sherlock Holmes se plesni cu palma peste genunchi, cu un gest de nerăbdare.

— Să fi fost eu acolo! Exclamă el. Desigur este un caz extraordinar de interesant, unul din acelea ce oferă uriaşe posibilităţi expertului care se foloseşte de metode ştiinţifice. Prundişul acesta în care aş fi putut să citesc ca într-o carte a fost de mult spălat de ploaie şi călcat de saboţii ţăranilor curioşi. Of, doctore, doctore, ce păcat că nu m-aţi chemat la timp! O să răspundeţi într-o zi pentru asta!

— Nu v-aş fi putut chema, domnule Holmes, fără să nu fi dezvăluit lumii întregi faptele acestea. Or, v-am arătat motivele pentru care n-am vrut să fac acest lucru. În afară de aceasta...

— De ce şovăiţi?

— Există un domeniu în care cel mai iscusit şi experimentat detectiv e neputincios.

— Vreţi să spuneţi că acest caz e de domeniul fantasticului?

— N-am spus chiar aşa.

— Nu, dar cu siguranţă o gîndiţi.

— De cînd s-a petrecut această tragedie, domnule Holmes, mi-au ajuns la urechi mai multe întîmplări, pe care cu greu le-ai putea împăca cu legile fireşti ale naturii.

— De pildă?

— Am aflat că înainte de a se fi petrecut cumplita întîmplare, mai mulţi oameni au văzut pe locurile mlăştinoase o făptură ce aducea întocmai cu demonul Baskerville-ilor şi care nu putea fi vreun animal din cele cunoscute pînă astăzi de ştiinţă. Toţi au fost de acord că

era o făptură uriaşă, fosforescentă, lugubră, fantomatică. I-am interogat pe acei oameni, unul din ei un ţăran cu minte sănătoasă, altul un potcovar şi celălalt un agricultor, şi cu toţii mi-au spus aceeaşi poveste despre această înspăimîntătoare apariţie ce se potriveşte întocmai cu cîinele infernal din legendă. Ţin să vă spun că în acest district domneşte teroarea şi numai un om cutezător s-ar încumeta să treacă peste locurile mlăştinoase noaptea.

— Şi dumneavoastră, ca om de ştiinţă experimentat, puteţi crede în fantasme?

— Nu ştiu ce să mai cred.

Holmes ridică din umeri.

— Pînă acum mi-am limitat cercetările la lumea aceasta, spuse el. În felul meu modest am luptat împotriva răului, dar chiar să mă iau de piept cu talpa iadului ar fi de-a dreptul o încercare prea ambiţioasă. Trebuie să admiteţi totuşi că o urmă de picior e ceva material.

— Şi cîinele din legendă era destul de material, de vreme ce a putut smulge beregata unui om. Şi totuşi era o apariţie de iad.

— Observ că aţi trecut cu totul de partea celor care cred în fantasme. Dar acum, doctore Mortimer, să-mi răspundeţi la o întrebare: dacă aveţi astfel de păreri, de ce aţi venit să-mi cereţi sfatul? Îmi spuneţi în acelaşi timp că e de prisos să se facă o anchetă asupra morţii lui sir Charles, dar aţi dori totuşi ca s-o fac.

— N-am spus că vă cer să faceţi o anchetă.

— Atunci cum aş putea să vă ajut?

— Sfătuindu-mă ce să fac cu sir Henry Baskerville, care soseşte în gara Waterloo, exact peste o oră şi un sfert, spuse doctorul Mortimer uitîndu-se la ceas.

— El fiind moştenitorul?

— Da. La moartea lui sir Charles am cules informaţii despre acest tînăr domn şi am aflat că se ocupă de o fermă în Canada. Din datele pe care le-am primit pare să fie un om desăvîrşit în toate privinţele. Nu spun asta ca medic, ci

ca om de încredere şi ca executor al testamentului lui sir Charles.

— Presupun că nu mai există un alt moştenitor.

— Afară de el, niciunul. Singura rudă de care am putut afla e Rodger Baskerville, cel mai tînăr dintre fraţii sărmanului sir Charles, care era cel mai mare dintre ei toţi. Al doilea frate, care a murit timpuriu, e tatăl acestui tînăr, Henry. Cel de al treilea, Rodger, a fost oaia neagră a familiei. Moştenise firea nestăpînită a Baskerville-ilor şi semăna leit, după cîte mi s-a spus, cu portretul de familie al bătrînului Hugo. A făcut atîtea, că şi-a ridicat toată Anglia în cap şi a trebuit să fugă în America Centrală, unde a murit de friguri galbene în 1876. Aşa că Henry e ultimul dintre Baskerville-i. Peste un ceas şi cinci minute mă întîlnesc cu el în gara Waterloo. Am primit o telegramă că a sosit în Southampton azi dimineaţă. Şi acum, domnule Holmes, sfătuiţi-mă ce să fac cu el?

— De ce să nu meargă oare în căminul străbunilor lui?

— Pare firesc, nu-i aşa? Şi totuşi nu uitaţi că orice Baskerville care se duce acolo are o soartă tragică. Sînt sigur că dacă sir Charles mi-ar fi putut vorbi înainte de moarte, mi-ar fi atras atenţia să nu-l duc în locul acela macabru pe ultimul vlăstar, care e şi moştenitorul unei mari averi. Şi totuşi e de netăgăduit că buna stare a acelui ţinut sărac şi trist atîrnă numai de prezenţa lui acolo. Tot binele înfăptuit de sir Charles se va nărui, dacă acest castel va fi lăsat în paragină. Mă tem ca nu cumva să mă las furat prea mult de propriul meu interes în această problemă şi din această pricină vă expun cazul cerîndu-vă sfatul.

Holmes rămase pe gînduri o bună bucată de vreme.

— Cu alte cuvinte, chestiunea stă cam aşa, spuse el. După părerea dumneavoastră, o influenţă necurată face ca regiunea Dartmoor să fie un adăpost nesigur pentru un Baskerville. Aceasta este oare părerea dumneavoastră?

— Cel puţin mi-aş îngădui să spun că există unele dovezi că ar putea să fie aşa.

— Întocmai! Dar de bună seamă că dacă teoria dumneavoastră despre o apariţie fantastică se adevereşte, acest duh i-ar putea face tot atîta rău la Londra ca şi în Devonshire. Un demon care să aibă doar puteri locale, ca acelea ale unui consiliu parohial, ar fi ceva mult prea greu de închipuit.

— Dumneavoastră, domnule Holmes, luaţi lucrurile mult mai uşor decît le-aţi lua poate dacă aţi fi pus în contact direct cu ele. După cîte îmi dau seama, părerea dumneavoastră este că tînărul va fi tot atît de bine la adăpost în Devonshire ca şi la Londra. Soseşte peste cincizeci de minute. Ce mă sfătuiţi?

— Domnule, vă sfătuiesc să chemaţi o trăsură, să luaţi şi cîinele care rîcîie la uşa din faţă şi să vă duceţi la gara Waterloo, ca să-l întîmpinaţi pe sir Henry Baskerville.

— Şi pe urmă?

— Pe urmă să nu-i spuneţi absolut nimic pînă ce nu iau o hotărîre în chestiunea aceasta.

— De cît timp credeţi că veţi avea nevoie ca să luaţi o hotărîre?

— Douăzeci şi patru de ore, Doctore Mortiner. Vă rămîn îndatorat dacă mîine la ora zece veţi veni la mine şi mi-ar fi de ajutor pentru planurile mele viitoare să-l aduceţi şi pe sir Henry Baskerville.

— Voi face întocmai, domnule Holmes.

Doctorul îşi însemnă întîlnirea pe manşeta cămăşii şi cu un aer ciudat, curios şi distrat, plecă grăbit. În capătul scării, Holmes îl strigă:

— Încă o întrebare, doctore Mortiner. Mi-aţi spus că înaintea morţii lui sir Charles Baskerville, mai mulţi oameni au văzut fantoma pe locurile acelea mlăştinoase?

— Da, au văzut-o trei oameni.

— Şi după aceea a mai văzut-o cineva?

— N-am mai auzit pe nimeni.

— Mulţumesc. La revedere.

Holmes se întoarse la locul său cu acea privire

liniştită, plină de o satisfacţie lăuntrică, care arăta că se afla în faţa unei probleme, aşa cum îşi dorea.

— Vrei să pleci, Waston?

— Numai dacă nu-ţi sînt de folos.

— Nu, dragă prietene, de ajutorul dumitale nu am nevoie decît în clipa în care trecem la acţiune. E însă o problemă minunată, un caz cu adevărat unic din multe puncte de vedere. Dacă treci pe la Bradley, roagă-l să-mi trimită nişte tutun de pipă din cel mai tare! Mulţumesc. Totodată, cred că ar fi bine să faci în aşa fel, încît pînă diseară să nu te mai întorci. Atunci voi putea să confrunt în linişte impresiile problemei ce mi-a fost încredinţată azi dimineaţă şi care este una din cele mai interesante.

Ştiam că izolarea şi singurătatea îi erau absolut necesare prietenului meu în acele ceasuri de încordare a minţii, cînd cîntărea fiecare amănunt al probelor, construia ipoteze diferite, comparîndu-le pe una cu cealaltă, şi vedea care puncte sînt esenţiale Şi care nu. De aceea mi-am petrecut toată ziua la club şi nu m-am întors în strada Baker pînă seara. Cam pe la ora nouă mă aflam iarăşi în salon.

Prima mea impresie, în clipa în care am deschis uşa, a fost că izbucnise un incendiu, deoarece camera era atît de plină de fum, încît lumina lămpii de pe masă părea că se întunecase. De cum am intrat însă, toată spaima mi s-a spulberat, căci fumul acela acru de tutun tare şi prost mi-a pătruns pe gît şi am început să tuşesc. Ca prin ceaţă l-am zărit pe Holmes în halat, ghemuit într-un fotoliu, cu luleaua lui neagră, de lut, în gură. În jurul lui zăceau mai multe suluri de hîrtie.

— Ai răcit, Waston?

— Nu, e din pricina aerului acesta otrăvit!

— Cred că e cam îmbîcsit, de vreme ce spui.

— Îmbîcsit? E de nesuportat!

— Atunci deschide fereastra. Văd că ai stat la club toată ziua.

— Dragă Holmes...

— Aşa e?

— Desigur, dar cum...!

Holmes pufni în rîs de nedumerirea mea.

— Waston, eşti de o nevinovăţie înduioşătoare şi mărturisesc că îmi face plăcere să-mi încerc puterea, oricît de mică ar fi ea, cu tine. Iată, un domn pleacă la plimbare pe o zi ploioasă şi noroioasă. Seara se întoarce acasă scos ca din cutie, cu pălăria ca nouă şi cu ghetele lună. Toate astea dovedesc că nu s-a mişcat cît e ziua de lungă din casă. Şi omul cu pricina nu are prieteni. Atunci, unde să fi fost el oare? Nu crezi că este limpede?

— Da, este foarte limpede!

— Lumea e plină de lucruri limpezi, pe care nimeni nu le observă. Dar eu unde crezi că am fost?

— Nici dumneata nu te-ai mişcat din casă.

— Dimpotrivă. Am fost în Devonshire.

— Cu gîndul?

— Întocmai. TrupuL mi-a rămas în acest fotoliu şi, cu părere de rău, bag de seamă că a consumat două ceşti mari de cafea şi o cantitate neînchipuit de mare de tutun. După ce ai plecat, am trimis la Stanford după harta statului major, care conţine şi acea parte a cîmpiei pustii, şi toată ziua am cutreierat-o cu gîndul. Şi acum mă pot mîndri să afirm că sînt în stare să mă descurc la faţa locului.

— Presupun că e o hartă lucrată la scară mare.

— Foarte mare. Holmes o desfăşură în parte şi o întinse pe genunchi: Aici este regiunea care ne interesează. Iată, la mijloc castelul Baskerville.

— Înconjurat de o pădure?

— Întocmai. Îmi închipui că aleea de tisă, deşi pe hartă nu poartă acest nume şi nu e însemnată, se întinde de-a lungul acestei linii, şi are în dreapta ei locurile, mlăştinoase, după cum se vede. Grupul acesta mic de clădiri, de aici, e localitatea Grimpen, unde îşi are reşedinţa prietenul nostru, doctorul Mortimer. Pe o rază de cinci mile nu sînt decît cîteva locuinţe răzleţe. Iată aici domeniul

Lafter, despre care se pomeneşte în povestire. Mai este o casă însemnată aici, care trebuie să fie locuinţa naturalistului Stapleton, aşa îi spune dacă nu mă înşel. Iată şi două ferme de pe cîmpie: High Tor şi Foulmire. Apoi, la 14 mile depărtare, închisoarea de drept comun de la Princetown. Între aceste puncte risipite ici şi colo, şi în jurul lor, se întinde regiunea mlăştinoasă, tristă şi fără de viaţă. Aşa că iată scena pe care s-a desfăşurat tragedia şi pe care, cu sprijinul nostru, se va mai juca o dată.

— Trebuie să fie vreo sălbăticie.

— Da, decorul este foarte izbutit, dacă diavolul a vrut să-şi vîre coada în treburile oamenilor...

— Atunci şi dumneata înclini spre o explicaţie de ordin fantastic?

— Solii demonilor pot fi şi din carne şi oase, nu-i aşa? Ni se pun două probleme chiar de la început. Prima: dacă sa comis vreo crimă; şi a doua: ce crimă şi cum a fost ea săvîrşită? Desigur, dacă premiza doctorului Mortimer e întemeiată şi dacă avem de-a face cu puteri care scapă legilor naturii, va trebui să punem capăt investigaţiilor noastre. Dar sîntem datori să epuizăm toate celelalte ipoteze pînă să ajungem la aceasta din urmă. Aş vrea să închidem fereastra, dacă nu ai nimic împotrivă. Poate să ţi se pară ciudat, dar găsesc că o atmosferă îmbîcsită te ajută să-ţi aduni mai bine gîndurile. N-am ajuns pînă acolo încît să mă închid într-o cutie ca să gîndesc, dar fireşte pînă la urmă tot acolo am să ajung. Te-ai gîndit puţin la cazul nostru?

— Da, peste zi m-am gîndit în fel şi chip la cazul acesta.

— Şi ce crezi?

— Că e foarte încurcat.

— Desigur, este un caz foarte original. Sînt amănunte ce-l deosebesc de altele, de pildă această schimbare a urmelor de paşi.

— Mortimer pretinde că persoana în cauză a umblat în

vîrful picioarelor pe acea porţiune a aleii.

— El repetă doar ceea ce a spus la anchetă un nătîng. De ce ar fi umblat un om pe alee în vîrful picioarelor?

— Atunci cum explici?

— A fugit, Waston... A fugit, cuprins de desperare, a fugit ca să-şi salveze viaţa, a fugit pînă i-a plesnit inima şi a căzut mort, cu faţa în jos.

— Dar de cine a fugit?

— Aici e misterul. Sînt indicii că omul era înnebunit de spaimă chiar înainte de a o fi rupt la fugă.

— Ce te îndreptăţeşte să afirmi aceasta?

— Presupun că pricina spaimei sale venea de undeva dinspre cîmpia pustie. Dacă lucrurile s-au petrecut întocmai – şi aceasta pare cea mai probabilă ipoteză – numai un om care şi-a pierdut cu totul cumpătul a putut să fugă departe de casă, în loc să fugă spre ea. Dacă mărturia ţiganului poate fi luată de bună, victima alerga strigînd după ajutor în direcţia în care l-ar fi putut găsi cel mai puţin. Şi apoi încă ceva: pe cine aştepta el oare în noaptea aceea şi de ce trebuia să aştepte pe aleea de tisă şi nu în casă la el?

— Crezi că aştepta pe cineva?

— Omul era în vîrstă şi infirm. Ni-l putem închipui făcînd plimbări seara, dar noaptea era rece şi pămîntul umed. Era oare firesc să se oprească pentru cinci-zece minute, lucru pe care doctorul Mortimer (omul acesta care are mai mult simţ practic decît am crezut noi că are) l-a dedus după cenuşa ţigării de foi?

— Totuşi obişnuia să iasă în fiecare seară la plimbare.

— Dar nu-i cu putinţă să fi aşteptat în fiecare seară la portiţa dinspre locurile mlăştinoase. Dimpotrivă, toate probele dovedesc că victima se ferea de aceste locuri. În noaptea aceea însă a aşteptat acolo. Era cu o seară înainte de a pleca la Londra. Lucrurile încep să se contureze, Waston. Încep să pară logice. Dă-mi, te rog, vioara şi să amînăm investigaţiile în această afacere pînă mîine dimineaţă, cînd vom avea fericitul prilej să ne vedem cu

doctorul Mortimer şi cu sir Henry Baskerville.

CAPITOLUL IV
SIR HENRY BASKERVILLE

Masa pe care luasem gustarea de dimineaţă fusese strînsă în grabă şi Holmes, în halat, aştepta întrevederea făgăduită.

Clienţii noştri au fost punctuali, pentru că abia bătuse ceasul zece, cînd doctorul Mortimer îşi făcu apariţia, urmat de tînărul baronet. Acesta era un bărbat mic de statură, vioi, cu ochi negri, cam de vreo treizeci de ani, foarte bine făcut, cu sprîncene stufoase şi negre şi cu un aer de adevărat luptător. Purta un costum de tweed cărămiziu şi părea un om călit, care îşi petrecuse mai tot timpul în aer liber (cu toate acestea, din privirea lui hotărîtă şi din ţinuta sigură şi calmă ghiceai în el pe omul de lume).

— Acesta este sir Henry Baskerville, spuse doctorul Mortimer.

— În persoană, zise baronetul. Şi ceea ce este mai de mirare, domnule Sherlock Holmes, e că dacă prietenul meu, aici de faţă, nu mi-ar fi propus azi dimineaţă să venim la dumneavoastră, aş fi făcut-o eu însumi. După cîte înţeleg, dumneavoastră dezlegaţi mici enigme şi de azi dimineaţă am şi eu una, care cere ceva mai mult timp decît pot eu să-i închin.

— Vă rog să luaţi loc, sir Henry. Vreţi să spuneţi cumva că vi s-a şi întîmplat ceva neobişnuit de cînd aţi sosit la Londra?

— Nimic prea deosebit domnule Holmes. S-ar putea să fie o glumă, ori să nu fie. Această scrisoare, dacă se poate numi astfel, am primit-o azi dimineaţă,

Sir Henry puse pe masă un plic şi ne aplecarăm cu toţii asupra lui. Era un plic obişnuit, de culoare cenuşie. Adresa: „Sir Henry Baskerville, Northumberland Hotel”, era scrisă stîngaci; purta ştampila: oficiul poştal „Charing Cross” şi data poştei din seara precedentă.

— Cine ştia că veţi trage la hotelul Northumberland? Întrebă Holmes, scrutîndu-l pe vizitatorul nostru cu o privire pătrunzătoare.

— Nimeni n-avea de unde să ştie. Această hotărîre am luat-o abia după ce m-am întîlnit cu doctorul Mortimer.

— Fără îndoială că doctorul Mortimer stătea acolo!

— Nu, eu am tras la un prieten, răspunse doctorul. Nimic nu trăda că aveam de gînd să mergem la acest hotel.

— Hm! Cineva pare să se intereseze îndeaproape de orice mişcare de-a dumneavoastră.

Holmes scoase din plic o jumătate de coală de hîrtie împăturită în patru. O desfăcu şi o întinse pe masă. În mijlocul ei era o singură frază, alcătuită din cuvinte tipărite şi lipite pe ea. Suna astfel: „Dacă viaţa şi capul vă sînt de preţ, nu vă apropiaţi de mlaştină”. Numai cuvîntul „mlaştină” era scris cu cerneală.

— Aşadar. – Făcu sir Henry Baskerville. – Poate că îmi veţi spune dumneavoastră, domnule Holmes, ce naiba să însemne asta şi cine îşi vîră nasul în treburile mele?

— Dumneavoastră ce părere aveţi de chestiunea asta, doctore Mortimer? Trebuie să admiteţi că aci nu există în nici un caz nimic supranatural.

— Nu, domnule, dar e cu putinţă ca să vină din partea cuiva, care să fie convins că e vorba de un lucru supranatural.

— Care lucru? Întrebă tăios sir Henry. Mi se pare, domnilor, că dumneavoastră ştiţi mult mai mult despre chestiunile mele personale decît ştiu eu însumi.

— Ceea ce ştim, sir Henry, vă vom împărtăşi şi dumneavoastră înainte de a fi părăsit această încăpere. Vă făgăduiesc, spuse Sherlock Holmes. Deocamdată, ne vom mărgini, cu îngăduinţa dumneavoastră, la acest document foarte interesant, care pesemne că a fost scris şi expediat aseară. Watson, ai ziarul „Times „de ieri?

— E acolo, în colţ.

— Dacă nu te superi, dă-mi-l! Pagina dinăuntru, te

rog, cu articolul de fond.

Holmes îşi aruncă grăbit privirea pe pagina ziarului, plimbîndu-şi ochii în susul şi în josul coloanelor.

— Este articolul de fond despre liberschimbism. Daţi-mi voie să vă citesc un paragraf. “Dacă ideea că şi comerţul şi industria fiecăruia sînt încurajate de tariful protecţionist vă este de preţ şi vă poate suci capul, aflaţi că e la mintea oricui că în cele din urmă o astfel de legislaţie ar putea să însemne bogăţii, nu vă apropiaţi de ţara noastră. Aceasta va face să scadă valoarea importurilor şi standardul de viaţă din insulă „.

— Ce zici de asta, Watson? Exclamă Holmes foarte vesel, frecîndu-şi mîinile de bucurie. Nu găseşti că e minunat?

Doctorul Mortimer se uită la Holmes cu interes profesional, în vreme ce sir Henry Baskerville îşi îndreptă spre mine ochii lui negri, plini de uimire.

— Nu prea mă pricep la tarife şi la alte lucruri de felul acesta. – Spuse el. – Dar mi se pare că cu articolul acesta ne-am cam abătut din drum.

— Dimpotrivă, sir Henry, cred că sîntem chiar pe drum. Watson, care e aici de faţă, îmi cunoaşte mai bine metodele decît dumneavoastră, dar mă tem că nici el n-a prea înţeles sensul acestei fraze.

— Nu, mărturisesc că nu văd nici o legătură.

— Şi totuşi, dragă Watson, există o legătură atît de strînsă între scrisoare şi articol, încît una este extrasă din cealaltă. „Vă „, „viaţă „, „capul „, „preţ „, „nu vă apropiaţi „, „de „, „sînt „. Nici acum nu vedeţi de unde au fost luate aceste cuvinte?

— Pe legea mea, ai dreptate! Ia uite, domnule! Izbucni sir Henry.

— Cuvintele „nu vă apropiaţi de”, tăiate împreună, vă spulberă orice îndoială, dacă v-a mai rămas vreuna.

— Deci... aşa stau lucrurile!

— Într-adevăr, domnule Holmes, asta întrece cu mult

orice închipuire, spuse doctorul Mortimer, care de uimire nu îşi mai lua ochii de la prietenul meu. Înţeleg, se poate afirma că cuvintele au fost luate dintr-un ziar, dar să spui şi din care anume şi să mai şi precizezi că sînt chiar din articolul de fond, e într-adevăr un lucru atît de extraordinar, cum n-am mai auzit niciodată. Cum aţi procedat?

— Doctore, bănuiesc că aţi putea deosebi un craniu de negru de unul de eschimos.

— Mai mult ca sigur!

— Cum asta?

— Pentru că aceasta e pasiunea mea. Deosebirile bat la ochi. Arcadele, unghiul facial, curba maxilarului...

— Ei bine, aceasta este şi pasiunea mea. Şi deosebirile sînt la fel de bătătoare la ochi. Pentru mine există tot atîta deosebire între litera de tipar de format „bourgeois”[8] a unui articol din „Times „şi tiparul neîngrijit al unui ziar de seară de o jumătate de penny, cum este pentru dumneavoastră aceea dintre un negru şi un eschimos. A discerne caracterele de tipar este ceva ce face parte din cele mai elementare cunoştinţe ale unui specialist în criminologie, deşi – trebuie să vă mărturisesc – în tinereţe, confundam ziarul „Loods Mercury” cu „Western Morning News”. Totuşi, tonul editorialului din „Times” este cu totul aparte, şi aceste cuvinte nu puteau fi luate din alt ziar. Cum lucrul acesta a fost făcut ieri, era foarte probabil să descoperim aceste cuvinte în ziarul de ieri.

— În cazul acesta, după cîte pricep din spusele dumneavoastră, domnule Holmes. – Adăugă sir Henry Baskerville, cineva a tăiat cuvintele acestui mesaj cu o foarfecă...

— Cu o foarfecă de unghii, spuse Holmes. Se poate vedea că s-a folosit de o foarfecă cu lama foarte scurtă, că cel ce s-a slujit de ea a trebuit să facă două tăieturi de-a lungul cuvintelor „nu vă apropiaţi”.

---

8 Tipar” bourgeois" — format de literă de tipar, originar din Franţa. (n. t.)

— Aşa este. Atunci cineva a tăiat cuvintele mesajului cu o foarfecă de unghii, le-a lipit cu clei...

— Cu gumarabică, îl întrerupse din nou Holmes.

— Cu gumarabică pe hîrtie. Dar aş dori să ştiu de ce a trebuit să scrie de mînă cuvîntul „mlaştină”?

— Pentru că nu l-a putut găsi în ziar. Toate celelalte cuvinte sînt obişnuite şi pot fi găsite în orice ziar, dar cuvîntul „mlaştină” e pesemne mai puţin obişnuit.

— Desigur numai aşa se poate explica. Aţi mai descoperit şi altceva în acest mesaj, domnule Holmes?

— Mai sînt vreo două indicii, cu toate că s-au luat aproape toate precauţiile ca urmele să nu fie depistate. Adresa, după cum vedeţi, e scrisă de o mînă stîngace. Totuşi „Times” este un ziar care rareori încape pe mîna altor oameni decît a celor cu o educaţie aleasă. De aici putem deduce că scrisoarea a fost întocmită de un om instruit, care a vrut să pară că este neinstruit. Cît despre truda lui de aşi ascunde caligrafia, ea ne arată fie că scrisul v-ar putea fi cunoscut, fie că ar putea fi recunoscut cîndva de dumneavoastră. De asemenea, mai puteţi observa că cuvintele nu sînt lipite pe aceeaşi linie: unele sînt mai sus decît celelalte. Cuvîntul „viaţă”, de pildă, este cu totul în afara rîndului. Faptul acesta poate dovedi o neglijenţă sau poate neliniştiea şi graba celui ce le tăiase. Eu înclin pentru ultima ipoteză, fiindcă faptul are un mobil foarte important şi apoi este puţin probabil ca autorul unei asemenea scrisori să fie neglijent. Dacă era grăbit, se naşte atunci o întrebare interesantă: de ce ar fi fost grăbit, căci orice scrisoare expediată dis-de-dimineaţă i-ar fi ajuns lui sir Henry mai înainte de a fi părăsit hotelul. S-a temut oare autorul să nu fie întrerupt de cineva, şi de cine anume?

— Acum. – Făcu doctorul Mortimer. – Pătrundem întrucîtva în domeniul prezumţiilor.

— Vreţi să spuneţi mai degrabă că sîntem într-un punct în care cîntărim probabilităţile şi alegem pe cele mai întemeiate. Aceasta înseamnă a folosi imaginaţia în mod

ştiinţific; întotdeauna însă începem să facem presupuneri de la cîteva baze materiale. Iată, eu sînt aproape sigur că adresa a fost scrisă într-un hotel, şi sînt sigur că veţi spune că afirmaţia mea este o fantezie.

— Dar cum mai puteţi afirma una ca asta?

— Dacă vă uitaţi cu atenţie la adresă, veţi observa că şi peniţa, şi cerneala i-au dat de lucru celui care a scris cu ele. Peniţa s-a înecat în cerneală de două ori într-un singur cuvînt, de alte trei ori a zgîriat fără să scrie, şi toate acestea într-o adresă scurtă, ceea ce dovedeşte că în călimară era puţină cerneală. Arareori veţi găsi la un particular o peniţă sau o călimară în aşa hal şi încă mai rar să le aibă în acelaşi timp pe amîndouă în această stare. De bună seamă, cunoaşteţi călimările şi tocurile de prin hoteluri, unde cu greu aţi putea găsi altele mai bune. Da, aproape că nici nu preget să spun că dacă am cerceta coşurile de hîrtie de la hotelurile din jurul lui „Charing Cross”, ca să găsim rămăşiţele mutilate ale acelui număr din ziarul „Times”, am putea pune mîna pe persoana care a trimis acest ciudat mesaj. Na, na, dar cu asta ce-o mai fi?

Începu să cerceteze cu atenţie foaia de hîrtie pe care erau lipite cuvintele, ţinînd-o la cîţiva centimetri de ochi.

— Ei?

— Nimic, făcu el, lăsînd-o jos. Jumătate de coală de hîrtie albă, care n-are nici măcar un filigram pe ea. Cred că am scos tot ce se putea scoate din scrisoarea asta ciudată; şi acum, sir Henry, spuneţi-mi: de cînd aţi sosit la Londra, vi s-a mai întîmplat ceva deosebit?

— Nu, domnule Holmes, cred că nu.

— Nu aţi observat pe cineva care vă urmărea sau vă pîndea?

— Mi se pare că am intrat de-a dreptul într-o intrigă de roman foileton, exclamă vizitatorul nostru. Ei, comedie! Dar pentru ce m-ar urmări sau m-ar pîndi cineva?

— O să ajungem noi şi la asta. Nu aveţi să ne mai spuneţi nimic înainte de a intra în miezul chestiunii?

— Hm! Depinde ce socotiţi că merită să vă mai spun.

— Cred că orice iese din mersul normal al vieţii merită să ne fie adus la cunoştinţă.

Sir Henry zîmbi.

— Nu ştiu încă prea multe despre felul de viaţa al englezilor, pentru că am trăit aproape toată viaţa în Statele Unite şi în Canada. Cred însă că faptul de a-ţi pierde o gheată nu face parte din mersul normal al vieţii aici.

— V-aţi pierdut o gheată?

— Dragă sir Henry. – Interveni doctorul Mortimer. – Cred că s-a rătăcit doar. Cînd vă veţi întoarce la hotel, o veţi găsi. Ce mai e nevoie să-l plictisiţi pe domnul Holmes cu astfel de nimicuri?

— Bine, dar mi-a cerut să-i spun tot ceea ce iese din mersul normal al lucrurilor.

— Întocmai, făcu Holmes. Oricît de ridicul ar părea incidentul. Ziceţi că aţi pierdut o gheată?

— Da, în tot cazul mi s-a rătăcit. Le-am pus pe amîndouă ieri seară dinaintea uşii, şi azi dimineaţă nu mai era decît una. N-am putut primi nici un fel de lămurire de la băiatul care mi le curăţă. Îmi pare rău pentru că abia le cumpărasem aseară de pe „Ştrand” şi nici nu apucasem să le încalţ.

— Dacă nu le-aţi purtat, atunci de ce le-aţi dat la curăţat?

— Ghetele erau cafenii şi nu fuseseră încă date cu ceară. De aceea le-am lăsat la uşă.

— Aşadar după cîte înţeleg, ieri, după ce aţi sosit la Londra, aţi şi ieşit în oraş şi v-aţi cumpărat o pereche de ghete.

— Am cumpărat multe lucruri. Doctorul Mortimer, care este aici de faţă, m-a însoţit. Ştiţi, dacă e vorba să fiu un senior acolo, atunci trebuie să mă îmbrac aşa cum se cuvine, şi poate că, în călătoriile mele din vest, m-am deprins să fiu cam dezordonat. Printre altele mi-am cumpărat şi ghetele acelea cafenii – am dat vreo şase dolari

pe ele – şi înainte de a fi apucat să le încalţ, mi s-a furat una.

— E un lucru de prea mică valoare, ca să merite să fie furat, zise Sherlock Holmes. Mărturisesc că sînt cu totul de părerea doctorului Mortimer, şi anume că în scurtă vreme vă veţi găsi gheata care vă lipseşte.

— Şi acum, domnilor. – Spuse baronetul cu glas hotărît. – Cred că am vorbit destul pentru cît de puţine lucruri ştiu. E timpul să vă ţineţi de făgăduială şi să-mi faceţi, o dare de seamă amănunţită a tot ceea ce urmărim.

— Cererea dumneavoastră e foarte îndreptăţită, îi răspunse Holmes. Doctore Mortimer, cred că cel mai nimerit lucru ar fi să spuneţi povestea aşa cum ne-aţi istorisit-o şi nouă.

Încurajat în felul acesta, prietenul nostru, savantul, scoase hîrtiile din buzunar şi prezentă cazul, aşa cum făcuse cu o dimineaţă înainte. Sir Henry Baskerville îl ascultă cu atenţia încordată, din cînd în cînd scoţînd cîte o exclamaţie de uimire.

— Eh! Îmi pare că am primit o moştenire ce poartă pecetea unui blestem, spuse el după ce se sfîrşi lunga istorisire. Bineînţeles că am auzit despre cîinele cu pricina încă din vremea copilăriei mele. E povestea preferată a familiei, cu toate că pînă acum nu m-am gîndit niciodată s-o iau în serios. Cît despre moartea unchiului meu... în capul meu lucrurile sînt cam încîlcite şi încă nu pot vedea limpede. Dar după cît se pare, nici dumneavoastră nu ştiţi exact dacă este cazul să consultăm un poliţist sau un pastor.

— Întocmai.

— Şi iată acum şi povestea cu scrisoarea care mi-a fost trimisă la hotel. Cred că îşi are şi ea locul ei aici.

— Scrisoarea pare să dovedească anume că cineva ştie mai mult decît noi ce se petrece prin locurile.

Mlăştinoase, spuse doctorul Mortimer.

— Şi de asemenea. – Adăugă Holmes. – Că acel

cineva nu e rău intenţionat de vreme ce vă atrage atenţia asupra primejdiei.

— Sau că, urmărindu-şi propriile lui ţeluri, pe care şi le-a propus, doreşte să mă sperie şi să fug.

— Hm! Desigur şi asta e cu putinţă. Vă rămîn foarte îndatorat, doctore Mortimer, că m-aţi pus în faţa unei probleme care prezintă mai multe soluţii interesante. Acum însă, în mod practic, trebuie să hotărîm, sir Henry, dacă este prudent sau nu să plecaţi la castelul Baskerville.

— Şi de ce să nu plec?

— Se pare că vă ameninţă o primejdie.

— Credeţi că primejdia îmi vine de la acest spirit rău al familiei, sau de la fiinţe omeneşti?

— Hm! Tocmai aceasta trebuie să descoperim.

— Orice ar fi, răspunsul meu e dat. Nu există diavol în infern şi nici om pe pămînt, domnule Holmes, care să mă poată opri să mă stabilesc în căminul strămoşilor mei, şi puteţi să consideraţi aceasta drept o hotărîre definitivă.

Pe măsură ce vorbea, sprîncenele i se încruntau, iar faţa i se împurpura, devenind de un roşu întunecat. De bună seamă, temperamentul aprins al Baskerville-ilor nu se potolise nici în acest ultim reprezentant al lor.

— Între timp. – Adăugă el. – Abia am putut să mă gîndesc la tot ce mi-aţi spus. E prea mult pentru un om să caute să înţeleagă ceva şi în acelaşi timp să şi ia o hotărîre. Aş dori să rămîn singur un ceas, în linişte, ca să pot lua hotărîrea. Iată, domnule Holmes, acum este unsprezece şi jumătate, şi mă voi duce de-a dreptul la hotel. Ce ar fi să veniţi pe la două împreună cu prietenul dumneavoastră, doctorul Watson, să luaţi masa cu noi? V-aş putea spune atunci mai limpede ce cred despre toate acestea.

— De acord. Watson?

— S-a făcut.

— Atunci aşteptaţi-ne! Să chem o trăsură?

— Nu, prefer să merg pe jos; toată afacerea asta aproape că m-a enervat.

— Aş merge şi eu tot pe jos, îi spuse însoţitorul său.

— Atunci ne întîlnim iarăşi la două. *Au revoir* şi cu bine.

Auzirăm paşii vizitatorilor noştri care coborau scara, apoi zgomotul uşii de la intrare. Din visătorul molatic, Holmes se transformă cît ai clipi într-un om de acţiune.

— Repede pălăria şi ghetele, Watson! Nici o clipă de pierdut!

Cu halatul pe el se năpusti în odaia lui şi în cîteva clipe se întoarse îmbrăcat în redingotă. Apoi o pornirăm la goană pe scări în jos, ca să ajungem în stradă; Doctorul Mortimer şi Baskerville mai puteau fi încă văzuţi la vreo două sute de metri înaintea noastră, mergînd spre strada Oxford.

— Să alerg să-i opresc?

— Pentru nimic în lume, dragă Watson. Mă simt cît se poate de bine în tovărăşia dumitale, dacă nu ai nimic împotrivă. Prietenii noştri s-au gîndit bine; nici vorbă, e o dimineaţă minunată pentru plimbare.

Grăbi pasul pînă ce distanţa ce ne despărţea se reduse la aproape jumătate. Apoi, ţinîndu-ne mereu la o sută de metri în urma lor, îi urmărirăm pe strada Oxford, şi tot astfel în jos pe strada Regent. La un moment dat, prietenii noştri se opriră ca să se uite într-o vitrină. Şi Holmes făcu la fel. O clipă după aceea scoase un strigăt de satisfacţie, iar eu, urmărind direcţia privirii lui încordate, văzui o cabrioletă Hansorn[9], cu un bărbat înăuntru; cabrioleta se oprise de partea cealaltă, iar acum o pornise din nou, încet-încet înainte.

— Ăsta e omul nostru, Watson! Hai! Dacă nu putem face mai mult, cel puţin să ne uităm bine la el.

În clipa aceea am fost izbiţi de o barbă neagră, stufoasă şi de o pereche de ochi străpungători, îndreptaţi

---

9 Cabrioletă de tip Hansorn — trăsură cu două roţi pentru două persoane, birjarul avînd loc în spate, pe un scaun înalt şi ţinînd hăţul pe deasupra coviltirului. (n. t.)

spre noi, prin fereastra laterală a cabrioletei. Pe dată, ferestruica din acoperişul cabrioletei zbură în lături, dinăuntru se strigă ceva birjarului şi acesta, într-o goană nebună, o luă pe jos pe strada Regent. Holmes se uită cercetător în jur, după o altă trăsură, dar nu zări niciuna liberă. Atunci Holmes se năpusti într-o urmărire sălbatică prin înghesuiala de vehicule, dar cabrioleta o pornise în goană şi nici nu se mai vedea.

— Ei, vezi! Exclamă Holmes cu amărăciune, ieşind din torentul de vehicule, gîfîind şi palid de ciudă. Ai mai văzut atîta ghinion? Şi ce greşit am procedat! Watson, Watson, dacă eşti un om cinstit, alături de succesele mele trebuie să înregistrezi şi această înfrîngere.

— Cine era omul acela?

— N-am idee.

— Un spion?

— Hm! De bună seamă. Din cîte am auzit, de cînd a sosit la Londra, Baskerville a fost urmărit pas cu pas de cineva. Altminteri, cum s-ar fi ştiut atît de repede că şi-a ales hotelul Northumberland? Dacă l-au urmărit în prima zi, mi-am zis că trebuia să-l urmărească şi în cea de a doua. Poate că ai băgat de seamă că în timp ce doctorul Mortimer citea legenda aceea, eu mi-am făcut de lucru în vreo două rînduri pe la fereastră.

— Da, îmi amintesc.

— M-am uitat pe stradă să văd dacă nu dă cineva tîrcoale casei, dar n-am văzut pe nimeni. Avem de-a face cu un om dibaci, Watson. Cazul se complică, şi cu toate că nu ştiu încă dacă cei cu care avem de-a face au intenţii binevoitoare sau criminale, am conştiinţa netă a unei forţe şi a unor planuri precise. Cînd prietenii noştri ne-au părăsit, am pornit în urmărirea lor, din prima clipă cu nădejdea că voi putea descoperi pe nevăzutul urmăritor. E însă atît de prevăzător, încît temîndu-se să meargă pe jos, s-a folosit de o cabrioletă, ca să poată merge mai agale în urma lor sau să le-o ia înainte, fără să fie observat. Metoda lui mai

prezintă un avantaj: dacă ei ar fi luat o trăsură, el era gata să-i urmărească. Are însă Şi un neajuns evident.

— S-a dat pe mîna birjarului.

— Întocmai.

— Ce păcat că nu i-am luat numărul.

— Dragă Watson, oricît de stîngaci m-aş fi dovedit, cum ai putea oare să-ţi închipui că am pierdut din vedere să-mi însemn numărul? Omul nostru are numărul 2704. Dar pentru moment nu ne e de nici un folos.

— Nu-mi dau seama ce ai fi putut face mai mult.

— Decum am observat cabrioleta, ar fi trebuit în aceeaşi clipă să mă întorc să pornesc în altă direcţie. În felul acesta aş fi avut răgazul să iau şi eu o cabrioletă şi l-aş fi urmărit pe celălalt de la o distanţă respectabilă, sau, şi mai bine, m-aş fi îndreptat către hotelul Northumberland şi aş fi aşteptat acolo. Urmîndu-l pe Baskerville pînă acasă, necunoscutul nostru ne-ar fi dat prilejul să-i jucăm noi festa, pe care aşa ne-a jucat-o el nouă, şi am fi văzut încotro se îndreaptă. Aşa cum s-au petrecut lucrurile, dintr-o grabă indiscretă, ne-am trădat. De aceasta a profitat cu o extraordinară iuţeală şi energie duşmanul nostru şi ne-a scăpat.

Hoinăream agale în jos pe strada Regent, în timp ce vorbeam, iar doctorul Mortimer şi însoţitorul său dispăruseră de multă vreme din faţa noastră.

— Nu mai are rost să-i urmărim. – Spuse Holmes. – Urmăritorul a dispărut şi nu se mai întoarce. Să vedem ce cărţi ne-au mai rămas şi să jucăm tare. Ai putea pune mîna în foc că îl recunoşti pe omul din cabrioletă, după figură?

— I-aş putea recunoaşte doar barba.

— Aşa şi eu, de unde trag concluzia că era pesemne falsă. Un om prevăzător, pornit într-o misiune atît de anevoioasă, nu are nevoie de barbă decît ca să-şi ascundă adevărata lui înfăţişare. Hai înăuntru, Watson.

Şi zicînd acestea intrarăm într-o agenţie de comisionari, unde fu primit cu căldură de către şef.

— Ah! Wilson, văd că n-ai uitat împrejurarea neînsemnată în care am avut norocul să-ţi fiu de folos.

— Nu, domnule, într-adevăr n-am uitat. Mi-aţi salvat reputaţia, poate chiar şi viaţa.

— Exagerezi, dragă prietene. Dintre băieţii tăi, dragă Wilson, parcă îmi amintesc de un flăcău Cartwright, care în timpul cercetărilor s-a dovedit mai dibaci.

— Da, domnule, e încă la mine.

— Poţi să-l chemi? Mulţumesc! Şi aş mai vrea să fii bun să-mi schimbi hîrtia asta de cinci lire.

Un flăcău de vreo paisprezece ani, vioi şi isteţ, se prezentă la chemarea şefului. Stătea drept, privind în faţă cu un mare respect pe faimosul detectiv.

— Dă-mi anuarul hotelurilor, îi spuse Holmes. Mulţumesc. Şi acum, Cartwright, iată lista celor douăzeci şi trei de hoteluri din imediata vecinătate a lui „Charing Cross”. Le vezi?

— Da, domnule.

— Ai să treci pe la toate pe rînd.

— Da, domnule.

— La fiecare, şi de la bun început, ai să-i dai portarului cîte un şiling. Iată douăzeci şi trei de şilingi.

— Da, domnule.

— Ai să le spui că doreşti să controlezi hîrtiile aruncate, de ieri. Ai să pretinzi că o telegramă importantă n-a ajuns la adresa respectivă şi că trebuie s-o cauţi. Ai înţeles?

— Da, domnule.

— Dar tu trebuie să cauţi pagina din mijlocul ziarului „Times”, cu mai multe găuri tăiate cu foarfeca. Ai aici un exemplar din ziarul „Times”. Iată şi pagina. Ai s-o recunoşti uşor, nu-i aşa?

— Da, domnule.

— De fiecare dată portarul o să-l cheme pe intendent, căruia ai să-i dai tot un şiling. Iată deci încă douăzeci şi trei de şilingi. Este posibil ca în douăzeci de cazuri din douăzeci

şi trei să afli că hîrtiile au fost arse sau ridicate. În celelalte trei cazuri însă ţi se va arăta o grămadă de hîrtii şi printre ele ai să cauţi şi această pagină din „Times”. Sînt foarte puţini sorţi că ai s-o găseşti. Iată încă zece şilingi pentru cazuri de forţă majoră. Pînă diseară trimite-mi un raport telegrafic la mine acasă, în strada Baker. Şi acum, Watson, ne-a mai rămas să descoperim identitatea birjarului cu nr. 2704, iar după aceea să coborîm într-o galerie de pictură din strada Bond şi să ne petrecem timpul care ne-a mai rămas pînă la ora cînd sîntem aşteptaţi la hotel.

CAPITOLUL V
TREI FIRE RUPTE

Sherlock Holmes avea, într-o măsură neobişnuită, puterea de a se desprinde, cînd voia, de gînduri. Timp de două ceasuri, ciudatul caz care ne preocupase păru uitat, iar el fu absorbit cu totul doar de pictura maeştrilor moderni belgieni. De cînd am părăsit expoziţia şi pînă cînd am ajuns la hotelul Northumberland, el na vorbit despre nimic altceva decît despre artă, în privinţa căreia avea păreri foarte vagi.

— Sir Henry Baskerville vă aşteaptă sus, ne înştiinţă intendentul. Mi-a spus să vă conduc la el de cum sosiţi.

— Ai ceva împotrivă dacă îmi arunc ochii prin registrul de pasageri, îl întrebă Holmes.

— De fel.

Registrul arăta că după numele lui Baskerville fuseseră înscrise alte două. Primul era al unui oarecare Theophilius Johnson cu familia, din Newcastle, celălalt al doamnei Oldmore cu camerista ei, din High Lodge, Alton.

— Desigur acesta trebuie să fie Johnson, pe care-l cunosc eu de multă vreme, se adresă Holmes portarului. Avocat, nu-i aşa? E un om cu părul sur şi care merge puţin şchiopătînd?

— Nu, domnule. Acesta este domnul Johnson, proprietarul de mine de cărbuni. Un om foarte iute şi nu mai în vîrstă decît dumneavoastră.

— Sînt sigur că te înşeli asupra meseriei lui.

— Nu, domnule, trage la hotelul nostru de mulţi ani şi îl cunoaştem foarte bine.

— Ei, atunci se schimbă lucrurile! Şi doamna Oldmore? Numele ei îmi pare cunoscut. Vă rog să-mi iertaţi curiozitatea, dar de multe ori căutînd un prieten dai peste altul.

— E o doamnă infirmă, domnule. Soţul ei a fost cîndva primar în Gloucester. Ori de cîte ori vine în oraş trage la noi.

— Mulţumesc. Nu cred că aş putea să pretind că am cunoscut-o vreodată.

Apoi, în timp ce urcam scările, îmi spuse încet: Prin întrebările acestea, Watson, am putut stabili un fapt foarte însemnat: ştim acum că cei ce se interesează atît de mult de prietenul nostru n-au tras la acest hotel. Aceasta înseamnă că în timp ce sînt, după cît se pare, foarte grijulii să nu-l scape din ochi, sînt la fel de grijulii să nici nu fie văzuţi de el, ceea ce este foarte semnificativ.

— Dar ce semnificaţie are pentru noi?

— Pentru noi, asta înseamnă... Ei, salutare, dragă prietene, dar ce s-a întîmplat?

Ajunsesem tocmai în capătul scărilor, cînd dădurăm nas în nas cu sir Henry Baskerville. Roşu de mînie, el ţinea într-o mînă o gheată veche şi prăfuită. Era atît de furios, că abia putea deschide gura şi cînd în sfîrşit începu să vorbească, folosi mai mult dialectul din vest, lucru pe care nu-l auzisem în cursul dimineţii.

— Îmi vine să cred că în hotelul ăsta sînt luat drept un sugar, strigă el. Dacă nu-şi vîră minţile în cap, au să vadă că nu şi-au găsit omul cu care să se joace de-a v-aţi ascunselea. La naiba, dacă băiatul ăsta nu dă de gheata care mi-a dispărut, iese scandal. Domnule Holmes, eu, unul, ştiu de glumă, dar au întrecut măsura de astă dată.

— Tot gheata o căutaţi?

— Da, domnule, şi vreau s-o găsesc.

— Dar vorbeaţi de-o gheată nouă, cafenie.

— Bineînţeles, domnule, dar acum e vorba de alta veche şi neagră.

— Cum, vreţi cumva să spuneţi că...?

— Chiar asta vreau să spun. Aveam doar trei perechi: cele noi, cafenii, cele negre, vechi, şi pantofii de lac din picioare. Astă-noapte mi-au luat una din cele cafenii, iar astăzi mi-au şterpelit şi una neagră. Ai priceput? Dar vorbeşte, omule, nu te holba aşa!

Un chelner, un german, ce venea într-un suflet, apăru

şi el în scenă.

— Nu, domnule, am răscolit tot hotelul, dar nici urmă de gheată.

— Uite ce este, ori iese la iveală gheata pînă deseară, ori mă adresez directorului şi îi spun că imediat părăsesc hotelul!

— O să se găsească, domnule... Vă făgăduiesc că dacă aveţi puţină răbdare, o să se găsească.

— Să vă intre în cap: e cel din urmă lucru care îmi piere în cuibul ăsta de tîlhari. Vă rog, domnule Holmes, să mă iertaţi că vă supăr cu asemenea fleacuri...

— Mă tem că pentru asta merită să te necăjeşti.

— De ce? Văd că luaţi lucrurile în serios.

— Cum explicaţi faptul?

— Nici nu încerc să explic. Mi se pare cel mai absurd şi mai ciudat lucru din cîte mi s-au întîmplat vreodată.

— Poate cel mai ciudat, făcu Holmes dus pe gînduri.

— Dar dumneavoastră ce părere aveţi?

— Eh! Încă nu pot spune că mi-am făcut o părere. Cazul dumneavoastră e foarte complicat, sir Henry. Dacă îl pun în legătură cu moartea unchiului dumneavoastră, nu cred că din cele cinci sute de cazuri de importanţă capitală, care mi-au trecut prin mîini, să fi existat vreunul mai încurcat. Dar ţinem cîteva fire în mînă şi fără îndoială că unul sau altul din aceste fire ne va călăuzi spre adevăr. Vom pierde poate vremea urmărind o cale greşită, dar mai curînd sau mai tîrziu ne vom afla pe cea bună!

Prînzul se desfăşură într-o atmosferă plăcută, dar în timpul lui se vorbi prea puţin de cauza care ne întrunise la un loc. După ce ne-am retras în salon, Holmes îl întrebă pe sir Baskerville ce are de gînd să facă.

— Să mă instalez în castelul Baskerville.

— Cînd?

— Către sfîrşitul săptămînii.

— Din toate punctele de vedere, adăugă Holmes cred că e o hotărîre înţeleaptă. Am multe dovezi că aici la Londra

sînteţi urmărit pas cu pas şi dintre milioanele de locuitori ai acestui mare oraş e greu să-ţi dai seama cine sînt aceşti oameni şi ce urmăresc ei. Dacă au intenţii rele, v-ar putea face un rău, şi ne-ar fi cu neputinţă să-i împiedicăm. Doctore Mortimer, nu şti pesemne că azi dimineaţă aţi fost urmăriţi, de cum aţi plecat de la mine de acasă?

Doctorul Mortimer tresări:

— Urmăriţi? De cine?

— Din nenorocire asta nu v-o pot spune. Printre vecinii sau cunoştinţele dumneavoastră de la Dartmoor este cumva vreun bărbat cu barbă neagră şi stufoasă?

— Nu. Sau, staţi să văd... De ce? Da, Barrymore feciorul lui sir Charles, e un bărbat cu barbă neagră şi stufoasă.

— Hm! Şi unde e Barrymore?

— Are grijă de castel.

— Lucrul cel mai bun ar fi să ne asigurăm că este într-adevăr acolo şi nu la Londra.

— Dar cum asta?

— Daţi-mi un formular de telegramă. „Aţi pregătit primirea lui sir Henry?” Aşa, e bine. Trimiteţi-o pe adresa domnului Barrymore, castelul Baskerville. Care eSte cel mai apropiat oficiu poştal? Grimpen? Foarte bine! Vom trimite o a doua telegramă poştaşului din Grimpen. „Telegrama pentru domnul Barrymore să-i fie înmînată personal. Dacă lipseşte, rog trimiteţi înapoi telegrama lui sir Henry Baskerville, hotel Northumberland”. În felul acesta vom putea şti pînă deseară dacă Barrymore se află la postul său în Devonshire sau nu.

— Aşa e, încuviinţă Baskerville. Ei, dar ia spune-mi, doctore Mortimer, cine este în realitate acest Barrymore?

— E fiul bătrînului îngrijitor care a murit. Familia lor de patru generaţii îngrijeşte de castel. După cîte ştiu, el şi soţia lui sînt o familie la fel de onorabilă ca oricare alta din acest ţinut.

— În acelaşi timp. – Interveni Baskerville. – E destul

de limpede că atît timp cît nu e nimeni din familia noastră care să locuiască la castel, oamenii aceştia se pot bucura de un cămin dintre cele mai plăcute, fără să facă nimic.

— E adevărat.

— A beneficiat cît de cît Barrymore de testamentul lăsat de sir Charles? Întrebă Holmes.

— Da, atît el, cît şi soţia lui au primit cîte cinci sute de lire fiecare.

— Au ştiut că aveau să primească aceşti bani?

— Da, lui sir Charles îi plăcea tare mult să vorbească despre dispoziţiunile lui testamentare.

— Lucrul acesta este foarte interesant!

— Nădăjduiesc. – Reluă doctorul Mortimer. – Că nu veţi privi cu ochi bănuitori pe toţi cei ce au moştenit cîte ceva de la sir Charles, pentru că şi eu am căpătat o mie de lire prin testament!

— Într-adevăr? Şi mai cine?

— Multe sume neînsemnate au fost lăsate unor Persoane şi unui mare număr de instituţii de binefacere. Restul, în întregime lui sir Henry.

— Şi la cît se ridică acest rest?

— La şapte sute patruzeci de mii de lire.

Uimit, Holmes ridică din sprîncene.

— Nici prin cap nu mi-ar fi trecut că e vorba de o sumă atît de uriaşă, zise el.

— Sir Charles trecea drept un om bogat, dar nici noi nu am ştiut cît de bogat era pînă ce nu i-am evaluat bunurile. Întreaga lui avere se ridică la aproape un milion.

— Pe legea mea! Pentru o astfel de miză, un om va juca cu desperare. Şi acum încă o întrebare, doctore Mortimer: Presupunînd că i s-ar întîmpla tînărului nostru prieten, aici de faţă... să mă iertaţi că ridic o ipoteză neplăcută... cine ar moşteni proprietatea?

— Cum Rodger Baskerville, fratele mai mic al lui sir Charles, a murit necăsătorit, averea s-ar cuveni familiei Desmond, nişte veri mai îndepărtaţi ai lui sir Charles. James

Desmond e un pastor mai în vîrstă, din Westmoreland.

— Mulţumesc. Aceste amănunte sînt toate de mare importanţă. L-aţi cunoscut pe domnul James Desmond?

— Da, a venit odată să-l vadă pe sir Charles, un om venerabil care duce o viaţă cuvioasă. Îmi amintEsc că n-a vrut să primească nici măcar o donaţie din partea lui sir Charles, deşi sir Charles a căutat în fel şi chip să-l convingă să primească.

— Aşadar, omul acesta cu pretenţii atît de modeste,ar putea fi moştenitorul milioanelor lui sir Charles?

— Da, ar fi moştenitorul proprietăţii, pentru că aşa este ordinea succesorială. Ar putea fi şi moştenitorul banilor, dacă prezentul deţinător care, fără îndoială, poate face cu ei ce pofteşte, nu dispune altfel.

— V-aţi făcut testamentul, sir Henry?

— Nu, domnule Holmes, nu l-am făcut. N-am avut încă timp, pentru că abia ieri am aflat cum stau lucrurile. În orice caz cred că banii ar trebui să meargă împreună cu titlul şi cu proprietatea. Aceasta era părerea sărmanului meu unchi. Cum ar putea moştenitorul să restaureze faima familiei Baskerville, dacă n-ar avea destui bani ca să întreţină proprietatea? Clădirea, pămînturile şi dolarii trebuie să intre în aceleaşi mîini.

— Aşa e, sir Henry, şi sînt de aceeaşi părere cu dumneavoastră în privinţa plecării în Devonshire, fără întîrziere. Totuşi trebuie să vă fac o recomandare. În nici un caz nu trebuie să vă duceţi singur.

— Mă însoţeşte doctorul Mortimer.

— Dar doctorul Mortimer îşi are şi el meseria lui, iar casa în care locuieşte se află la nu ştiu cîte mile depărtare de a dumneavoastră. Chiar dacă ar avea toată bunăvoinţa din lume şi tot n-ar fi în stare să vă ajute. Nu, sir Henry, trebuie să luaţi un om de încredere, pe cineva care să fie mereu lîngă dumneavoastră.

— Nu s-ar putea să veniţi chiar dumneavoastră cu mine, domnule Holmes?

— Dacă o să vă aflaţi într-o situaţie critică, mă voi strădui să viu chiar eu, dar vă rog să înţelegeţi că din pricina meseriei mele atît de active şi necontenitelor cereri ce îmi vin din atîtea locuri, îmi este cu neputinţă să lipsesc din Londra pentru un timp nedeterminat. Chiar acum, unul dintre oamenii al căror nume este foarte cunoscut în Anglia, era cît pe aci să fie murdărit de un şantajist şi numai eu pot să împiedic un scandal dezastruos. Vedeţi aşadar că îmi este cu neputinţă să merg la Dartmoor.

— Atunci pe cine mă sfătuiţi să iau?

În clipa aceea, Holmes mă prinse de braţ.

— Dacă prietenul meu ar dori să preia această misiune, nu cred că ar exista om care, într-o situaţie critică, să vă fie mai de folos. Nimeni nu vi l-ar putea recomanda cu mai multă încredere ca mine.

Propunerea mi-a venit prin surprindere şi, fără să mai am timp să răspund, Baskerville mi-a luat mîna şi mi-a strîns-o cu căldură.

— Minunat, doctore Watson, sînteţi foarte drăguţ, îmi spuse el. Vedeţi ce se petrece cu mine şi cunoaşteţi cazul la fel ca şi mine. Dacă veniţi la castelul Baskerville să-mi ţineţi tovărăşie, vă asigur că n-am să uit niciodată.

Întotdeauna perspectiva unei aventuri m-a vrăjit şi pe deasupra eram măgulit de cuvintele lui Holmes şi de graba cu care baronetul m-a socotit un tovarăş de-al lui.

— Merg cu plăcere, i-am spus eu. Nici nu văd ce aş avea mai bun de făcut.

— Şi ai să ai grijă să mă ţii la curent cu tot ce se întîmplă, adăugă Holmes. Cînd va sosi momentul critic, aşa cum bănuiesc că se va întîmpla, îţi voi da instrucţiuni de felul cum trebuie să acţionezi. Cred că pe sîmbătă veţi fi gata de plecare.

— Vă convine ziua, doctore Watson?

— De minune!

— Atunci sîmbătă la trenul de zece şi jumătate, în gara Padington, doar dacă nu intervine altceva.

Ne ridicasem să plecăm, cînd Baskerville scoase un strigăt victorios şi, năpustindu-se spre unul din colţurile odăii, trase de sub dulap o gheată cafenie.

— Gheata care îmi dispăruse!

— De ni s-ar prăbuşi toate piedicile la fel de uşor! Exclamă Holmes.

— E ceva foarte ciudat, interveni doctorul mortimer. Înainte de masă am cercetat odaia cu de-amănuntul.

— Şi eu. – Adăugă Baskerville. – Fiecare colţişor. Şi n-am găsit nici urmă de gheată.

— Atunci valetul trebuie s-o fi pus acolo, pe cînd eram la masă.

Se trimise îndată după valet, dar acesta declară că nu ştie nimic şi nici o altă investigaţie nu putu să aducă lumină. Aşadar la această serie de mici mistere, la prima vedere lipsite de vreo ţintă, ce se succedau într-un ritm rapid, se mai adăugase încă un fapt. Lăsînd la o parte îngrozitoarea poveste a morţii lui sir Charles, în decurs de numai două zile se petrecuseră o serie de incidente inexplicabile, mai întîi primirea scrisorii cu cuvintele tăiate din ziar, apoi spionul cu barba neagră, din cabrioletă, pe urmă dispariţia unei ghete noi, de culoare cafenie, după care dispariţia unei ghete vechi, de culoare neagră şi acum reapariţia ghetei celei noi, cafenii.

În trăsură, pe cînd ne întorceam în strada Baker, Holmes se cufundă în tăcere şi îmi putui da seama după sprîncenele lui încruntate şi după chipul încordat că mintea lui – ca şi a mea – era preocupată, străduindu-se să elaboreze un plan în care să se lege toate aceste episoade ciudate şi în aparenţă fără nici o legătură. Toată după amiaza şi seara pînă tîrziu, Holmes rămase cufundat în gîndurile lui şi în fumul de tutun.

Chiar înainte de cină ni se înmînară două telegrame. Prima avea următorul text: „Aflu că Barrymore e la Castel.H.Baskerville”.

Şi a doua: „Vizitat, potrivit indicaţiilor, douăzeci şi trei

hoteluri. Din păcate trebuie să raportez că n-am putut da de foaia tăiată din „Times „. Cartwright „.

— Cu aceasta, două din firele noastre s-au rupt, Watson... Dar nu există nimic mai pasionant decît un caz în care totul este împotriva ta. Să adulmecăm o altă urmă.

— Îl mai avem pe birjarul care l-a condus pe bărbos.

— Întocmai! Am telegrafiat la biroul de evidenţă să-i aflu numele şi adresa. Nu m-ar mira dacă acesta ar fi un răspuns la întrebarea mea...

Într-adevăr, soneria se dovedi a fi mai mulţumitoare decît un răspuns, căci uşa se deschise şi un individ cam din topor, ce nu putea fi decît birjarul cu pricina, intră.

— Am primit o înştiinţare de la biroul central, că un domn de la această adresă se interesează de numărul 2704, spuse el. De şapte ani de zile umblu cu trăsura mea şi nimeni n-a avut de ce să se plîngă. Şi acum iată că am venit chiar din staţie, ca să vă întreb pe şleau ce aveţi cu mine?

— N-avem nimic cu dumneata, omule, îi răspunse Holmes. Dimpotrivă, iată aci o jumătate de liră, dacă ai să-mi răspunzi cinstit la întrebări.

— Ei, atunci am brodit-o! Văd că am o zi bună,spuse birjarul rîzînd. Ce vreţi să ştiţi, domnule?

— Mai întîi numele şi adresa, în caz că mai am nevoie de dumneata.

— John Clayton e numele meu. Strada Turpey nr. 3, Borough. Trăsura mea stă în staţia Shipley, lîngă gara Waterloo.

Sherlock Holmes îşi însemnă aceste date.

— Acum, Clayton, să-mi spui tot ce ştii despre clientul pe care l-ai adus azi dimineaţă la zece şi a, supravegheat casa aceasta, după care a urmărit pe cei doi domni pe strada Regent, în jos.

Omul privi mirat şi puţin cam fîstîcit.

— De ce? Nu văd la ce bun să vă mai spun şi eu, de vreme ce mi se pare că ştiţi la fel de bine ca şi mine, făcu

el. La drept vorbind, domnul mi-a spus că e detectiv şi să nu scot o vorbă despre el.

— Dragă prietene, să ştii că e vorba de un caz foarte serios şi că poţi să ajungi într-o situaţie destul de neplăcută, dacă încerci să-mi ascunzi ceva. Spui că clientul dumitale ţi-ar fi declarat că e detectiv?

— Da, aşa mi-a spus.

— Cînd ţi-a spus asta?

— Cînd s-a dat jos din trăsură.

— Şi ce ţi-a mai spus?

— Mi-a spus cum îl cheamă.

Holmes îmi aruncă o privire fugitivă.

— Eh, ţi-a spus şi cum îl cheamă? E o lipsă de prevedere din partea lui. Şi cum ţi-a spus că îl cheamă?

— Cum îl cheamă? Întrebă birjarul. Sherlock Holmes.

Niciodată nu mi-am văzut prietenul atît de năucit ca după răspunsul acesta. Pentru o clipă rămase mut de uimire, pe urmă izbucni în hohote de rîs.

— Senzaţional, Watson... Cu adevărat senzaţional! Exclamă el. Simt că am de-a face cu o armă la fel de iute şi de dibace ca şi a mea. Frumos l-am scăpat din mînă de astă dată. Care va să zică îl cheamă Sherlock Holmes, nu-i aşa?

— Da, domnule, chiar aşa.

— Foarte bine! Spune-mi, te rog, de unde l-ai cules şi tot ce s-a mai întîmplat.

— M-a oprit în Trafalgar Square, pe la nouă şi jumătate. Mi-a spus că e detectiv şi mi-a făgăduit că-mi dă două guinee, dacă fac întocmai precum doreşte, toată ziua, şi să nu pun întrebări. Am fost foarte bucuros şi am primit. Mai întîi am luat-o în jos spre hotelul Northumberland şi am aşteptat acolo pînă cînd doi domni au ieşit din hotel şi au luat o cabrioletă din staţie. Am urmărit trăsura pînă ce a tras pe aici prin apropiere.

— Chiar aici în faţa uşii, spuse Holmes.

— S-ar putea, eu nu sînt sigur de asta, dar pot spune că clientul meu era la curent cu toate. Am tras Şi noi ceva

mai departe, pe strada asta, şi am aşteptat cam vreun ceas şi jumătate. Pe urmă, cei doi domni au trecut pe sub nasul nostru pe jos, şi ne-am luat după ei devale, pe strada Baker şi apoi mai departe...

— Ştiu, îl întrerupse Sherlock Holmes.

— Pînă ce-am străbătut cam trei sferturi din strada Regent. Atunci dumnealui a deschis ferestruica şi mi-a strigat să mîn drept înainte, la gara Waterloo, cît pot mai repede. Am dat bice calului şi în mai puţin de zece minute am ajuns acolo. Atunci mi-a plătit cele două guinee, ca un om de treabă, şi după aceea a intrat în gară. Dar chiar cînd să plece s-a întors şi mi-a spus: „– Să ştii că ai dus cu trăsura pe domnul Sherlock Holmes. Poate te interesează. Aşa am ajuns să-i ştiu numele.

— Şi nu l-ai mai văzut?

— Nu. Deloc, după ce a intrat în gară.

— Şi cum l-ai descrie dumneata pe domnul Sherlock Holmes?

Birjarul se scărpină în cap.

— Hm! Nu e un domn atît de uşor de descris! Eu i-am dat vreo patruzeci de ani. Era potrivit de înalt, cu vreo şase-şapte centimetri mai scund ca dumneavoastră, domnule. Era gătit ca un domnişor, purta o barbă neagră, tăiată pătrat la capăt şi era palid la faţă. Cam asta e tot ce pot spune.

— Culoarea ochilor?

— Nu ştiu.

— Nu-ţi mai aduci aminte nimic?

— Nu, domnule, nimic.

— Bine! Iată o jumătate de liră. Şi te mai aşteaptă aici încă o jumătate, dacă poţi să-mi mai aduci ceva informaţii. Noapte bună!

— Noapte bună, domnule, şi vă mulţumesc.

John Clayton ne părăsi mulţumit, iar Sherlock Holmes, întorcîndu-se spre mine, ridică din umeri şi schiţă un zîmbet plin de amărăciune.

— S-a rupt şi al treilea fir şi iată-ne ajunşi de unde am pornit! Zise el. Dibaci pungaş! A ştiut numărul casei noastre, a ştiut că sir Henry Baskerville mi-a cerut sfatul, acolo pe strada Regent a mirosit că-l urmăream, a bănuit că mi-am notat numărul trăsurii şi că am să pun mîna pe birjar şi pînă la urmă a făcut acest joc îndrăzneţ. Să ştii, Watson, că avem de-a face cu un duşman demn de armele noastre. Aici la Londra ne-a făcut mat. îţi doresc mai mult noroc în Devonshire. Dar mă tem.

— De ce?

— Să te trimit pe dumneata. Urîtă treabă, Watson. E urîtă şi primejdioasă. Cu cît mă gîndesc mai mult la ea cu atît îmi displace. Da, dragă prietene, poţi să rîzi tu, dar îţi dau cuvîntul meu că aş fi fericit să te văd întorcîndu-te nevătămat în strada Baker.

CAPITOLUL VI
CASTELUL BASKERVILLE

Sir Henry Baskerville împreună cu doctorul Mortimer s-au pregătit pentru ziua fixată şi au plecat în Devonshire, aşa după cum stabilisem. Domnul Sherlock Holmes m-a condus la gară, dîndu-mi ultimele sfaturi şi instrucţiuni, înainte de despărţire.

— Watson. – Îmi spuse el. – Nu vreau să te influenţez sugerîndu-ţi teorii sau bănuieli. Aş dori să-mi relatezi pur şi simplu faptele, cît mai amănunţit cu putinţă, iar teoriile lasă-le pe seama mea.

— Care fapte?

— Orice ţi s-ar părea că are o legătură, chiar indirectă, cu cazul şi mai ales relaţiile dintre tînărul Baskerville şi vecinii lui, sau orice nou amănunt care se iveşte în legătură cu moartea lui sir Charles. În ultimele zile am făcut eu însumi unele cercetări, dar mă tem că rezultatele au dat greş. Un lucru pare să fie sigur: anume că domnul James Desmond, primul moştenitor prezumtiv, este un domn mai în vîrstă, foarte simpatic, aşa că această persecuţie nu vine de la el. Sînt într-adevăr de părere că trebuie scos cu totul din calculele noastre. Rămîn doar cei care se află de fapt în jurul lui sir Henry Baskerville, prin locurile acelea mlăştinoase.

— N-ar fi bine oare să ne descotorosim mai întîi de soţii Barrymore?

— Pentru nimic în lume. Greşeală mai mare nici că s-ar putea săvîrşi. Dacă sînt nevinovaţi, ar fi o cumplită nedreptate, iar dacă sînt vinovaţi, înseamnă pur şi simplu că renunţăm la orice posibilitate de a-i dovedi vinovaţi. Nu, îi vom ţine în evidenţă pe lista suspecţilor. Dacă nu mă înşel la castel e şi un vizitiu. Mai sînt şi doi fermieri de prin acele locuri. Apoi, doctorul Mortimer, prietenul nostru, pe care îl cred cu totul de bună credinţă şi soţia lui despre care nu

ştim nimic. Mai este şi naturalistul Stapleton şi sora lui, care, după cît se spune, este o tînără fermecătoare; domnul Frankland de la Lafter Hall, tot un factor necunoscut şi, în sfîrşit, alţi doi-trei vecini. Iată cine sînt cei de care trebuie să te ocupi în mod cu totul deosebit.

— Am să-mi dau toată osteneala.

— Îmi închipui că te-ai înarmat?

— Da, m-am gîndit că nu strică.

— Bineînţeles, trebuie să ai revolverul la îndemînă zi şi noapte şi să nu slăbeşti măsurile de prevedere nici o clipă.

Prietenii noştri îşi rezervaseră locuri într-un compartiment de clasa întîi şi ne aşteptau pe peron.

— Nu s-a mai ivit nimic nou, răspunse doctorul Mortimer la întrebarea prietenului meu. Despre un lucru pot să jur: în aceste două zile nu ne-a urmărit nimeni. Oriunde ne-am dus am fost cu ochii în patru Şi nimeni n-ar fi putut trece neobservat de noi.

— Bănuiesc că aţi fost tot timpul împreună.

— În afară de după amiaza de ieri. De obicei cînd vin la Londra, îmi rezerv o zi pentru distracţie, aşa că am fost la Muzeul Colegiului Chirurgilor.

— Iar eu m-am dus în parc să văd lume. – Spuse Baskerville. – Dar n-am avut nici un fel de neplăcere.

— Totuşi aţi făcut o mare imprudenţă, îi zise Holmes dînd din cap şi privindu-l foarte serios. Sir Henry, vă rog să nu umblaţi singur, pentru că vi s-ar putea întîmpla cine ştie ce nenorocire. Cealaltă, gheată aţi găsit-o?

— Nu, domnule, parcă a intrat în pămînt.

— E într-adevăr foarte interesant. Atunci, rămas bun, mai spuse Holmes, pe cînd trenul începuse să lunece de-a lungul peronului. Şi vă rog sir Henry, să vă amintiţi de una din frazele acelei ciudate şi vechi legende pe care ne-a citit-o doctorul Mortimer şi căutaţi să nu vă apropiaţi de locul mlăştinos în acele ceasuri ale nopţii în care puterile răului sînt dezlănţuite.

Mi-am întors privirea spre peron, după ce îl lăsasem mult în urma noastră, şi am văzut silueta înaltă şi sobră a lui Holmes stînd nemişcat şi uitîndu-se după noi.

Călătoria a fost scurtă şi plăcută, iar eu mi-am petrecut-o cunoscîndu-i mai îndeaproape pe cei doi tovarăşi de drum şi jucîndu-mă cu cîinele doctorului Mortimer. După cîteva ceasuri, pămîntul cafeniu deveni roşcat, culoarea granitului fu înlocuită cu vişiniu, iar vacile roşcate păşteau pe păşuni bine îngrădite, unde iarba grasă şi vegetaţia bogată erau mărturia unui climat pe cît de binefăcător, pe atît de umed. Tînărul Baskerville nu-şi mai lua ochii de la fereastră şi ori de cîte ori vedea în acest peisaj din Devon vreun aspect pe care îl recunoştea, chicotea de bucurie.

— De cînd am plecat de aici am cutreierat o bună parte din lume, doctore Watson. – Îmi spuse el. – Dar încă n-am găsit loc pe care să-l pot asemui cu acesta.

— N-am întîlnit încă om din Devonshire, care să nu-şi laude regiunea, îi răspunsei eu.

— Asta depinde şi de om, şi de ţinut, spuse doctorul Mortimer. O privire asupra prietenului nostru; îţi arată capul rotund al celtului ce poartă în el entuziasmul celtic şi puterea de ataşament. Bietul sir Charles avea un format de craniu foarte rar întîlnit, prezentînd caractere pe jumătate galice şi pe jumătate iverniene.

— Dar cînd aţi văzut ultima oară castelul Baskerville eraţi încă foarte tînăr?

— Eram un băiat de peste treisprezece ani, cînd a murit tatăl meu, iar castelul nu l-am văzut niciodată, pentru că tata locuia într-o casă mică de ţară, pe coasta sudică. De acolo am plecat de-a dreptul la un prieten în America. Vă mărturisesc că pentru mine totul e la fel de nou ca şi pentru doctorul Watson şi ard de nerăbdare să văd odată mlaştina.

— Într-adevăr? Ei bine, dorinţa dumneavoastră vă este cu uşurinţă satisfăcută; priviţi cel dintîi aspect al locurilor mlăştinoase! Spuse doctorul Mortimer, arătînd prin fereastra vagonului.

Peste pătratele verzi ale cîmpului şi curba joasă a unei păduri se ridica în depărtare o colină cenuşie şi melancolică, cu o culme ciudat dantelată, neprecisă şi ştearsă în depărtare, ca un fantastic peisaj de vis. Baskerville rămase multă vreme cu ochii nedezlipiţi de la ea şi pe chipul lui, care exprima un mare interes, puteam citi cîtă însemnătate avea pentru el primul contact cu locul acesta ciudat, unde cei din sîngele lui stăpîniseră multă vreme şi lăsaseră urme atît de adînci. Stătea aci, într-un colţ al unui prozaic vagon de cale ferată, în costumul său de tweed şi cu accentul lui american, şi cum mă uitam la faţa lui plină de expresie şi întunecată, am simţit mai puternic ca oricînd că într-adevăr era urmaşul acelei străvechi familii, de viţă nobilă, alcătuită din oameni pătimaşi. În sprîncenele lui stufoase, în nările fremătătoare, în ochii mari, căprui, citeai mîndrie, caracter, forţă. Dacă pe aceste locuri mlăştinoase, neîngăduite, ne-ar fi aşteptat greutăţi şi primejdii, cel puţin el era un tovarăş pentru care te puteai încumeta să rişti, avînd siguranţa că va împărţi riscul cu curaj. Trenul se opri într-o gară mică, secundară, iar noi coborîrăm. Afară, dincolo de gardul scund şi alb, ne aştepta o trăsură cu doi căluţi. Sosirea noastră era de bună seamă un mare eveniment, deoarece şeful gării şi hamalii se înghesuiră în jurul nostru ca să ne ducă bagajele. Ne aflam într-un loc de ţară plăcut şi simplu. Mă intrigă însă că la ieşire stăteau doi oameni – păreau să fie militari – îmbrăcaţi în uniforme de culoare închisă, ce se rezemau în carabinele lor scurte, şi cînd am trecut se uitară atenţi la noi. Vizitiul, un om cu faţa aspră, mic de statură şi noduros, îl salută pe sir Henry Baskerville, iar cîteva clipe după aceea alergam cu trăsura, de parcă zburam, pe şoseaua albă şi largă. Păşunile, alunecînd pe lîngă noi, îşi unduiau contururile de o parte şi de alta, iar din frunzişul verde şi des se vedea ici şi colo cîte o casă veche, cu acoperiş ascuţit. Dincolo de locurile acestea se profila întunecată pe cerul de seară linia mohorîtă a locurilor mlăştinoase, întreruptă de profilul

dantelat al colinelor sinistre.

Trăsura o coti pe un drum lateral, apoi o apucă în sus, pe căi adîncite de roţi timp de veacuri, printre malurile înalte, de o parte şi de alta, năpădite de muşchi jilav şi de cărnoasa limbă a cerbului. Bălării ruginii şi mărăcini luceau în lumina apusului de soare. La un moment dat, urcînd mereu, trecurăm peste un pod îngust de granit, ieşit ca din pămînt, după care o apucarăm de-a lungul unei ape zgomotoase ce curgea repede în jos, spumînd şi bolborosind printre bolovanii cenuşii. Şi drumul şi apa şerpuiau pe o vale plină de stufărişuri de stejar şi brad. La fiecare cotitură, Baskerville scotea cîte un strigăt de plăcere, privind cu vioiciune în jur şi punînd nenumărate întrebări.

Totul părea să fie frumos în ochii lui, dar eu simţeam că se desprinde o nuanţă de melancolie din peisajul ce purta semnele vădite ale toamnei tîrzii. Frunzele galbene se aşterneau în cale, fluturînd pe deasupra noastră. Zgomotul roţilor se potolea cînd treceam peste straturile de vegetaţie ce putrezea. Toate acestea mie mi se păreau daruri triste, pe care natura le aşternea înaintea atelajului moştenitorului familiei Baskerville, ce se înapoia în aşezarea strămoşească.

— Hei! Strigă doctorul Mortimer. Ce-o mai fi şi asta?

În faţa noastră se făcea un povîrniş rotunjit, năpădit de bălării. Pe culmea lui se afla un soldat călare, care se profila puternic şi precis ca o statuie ecvestră pe un piedestal, întunecat şi aspru, cu arma în poziţie de tragere. Supraveghea drumul pe care treceam noi.

— Ce înseamnă asta, Perkins? Întrebă doctorul Mortimer.

Vizitiul se întoarse spre noi:

— A scăpat un puşcăriaş din închisoarea Princetown, domnule. Sînt trei zile de cînd a evadat şi paznicii pîndesc toate drumurile şi gările, dar nu i-au dat încă de urmă. Fermierii de prin partea locului nu se prea bucură de asta,

domnule, şi au şi de ce.

— Bine, dar ştiu că pot căpăta cinci lire, dacă dau informaţii despre el.

— Aşa e, domnule, dar cele cinci lire nu valorează nimic cînd te gîndeşti că pentru ele te-ai putea alege cu gîtul tăiat. Vedeţi că nu e vorba de un puşcăriaş oarecare. Ăsta e un om care nu se dă înapoi de la nimic.

— Şi cine este evadatul?

— Selden, ucigaşul de la Notting Hill.

Îmi adusei aminte foarte bine de cazul acesta, pentru că pe Holmes îl interesase mai ales pentru ferocitatea ciudată a crimei şi pentru bestialitatea neînchipuită ce caracterizase toate acţiunile asasinulUi. Sentinţa capitală i se comutase, pentru că existaseră unele bănuieli că n-ar fi întreg la minte, atît de înfiorător se purtase.

Trăsura tocmai urcase un povîrniş şi în faţa noastră se ivi nesfîrşita întindere a locului mlăştinos, presărat cu pietroaie colţuroase şi cu grămezi de bolovani ca nişte piramide noduroase.

Dinspre mlaştină sufla un vînt rece, de începurăm să tremurăm. Undeva, acolo, pe întinderea tristă, stă tea la pîndă acest diavol, ascunzîndu-se într-o vizuină ca o sălbăticiune, cu sufletul plin de ură împotriva întregii rase umane care îl lepădase. Atît mai lipsea ca simţămîntul de spaimă pe care îl trezea întinderea stearpă, vîntul care te pătrundea şi cerul negurat să fie deplin. Chiar şi Baskerville se cufundase în tăcere şi îşi strînsese mai tare haina pe el.

Lăsasem în urmă ţinutul roditor. Ne uitam acum înapoi la el, în vreme ce razele soarelui, gata să apună, prefăceau cursurile de apă în fîşii de aur şi sclipeau pe pămîntul roşcat, abia răsturnat de plug şi pe întinderea nedesluşită a pădurilor.

Drumul pe care-l străbăteam devenea tot mai întunecat şi mai sălbatic, trecînd peste uriaşe pante roşiatice şi vineţii şi presărat cu bolovani cît toate zilele.

Cînd şi cînd treceam prin faţa unei aşezări de prin

locurile mlăştinoase, zidită şi acoperită cu piatră fără vreo plantă agăţătoare care să-i îndulcească conturul aspru.

Pe neaşteptate, privirile ne căzură asupra unei depresiuni în formă de cazan, peticită ici şi colo cu stejari şi brazi piperniciţi ce fuseseră răsuciţi şi îndoiţi de furtuni. Pe deasupra arborilor se vedeau două turnuri înalte şi înguste. Vizitiul arătă cu biciul într-acolo.

— Castelul Baskerville, spuse el.

Stăpînul castelului se ridică cu obrajii îmbujoraţi şi privi ţintă cu ochi strălucitori. Cîteva minute mai tîrziu ajunserăm la poarta clădirii, un labirint de ornamente fantastice, în fier forjat, cu stîlpi de fiecare parte, năpădiţi de licheni şi purtînd în vîrf capete de mistreţi – emblema Baskerville-ilor. Clădirea era o ruină de granit negru şi de frînturi de grinzi.

În faţa ei se afla o altă clădire nouă, construită doar pe jumătate, primele roade ale aurului pe care sir Charles îl adusese din Africa de Sud.

Prin poarta de la intrare ajunserăm într-o alee, unde zgomotul roţilor era înecat în frunze. Arborii bătrîni îşi împreunau deasupra noastră crengile alcătuind un tunel mohorît. Baskerville se cutremură privind aleea aceasta lungă şi întunecată, la capătul căreia clădirea se întrezărea ca o fantomă.

— Aci s-a întîmplat? Întrebă el cu glas scăzut.

— Nu, nu. Aleea de tisă e pe partea cealaltă.

Tînărul moştenitor privi întunecat în jur.

— Nu-i de mirare că unchiul meu a fost cuprins de spaimă într-un asemenea loc, spuse el. Nu e nevoie de mai mult ca să înspăimînţi pe oricine. În şase luni voi instala un şir de lămpi electrice şi chiar aici, în faţa uşii principale, voi pune un bec Swan and Edison de o mie de lumini, de n-o să mai recunoaşteţi locul.

Aleea se deschidea într-o peluză mare de gazon, iar în faţa noastră se înălţa clădirea.

În lumina amurgului am putut vedea că partea

centrală a clădirii era formată dintr-o construcţie greoaie, din care se desprindea un portic. Faţada era în întregime îmbrăcată în iederă, cu cîte un petic gol ici şi colo unde cîte o fereastră sau o stemă, străbăteau prin vălul întunecat al vegetaţiei.

Din această construcţie centrală se înălţau bătrînele turnuri gemene, crenelate, străpunse de multe firide. Din dreapta şi din stînga turelelor porneau aripile mai moderne, din granit negru. Prin ferestrele grele lucea o lumină palidă, iar din hornurile înalte ce se ridicau de pe acoperişul înclinat în unghi ascuţit se înălţa o singură coloană de fum negru.

— Bine aţi venit, sir Henry! Bine aţi venit la castelul Baskerville!

Un bărbat Înalt ieşi din umbra porticului ca să deschidă portiera trăsurii. O siluetă de femeie se profila pe lumina gălbuie din sală. Veni şi dînsa să ajute omului să coboare bagajele.

— Nu aveţi nimic împotrivă dacă mă voi duce de-a dreptul acasă, sir Henry? Întrebă doctorul Mortimer. Mă aşteaptă soţia mea.

— Dar îmi închipui că rămîneţi la masă?

— Nu, trebuie să plec... Cred că am să găsesc şi cîteva lucrări care trebuie rezolvate fără întîrziere. Mai rămîne să vă arăt castelul, dar Barrymore este o călăuză mai bună decît mine. Rămîneţi cu bine şi dacă vă pot fi de folos, nu vă sfiiţi să trimiteţi după mine oricînd, zi sau noapte.

Huruitul roţilor se stinse încet, încet pe drum, în timp ce sir Henry şi cu mine ne întoarserăm în sala castelului, iar uşa grea se închise în urma noastră. Încăperea în care ne aflam era foarte impresionantă, mare, înaltă, împodobită din plin cu grinzi groase de stejar, înnegrite de vreme. Pe vatra largă a căminului de modă veche, în dosul unui grătar înalt de fier scînteiau nişte butuci puşi pe foc. Sir Henry şi cu mine întinserăm mîinile spre flacără, căci eram amorţiţi

de drumul lung. Apoi ne îndreptarăm privirea în jur, spre fereastra înaltă şi îngustă cu vitralii vechi, spre pereţii căptuşiţi cu scîndură de stejar, spre capetele de cerbi şi panopliile de pe pereţi, toate sumbre şi întunecate în lumina slabă a lămpii din mijloc.

— E chiar aşa cum mi-am închipuit, spuse sir Henry. E imaginea aievea a lăcaşului unei vechi familii. Cînd te gîndeşti că aceasta e încăperea în care de cinci sute de ani trăiesc strămunii mei! Gîndul acesta mă copleşeşte prin măreţia lui.

I-am văzut chipul smead luminat de un entuziasm copilăresc pe cînd cerceta cu privirea lucrurile din jur. Pe locul unde se aşezase, lumina cădea din plin deasupra lui, iar umbrele lungi se tîrau pe pereţi şi atîrnau ca nişte draperii negre, deasupra-i. Barrymore se întorsese după ce ne dusese bagajele în odăile noastre. Şedea acum în faţa noastră, cu ţinuta discretă a unui fecior bine stilat. Era un bărbat frumos, înalt şi bine făcut, cu o barbă neagră, pătrată, palid şi cu o înfăţişare deosebită.

— Doriţi să vi se servească masa numaidecît, domnule?

— E gata?

— În cîteva minute, domnule. În odăile dumneavoastră veţi găsi apă fierbinte. Soţia mea şi cu mine, sir Henry, rămînem bucuroşi la dumneavoastră pînă ce veţi face noua orînduire, dar vă rog să înţelegeţi că în aceste condiţii noi, casa va cere un personal considerabil.

— Ce fel de condiţii noi?

— Am vrut să spun, domnule, că sir Charles ducea o viaţă foarte retrasă şi am putut să-i împlinim cerinţele. Fără îndoială însă că dumneavoastră veţi dori să aveţi mai multă lume în jur şi atunci va fi nevoie să faceţi schimbări în personalul de serviciu.

— Vrei să spui că dumneata împreună cu soţia dumitale vreţi să plecaţi?

— Numai atunci cînd nu vă vom pricinui un neajuns

dumneavoastră, domnule.

— Bine, dar familia dumitale trăieşte aici, la BasKerville, de mai multe generaţii, nu-i aşa? M-ar mîhni să-mi încep viaţa aici rupînd o veche legătură de familie.

Mi s-a părut că întrezăresc unele semne de emoţie pe faţa palidă a feciorului.

— Şi eu am acelaşi simţământ, domnule; de asemenea şi soţia mea. Dar ca să vă spun adevărul, domnule, amîndoi i-am fost foarte credincioşi lui sir Charles şi moartea lui a însemnat pentru noi o lovitură, iar cele din jur au aJuns să ne fie apăsătoare. Mă tem că niciodată nu ne vom mai simţi în voie la castelul Baskerville.

— Şi ce aveţi de gînd să faceţi?

— Nădăjduiesc că vom izbuti să înjghebăm o mică afacere. Datorită generozităţii lui sir Charles avem şi mijloace pentru aşa ceva. Dar acum, domnule, poate ar fi mai bine să vă conduc în odăile dumneavoastră.

O galerie pătrată, cu balustradă, mărginea jur împrejur partea de sus a sălii celei vechi cu care era legată printr-o scară dublă. Din acest punct central porneau două coridoare lungi ce se întindeau de-a lungul întregii clădiri; în aceste coridoare dădeau toate odăile de dormit. A mea se afla în aceeaşi aripă cu a lui Baskerville şi aproape chiar vecină cu ea. Încăperile acestea păreau mult mai moderne decît partea centrală a castelului. Iar tapetul deschis la culoare şi lumînările numeroase avură darul să-mi schimbe întrucîtva impresia sumbră ce mă cuprinsese încă de la sosire.

Sala de mîncare însă, în care se intra din sala mare, era un loc întunecat şi trist: o încăpere lungă cu o treaptă care despărţea platforma, unde lua masa numai familia, de partea de jos, rezervată celor ce trăiau sub oblăduirea ei. La un capăt, un balcon pentru muzicanţi domina toată încăperea. Deasupra capetelor noastre, grinzi negre sprijineau de-a curmezişul un tavan înnegrit de fum. În lumina făcliilor aprinse, aşezate în şiruri, în coloritul şi

veselia zgomotoasă a unui ospăţ din alte vremi, cadrul acesta s-ar fi îndulcit; dar acum, cînd în toată încăperea nu erau decît doi domni îmbrăcaţi în negru, şezînd în cercul mic de lumină ce cădea dintr-o lampă cu abajur, fără voie glasul îţi scădea în şoaptă, iar cugetul ţi se lăsa copleşit. Din umbră, un întreg front de strămoşi în fel şi fel de haine, de la cavalerii elisabetani pînă la tinerii semeţi ai Regenţei ne priveau, ne stinghereau cu tovărăşia lor mută. Am fost mai mult tăcuţi, iar eu, în ceea ce mă priveşte, am fost bucuros cînd masa s-a terminat şi am putut să ne retragem ca să ne fumăm ţigările în sala de biliard construită după moda nouă.

— Drept să vă spun, nu-i un loc prea vesel aici, mi-a spus sir Henry. Cred că există oameni care se potrivesc locului acestuia, dar deocamdată eu mă simt străin de acest decor. Nu mă mir că unchiul meu ajunsese puţin cam nervos dacă a trăit tot timpul singur într-o casă ca aceasta. Oricum, dacă nu aveţi nimic împotrivă, sînt de părere să ne culcăm devreme, şi poate că mîine dimineaţă atmosfera mi se va părea mai plăcută.

Înainte de a mă culca am tras perdelele la o parte şi am privit pe geamul odăii mele. Fereastra dădea asupra peluzei din faţa uşii de la intrare. Dincolo de peluză, două pîlcuri de copaci foşneau şi se legănau în vîntul din ce în ce mai puternic. Luna se arăta prin spărturile norilor ce alergau mînaţi de vînt. În lumina ei rece am putut vedea dincolo de arbori un contur colţuros de stînci şi curba largă şi joasă a şesului melancolic. Am tras perdelele la loc, avînd sentimentul că această impresie din urmă se lega în chip desăvîrşit de tot restul.

Dar nu era cea din urmă. Eram obosit şi totuşi treaz, zvîrcolindu-mă fără încetare de pe o parte pe alta, aşteptînd somnul care nu mai venea. În depărtare, un orologiu bătea sferturile de ceas şi în afară de aceasta o linişte de moarte domnea peste clădire. Cînd deodată în puterea nopţii îmi ajunse la ureche un sunet limpede, de

netăgăduit. Era ca un plîns de femeie, ca un geamăt înăbuşit şi gîtuit al cuiva sfîşiat de o durere nestăpînită. Sării din pat şi ascultai cu încordare. Zgomotul nu putea fi prea departe şi cu siguranţă că venea din casă. Am ascultat aşa o jumătate de ceas, cu nervii încordaţi, dar nu s-a mai auzit nimic afară de clopotele orologiului şi de foşnetul iederii de pe ziduri.

CAPITOLUL VII
FAMILIA STAPLETON DE LA VILA MERRIPIT

Frumuseţea şi prospeţimea dimineţii următoare izbuti oarecum să şteargă din cugetele noastre impresia cenuşie şi apăsătoare pe care ne-o lăsase amîndurora primul contact cu castelul Baskerville.

Pe cînd sir Henry şi cu mine ne luam gustarea de dimineaţă, lumina soarelui inunda încăperea prin ferestrele înalte şi cu traverse, proiectînd pete difuze prin vitraliile cu steme ce le împodobeau. Panelul de stejar întunecat de pe pereţi lucea ca bronzul în razele aurii şi aproape nu-ţi mai venea să crezi că aceasta era într-adevăr încăperea care ne sădise în suflete atîta tristeţe cu o seară mai înainte.

— Văd că de vină am fost noi şi nu casa, spuse baronetul. Eram obosiţi şi pătrunşi de frig în urma călătoriei, aşa că am văzut totul în cenuşiu. Iată-ne acum cu forţe noi şi bine dispuşi, aşa că ne surîde iarăşi totul în jur.

— Şi totuşi nu a fost în întregime o chestiune de imaginaţie, îi răspunsei eu. Aşa, de pildă, n-aţi auzit pe cineva – o femeie cred – plîngînd astă-noapte?

— E un lucru ciudat, căci eram pe jumătate adormit şi mi s-a părut că aud pe cineva plîngînd. Am aşteptat o vreme, nu s-a mai repetat, aşa că mi-am spus că de bună seamă n-a fost decît un vis.

— Eu l-am auzit bine şi sînt sigur că era într-adevăr un plînset de femeie.

— Trebuie să ne interesăm numaidecît ce a fost.

Sir Henry sună şi îl întrebă pe Barrymore dacă nu ne putea da vreo lămurire în privinţa celor ce auzisem. Mi se păru că faţa palidă a feciorului se făcu şi mai palidă în timp ce asculta întrebarea stăpînului său.

— În casă nu sînt decît două femei, sir Henry, răspunse el. Una e fata de la bucătărie, care doarme în cealaltă aripă a clădirii. A doua e soţia mea şi pot să vă

spun că de la ea n-a putut veni acest plînset.

Şi totuşi spunînd acestea minţise, pentru că după gustarea de dimineaţă se întîmplă s-o întîlnesc pe doamna Barrymore pe coridorul cel lung al castelului. Soarele îi cădea din plin pe faţă. Era o femeie corpolentă, cu trăsături greoaie şi cu o expresie de asprime în colţul gurii; o trădau însă ochii ei înroşiţi, care îmi aruncară o privire printre pleoapele umflate. Aşadar ea se tînguise astă-noapte, şi dacă lucrurile au fost aşa, soţul ei trebuia să ştie. Totuşi, declarînd contrariul, îşi luase asupră-şi riscul evident de a fi descoperit. De ce făcuse oare acest lucru? Şi de ce plînsese ea atît de amarnic? În jurul acestui om cu faţa palidă, un bărbat frumos, cu barba neagră, se şi adunase ceva misterios, se lăsase o umbră. El descoperise Cel dintîi trupul neînsufleţit al lui sir Charles şi toate împrejurările în care se desfăşurase moartea bătrînului nu le cunoşteam decît din spusele lui. La urma urmei nu se putea oare ca Barrymore să fi fost tocmai omul acela, pe care îl văzusem în cabrioletă pe strada Regent? Fără îndoială că barba ar fi putut să fie aceeaşi. Ce-i drept, birjarul ne vorbise de un om ceva mai scund, dar asemenea impresii pot fi cu uşurinţă greşite. Cum aş putea oare lămuri problema? În primul rînd era clar că trebuie să caut pe dirigintele poştei din Grimpen şi să descopăr dacă telegrama de încercare îi fusese predată chiar lui Barrymore în persoană. Oricare ar fi răspunsul, am să pot cel puţin să-i comunic ceva lui Sherlock Holmes. După gustarea de dimineaţă, sir Henry avea de cercetat o seamă de acte, aşa încît plimbarea mea era cît se poate de potrivită.

A fost o plăcută plimbare de patru mile, de-a lungul mlaştinii, pînă ce am ajuns într-un cătun cenuşiu, unde două clădiri mai mari – hanul şi casa doctorului Mortimer – dominau toate celelalte case.

Dirigintele poştei, care se întîmpla să fie şi băcanul satului, îşi aduse aminte foarte limpede de telegramă.

— Bineînţeles, domnule. – Ne răspunse el. – Am

predat telegrama domnului Barrymore întocmai cum îi fusese adresată.

— Cine a predat-o?

— Băiatul meu, iată-l. James, tu ai predat săptămîna trecută telegrama domnului Barrymore la castel, nu-i aşa?

— Da, tată, eu am predat-o.

— Chiar lui în mînă? Îl întrebai eu.

— Ştiţi, el era în pod cînd am ajuns acolo, aşa că n-am putut să i-o dau chiar lui în mînă, dar i-am dat-o doamnei Barrymore, care mi-a făgăduit că are să i-o dea numaidecît.

— Dar l-ai văzut pe domnul Barrymore?

— Nu, domnule, v-am spus că era în pod.

— Dacă nu l-ai văzut, atunci de unde ştii că era în pod?

— Vedeţi, soţia lui trebuie să fi ştiut unde se află, îmi răspunse dirigintele supărat. N-a primit telegrama? Dacă a fost o neînţelegere, atunci să se plîngă domnul Barrymore.

Mi s-a părut de prisos să continui cercetările. Un lucru era însă limpede: nu aveam nici o dovadă că Barrymore n-ar fi fost la Londra în timpul acela, cu toată stratagema folosită de Holmes.

Să presupunem că ar fi fost aşa... Să presupunem că a fost ultimul om care l-a mai văzut pe sir Charles în viaţă şi cel dintîi care să se ţină pas cu pas de noul moştenitor de cînd acesta s-a întors în Anglia. Ce înseamnă oare aceasta? Era el agentul altora sau urmărea el însuşi vreun scop dubios? Ce interes putea să aibă să hărţuiască familia Baskerville? M-am gîndit la ciudatul avertisment tăiat din articolul de fond al ziarului „Times”. Acel avertisment oare era opera lui sau fapta altcuiva, care încerca să-i contracareze planurile? Singurul motiv plauzibil era cel la care se gîndise sir Henry: anume că dacă familia ar putea fi îndepărtată prin spaimă, lucrul acesta i-ar asigura un cămin plăcut şi permanent. Dar desigur o astfel de explicaţie nu se potrivea cu planul vast şi rafinat ce părea să fie întins ca o reţea nevăzută în jurul tînărului baronet. Holmes însuşi

recunoscuse că în lunga lui serie de anchete senzaţionale nu dăduse încă peste un caz mai complicat. Întorcîndu-mă pe drumul singuratic şi cenuşiu, m-am rugat ca prietenul meu să se elibereze mai curînd de preocupările lui şi să poată veni să-mi ia de pe umeri povara apăsătoare a răspunderii.

Dar pe neaşteptate zgomotul unui om care alerga şi un glas ce mă striga pe nume mă smulseră din gîndurile mele. Mă întorsei aşteptîndu-mă să-l văd pe doctorul Mortiner, dar, spre surprinderea mea, alerga după mine un necunoscut. Era un om mic de statură, zvelt, cu faţa arsă, cu părul blond-deschis şi cu bărbia scoasă. Să fi tot avut între treizeci şi patruzeci de ani. Purta un costum cenuşiu, iar pe cap, o pălărie de paie. De pe umăr îi atîrna o cutie de tablă, din acelea pentru adunat plante, iar într-o mînă ţinea o plasă verde de prins fluturi.

— Cred că-mi veţi ierta îndrăzneala, doctore Watson, mi se adresă el, venind spre mine fugind. Aici, prin mlaştini, toţi sîntem neformalişti şi nu mai aşteptăm prezentări protocolare. Poate că aţi şi auzit de numele meu de la Mortimer, prietenul nostru comun. Mă numesc Stapleton de la vila Merripit.

— V-aş fi recunoscut de altfel după cutie şi după plasă, i-am răspuns eu, căci ştiam că domnul Stapleton este naturalist. Dar dumneavoastră de unde mă cunoaşteţi?

— Am trecut pe la Mortimer pe acasă şi mi-a spus cine sînteţi, în vreme ce treceaţi prin faţa ferestrei cabinetului său. Cum avem acelaşi drum, m-am gîndit să vă ajung din urmă şi să mă prezint. Nădăjduiesc că sir Henry nu se simte prea prost după călătorie?

— Sir Henry e bine, mulţumesc.

— Ne temeam cu toţii că după dramatica moarte a lui sir Charles, noul baronet ar fi putut refuza să locuiască aci. Înseamnă să-i ceri prea mult unui om bogat ca să vină aici şi să se înmormînteze într-un astfel de loc. Dar cred că nu mai e nevoie să vă spun că faptul acesta e de mare

însemnătate pentru satul nostru. Sir Henry nu cred că are vreo superstiţie în această privinţă.

— Nu cred să fie vorba de asta.

— Cunoaşteţi desigur povestea demonului cu chip de cîine ce torturează familia Baskerville?

— Am auzit de ea.

— E nemaipomenit cît de creduli sînt ţăranii de prin partea locului. Oricare dintre ei e gata să jure că a văzut o asemenea făptură rătăcind prin locurile mlăştinoase.

Stapleton vorbea zîmbind, dar îi citeam în ochi că lua lucrurile mai în serios.

— Povestea aceasta a avut o mare înrîurire asupra închipuirii lui sir Charles şi sînt sigur că aceasta a dus la sfîrşitul lui tragic.

— Cum asta?

— Era cu nervii atît de uzaţi, încît apariţia oricărui cîine putea să fie fatală inimii lui bolnave. Cred că în acea ultimă noapte, pe aleea de tisă, trebuie să fi văzut într-adevăr un cîine. Bătrînul mi-era drag şi mă temeam să nu i se întîmple vreo nenorocire, căci ştiam că suferă de inimă.

— De unde ştiaţi?

— Îmi spusese prietenul meu Mortimer.

— Aşadar credeţi că sir Charles a fost urmărit de un cîine şi că deci a murit de frică?

— Aveţi vreo explicaţie mai bună?

— N-am ajuns încă la nici o concluzie.

— Nici domnul Sherlock Holmes?

Vorbele lui mi-au tăiat pentru o clipă răsuflarea, dar faţa calmă şi privirea directă a însoţitorului meu îmi dovedeau că nu intenţionase să dea un atac prin surprindere.

— N-are rost să pretindem că nu vă cunoaştem, doctore Watson, îmi spuse el. Relatările dumneavoastră despre Sherlock Holmes au ajuns pînă la noi şi să nu credeţi că l-aţi putea face pe el celebru, iar dumneavoastră să nu fiţi cunoscut. Cînd Mortimer mi-a spus numele

dumneavoastră, n-a mai putut să-mi ascundă cine sînteţi. Aflîndu-vă aici, e de la sine înţeles că domnul Sherlock Holmes se interesează de acest caz şi, fireşte, sînt curios să ştiu ce părere ar avea.

— Cred că n-am să vă pot răspunde la această întrebare.

— Îmi îngăduiţi să vă întreb dacă ne va onora cu vizita sa?

— Deocamdată nu poate părăsi oraşul. Este ocupat cu lămurirea altor cazuri.

— Păcat! Ne-ar putea aduce oarecare lumină în acest caz care pentru noi este atît de întunecat. Cît despre investigaţiile dumneavoastră, dacă v-aş putea fi de folos în vreun fel oarecare, nădăjduiesc că veţi recurge la serviciile mele. Dacă aş avea măcar o indicaţie de ce natură sînt bănuielile dumneavoastră sau cum vă propuneţi să cercetaţi cazul, poate că aş fi în stare chiar din clipa de faţă să vă dau o mînă de ajutor sau vreun sfat.

— Ţin să vă spun că sînt aici doar în vizită la sir Henry, prietenul meu, şi n-am nevoie de nici un fel de ajutor.

— Minunat, făcu Stapleton. Aveţi perfectă dreptate să fiţi cu luare-aminte şi discret. Am primit o lecţie binemeritată, pentru că am săvîrşit o indiscreţie nelalocul ei şi vă făgăduiesc că pe viitor nu mă voi mai atinge de această problemă.

Ajunsesem într-un punct unde o cărare îngustă şi acoperită cu iarbă se desprindea din drum, şerpuind peste locurile mlăştinoase. La dreapta se înălţa o colină pieptişă, plină de pietroaie scoase cîndva dintr-o carieră de granit.

Partea dinspre noi forma un perete stîncos şi întunecat năpădit de ferigi şi mărăcini ce creşteau prin adîncituri. În zare, deasupra unei ridicături, plutea un văl de fum cenuşiu.

— Pe cărarea asta nu e prea mult de mers pînă la vila Merripit, îmi spuse Stapleton. Aveţi poate un ceas la

dispoziţie, ca să am plăcerea să vă prezint surorii mele.

Primul meu gînd a fost că n-ar fi trebuit să-l las singur pe sir Henry, dar după aceea mi-am adus aminte de teancul de hîrtii şi acte de pe biroul lui de lucru. De bună seamă, nu-i puteam fi de nici un folos în acea îndeletnicire. Pe deasupra, Holmes îmi ceruse în mod special să-i cercetez pe toţi vecinii castelului ce locuiau prin regiunea mlaştinii, aşa că am răspuns invitaţiei lui Stapleton şi am pornit-o împreună pe cărare.

— Locurile acestea mlăştinoase sînt încîntătoare, îmi spuse el privind în jur la dunele unduitoare, la sulurile lungi şi verzi, cu coame dantelate de granit ce se înălţau ca nişte fantastice valuri înspumate. De locurile mlăştinoase nu te poţi sătura. Nu vă puteţi închipui ce taine minunate ascund ele. Sînt atît de întinse, de sterpe şi de misterioase!

— Văd că le cunoaşteţi bine!

— Nu sînt aici decît de doi ani. Localnicii mă consideră nou venit. Am sosit în acest sat puţin timp după ce sir Charles se stabilise la castel. Dar preocupările mele m-au făcut să explorez bucăţică cu bucăţică toată regiunea din jur şi aş putea spune că puţini oameni o cunosc mai bine ca mine.

— E atît de greu de cunoscut?

— Foarte greu. Vedeţi, de pildă, întinderea mare dinspre nord, acolo de unde ţîşnesc colinele acelea ciudate? Puteţi desluşi ceva deosebit la ea?

— Ar fi un bun loc de călărie.

— Era firesc să gîndiţi aşa şi mulţi au plătit cu viaţa pentru că au crezut astfel. Vedeţi petele acelea, de un verde închis, răspîndite pe acea întindere?

— Da, par a fi locuri mai felurite decît restul.

Stapleton izbucni în rîs.

— Acolo e marea mlaştină din Grimpen, îmi spuse el. Acolo, un pas greşit înseamnă moarte şi pentru oameni, şi pentru animale. Chiar ieri am văzut un căluţ ce se rătăcise pe acolo. N-a mai ieşit însă. I-am văzut capul multă vreme

săltîndu-se din groapa de noroi, dar în cele din urmă a fost înghiţit de ea. Chiar în anotimpurile secetoase e primejdios să treci pe acolo; dar după ploile acestea de toamnă, e un loc de-a dreptul blestemat. Cu toate acestea, eu sînt în stare să-mi croiesc drum chiar prin, mijlocul nămolurilor şi să mă întorc nevătămat. Doamne, Dumnezeule, uite încă un nenorocit de ponei.

Ceva de culoare întunecată se zvîrcolea şi se zbătea prin păpurişul verde, apoi doar gîtul lung ce se contracta în chinuri de moarte mai zvîcni o dată şi un muget înspăimîntător se înălţă peste mlaştină. Eu aproape că am îngheţat de spaimă, dar nervii însoţitorului meu păreau a fi mai tari.

— S-a dus! Făcu el. L-a luat şi pe ăsta mocirla. În două zile – doi şi poate chiar mai mulţi; se deprind să meargă prin locurile acelea în anotimpul secetos şi nu-şi dau seama de schimbare decît atunci cînd mocirla i-a cuprins în ghearele ei. Păcătos loc este mocirla cea mare din Grimpen!

— Şi spuneţi că o puteţi străbate?

— Da, sînt doar vreo două cărări pe care nu poate apuca decît un om foarte cutezător. Eu le-am descoperit.

— Dar ce vă îndeamnă să mergeţi prin locuri atît de îngrozitoare?

— Hm! Vedeţi colinele acelea din dosul mlaştinii? Ele au rămas ca nişte insule tăiate de jur împrejur de mocirla de nepătruns, iar în cursul anilor s-a întins în jurul lor. Pe acolo se găsesc plante şi fluturi rari, dacă eşti atît de dibaci să-i poţi prinde.

— Cîndva am să-mi încerc şi eu norocul.

Stapleton mă privi cu uimire.

— Pentru numele lui Dumnezeu, scoteţi-vă din cap asemenea idei, îmi spuse el. Am să vă am pe conştiinţă. Vă rog să mă credeţi că nu aveţi sorţi să vă mai întoarceţi viu. Eu numai pentru că cunosc anumite semne foarte complicate, sînt în stare să fac drumul acesta.

— Ei. – Strigai eu. – Dar asta ce-o mai fi?

Un geamăt lung şi grav, neînchipuit de trist, trecu peste mlaştină. Cuprinse întreg văzduhul şi totuşi era cu neputinţă să spui de unde venise. Dintr-un murmur înfundat crescu pînă ajunse un urlet puternic, apoi se topi iarăşi într-un murmur melancolic şi vibrant. Stapleton se uită la mine cu o expresie ciudată.

— Ciudat loc mlaştina, făcu el.

— Dar ce e asta?

— Ţăranii spun că este cîinele din Baskerville ce îşi cheamă prada. L-am mai auzit o dată sau de două ori, dar niciodată atît de tare.

Privii în jur cu un fior de spaimă în inimă, uitîndu-mă peste întinderea nesfîrşită, stropită cu pete verzi de păpuriş. Nimic nu se clintea pe tot acest spaţiu nemărginit, doar doi corbi pe o creastă croncăneau de îţi luau auzul.

— Sînteţi un om instruit. Cum puteţi crede asemenea absurdităţi? Mă adresai eu lui Stapleton. De unde credeţi că vine un sunet atît de ciudat?

— Cîteodată, mlaştinile scot sunete ciudate. E noroiul care se aşează, apa care ţîşneşte, sau aşa ceva.

— Nu, nu, ăsta este glasul unei vietăţi.

— Hm! S-ar putea să fie. Aţi auzit vreodată cum ţipă bîtlanul?

— Nu, niciodată.

— E o pasăre foarte rară, la drept vorbind dispărută acum în Anglia. Dar în mlaştină totul e cu putinţă. Da, da, nu m-aş mira să aflu că ceea ce am auzit noi era ţipătul celui din urmă dintre bîtlani.

— De cînd sînt n-am auzit ceva mai ciudat şi mai sinistru.

— Aşa e. Ne aflăm într-un loc care te înfioară. Priviţi colina aceea din faţă. Ce credeţi că sînt acelea?

Tot povîrnişul pieptiş era acoperit cu ţarcuri circulare, de piatră cenuşie, sau cu ceea ce mai rămăsese din ele.

— Dar ce sînt acelea? Ţarcuri de oi?

— Nu, sînt locuinţele vrednicilor noştri străbuni. Oamenii preistorici trăiau pe locurile acestea mlăştinoase şi cum din acea vreme nimeni nu s-a mai aşezat pe aci, adăposturile lor primitive se găsesc aşa cum le-au lăsat. Sînt ca nişte colibe indiene fără acoperiş. Dacă vă împinge curiozitatea să intraţi în vreuna, veţi vedea vetrele şi culcuşurile lor...

— Dar e un adevărat oraş. Cînd a fost locuit?

— E vorba de omul neolitic. Nu sînt date precise.

— Şi cu ce se îndeletnicea?

— Îşi păştea turmele pe povîrnişurile acestea şi învăţa să scoată cositorul din măruntaiele pămîntului atunci cînd paloşul de bronz a început să înlocuiască securea de piatră. Priviţi şanţul acela mare de pe dealul din faţă, astea sînt lăsate de ei. Da, doctore Watson, printre mlaştinile acestea veţi găsi cîteva locuri foarte ciudate. Ah! Iertaţi-mă o clipă; trebuie să fie desigur o cyclopidă!

O musculiţă sau un fluture trecuse în zbor peste cărarea noastră. Cît ai clipi, Stapleton se repezi după el cu o energie şi o iuţeală neînchipuită. Spre dezamăgirea mea însă, gîza zbură drept spre mlaştină, dar noua mea cunoştinţă nu se dădu bătut, ci sări din tufă în tufă după ea, fluturînd plasa verde prin aer. Cu hainele lui cenuşii şi sărind în zigzag la voia întîmplării părea şi el o gîză uriaşă. Rămăsesem pe loc privind la goana lui cu un amestec de admiraţie pentru iscusinţa-i nemaipomenită şi cuprins de spaimă ca nu cumva să-i alunece piciorul în mlaştina perfidă, cînd deodată auzii zgomot de paşi şi, întorcîndu-mă, mă aflai faţă în faţă cu o femeie. Venise din partea în care coloana de fum arăta locul unde se afla vila Merripit, dar din pricina depresiunii mlaştinii n-o văzusem decît cînd ajunsese foarte aproape.

Nu aveam nici un fel de îndoială că era domnişoara Stapleton de care mi se vorbise, mai ales pentru că aci pe locul mlăştinos se aflau puţine femei şi îmi adusei aminte că îmi fusese descrisă ca o frumuseţe. Desigur femeia ce se

apropiase de mine cu înfăţişarea ei cît se poate de neobişnuită era ea. Nu poate exista deosebire mai mare între un frate şi o soră, pentru că pe cîtă vreme Stapleton era un om şters, cu părul blond şi ochii cenuşii, ea era brună, mai brună decît oricare altă brună pe care o văzusem vreodată în Anglia, zveltă, elegantă şi înaltă. Faţa ei mîndră, cu trăsături fine şi atît de regulate, ar fi putut să pară nepăsătoare, de n-ar fi trădat-o gura senzuală şi ochii frumoşi, negri şi vioi. Cu înfăţişarea ei fără cusur şi îmbrăcată atît de elegant părea într-adevăr o făptură ciudată pe cărarea singuratică dintre mlaştini. Cînd m-am întors către ea era cu ochii aţintiţi spre fratele ei, apoi se grăbi să vină spre mine. Îmi scosesem pălăria şi eram pe punctul să rostesc cîteva cuvinte în chip de explicaţie, cînd vorbele ei îmi schimbară planul.

— Plecaţi de aici, îmi spuse. Plecaţi fără întîrziere la Londra.

Nu-mi putui lua ochii de la ea, atît eram de uluit; privirea îi scăpără uitîndu-se la mine şi bătu din picior cu nerăbdare.

— De ce să plec? O întrebai eu.

— Nu vă pot spune.

Vorbea încet, cu glas aprins, cu un ciudat sîsîit în vorbire.

— Pentru Dumnezeu, faceţi aşa cum vă spun. Duceţi-vă şi să nu mai puneţi niciodată piciorul aici, prin locurile mlăştinoase.

— Dar abia am sosit!

— Ce om! Exclamă ea. Nu vă puteţi da seama cînd un avertisment este spre binele dumneavoastră? Întoarceţi-vă la Londra! Plecaţi în seara asta! Plecaţi din acest loc cu orice preţ! Sst! Se întoarce fratele meu! Nici un cuvînt din tot ce v-am spus! Sînteţi bun să-mi aduceţi orhideea din tufişul de acolo? Locul acesta mlăştinos e bogat în orhidee, deşi aţi sosit cam tîrziu ca să puteţi vedea toate frumuseţile de aici.

Stapleton îşi încetase goana după fluturi şi venea spre noi gîfîind şi cu faţa îmbujorată de încordare.

— Ei, Baryl! O strigă el, iar tonul cu care o întîmpinase nu mi se păru prea prietenos.

— Jack, eşti foarte încins!

— Da, am alergat după o cyclopidă. Sînt rare şi se găsesc cu greu la sfîrşit de toamnă. Ce păcat că am scăpat-o.

Vorbea nepăsător, dar ochii lui mici, deschişi la culoare, lunecau necontenit de la fată la mine.

— Văd că aţi făcut cunoştinţă.

— Da. Îi spuneam tocmai lui sir Henry că e cam tîrziu ca să vadă mlaştina în adevărata ei splendoare.

— Cum? Dar cine crezi tu că este domnul?

— Îmi închipui că e sir Henry Baskerville.

— Nu, nu, făcui eu. Nu sînt decît un prieten al lui sir Henry. Sînt doctorul Watson.

Chipul ei expresiv se îmbujoră de ciudă.

— Una vorbeam şi alta înţelegeam, adăugă ea.

— Cum aşa, doar nici n-aţi avut cînd să vorbiţi! Făcu fratele ei cu aceeaşi privire cercetătoare.

— Am vorbit ca şi cum doctorul Watson ar fi fost unul din localnici şi nicidecum un simplu vizitator, răspunse ea. Nu cred că îl prea interesează pe dumnealui dacă a trecut sau nu vremea orhideelor. Dar nu-i aşa că o să veniţi cu noi să vedeţi vila Merripit?

După o scurtă plimbare ajunserăm; era o casă mohorîtă de felul celor din această regiune de mlaştini, cîndva, în vremurile ei bune, fermă a vreunui crescător de vite, acum însă transformată în locuinţă modernă. Era înconjurată de o livadă, dar ca de obicei în locurile mlăştinoase copacii erau chirciţi şi piperniciţi, iar peisajul îţi lăsa o impresie meschină şi melancolică.

Ne întîmpină un om de serviciu ciudat, uscat, îmbrăcat în haine ponosite şi bătrîn, ce părea că se potriveşte de minune cu casa. Interiorul era totuşi alcătuit

din încăperi mari, elegant mobilate, ce păreau să trădeze gustul doamnei. Privind pe fereastră spre nesfîrşitele locuri mlăştinoase, presărate cu bolovani de granit, ce se desfăşurau fără întrerupere pînă în zarea depărtată, mă întrebam cu mirare ce a putut să-l determine pe acest om cu educaţie aleasă şi pe această frumoasă femeie să trăiască într-un astfel de loc.

— Ne-am ales un loc cam ciudat, nu-i aşa, îmi spuse el ca răspuns la gîndurile mele. Cu toate acestea facem tot ce putem ca să fim destul de mulţumiţi, nu-i aşa Baryl?

— Foarte mulţumiţi, răspunse ea, dar fără urmă de convingere în glas.

— Am avut o şcoală, spuse Stapleton. Era în nordul Angliei, dar pentru un om cu temperamentul meu, munca aceasta era ceva mecanic şi neinteresant. Totuşi privilegiul de a trăi în preajma tineretului, de a-l ajuta să-şi formeze mintea lui fragedă, de a-i imprima propriul tău fel de a fi şi idealurile tale, mi-au fost foarte scumpe.” Soarta ne-a fost însă împotrivă. O gravă epidemie a izbucnit în şcoală şi mi-au murit trei băieţi. Şcoala nu şi-a mai putut reveni din această încercare şi o mare parte din capitalul meu a rămas înghiţit pe vecie. Totuşi de n-aş fi pierdut plăcuta tovărăşie a băieţilor, aş fi gata să mă bucur de propria mea nenorocire, pentru că dată fiind înclinaţia mea deosebită pentru botanică şi zoologie găsesc aci un cîmp de lucru nemărginit, iar sora mea este tot atît de îndrăgostită de natură cît sînt şi eu. Toate acestea, doctore Watson, le-aţi bănuit pentru că mi-am dat seama din expresia pe care o aveaţi în timp ce privirile dumneavoastră cercetau mlaştina prin fereastra noastră.

— Fără îndoială, mi-a trecut prin minte că trebuie să fie o existenţă cam tristă, mai puţin poate pentru dumneavoastră, cît pentru sora dumneavoastră.

— Nu, nu, nu sînt tristă niciodată, se grăbi ea să spună. Avem cărţi, avem de făcut cercetări şi apoi mai avem şi vecini interesanţi. Doctorul Mortimer este unul din

cei mai învăţaţi oameni în specialitatea lui. Sărmanul sir Charles era şi el un tovarăş minunat. L-am cunoscut foarte bine şi nu pot să vă spun cît de mult ne lipseşte. Ce credeţi, oare ar fi nepotrivit ca după amiază să-i fac o vizită lui sir Henry, ca să-l cunosc?

— Sînt sigur că ar fi încîntat.

— Atunci poate îi veţi transmite dumneavoastră dorinţa mea. Atît cît putem, vom încerca să-i facem viaţa mai plăcută, pînă se va obişnui cu noul mediu care-l înconjoară. Doctore Watson, nu vreţi să urcaţi sus, ca să-mi vedeţi colecţia de lepidoptere? Cred că e cea mai completă din tot sud-vestul Angliei. În timp ce o să vă uitaţi la ea, o să fie gata şi masa.

Eu însă eram nerăbdător să mă întorc la îndatoririle mele. Mlaştina tristă, moartea nefericitului ponei, urletul acela sinistru împletit cu înspăimîntătoarea legendă a familiei Baskerville – toate acestea îmi umPluseră sufletul de tristeţe. Apoi peste toate aceste impresii mai mult sau mai puţin nedesluşite se mai adăuga avertismentul limpede şi clar pe care domnişoara Stapleton mi-l dăduse cu atîta sinceritate, aşa că nu mai puteam pune la îndoială motivul serios şi puternic ce stătea ascuns în spatele lui. M-am împotrivit tuturor stăruinţelor de a rămîne la masă şi mi-am reluat drumul înapoi, apucînd-o pe cărarea acoperită de iarbă pe care venisem.

Se pare totuşi că exista şi o cale mai scurtă pentru cei ce o cunoşteau, pentru că înainte de a ieşi la drum am rămas uimit văzînd-o pe domnişoara Stapleton şezînd pe o piatră de pe marginea cărării. Faţa îi era minunat îmbujorată de efortul depus şi îşi ţinea mîna pe şold.

— Am fugit cît am putut ca să vă ies înainte, doctore Watson, îmi spuse ea. Nici n-am avut timp să-mi pun pălăria. Nu pot să zăbovesc prea mult, pentru că fratele meu ar putea să-mi simtă lipsa. Voiam doar să vă spun că îmi pare foarte rău de greşeala grosolană pe care am făcut-o luîndu-vă drept sir Henry. Vă rog să-mi uitaţi cuvintele pe

care vi le-am spus şi care nu au nici o legătură cu dumneavoastră.

— Dar nu le pot uita, domnişoară Stapleton, îi răspunsei eu. Sînt prieten cu sir Henry şi situaţia lui mă interesează îndeaproape. Spuneţi-mi, de ce doreaţi atît de mult ca sir Henry să se întoarcă la Londra?

— Un capriciu femeiesc, doctore Watson. Cînd mă veţi cunoaşte mai bine, vă veţi da seama că nu pot întotdeauna să explic logic tot ceea ce spun sau fac.

— Nu, nu-i asta. Îmi aduc aminte cum vă tremura glasul. Îmi aduc aminte ce privire aveaţi! Vă rog, vă rog să fiţi sinceră cu mine, domnişoară Stapleton, pentru că de cînd am venit aici, am conştiinţa că sînt împresurat de negură. Viaţa e ca mocirla aceea mare din Grimpen. Pretutindeni ochiuri mici şi verzi în care te poţi scufunda şi nici o călăuză care să-ţi arate poteca. Aşa că vă rog să-mi spuneţi tot ce aţi gîndit şi vă făgăduiesc că voi transmite lui sir Henry avertismentul dumneavoastră.

Pe faţa ei se citi o clipă şovăiala, dar privirile i se împietriră din nou cînd începu să vorbească.

— Faceţi prea mare caz de lucrul acesta, doctore Watson, zise ea. Şi eu, şi fratele meu am fost foarte zguduiţi de moartea lui sir Charles. L-am cunoscut îndeaproape, pentru că plimbarea lui de predilecţie era prin locurile acestea mlăştinoase, în drum spre noi. Era mereu sub impresia puternică a blestemului aceluia ce atîrnă asupra familiei lui, şi cînd s-a petrecut tragedia, am avut sentimentul că temerile pe care le mărturisea trebuie să fi avut un oarecare temei. De aceea am fost atît de nenorocită cînd un alt membru al familiei a venit să se stabilească aci. Şi am crezut că trebuie să i se atragă atenţia asupra primejdiei ce-l ameninţă. E tot ceea ce voiam să-i spun.

— Dar despre ce primejdie e vorba?

— Cunoaşteţi povestea cu cîinele?

— Nu cred în asemenea absurdităţi.

— Eu însă cred. Dacă aveţi vreo înrîurire asupra lui sir Henry, faceţi-l să părăsească locul acesta care a fost dintotdeauna fatal întregii lui familii. Lumea e mare. De ce ar dori el să trăiască într-un loc atît de primejdios?

— Poate tocmai pentru că este un loc primejdios. Aşa îi e felul lui sir Henry. Mă tem că dacă nu-mi daţi măcar cîteva informaţii mai clare, va fi cu neputinţă să-l facem să plece.

— Nu pot să spun nimic clar, pentru că nu ştiu nimic clar.

— Aş dori să vă pun încă o întrebare, domnişoară Stapleton. Dacă nu v-aţi gîndit decît la aceasta cînd aţi vorbit prima oară cu mine, atunci de ce aţi ţinut ca fratele dumneavoastră să nu audă ceea ce îmi spuneaţi? Nici el şi nici altcineva n-ar fi putut avea ceva împotrivă.

— Fratele meu se teme ca nu cumva castelul să rămînă nelocuit, pentru că el se gîndeşte la binele sărmanilor oameni de pe locurile acestea mlăştinoase.

S-ar supăra tare mult să afle că am spus ceva care l-ar putea determina pe sir Henry să plece. Acum socot că mi-am făcut datoria şi nu mai am nimic de spus. Trebuie să mă întorc, pentru că s-ar putea să aibă nevoie de mine şi să bănuiască că ne-am întîlnit. La revedere!

Se întoarse şi în cîteva clipe dispăru printre pietroaiele răspîndite ici-colo, în timp ce eu, cu sufletul plin de temeri nedesluşite îmi urmai drumul spre castelul Baskerville.

CAPITOLUL VIII
PRIMUL RAPORT AL DOCTORULUI WATSON

De aici înainte voi relata desfăşurarea întîmplărilor transcriind scrisorile ce stau grămadă pe masă, în faţa mea, şi pe care i le-am trimis lui Sherlock Holmes. Îmi lipseşte doar o pagină, altminteri sînt intacte, aşa cum le-am scris, şi reprezintă impresiile şi temerile pe care le-am încercat în clipele acelea, cu mult mai exact decît ar fi putut-o face memoria mea, chiar dacă acele întîmplări tragice i s-au întipărit atît de clar.

Castelul Baskerville. 13 octombrie

„DRAGUL MEU HOLMES,

Scrisoarea şi telegramele dinainte, pe care ţi le-am trimis, te-au ţinut la curent, aproape pas cu pas, cu toate cîte s-au petrecut în colţul acesta de lume, cel mai uitat de Dumnezeu. Cu cît stai mai mult aci, cu atît îţi este sufletul din ce în ce mai stăpînit de duhul mlaştinii, de imensitatea şi farmecul ei înfricoşător. Din clipa în care ai păşit în inima ei, te-ai desprins de toate vestigiile Angliei moderne, dar pe de altă Parte, în orice colţişor al ei, ai conştiinţa aşezărilor şi întocmirilor omului preistoric. Cînd te plimbi, vezi de jur împrejur numai locuinţe ale acelei seminţii uitate, cu mormintele şi monoliţii uriaşi ce – după cum se presupune – le-au slujit de temple. Privind la colibele lor de piatră cenuşie, aciuate pe povîrnişuri brăzdate, uiţi în ce vreme trăieşti, şi dacă ai vedea un om acoperit cu piei şi păros ieşind în brînci pe uşa scundă ca să-şi potrivească o săgeată cu vîrful de piatră, pe coarda arcului, ţi s-ar părea că prezenţa lui aici e mai firească decît a ta. E ciudat cum au putut să trăiască îmbulziţi pe un loc care de cînd lumea-i cunoscut ca cel mai neroditor. Nu sînt arheolog, dar pot să-mi închipui că e vorba de un neam paşnic, asuprit, oameni ce-au fost siliţi să primească ceea ce alţii nu au vrut să

ocupe.

Dar toate acestea sînt străine de misiunea pe care mi-ai încredinţat-o şi poate că vor fi cu totul neinteresante pentru felul dumitale teribil de practic. Nu pot să uit ce puţin te interesează dacă soarele se învîrte în jurul pămîntului sau pămîntul în jurul soarelui Aşa că mă voi întoarce la faptele ce-l privesc pe sir Henry Baskerville.

Nu ai primit nici un raport în privinţa celor petrecute în ultimele zile, pentru că pînă acum nu s-a întîmplat nimic important. După aceea însă, s-a petrecut un fapt foarte ciudat, pe care am să ţi-l povestesc la momentul potrivit. Mai întîi însă trebuie să te pun la curent cu alţi cîţiva factori ce intră în joc.

Unul dintre ei – de care am vorbit prea puţin – puşcăriaşul care a evadat şi se ascunde prin locurile acestea mlăştinoase. Există acum motive puternice care lasă să se creadă că a fugit totuşi de prin partea locului, spre marea uşurare a singuraticelor familii din regiunea aceasta. S-au scurs cincisprezece zile de cînd a evadat şi în tot acest timp nici n-a fos văzut şi nici nu s-a auzit nimic despre el. Fără îndoială, e greu de închipuit că a putut rezista aci pe cîmpie în tot acest timp. Dacă ar fi vorba doar d găsit ascunziş, de bună seamă că aceasta n-ar fi fost o problemă. Oricare din colibele de piatră de aci i-ar putea sluji de adăpost. Dar nu se găseşte nimic de mîncare, afară doar dacă n-o fi prins şi înjunghiat vreo oaie. De aceea se crede că a plecat mai departe, astfel că fermierii de pe aci pot dormi liniştiţi.

În casa aceasta sîntem patru bărbaţi voinici, aşa că ne putem apăra pielea, dar cînd mă gîndesc la Stapleton-i, mărturisesc că mă cuprinde neliniştea. Locuiesc la multe mile depărtare de oricine le-ar putea veni în ajutor. O slujnică, un servitor bătrîn, sora şi fratele – şi el nu prea voinic – aceştia sînt toţi. N-ar avea nici o putere dacă ar cădea în mîinile unei brute dezlănţuite cum e acest criminal din Notting Hill, dacă i-ar veni vreodată să săvîrşească o

spargere. Atît sir Henry, cît şi eu sîntem îngrijoraţi de situaţia lor şi se hotărîse ca Perkins, vizitiul, să meargă să doarmă acolo. Numai că Stapleton nici nu vrea să audă de aşa ceva.

Apoi întîmplarea face ca prietenul nostru, baronetul, să îi poarte un interes neobişnuit drăgălaşei noastre vecine. Nu e de mirare, pentru că în locul acesta singuratic timpul apasă greu asupra unui om plin de temperament cum este el, şi apoi femeia este foarte atrăgătoare şi frumoasă. Are ceva exotic, meridional, într-un contrast ciudat cu fratele ei, rece şi nepăsător. Cu toate acestea şi el pare a fi un fel de foc care mocneşte. E clar că are o influenţă foarte puternică asupra ei, pentru că întotdeauna o văd trăgînd cu coada ochiului spre el atunci cînd vorbeşte, ca şi cum i-ar cere încuviinţarea pentru tot ceea ce spune. Cred că e bun cu ea, dar în strălucirea metalică a ochilor şi în conturul precis al buzelor lui subţiri se vădeşte o natură foarte pozitivă şi chiar dură. În omul acesta vei găsi un material interesant pentru studiu.

Din prima zi a venit să-i facă o vizită lui Baskerville şi chiar în dimineaţa următoare ne-a luat pe amîndoi să ne arate locul unde se crede că şi-ar avea izvorul legenda dezmăţatului Hugo. Am făcut o excursie de cîteva mile trecînd peste mlaştini, pînă la un loc atît de trist, încît el singur îţi putea sugera toată povestea. Am dat peste o vale scurtă, printre stînci colţuroase, ce duce spre un loc deschis, acoperit de iarbă şi împestriţat de flori albe ca bumbacul. În inima acestui loc se înălţau două pietre mari, roase şi ascuţite în partea de sus, încît semănau cu nişte colţi uriaşi şi nimicitori ai unei fiare monstruoase. Totul se potrivea de minune cu scena tragediei de odinioară. Sir Henry arăta mult interes şi l-a întrebat pe Stapleton în mai multe rînduri dacă crede că supranaturalul poate într-adevăr să se amestece în treburile oamenilor. Vorbea pe un ton glumeţ, dar se vedea că era foarte serios. Stapleton se arăta reţinut în răspunsuri, dar se putea observa lesne că

spunea mai puţin decît ar fi putut spune, că nu spunea tot ceea ce credea, din consideraţie pentru sentimentele baronetului. Ne-a mai povestit şi alte cazuri asemănătoare cu familii ce au avut de suferit de pe urma vreunui duh necurat şi ne-a lăsat impresia că împărtăşeşte întru totul părerile populare. La înapoiere am rămas la masă la vila Merripit şi acolo sir Henry a cunoscut-o pe domnişoara Stapleton. De cum a zărit-o s-a văzut că era puternic atras de ea şi tare m-aş mira ca simţămintele lor să nu fie reciproce. În drum spre casă aducea mereu vorba despre ea, şi de atunci n-a trecut zi în care să nu-i vedem ori pe Stapleton, ori pe sora sa. Deseară ia masa aci şi e vorba ca săptămîna viitoare să ne ducem noi la ei. Oricine şi-ar putea închipui că o asemenea legătură ar fi binevenită pentru Stapleton. Cu toate acestea am surprins de multe ori pe chipul lui o expresie de categorică dezaprobare ori de cîte ori sir Henry se arăta deosebit de atent cu sora lui. Fără îndoială că o iubeşte foarte mult şi fără ea ar duce o viaţă singuratică; dar dacă s-ar opune unei căsătorii atît de strălucite, ar da dovadă de cel mai mare egoism. Totuşi sînt sigur că nu doreşte ca simpatia lor să se transforme în dragoste şi de mai multe ori mi-am dat seama că face tot ce-i stă în putinţă să-i împiedice să fie în tete-a-tete.

Aşadar recomandările dumitale de a nu-l lăsa pe sir Henry să meargă singur vor deveni cu mult mai greu de împlinit, dacă se va adăuga şi o poveste de dragoste la toate celelalte greutăţi ale noastre. În scurtă vreme, reputaţia mea ar suferi, dacă ar trebui să îndeplinesc literă cu literă dispoziţiile pe care mi le-ai dat.

A doua zi – joi ca să fiu mai precis – doctorul Mortimer a luat masa cu noi. Făcuse săpături într-o movilă de pămînt de la Long-Down şi descoperise un craniu preistoric, fapt ce îl bucura nespus de mult. N-am văzut încă un entuziast mai însufleţit ca el. Mai tîrziu au venit şi cei doi Stapleton-i şi la cererea lui sir Henry, doctorul ne-a luat pe toţi şi ne-a dus pe aleea de tisă, ca să ne arate întocmai cum s-au petrecut

lucrurile în noaptea fatală. Aleea de tisă e o cale lungă şi tristă între doi pereţi înalţi de gard viu, tăiat cu foarfeca, cu cîte o fîşie îngustă de iarbă de fiecare parte. La celălalt capăt se află un pavilion de vară, vechi şi părăginit. Cam pe la jumătatea drumului este poarta dinspre mlaştină, o poartă albă, de lemn, cu clanţă, unde bătrînul sir Charles şi-a scuturat scrumul de ţigară. Dincolo de ea se întinde nesfîrşitul loc mlăştinos. Mi-am adus aminte de ipotezele pe care le ridicai şi am încercat să-mi închipui tot ce s-a întîmplat. Cum stătea bătrînul în picioare, acolo, pesemne că a văzut venind ceva dinspre locul mlăştinos, ceva ce l-a îngrozit în aşa hal, încît şi-a ieşit din fire şi a început să alerge şi să alerge, pînă ce a murit de spaimă şi de istovire. A fugit prin tunelul acesta lung şi sumbru. Dar de cine să fi fugit oare? De vreun cîine ciobănesc de prin mlaştini? Sau de vreun duh cu chip de cîine, negru şi monstruos? Oare Barrymore cel palid şi atît de politicos să ştie el mai mult şi se fereşte să vorbească? Totul este vag şi confuz, dar în toate stăruie umbra întunecată a crimei.

De cînd ţi-am scris ultima scrisoare am mai cunoscut un vecin: pe domnul Frankland de la Lafter Hall, care locuieşte la vreo patru mile la sud de noi, un bărbat în vîrstă, cu faţa roşcovană, cu părul alb, un tip coleric. E un cercetător pasionat al dreptului britanic şi a cheltuit o avere cu procesele. Se luptă pentru plăcerea de a lupta. Şi e la fel de pregătit să argumenteze orice latură a unei chestiuni, aşa că nu e de mirare că această plăcere îl costă o avere. Cîteodată interzice un drept de trecere şi desfide pe cei de la comună să încerce să-l deschidă. Alteori dărîmă cu propriile lui mîini vreun gard şi declară că pe acolo a fost loc de trecere de cînd lumea, provocîndu-l astfel pe proprietar să-l urmărească în justiţie pentru încălcarea dreptului de proprietate. Cunoaşte bine vechiul drept seniorial şi comunal şi îşi pune în practică cunoştinţele cînd în favoarea, cînd împotriva locuitorilor din Fernworthy, aşa că din timp în timp se întîmplă sau să fie purtat în triumf pe

uliţele satului, sau să fie ars în efigie – după isprava pe care a făcut-o. Se spune că în clipa de faţă are şapte procese pe rol, care după cît se pare îi vor înghiţi şi ceea ce i-a mai rămas din avere şi în felul acesta îi vor tăia ghearele şi îl vor face nevătămător în viitor. Lăsînd de o parte chestiunile de ordin juridic, pare să fie un om cumsecade şi simpatic şi ţi-am pomenit de el numai pentru că ai stăruit să-ţi descriu pe toţi oamenii ce vin în legătură cu noi. Deocamdată mai are o preocupare ciudată: fiind astronom amator are un telescop foarte puternic cu care stă pe acoperişul casei şi cît e ziua de lungă iscodeşte locurile, nădăjduind să-l descopere pe puşcăriaşul evadat. Dacă s-ar mărgini doar la atît tot ar fi bine, dar se zvoneşte că are de gînd să-l dea în judecată pe doctorul Mortimer pentru profanare de morminte, fără consimţămîntul rudelor apropiate. Întrucît a deshumat craniul acela din epoca neolitică din movila de la Long-Down. Ne ajută să ieşim din monotonie şi dă o notă hazlie, de care avem neapărată nevoie.

Şi acum după ce te-am pus la curent cu puşcăriaşul evadat, cu cei doi Stapleton-i, cu doctorul Mortimer şi cu Frankland de la Lafter Hall, să-mi îngădui să închei cu cel mai important fapt şi să-ţi vorbesc ceva mai mult despre familia Barrymore şi mai ales despre ce a ieşit la iveală, în chip surprinzător, ieri seară.

Mai întîi în legătură cu telegrama cu răspuns plătit, pe care am expediat-o din Londra, ca să ne încredinţăm dacă Barrymore era într-adevăr aci: Ţi-am explicat că declaraţia dirigintelui poştei arată că răspunsul n-are valoare şi că nu avem nici o dovadă pro sau contra. I-am spus lui sir Henry cum stau lucrurile, drept care el, fără ocol, aşa cum îi e felul, l-a chemat pe Barrymore şi l-a întrebat dacă telegrama aceea a primit-o el personal. Barrymore a răspuns că da.

— Băiatul ţi-a înmînat-o chiar dumitale? L-a întrebat sir Henry.

Barrymore s-a uitat mirat la el şi a rămas o clipă pe

gînduri.

— Nu, a răspuns el. Chiar atunci eram în pod şi soţia mea mi-a adus-o acolo sus.

— Ai răspuns dumneata personal?

— Nu, i-am spus soţiei mele ce să răspundă şi ea a coborît ca să scrie textul.

Seara, Barrymore a adus vorba despre chestiunea aceasta din proprie iniţiativă.

— Nu înţeleg de ce mi-aţi pus întrebările acelea azi-dimineaţă, sir Henry, a întrebat el. Nădăjduiesc că nu aveau ca scop să dovedească cum că aş fi făcut ceva ca să vă pierdeţi încrederea în mine.

Sir Henry a căutat să-l asigure că nu, şi ca să-l liniştească i-a dat o mare parte din hainele lui vechi, căci îi sosise toată garnitura din Londra.

Doamna Barrymore ne interesează în chip deosebit. E o persoană greoaie, corpolentă, foarte mărginită, cît se poate de respectabilă şi înclinată spre puritanism. Nu cred să existe persoană mai puţin emotivă ca ea. Totuşi ţi-am spus că din prima noapte am auzit-o plîngînd cu amar, iar de atunci am observat de mai multe ori urme de lacrimi pe chipul ei. Se vede că o roade vreun necaz mare. Uneori mă întreb dacă n-o urmăreşte amintirea unei fapte nelegiuite, iar alte ori bănuiesc că Barrymore e un soţ tiran. Totdeauna am avut impresia că în caracterul acestui om există ceva ciudat şi dubios, dar întîmplarea de aseară mi-a întărit toate bănuielile.

Şi totuşi faptul în sine ar putea să pară un lucru de nimic. Ştii doar că de obicei eu nu dorm prea adînc. De cînd stau însă la pîndă în casa asta, somnul îmi este şi mai uşor ca oricînd. Noaptea trecută cam pe la ora două, am fost trezit de un pas ce se furişa prin faţa odăii mele. M-am dat jos din pat, am deschis uşa şi am aruncat o privire afară. O umbră lungă şi neagră aluneca pe coridor. Era un om ce mergea în vîrful picioarelor pe parchet, ţinînd o lumînare în mînă. Era doar în pantaloni şi cămaşă şi cu picioarele goale.

Abia am putut să-i desluşesc silueta, dar după statură nu încăpea nici o îndoială că era Barrymore. Mergea foarte încet şi cu băgare de seamă. Iar în tot aspectul lui era ceva de răufăcător, ceva nespus de vinovat.

Ţi-am scris că coridorul e întrerupt la mijloc de un balcon ce se întinde de jur împrejurul sălii mari, dar coridorul trece mai departe şi în aripa cealaltă. Am aşteptat pînă nu l-am mai văzut, apoi m-am luat după el. Cînd terminasem de ocolit balconul, el ajunsese în capătul cel mai îndepărtat al coridorului, şi după licăritul luminii, printr-o uşă deschisă, mi-am putut da seama că intrase într-o odaie. În aripa aceasta, toate odăile sînt nemobilate şi nelocuite, aşa că intrarea lui în acea cameră părea ceva neînchipuit de misterios. Lumina strălucea nemişcată, ca şi cum omul ar fi încremenit. M-am strecurat pe coridor cît am putut de tiptil şi am aruncat o privire pe după colţul uşii. Barrymore se aplecase spre fereastră, cu lumînarea aproape de geam. Şedea întors pe jumătate spre mine, aşa că puteam să-l văd din profil, şi faţa îi era încordată de aşteptare în timp ce privea spre bezna mlaştinii. S-a uitat într-acolo cîteva minute, foarte atent. Apoi a scos un geamăt adînc şi, cu un gest de nerăbdare, a stins lumînarea. M-am întors degrabă în odaie şi foarte curînd după aceea s-au auzit şi paşii furişaţi strecurîndu-se înapoi din expediţia întreprinsă. Mult timp după aceea, cînd abia aţipisem, am auzit o cheie răsucindu-se undeva într-o broască, dar n-aş putea spune de unde venea zgomotul. Nu pot să-mi dau seama încă ce tîlc să aibă toate astea, dar în casa aceasta tristă se pune la cale o uneltire tainică, pe care, mai devreme sau mai tîrziu, o vom da în vileag. Nu vreau să-ţi umplu capul cu teoriile mele, mai ales că mi-ai cerut să-ţi relatez doar fapte. Azi-dimineaţă am vorbit îndelung cu sir Henry şi am elaborat un plan de luptă, întemeiat pe observaţiile mele de astă-noapte. Nu vreau să vorbesc despre acest plan de pe acum, dar sînt sigur că viitorul meu raport va fi foarte interesant de citit.”

CAPITOLUL IX
AL DOILEA RAPORT AL DOCTORULUI WATSON

Castelul Baskerville. 15 octombrie

„DRAGĂ HOLMES,

Dacă în primele zile ale misiunii mele am fost silit să te las fără prea multe ştiri, trebuie să-ţi spun că acum am de lucru şi pentru timpul pierdut, pentru că evenimentele au început să se îngrămădească grăbite pe capul nostru. Raportul anterior l-am încheiat cu o notă mai importantă în legătură cu Barrymore iar acum am adunat un întreg sac de noutăţi care – dacă nu greşesc – te vor umple de uimire. Lucrurile au luat o întorsătură pe care n-am putut-o bănui. Pe de o parte, în ultimele patruzeci şi opt de ore s-au limpezit, dar pe de altă parte s-au şi complicat. Dar am să-ţi povestesc toate şi dumneata ai să judeci singur.

Înainte de gustarea de dimineaţă, a doua zi după întîmplarea pe care ţi-am relatat-o, am ieşit pe coridor, ca să cercetez odaia în care Barrymore intrase noaptea trecută. Fereastra dinspre apus, prin care privise atît de încordat, are – după cîte am băgat de seamă – o particularitate faţă de celelalte ferestre ale casei: de acolo se poate vedea cel mai bine locul mlaştinilor. O deschizătură între doi arbori îţi îngăduie – dacă te afli la acea fereastră – să priveşti direct asupra mlaştinii, în vreme ce de la toate celelalte ferestre nu poţi avea decît o privelişte necompletă. Prin urmare, Barrymore trebuie să fi căutat ceva sau pe cineva de pe locul acela, pentru că numai această fereastră îi putea sluji scopului pe care-l urmărea. Noaptea a fost foarte întunecoasă, încît e greu să-mi închipui cum ar fi putut să vadă pe cineva. Am fost înclinat să cred că ar fi o intrigă de dragoste. Aceasta ar fi explicat mişcările lui furişe şi neliniştea soţiei lui. Bărbatul e chipeş, foarte bine înzestrat ca să răpească inima unei fete de la ţară, aşa că această presupunere părea să aibă un

oarecare temei. Uşa pe care am auzit-o deschizîndu-se după ce m-am întors în cameră, ar putea să însemne că ieşise ca să se ducă la vreo întîlnire tainică. Aşa priveam lucrurile în dimineaţa aceea şi am să-ţi arăt ce anume bănuiam eu că se întîmplă, deşi după aceea s-a dovedit că bănuielile mele au fost neîntemeiate. Oricare ar fi fost însă explicaţia comportării lui Barrymore, am simţit că păstrînd-o numai pentru mine pînă ce am să fiu în măsură s-o explic, îmi asumam o răspundere mai mare decît aş fi putut să port. Am avut o întrevedere cu baronetul în odaia lui de lucru, după gustarea de dimineaţă, şi i-am povestit tot ceea ce văzusem. S-a arătat mai puţin mirat decît mă aşteptam.

— Ştiam că Barrymore umblă noaptea şi aveam de gînd să vorbesc cu el în chestiunea aceasta, mi-a răspuns el. De două sau de trei ori i-am auzit paşii pe coridor, trecînd şi înapoindu-se la ora de care vorbiţi.

— Poate că se duce la fereastra aceea în fiecare noapte, am spus eu.

— S-ar putea, dar dacă este aşa, ar trebui să-l supraveghem şi să vedem ce urmăreşte. Mă întreb ce ar face prietenul dumitale Holmes dacă ar fi aici?

— Cred că ar face chiar ceea ce propuneţi dumneavoastră acum, am spus eu. L-ar urmări pe Barrymore, ca să vadă ce face.

— În cazul acesta să-l urmărim împreună.

— Cu siguranţă că o să ne simtă.

— Omul e cam surd şi la urma urmei trebuie să ne încercăm norocul. La noapte vom veghea în odaia mea şi îl vom aştepta să treacă.

Sir Henry şi-a frecat mîinile de plăcere şi se vedea că salută isprava aceasta ca pe o ieşire din viaţa oarecum monotonă din locurile mlăştinoase.

Baronetul a luat legătura cu arhitectul care a întocmit planurile pentru sir Charles, precum şi cu un antreprenor din Londra, aşa încît aşteptăm ca în curînd să înceapă aci mari prefaceri. Au venit decoratori, tîmplari de mobilă şi

tapiţeri de la Plymouth şi, bineînţeles, prietenul nostru are idei mari şi înţelege să nu economisească nici trudă şi nici cheltuială ca să restaureze faima familiei sale. După ce clădirea va fi renovată şi mobilată din nou, nu va mai avea nevoie decît de o soţie, ca totul să fie desăvîrşit. Între noi fie vorba, sînt semne foarte grăitoare că treaba asta n-o să întîrzie, dacă şi doamna o doreşte, căci rar am văzut bărbat mai îndrăgostit de o femeie decît este el de frumoasa noastră vecină – miss Stapleton. Şi totuşi cursul acestei dragoste sincere nu e chiar atît de liniştit cum ai putea crede. Astăzi, de pildă, apele au fost tulburate de nişte valuri stîrnite pe neaşteptate, ceea ce i-a pricinuit prietenului nostru plictiseli şi încurcături grozave.

După conversaţia de care ţi-am pomenit, în legătură cu Barrymore, sir Henry şi-a pus pălăria pe cap, pregătindu-se să plece. Bineînţeles am făcut şi eu acelaşi lucru.

— Ce? Şi dumneata mergi, Watson? M-a întrebat el privindu-mă ciudat.

— Depinde dacă mergeţi sau nu pe locul mlăştinos, i-am răspuns eu.

— Da, am să merg pe acolo.

— Bine! Ştiţi însă ce instrucţiuni am primit. Îmi pare rău că trebuie să mă ţin după dumneavoastră, dar aţi auzit cu cîtă seriozitate a stăruit Holmes să nu vă părăsesc o clipă şi mai ales ca nu cumva să mergeţi singur prin mlaştini.

Sir Henry mi-a pus atunci mîna pe umăr cu un zîmbet binevoitor.

— Dragă prietene. – Mi-a spus el. – Holmes cu toată înţelepciunea lui n-a prevăzut unele lucruri care s-au petrecut de cînd am venit aci. Mă înţelegi? Sînt sigur că eşti cel din urmă om din lume căruia i-ar plăcea să-mi strice socotelile. Trebuie să merg singur.

M-am văzut pus în cea mai neplăcută situaţie. Nu ştiam ce să spun şi ce să fac şi pînă să iau eu o hotărîre, el îşi şi apucase bastonul şi plecase. Cînd m-am gîndit însă

mai bine la situaţie, m-a mustrat conştiinţa amar că l-am lăsat, oricare ar fi fost pretextul, să-mi scape de sub supraveghere. Îmi închipuiam cum am să mă simt cînd am să dau ochii cu dumneata şi să-ţi mărturisesc că s-a întîmplat o nenorocire din pricină că n-am ţinut seama de instrucţiunile pe care mi le-ai dat. Îţi spun drept că la gîndul acesta am roşit. Nici acum n-ar fi tîrziu ca să-l ajung din urmă, mi-am spus eu, şi am pornit pe dată spre vila Merripit. Am luat-o la goană cît mă ţineau puterile, dar nici urmă de sir Henry, pînă la punctul în care cărarea se bifurca. Acolo, temîndu-mă să n-o apuc într-o direcţie greşită, m-am suit pe o colină din vîrful căreia puteam să văd la distanţă – e vorba de colina aceea în care e săpată cariera de granit. Atunci l-am zărit numaidecît. Era pe cărarea ce duce printre mlaştini, cam la un sfert de milă depărtare, şi alături de el se afla o doamnă, ce nu putea fi decît domnişoara Stapleton. Era limpede că se înţeleseseră şi că întîlnirea lor fusese dinainte fixată. Mergeau încet mai departe, cufundaţi într-o discuţie, şi am văzut cum ea făcea gesturi repezi şi scurte cu mîinile, ca şi cum ceea ce spunea era foarte important, în vreme ce el asculta atent, iar o dată sau de două ori a protestat cu tărie dînd din cap. M-am furişat printre nişte stînci ca să-i pîndesc, întrebîndu-mă foarte încurcat ce am să fac după aceea. Să-i urmăresc şi să trag cu urechea la ceea ce vorbeau ar fi fost o jignire, cu toate că de datoria mea era să nu-l scap din ochi. Să-l spionezi pe un prieten, e o misiune urîtă. Totuşi nu aveam ceva mai bun de făcut decît să-l supraveghez de acolo de pe colină şi după aceea să-mi uşurez conştiinţa mărturisindu-i ceea ce făcusem. E drept că dacă l-ar fi ameninţat vreo primejdie neaşteptată eram prea departe ca să-l pot ajuta şi totuşi sînt sigur că ai să-mi dai dreptate că mă aflam într-o situaţie foarte delicată şi că altceva mai bun nu puteam face. Prietenul nostru sir Henry împreună cu doamna s-au oprit pe cărare şi păreau adînc cufundaţi în convorbire cînd deodată am băgat de seamă că nu eram

singurul martor al întrevederii lor.

Un fel de ghemotoc verde ce plutea în aer mi-a atras privirea şi o altă aruncătură de ochi mi-a arătat că forma aceea era mînuită printr-un băţ de către un om ce se strecura printre hîrtoapele terenului accidentat. Era Stapleton cu fileul lui de prins fluturi şi se afla cu mult mai aproape de cei doi decît eram eu. Părea chiar că se îndreaptă spre ei. În clipa aceea, sir Henry o trase pe neaşteptate pe domnişoara Stapleton spre dînsul, cuprinzînd-o cu braţul. Mi s-a părut însă că ea se ferea, ţinîndu-şi faţa întoarsă de la el. Sir Henry şi-a plecat capul spre capul ei, dar domnişoara Stapleton a ridicat o mînă, ca şi cînd ar fi vrut să se ferească. În clipa următoare i-am văzut sărind în lături şi întorcîndu-se degrabă. Stapleton era pricina acestei întreruperi. Fugea ca un sălbatic spre ei, cu fileul acela caraghios, bălăbănindu-se după el. Gesticula şi aproape că ţopăia de enervare în faţa celor doi îndrăgostiţi. Nu pot să-mi închipui ce s-a petrecut, dar mi s-a părut că Stapleton l-a jignit pe sir Henry, care încerca să dea explicaţii, înfuriindu-se că celălalt refuză să le primească. Tînăra se închisese într-o tăcere mîndră. Pînă la urmă, Stapleton, întorcîndu-se pe călcîie, i-a făcut nişte gesturi categorice surorii lui, care, după ce i-a aruncat o privire nehotărîtă lui sir Henry, a pornit alături de fratele ei. Gesturile furioase ale naturalistului arătau că era supărat şi pe ea. Baronetul a rămas o clipă în loc uitîndu-se după ei, apoi a pornit-o încet-încet înapoi pe drumul pe care venise, cu capul plecat, imaginea însăşi a desperării.

N-am putut să-mi dau seama ce însemnau toate acestea, dar m-a cuprins o ruşine de nedescris că am fost martorul unei scene atît de intime, fără ca prietenul meu s-o fi ştiut. De aceea am coborît în goană colina şi la poalele ei m-am întîlnit cu sir Henry. Faţa îi era congestionată de mînie, iar fruntea încruntată ca la un om scos din fire, care nu mai ştia ce să facă.

— Ei, Watson! De unde ai răsărit? M-a întrebat el. Să

nu-mi spui că totuşi ai venit după mine!

I-am explicat totul: că am găsit cu cale că nu se putea să rămîn la castel, că m-am luat după el şi că am fost martor la cele întîmplate. O clipă m-a fulgerat cu privirea, dar sinceritatea mea l-a dezarmat, potolindu-i mînia, şi pînă la urmă a izbucnit într-un rîs plin de amărăciune.

— Ai fi putut crede că în inima mlaştinilor eşti la adăpost, cînd vrei să fii singur. – Mi-a spus el. – Dar ducă-se dracului de treabă, parcă s-a vorbit toată lumea din regiunea asta să iasă să mă vadă cum îmi fac declaraţiile de dragoste. Şi încă ce sărmană declaraţie de dragoste! Dumneata unde ţi-ai rezervat locul?

— Am stat pe colină.

— Ai stat în ultimul rînd. Fratele ei însă a stat în fotoliu de orchestră. L-ai văzut cum s-a năpustit asupra noastră?

— Da, l-am văzut.

— Ţi-ai pus vreodată problema că acest frate al ei ar putea fi nebun?

— Nu pot să spun că mi-ar fi trecut aşa ceva prin cap.

— Nici mie. Pînă astăzi l-am crezut în toate minţile, dar îţi spun drept că unul din noi doi trebuie pus în cămaşă de forţă. Dar ce se petrece oare cu mine, Watson? De cîteva săptămîni trăieşti alături de mine. Hai, spune-mi drept: crezi că e ceva care m-ar putea împiedica să fiu un soţ bun pentru femeia pe care o iubesc?

— Cred că nu.

— În privinţa poziţiei mele sociale, cred că nu se pot face obiecţiuni. Aşa că e vorba doar de persoana mea, pe care o desconsideră. Ce să aibă oare cu mine? Nu ştiu să fi adus vreodată de cînd sînt pe lume vreo jignire vreunui bărbat sau vreunei femei şi totuşi nu îmi îngăduie nici măcar să-i ating vîrful degetelor.

— V-a spus el aşa ceva?

— Da şi încă multe altele. Îţi spun cinstit, Watson, n-o cunosc decît de vreo cîteva săptămîni, dar din prima zi mi-

am dat seama că această femeie e făcută pentru mine şi ea de asemenea s-a arătat fericită ori de cîte ori am fost împreună. Îţi jur că aşa e. în ochii femeilor e o lumină care spune mai mult decît vorbele. Dar el nu ne-a lăsat niciodată să fim împreună şi abia azi am avut pentru prima oară prilejul să schimb cîteva cuvinte cu ea între patru ochi. Era bucuroasă că ne întîlnim, dar cînd aceasta s-a întîmplat, nu despre dragoste ar fi vrut ea să vorbească, şi dacă ar fi putut, nici pe mine nu m-ar fi lăsat să vorbesc despre aceasta. Ţinea morţiş să-mi spună că aci e un loc primejdios şi că ea n-o să fie fericită pînă cînd eu n-am să plec de pe meleagurile acestea. I-am spus atunci că de cînd am zărit-o nu mai am nici o grabă să plec şi că dacă ţine într-adevăr la aceasta, singurul fel în care ar fi izbutit era să facă în aşa fel, încît să vină cu mine. Şi în acelaşi limbaj i-am propus să se căsătorească cu mine, dar înainte de a-mi putea da un răspuns a apărut fratele ei, care s-a năpustit asupra noastră cu o înfăţişare ca de nebun. De mînie se făcuse alb ca varul şi ochii lui spălăciţi scînteiau de furie. Ce fac cu fata? Cum de am îndrăznit să mă port atît de jignitor cu ea? Mi-am închipuit eu oare că dacă sînt baronet pot să-mi fac de cap? De n-ar fi fost fratele ei, aş fi ştiut eu cum să-i răspund. I-am spus că nu văd de ce să-mi fie ruşine de sentimentele ce le nutresc faţă de sora lui şi că nădăjduiesc că îmi va face cinstea să-mi fie soţie. Dar vorbele acestea n-au îndulcit situaţia de fel, aşa că mi-am ieşit şi eu din fire şi i-am vorbit în cuvinte mai aspre decît poate s-ar fi cuvenit, ţinînd seama că era de faţă sora lui. Şi după cum ai văzut, s-a terminat aşa, cu plecarea lor, iar eu sînt atît de uluit, cum nu cred să fie altul pe lume. Watson, spune-mi, te rog, ce înseamnă toate acestea şi îţi voi rămîne atît de îndatorat încît n-aş putea să te răsplătesc vreodată.

Am încercat să-i explic într-un fel sau altul, dar eram şi eu cu totul încurcat. Titlul prietenului nostru, averea, vîrsta, caracterul şi înfăţişarea lui, toate erau în favoarea lui şi nu ştiu nimic ce ar putea să-i fie împotrivă afară de acel

blestemat destin ce apasă asupra familiei lui. E de mirare că încercările lui au fost respinse atît de brutal, fără ca fata să fie întrebată măcar ce părere are, iar ea a primit situaţia fără să se împotrivească. Totuşi presupunerile noastre au încetat în urma vizitei lui Stapleton din această după-amiază. A venit să-şi ceară iertare pentru necuviinţa sa din cursul dimineţii şi după o lungă convorbire între patru ochi cu sir Henry, în biroul lui, discuţia s-a terminat cu repararea definitivă a rupturii şi ca un semn că este aşa, vinerea viitoare sîntem invitaţi să cinăm la vila Merripit.

— Nici acum nu pot spune că nu-i nebun, mi-a declarat după aceea sir Henry. Nu pot să uit privirea ochilor lui azi-dimineaţă cînd s-a repezit la mine, dar trebuie să recunosc că nimeni nu şi-ar fi putut cere iertare într-un chip mai frumos decît a făcut-o el.

— A explicat în vreun fel această purtare a sa?

— Pentru el sora lui înseamnă totul în viaţă, a spus el. E foarte firesc şi sînt bucuros că ştie s-o preţuiască. Au fost nedespărţiţi, şi după cum pretinde el, e un om tare singuratic, neavînd-o decît pe ea ca tovarăş, aşa încît gîndul de a o pierde îl îngrozeşte. Mai spune că nu şi-a dat seama că eu începusem să mă îndrăgostesc de ea, iar cînd a văzut cu ochii lui că lucrurile stau astfel şi că ea ar putea să-l părăsească, a suferit un şoc atît de puternic, încît un timp nici măcar n-a fost răspunzător de cele ce a spus sau a făcut. Era mîhnit de toate cele petrecute şi a recunoscut ce nebunie şi ce egoism este din partea lui să-şi închipuie că ar putea ţine lîngă el, toată viaţa, o femeie atît de frumoasă cum este sora lui. Dacă totuşi trebuie să-l părăsească, ar prefera s-o facă pentru un vecin ca mine decît pentru altcineva. Oricum, pentru el a însemnat o lovitură şi aceasta îi cere o bucată de vreme ca să se deprindă cu gîndul. În ce-l priveşte, e gata să retragă orice împotrivire dacă îi făgăduiesc să las lucrurile aşa cum sînt, timp de trei luni, şi în tot acest timp să mă mulţumesc doar cu prietenia surorii lui, fără a-i pretinde dragostea. I-am făgăduit

aceasta şi lucrurile au rămas aci.

Unul din micile noastre mistere s-a lămurit. Putem spune că am dat undeva de fundul mlaştinii acesteia în care plutim. Ştim în sfîrşit acum de ce Stapleton îl privea încruntat pe pretendentul surorii lui.

Chiar dacă acest pretendent prezintă atîtea avantaje. Şi acum trec mai departe la alt fir, pe care l-am scos din ghemotocul acesta încurcat. Şi anume, trec la misterul hohotelor pe care le-am auzit noaptea, la misterul chipului plîns al doamnei Barrymore, la feciorul care umblă în taină noaptea la fereastra cu zăbrele din aripa de apus a castelului. Mă poţi felicita, dragă Holmes, şi să-mi spui că nu te-am dezamăgit ca reprezentant al dumitale... că nu-ţi pare rău de încrederea pe care mi-ai arătat-o atunci cînd m-ai trimis aici. Într-o singură noapte am lămurit cu desăvîrşire toate lucrurile acestea. Am spus „într-o singură noapte”, dar de fapt adevărul e că a fost lucru de două nopţi, pentru că în prima nu s-a petrecut nimic. Am vegheat împreună cu sir Henry, în odaia lui, pînă aproape de trei noaptea, dar n-am auzit nici un fel de zgomot afară de bătaia ceasului de deasupra scării. A fost o veghe melancolică şi a luat sfîrşit în clipa în care fiecare am adormit în scaunul în care şedeam. Din fericire nu ne-am lăsat descurajaţi şi am hotărît să mai încercăm o dată. Noaptea următoare am făcut lampa mică şi am început să fumăm, ferindu-ne să facem cel mai mic zgomot. E de necrezut cît de încet se scurgeau ceasurile şi totuşi eram susţinuţi de aceeaşi nerăbdare şi interes pe care trebuie s-o simtă şi vînătorul cînd pîndeşte capcana în care nădăjduieşte să-i cadă vînatul. A bătut unu şi pe urmă două şi eram gata din nou să ne lăsăm cuprinşi de deznădejde, cînd deodată amîndoi am tresărit, gata să sărim de pe scaune, cu nervii, deşi obosiţi, din nou încordaţi. Auzisem un scîrţîit de paşi pe coridor. L-am auzit trecînd cît se poate de furiş, pînă s-a topit în depărtare. Atunci baronetul a deschis încetişor uşa şi am pornit în urmărire. Omul nostru

făcuse ocolul galeriei şi întregul coridor zăcea în beznă. Ne-am furişat cu multă băgare de seamă în cealaltă aripă a castelului. Abia am avut timp să zărim chipul omului înalt, cu barba neagră, adus de umeri, ce mergea pe coridor în vîrful picioarelor. Apoi a intrat pe aceeaşi uşă ca şi prima oară, şi lumina slabă a lumînării se contura în întuneric, lăsînd să pătrundă doar o singură rază galbenă prin bezna coridorului. Ne-am strecurat cu băgare de seamă pe parchet, încercînd fiecare scîndurică înainte de a îndrăzni să ne lăsăm cu toată greutatea pe ea. Avusesem grijă să ne lăsăm încălţămintea în odaie, dar chiar aşa scîndurile vechi scîrţîiau şi trosneau sub pasul nostru. Cîteodată mi se părea cu neputinţă să nu ne simtă apropierea. Din fericire, omul nostru e cam surd şi era cu totul absorbit de ceea ce făcea. Cînd, în sfîrşit, am ajuns la uşă şi am aruncat o privire înăuntru, l-am văzut aplecîndu-se spre fereastră, cu lumînarea în mînă, cu faţa-i albă şi crispată lipită de geam, la fel cum îl văzusem cu două nopţi mai înainte.

Nu făcusem nici un plan de luptă, dar baronetul e un om pentru care calea directă e cea mai firească. A intrat în odaie şi cînd l-a văzut, Barrymore, de uimire, a sărit de la fereastră, trăgînd aer în piept cu un şuierat puternic şi a rămas împietrit în faţa noastră, livid şi tremurînd. Ochii lui negri strălucind pe faţa-i albă ca o mască erau plini de spaimă şi uimire privind cînd la sir Henry, cînd la mine.

— Ce faci aici, Barrymore?

— Nimic, domnule!

Era atît de neliniştit, că abia putea să vorbească, iar umbrele jucau în sus şi în jos din pricină că mîna în care ţinea lumînarea tremura.

— Fereastra, domnule! Noaptea dau o raită să văd dacă sînt închise!

— La etaj?

— Da, domnule, la toate ferestrele.

— Ascultă, Barrymore, i s-a adresat sir Henry cu asprime. Ne-am hotărît să smulgem tot adevărul de la tine,

aşa că vei fi scutit de neplăceri, dacă ni-l spui mai curînd. Hai! Acum! Fără minciuni! Spune ce făceai la fereastră?

Omul s-a uitat la noi deznădăjduit şi îşi frîngea mîinile ca unul ce se află la capătul temerii şi nenorocirii.

— Nu făceam nici un rău, domnule. Ţineam lumînarea la fereastră.

— Şi de ce ţineai lumînarea la fereastră?

— Nu mă întrebaţi, sir Henry... nu mă întrebaţi. Pe cinstea mea, domnule, nu e o taină a mea şi nu v-o pot mărturisi. Dacă m-ar privi numai pe mine, nu aş cuteza să v-o tăinuiesc.

Deodată mi-a venit o idee neaşteptată şi am luat lumînarea de pe pervazul ferestrei, unde o pusese feciorul.

— Trebuie s-o fi ţinut ca semnal, am spus eu. Să vedem dacă o să primim răspuns.

Am ţinut lumînarea aşa cum o ţinuse el şi am privit afară, în bezna nopţii. Abia de puteam desluşi conturul negru al arborilor pe întinderea ceva mai închisă a cîmpiei, căci luna intrase în nori. Apoi am scos un strigăt de bucurie, căci o lumină galbenă, mică cît o împunsătură de ac, a fulgerat deodată prin vălul de întuneric şi a strălucit stăruitor în centrul cadrului negru al ferestrei.

— Iată! Am strigat eu.

— Nu, nu, domnule, nu e nimic! A izbucnit atunci feciorul. Vă asigur, domnule...

— Watson, plimbă lumina de-a curmezişul ferestrei! Mi-a strigat baronetul. Vezi dacă şi celălalt o mişcă! Tot mai tăgăduieşti că nu e semnal, derbedeule? Hai, vorbeşte! Cu cine de acolo te-ai înhăitat şi ce uneltiri aţi pus la cale?

Pe faţa omului se putea citi o expresie vizibilă de sfidare.

— Asta mă priveşte doar pe mine şi nu pe dumneavoastră. N-am nimic de spus.

— Atunci să pleci imediat din serviciul meu.

— Foarte bine, domnule! Dacă trebuie, plec.

— Ţi-ai mîncat omenia, să ştii. Ei drăcie! Ar trebui să-

ţi fie ruşine de tine însuţi. Familia ta trăieşte pe lîngă a mea de mai bine de o sută de ani sub acest acoperămînt şi descopăr că eşti vîrît în cine ştie ce complot, pus la cale împotriva mea!

— Nu, nu, domnule, nu-i împotriva dumneavoastră! Se auzi un glas de femeie şi doamna Barrymore, mai palidă şi mai înspăimîntată decît soţul ei, stătea în uşă. Înfăţişarea ei masivă, în şal şi numai în fustă, ar fi părut comică, de nu i-ai fi putut citi puternicele sentimente ce-i erau întipărite pe faţă.

— Trebuie să plecăm, Elisa. S-a sfîrşit. Poţi să împachetezi lucrurile, i-a spus bărbatul ei.

— Vai, John, John, unde te-am adus. Eu sînt de vină, sir Henry... numai eu. A făcut totul numai pentru liniştea mea şi numai eu l-am rugat!

— Atunci, vorbeşte! Ce înseamnă asta?

— Nefericitul meu frate moare de foame acolo pe cîmpie. Nu-l putem lăsa să piară lîngă uşa noastră. Lumina e un semn pentru el că i-am pregătit ceva de mîncare şi lumina din faţă, de acolo, arată locul unde trebuie dusă hrana.

— Aşa? Fratele dumitale e...

— Puşcăriaşul evadat, domnule... Selden criminalul.

— Asta e adevărat, domnule, a spus atunci Barrymore. V-am spus că nu e taina mea şi că nu v-o pot mărturisi eu, dar acum aţi aflat-o şi vedeţi că dacă a fost vreun complot, nu a fost împotriva dumneavoastră.

Aşa că aceasta este explicaţia expediţiilor furişe din toiul nopţii şi a lumînării din fereastră. Atît sir Henry, cît şi eu ne uitam amîndoi uluiţi la femeie. E oare cu putinţă ca fiinţa aceasta respectabilă şi impunătoare să fie din aceeaşi plămadă cu unul din cei mai vestiţi criminali din ţară?

— Da, domnule, numele meu de fată e Selden şi el e fratele meu mai mic. Cînd era copil l-am răsfăţat prea mult şi i-am făcut toate voile, pînă ce-a ajuns să creadă că lumea e făcută doar pentru plăcerea lui şi că poate să facă tot ce

pofteşte. Apoi cînd s-a făcut mai mare s-a înhăitat cu nişte haimanale şi parcă a intrat satana în el, pînă ce a vîrît-o pe mama în mormînt şi a tîrît numele nostru în mocirlă. Din crimă în crimă s-a cufundat tot mai adînc, încît numai îndurarea Celui de sus l-a smuls din ghearele călăului, dar pentru mine, domnule, a rămas acelaşi băieţaş cu păr cîrlionţat, cu care m-am jucat ca o soră mai mare. De astă dată a evadat din închisoare, domnule. Ştia că sînt aci şi că n-aveam să-l las fără ajutor. Ce puteam să fac cînd într-o noapte s-a furişat pînă aci, ostenit şi mort de foame, cu gardienii pe urmele lui. L-am luat înăuntru, l-am hrănit şi l-am îngrijit. Pe urmă aţi venit dumneavoastră şi fratele meu a găsit cu cale că în cîmpie e un adăpost mai bun ca oriunde, pînă ce se vor mai potoli urmăririle, aşa că a rămas acolo. Dar de atunci la fiecare două nopţi ne încredinţăm dacă mai e acolo punînd o lumină la fereastră şi dacă avem răspuns, soţul meu îi duce ceva pîine şi carne. În fiecare zi nădăjduim că a plecat, dar cîtă vreme îl ştim acolo, nu-l putem lăsa în voia soartei. Acesta-i tot adevărul şi vă rog să luaţi aminte că dacă există o vină în toate acestea, apoi nu este a soţului meu, ci a mea, căci pentru mine a făptuit-o.

Cuvintele femeii izvorau dintr-o adîncă sinceritate şi ne-au încredinţat pe deplin.

— E adevărat, Barrymore?

— Da, sir Henry. Cuvînt cu cuvînt.

— Bine. Nu pot să te învinuiesc că te-ai dat de partea soţiei dumitale. Uită tot ce am spus. Duceţi-vă în odaia voastră şi mîine dimineaţă vom mai vorbi despre această chestiune.

După ce au plecat ne-am uitat iarăşi pe fereastră. Sir Henry a deschis-o în lături şi vîntul rece al nopţii a pătruns înăuntru, suflînd peste feţele noastre.

Dincolo, departe, în adîncul întunecat, licărea încă firicelul acela subţire de lumină galbenă.

— Sînt uimit de îndrăzneala lui, a spus sir Henry.

— Pare să fie aşezat în aşa fel, încît lumina să nu

poată fi văzută decît de aici.

— Tot ce se poate. La ce distanţă să fie? Cam cît crezi că e pînă acolo?

— Cred că e dincolo de creasta Cleft.

— Nu cred să fie mai mult de o milă, două.

— Cel mult atît.

— Da, nu poate fi departe, de vreme ce Barrymore trebuie să-i ducă hrană. Şi el, blestematul, aşteaptă lîngă lumînare. Ei, drăcia dracului! Watson, mă duc să-l prind!

Mi-a trecut şi mie prin cap acelaşi lucru. Poate că dacă soţii Barrymore ne-ar fi arătat încredere, nu ne-am fi gîndit la aceasta, dar a trebuit să le smulgem taina. Omul acela e o primejdie pentru societate, un scelerat pentru care nu există milă sau iertare. Nu ne-am fi făcut decît datoria folosind această împrejurare ca să-l trimitem iarăşi acolo de unde nu poate să vatăme pe nimeni. Din pricina firii lui brutale şi violente, alţii vor plăti scump, dacă noi stăm cu mîinile legate. În fiecare noapte, vecinii noştri Stapleton ar putea să fie atacaţi de el şi numai acest gînd l-a făcut pe sir Henry atît de dornic de o aventură.

— Merg şi eu, i-am spus.

— Atunci ia-ţi revolverul şi pune-ţi cizmele. Cu cît o pornim mai repede, o să fie cu atît mai bine, pentru că s-ar putea ca individul să stingă lumina şi s-o şteargă.

În cinci minute ieşeam pe uşă gata de plecare în expediţie. Am trecut grăbiţi prin boschetele întunecate, strecurîndu-ne prin şuierul trist al vîntului de toamnă şi foşnetul frunzelor ce cădeau. Aerul nopţii era apăsător şi cu miros de mucegai şi putregai. În răstimpuri, luna se ivea pentru o clipă, dar norii erau mereu mînaţi pe bolta cerului şi abia păşisem în cîmpie, cînd a început să cadă o ploaie măruntă. Lumina ardea încă nemişcată înaintea noastră.

— Sînteţi înarmat? Am întrebat eu.

— Am biciul ăsta de vînătoare.

— Trebuie să ne năpustim asupra lui, repede, pentru că se spune că e un individ capabil de orice. Să-l luăm prin

surprindere şi să punem mîna pe el înainte de a avea răgaz să se împotrivească.

— Mă întreb, Watson. – A adăugat baronetul. – Ce-ar spune Holmes despre toate acestea? Cum e cu ceasul acela al întunericului, cînd puterile răului se dezlănţuie?

Drept răspuns la cuvintele lui se înălţă deodată din bezna fără margini a cîmpiei acel urlet sinistru pe care îl mai auzisem acolo pe marginea mlaştinii Grimpen. A venit purtat de vînt în tăcerea nopţii, mai întîi ca un murmur prelung, apoi ca un muget din ce în ce mai puternic şi, în sfîrşit, ca un geamăt trist şi apoi s-a stins. După aceea a răsunat iarăşi, strident, sălbatic şi ameninţător, umplînd întregul văzduh. Baronetul m-a prins de braţ şi în întunecimea nopţii i-am zărit întrucîtva chipul palid făcîndu-se alb ca varul.

— Doamne, doamne! Ce-i asta, Watson?

— Nu ştiu, un geamăt al cîmpiei. L-am mai auzit odată.

S-a stins undeva în depărtare, apoi ne-a învăluit o tăcere desăvîrşită. Am rămas cu urechile ciulite, dar n-am mai auzit nimic.

— Watson. – Mi-a spus iarăşi baronetul. – Acesta-i urlet de cîine.

Mie mi-a îngheţat sîngele în vine, în vreme ce în glasul lui se strecurase un accent ce trăda spaima năvalnică ce-l cuprinsese.

— Ei ce spun despre urletul acesta?

— Care ei?

— Oamenii de prin partea locului.

— Vai, dar oamenii aceştia sînt înapoiaţi! De ce să plecaţi urechea la ce spun ei?

— Hai, Watson, spune-mi. Spune-mi!

M-am codit să-i spun, dar n-am putut să scap pînă la urmă.

— Ei bine, spun că ar fi urletul cîinelui din Baskerville.

Sir Henry a gemut mai întîi, apoi a rămas tăcut cîteva

clipe.

— Cîine era, a spus el în sfîrşit. Dar părea că vine de la o distanţă de mile. Dintr-acolo, din faţă, cred.

— E greu de spus din ce parte venea.

— A crescut o dată cu vîntul şi s-a înăbuşit o dată cu el. Nu-i în partea aceea mlaştina cea mare din Grimpen?

— Ba da.

— Hm! De acolo trebuie să fi venit. Ia spune, Watson, dumneata nu crezi că era un urlet de cîine? Doar nu-s copil. Nu te teme să-mi spui adevărul.

— Cînd l-am auzit prima oară eram cu Stapleton; el spunea că ar putea fi ţipătul vreunei păsări ciudate.

— Nu, nu! Cîine era. Dumnezeule, să fie oare ceva adevărat din toate poveştile acelea? E cu putinţă să fiu într-adevăr în primejdie dintr-o pricină atît de învăluită în mister? Nu crezi şi dumneata, Watson? Spune!

— Nu, nu!

— Şi totuşi una e să rîzi de istoria asta la Londra şi alta să te afli aici în bezna de pe cîmpie şi să auzi un urlet ca acela! Şi apoi, unchiul meu. Lîngă locul unde s-a prăbuşit el erau urmele unui cîine. Toate se înlănţuiesc. Nu cred că sînt un fricos, dar urletul acela parcă mi-a îngheţat sîngele în vine. Ia te uită la mîinile mele.

Erau reci ca un sloi de gheaţă.

— Mîine o să vă simţiţi mai bine.

— Nu cred că o să-mi pot alunga urletul acela din urechi. Ce crezi că trebuie să facem acum?

— Să ne întoarcem?

— Nici gînd! Am plecat ca să prindem pe omul acela şi trebuie să-l prindem. Sîntem pe urmele puşcăriaşului şi cu o fantomă de cîine pe urmele noastre. Hai! O să vedem pînă la urmă dacă pe cîmpia aceasta stearpă s-au dezlănţuit toţi demonii din adîncuri.

Înaintam încet-încet prin bezna din jur, pe care se proiectau fantomatic colinele negre şi stîncoase, iar în faţă pata galbenă de lumină ce ardea încremenită. Nimic nu te

poate dezamăgi mai mult ca distanţa ce te desparte de o lumină într-o noapte neagră ca păcura, licăritul acela ce ţi se pare cînd departe în zare, cînd la doi paşi de tine. Dar am văzut, în sfîrşit, de unde venea şi atunci am ştiut că sîntem într-adevăr foarte aproape de ea. O lampă cu fitil era fixată într-o scobitură de stîncă, apărată din toate părţile ca să nu pătrundă vîntul la ea şi ca să nu fie văzută decît dinspre castelul Baskerville. Ne-am apropiat ascunzîndu-ne după un bolovan mare de granit şi, plecîndu-ne pe după el, ne-am uitat cu atenţie la lumina-semnal. Cît de straniu părea să vezi acolo în inima cîmpiei o lampă care arde singură şi nici o urmă de viaţă în jur. Doar o singură flacără galbenă şi luciul stîncii de o parte şi de alta.

— Acum ce facem? Mi-a şoptit sir Henry.

— Să aşteptăm aici. Trebuie să fie prin preajmă. Să vedem dacă nu-l putem măcar zări.

Abia rostisem aceste vorbe, cînd amîndoi l-am şi văzut. Peste stîncile în crăpătura cărora ardea lampa se arătă o faţă galbenă şi hîdă, parcă înfiptă între ele, un chip de animal înfiorător, brăzdat şi însemnat în întregime de patimi josnice. Plin de noroi, cu barba zbîrlită, încadrat de un păr încîlcit, părea mai degrabă a fi faţa unuia din sălbaticii aceia de demult, care au locuit cîndva în colibele de pe colină. Lumina ce-l bătea de jos în sus se reflecta în ochii mici şi vii ce sfredeleau cu sălbăticie întunericul în dreapta şi în stînga, de parcă ar fi fost o fiară şireată şi sălbatică ce simţise paşi de vînător pe urmă-i.

De bună seamă că ceva îi trezise bănuiala. Ar fi fost cu putinţă ca Barrymore să aibă un cod de semnale speciale, pe care noi nu-l respectasem sau poate că individul bănuia din alte pricini că nu erau toate în ordine, dar am putut desluşi o teamă pe faţa lui înrăită. Din moment în moment putea să azvîrle lumina şi să se mistuie în beznă. De aceea şi eu, şi sir Henry am făcut deodată un salt. În aceeaşi clipă, puşcăriaşul a urlat la noi cu un potop de blesteme şi a răsturnat o bucată de stîncă, care s-a

prăbuşit peste pietroiul ce ne adăpostea. O clipă, cînd a sărit în picioare şi a rupt-o la fugă, i-am întrezărit statura mică şi îndesată, bine clădită. Chiar atunci, din fericire, luna a ieşit dintre nori. Ne-am repezit peste creasta colinei şi l-am zărit de cealaltă parte pe omul nostru fugind la vale, sărind peste pietroaiele din cale cu atîta dibăcie, de parcă ar fi fost o capră de munte. Cu un foc de revolver bine ochit l-aş fi putut doborî dar luasem arma cu mine ca să mă apăr în cazul cînd aş fi fost atacat şi nicidecum să împuşc un om neînarmat care fugea.

Amîndoi eram alergători ageri şi bine antrenaţi, dar ne-am dat seama pe dată că nu aveam sorţi să-l prindem. L-am zărit multă vreme în bătaia lunii. Cînd n-a mai rămas decît un punct ce se mişca repede printre pietroaie spre povîrnişul unei coline îndepărtate, Am alergat pînă ne-am pierdut respiraţia, dar spaţiul dintre noi şi el creştea mereu. În sfîrşit ne-am oprit şi ne-am aşezat gîfîind pe doi bolovani, urmărindu-l cum dispare în depărtare.

În clipa aceea însă s-a întîmplat un lucru bizar, neaşteptat. Ne ridicasem de pe bolovani ca să ne întoarcem şi să plecăm spre casă, după ce ne lăsasem păgubaşi de urmărire. Luna coborîse atît de mult pe cer, încît ajunsese în dreapta noastră şi coama colţuroasă a unei creste de granit se înălţa pînă la marginea de jos a discului de argint. Acolo sus, puternic conturat, negru ca o statuie de ebonită pe fondul strălucitor, am văzut chipul unui om ce stătea pe creastă. Să nu-ţi închipui, Holmes, că era o nălucă. Te încredinţez că l-am văzut foarte limpede. Atît cît am putut să-mi dau seama, omul era de o statură înaltă şi zveltă. Stătea cu picioarele puţin în lături şi cu mîinile încrucişate, iar capul îl ţinea aplecat, ca şi cum ar fi pus la cale cine ştie ce lucruri infernale în faţa pustiului nemărginit de mărăcini şi bolovani de granit ce se întindea la picioarele lui. Ar fi putut să fie duhul acelui loc înfiorător. Nici vorbă că nu era puşcăriaşul. Acesta ajunsese departe de locul unde ne aflam. Pe deasupra, omul de pe creastă avea o statură cu

mult mai înaltă. Am scos un uşor strigăt de uimire şi am întins mîna să-l arăt baronetului, dar în clipa în care m-am întors omul a dispărut. Culmea aspră de granit era la locul ei, trecînd încă peste marginea de jos a lunii, dar pe creastă nu mai era tăcuta şi împietrita arătare.

Am vrut să mă duc într-acolo şi să cercetez creasta, dar era la o distanţă destul de mare. Nervii lui sir Henry erau încă încordaţi de urletul acela care i-a reamintit lugubra poveste a familiei sale şi nu avea chef de o altă aventură. Pe omul singuratic de pe creastă nu-l văzuse şi nu putea să simtă tresărirea pe care mi-o pricinuise mie această prezenţă stranie, cu atitudinea ei ameninţătoare.

— E fără îndoială vreun gardian, a fost de părere sir Henry. E plină cîmpia de ei, de cînd a evadat individul acesta.

Explicaţia lui ar putea fi cea adevărată, dar aş dori să mai am şi alte dovezi în privinţa aceasta. Astăzi avem de gînd să comunicăm celor în drept de la Princetown unde să-l caute pe evadat, dar păcat că n-am izbutit noi să-l ducem înapoi acolo.

Acestea au fost întîmplările şi isprăvile din noaptea trecută şi trebuie să recunoşti, dragă Holmes, că pentru un raport ţi-am dat destule amănunte. Multe din cele ce ţi-am spus n-au desigur nici o însemnătate, dar m-am gîndit că cel mai bun lucru este să-ţi comunic absolut toate faptele şi să te las pe dumneata să le alegi pe cele ce îţi vor fi de folos şi te vor ajuta să tragi concluziile ce se impun. Desigur că facem progrese. În privinţa soţilor Barrymore am descoperit pricina purtării lor şi faptul acesta a lămurit foarte mult situaţia. Dar cîmpia cu misterele şi cu ciudatele ei fiinţe ce o populează rămîne la fel de nepătrunsă. Poate în raportul viitor voi fi în măsură să-ţi aduc o oarecare lumină şi în acest sector. Cel mai bun lucru ar fi să vii aci, la noi.”

CAPITOLUL X
FRAGMENTE DIN JURNALUL DOCTORULUI WATSON

Pînă aci am fost în măsură să citez din rapoartele pe care i le-am înaintat lui Sherlock Holmes în primele zile. Acum însă am ajuns la un punct în relatările mele unde sînt nevoit să părăsesc această metodă şi să mă sprijin iarăşi pe amintiri, ajutat de jurnalul pe care l-am ţinut la vremea aceea.

Cîteva fragmente din jurnal mă vor duce la acele scene care mi s-au întipărit în minte pînă în cele mai mici amănunte, într-un chip de neuitat.

Aşadar merg mai departe cu povestirea, pornind de a doua zi dimineaţa, după noaptea în care l-am urmărit fără succes pe puşcăriaş şi am făcut cunoştinţă cu alte întîmplări ciudate de prin acele locuri mlăştinoase.

16 octombrie. Zi întunecată şi ceţoasă, cu ploaie deasă. Casa e învăluită în nori ce se rostogolesc şi ici-colo se ridică ca să arate unduirile triste ale mlaştinii, cu dîrele subţiri şi argintii de pe povîrnişurile colinelor şi bolovanii îndepărtaţi, ale căror suprafeţe ude străluceau în lumină. Melancolia s-a cuibărit şi în afară şi înăuntru. Baronetul e copleşit de gînduri negre după emoţiile din noaptea trecută. Eu însumi simt pe suflet o povară şi presimţirea unei primejdii apropiate... Unei primejdii mereu prezentă, cu atît mai groaznică, cu cît nu sînt în stare s-o desluşesc.

Şi oare această presimţire să fie fără pricină? Să analizăm lungul şir de întîmplări care, toate, se învîrtesc în jurul unui duh rău ce pare că planează asupra noastră. Iată moartea celui din urmă locatar al castelului, care s-a petrecut întocmai cum spune legenda acestei familii, precum şi repetatele mărturii ale localnicilor în legătură cu apariţia unei fiinţe ciudate prin mlaştini. În două rînduri am auzit cu urechile mele acel sunet care semăna cu urletul îndepărtat al unui cîine. E de necrezut şi cu neputinţă să fie

în afara legilor fireşti ale naturii. Desigur nu e de presupus un cîine fantomă care să lase urme materiale şi care să umple văzduhul cu urletul lui. Stapleton se poate lăsa copleşit de asemenea superstiţii şi Mortimer de asemenea, dar dacă eu am într-adevăr vreo calitate, aceea este bunul simţ şi nimic nu mă poate face să cred în aşa ceva. Dacă m-aş lăsa dus de o astfel de poveste, ar însemna să mă cobor la nivelul acestor bieţi ţărani care nu se mulţumesc cu un cîine infernal, ci simt nevoia să-l şi descrie cum împroaşcă focul iadului pe bot şi pe ochi. Holmes n-ar pleca urechea la asemenea închipuiri, iar eu sînt reprezentantul lui aici. Dar faptele sînt fapte, şi eu însumi am auzit de două ori urletul acela jalnic dinspre mlaştini. Dacă am porni de la presupunerea că e într-adevăr un cîine uriaş care rătăceşte prin mlaştini, atunci totul s-ar explica. Dar unde ar putea să stea ascuns un astfel de cîine, unde şi-ar găsi el hrana, de unde a venit şi cum se face că nimeni nu l-a văzut ziua? Trebuie să mărturisesc că o explicaţie logică pune tot atîtea probleme ca şi cealaltă. Şi apoi, în afară de cîine mai era şi omul acela de la Londra, individul din cabrioletă şi scrisoarea care îi atrăgea atenţia lui sir Henry să nu meargă în locurile mlăştinoase. Cel puţin aceste date au fost reale, dar ar fi putut să fie opera unui prieten grijuliu, sau tot atît de bine a unui duşman. Unde se află acum acest prieten sau duşman? A rămas la Londra sau a venit aici după noi? Să fie oare... străinul pe care l-am zărit pe coasta colinei?

E adevărat că abia l-am zărit o singură dată, cît ai clipi, şi totuşi sînt unele amănunte pentru care sînt gata să jur. Nu este unul din oamenii pe care i-am văzut pe aici şi pînă acum i-am cunoscut pe toţi vecinii. E mult mai înalt decît Stapleton şi mult mai zvelt decît Frankland. S-ar putea să fi fost Barrymore, dar pe el l-am lăsat la castel şi sînt sigur că n-a putut să ne urmărească. Aşadar ne urmăreşte pas cu pas un străin, cum tot un străin se afla pe urmele noastre şi la Londra. Şi n-am scăpat nici o clipă de el. Dacă aş putea pune mîna pe omul acela, atunci, în sfîrşit, ne-am

găsi la capătul tuturor încurcăturilor. În acest unic scop voi depune toate străduinţele.

Prima mea pornire a fost să-i destăinui lui sir Henry toate planurile mele, dar cea de-a doua, care e şi cea mai înţeleaptă, a fost să-mi joc singur rolul şi să vorbesc cît mai puţin cu oricine. Sir Henry e tăcut şi distrat. Nervii i-au fost zdruncinaţi în chip ciudat de urletul acela dinspre mlaştini. N-am să-i mai spun nimic care ar putea să-i sporească temerile, ci am să fac singur ceea ce trebuie ca să-mi ating ţelul.

Azi-dimineaţă, după gustare, s-a petrecut o mică scenă. Barrymore i-a cerut lui sir Henry să-i dea voie să-i vorbească şi au rămas puţin în biroul lui. Din sala de biliard în care mă aflam am auzit în mai multe rînduri că ridică tonul şi mi-am putut închipui despre ce se discuta. Într-un răstimp, baronetul a deschis uşa şi m-a chemat.

— Barrymore pretinde că i s-a făcut o nedreptate, mi-a spus sir Henry. E de părere că n-a fost corect din partea noastră să-i urmărim cumnatul după ce el, din proprie iniţiativă, ni s-a destăinuit.

Feciorul stătea în picioare în faţa noastră, foarte palid, dar stăpînit.

— Poate am vorbit prea înfierbîntat, domnule. – A spus el. – Şi dacă a fost aşa, fără îndoială vă cer iertare, dar în acelaşi timp am fost foarte uimit cînd v-am auzit întorcîndu-vă azi-dimineaţă şi am aflat că aţi fost în urmărirea lui Selden. Bietul de el are şi aşa destui cu care să lupte, fără să-i mai pun şi eu alţi oameni pe urme.

— Dacă ne-ai fi spus din proprie iniţiativă, ar fi fost altceva, i-a răspuns baronetul. Dar dumneata, sau mai degrabă soţia dumitale, nu ne-aţi spus decît siliţi. Cînd n-aţi mai avut încotro.

— Nu mi-a trecut prin cap că o să vă folosiţi de aceasta, sir Henry... drept să vă spun că nu mi-a trecut prin cap.

— Individul acesta e un pericol public. Pe locurile

acestea mlăştinoase sînt case singuratice şi el e în stare de orice. E destul să-i vezi chipul şi îţi dai seama. Uite, casa domnului Stapleton, de pildă, în care în afară de el nu-i nimeni care s-o apere. Nimeni nu va fi în siguranţă pînă ce puşcăriaşul nu va fi pus sub cheie.

— Nu va săvîrşi nici o spargere, domnule. Vă dau cuvîntul meu de cinste. Şi nici nu va mai turbura pe nimeni de prin aceste locuri. Vă încredinţez, sir Henry, că în cîteva zile toate cele necesare vor fi gata şi va pleca spre America de Sud. Pentru numele lui Dumnezeu, domnule, vă rog să nu afle poliţia că e încă prin aceste locuri. Poliţiştii au renunţat să-l mai caute pe aci, aşa că acum poate să stea liniştit pînă cînd vasul va fi gata de plecare. Dacă vorbiţi de el, ne vîrîţi şi pe noi, pe nevastă-mea şi pe mine, în încurcătură. Vă rog, domnule, să nu înştiinţaţi poliţia.

— Ce zici, Watson?

Am ridicat din umeri.

— Dacă pleacă din ţară, contribuabilul scapă de o povară.

— Dar dacă mai atacă pe cineva înainte de a pleca?

— Nu face el o nebunie ca asta, domnule. I-am făcut rost de tot ce şi-ar putea dori. Dacă ar săvîrşi o crimă, ar însemna să-şi dea în vileag ascunzătoarea.

— Asta aşa este, a spus sir Henry. Bine, Barrymore...

— Domnul să vă binecuvînteze, şi vă mulţumesc din toată inima! Dacă ar fi prins din nou, aceasta ar ucide-o pe biata mea soţie.

— Ştiu că dăm ajutor şi adăpostim un răufăcător, Watson. Dar după cele ce-am auzit, nu mă lasă inima să-l predau, aşa că s-a terminat cu treaba asta. Bine, Barrymore, poţi pleca.

Omul a dat să plece îngăimînd cîteva vorbe de mulţumire. Apoi a început să se codească şi în sfîrşit s-a întors:

— Aţi fost atît de bun cu noi, sir Henry, şi aş vrea să fac tot ce pot pentru dumneavoastră. Am aflat ceva şi

poate că v-aş fi spus mai demult, dar descoperirea am făcut-o mult după anchetă. N-am suflat încă nici un cuvînt nimănui. E vorba despre moartea sărmanului sir Charles.

Şi baronetul şi eu am sărit în picioare.

— Ştii cumva cum a murit?

— Nu, domnule, asta nu ştiu.

— Atunci ce ştii?

— Ştiu de ce se afla în faţa porţii în ceasul acela. Ca să se întîlnească cu o femeie.

— Cu o femeie? El?

— Da, domnule.

— Cum se numea femeia?

— Nu vă pot spune numele, dar vă pot spune iniţialele ei.

— Şi ce iniţiale avea?

— Iniţialele ei erau L. L.

— De unde ştii asta, Barrymore?

— Hm! Unchiul dumneavoastră, sir Henry, a primit o scrisoare în dimineaţa aceea. De obicei primea multe scrisori, pentru că era un om cu relaţii şi făcuse bine la mulţi oameni, aşa că oricine avea un necaz, venea la el cu inima deschisă. Dar în dimineaţa aceea s-a întîmplat să nu vină decît scrisoarea aceea, aşa că m-am uitat cu băgare de seamă la ea. Venea din

Coombe Tracey şi adresa era scrisă de o mînă de femeie.

— Apoi?

— Apoi, sir Henry, nu m-am mai gîndit la ea şi nici nu m-aş mai fi gîndit,dacă nu era soţia mea. Acum cîteva săptămîni făcea curăţenie în biroul lui sir Charles... căci de la moartea lui nu se mai atinsese nimeni de camera aceea... şi după grilajul căminului a dat de cenuşa unei scrisori arse... Cea mai mare parte fusese ruptă în bucăţi, dar o fîşie mică, un sfîrşit de pagină, rămăsese întreg şi scrisul mai putea fi citit, cu toate că era cenuşiu pe fond negru. Părea un post-scriptum şi zicea: „Vă rog ca pe un

gentleman ce sînteţi, vă rog să ardeţi scrisoarea şi să fiţi la poartă la zece seara”. Dedesubt erau iniţialele L.L.

— Ai luat fîşia?

— Nu, sir Henry, s-a fărîmat toată, cînd am mişcat-o din loc.

— Mai primise sir Charles şi alte scrisori scrise de aceeaşi mînă?

— Domnule, nu luam seama la scrisorile pe care le primea. Nici pe aceasta n-aş fi luat-o în seamă, dacă n-ar fi fost singura din ziua aceea.

— Şi nu ai idee cam cine ar putea fi L.L.?

— Nu, domnule. Nu mai mult decît dumneavoastră. Dar cred că putem afla multe despre moartea lui sir Charles dacă izbutim s-o descoperim pe acea doamnă.

— Barrymore, nu pot să pricep cum de-ai tăinuit această informaţie însemnată?

— Domnule, lucrurile s-au întîmplat puţin timp după necazul acesta al nostru. Şi apoi amîndoi îl iubeam pe sir Charles, mai ales cînd ne gîndeam la toate cîte le-a făcut pentru noi. Nu i-ar fi de nici un folos sărmanului nostru stăpîn să mai răscolim toate acestea, mai ales că, fiind vorba de o femeie, trebuie să fim cu băgare de seamă. Şi cel mai de treabă dintre noi...

— Te-ai gîndit cumva că asta ar putea să-i strice reputaţia?

— Hm! M-am gîndit, domnule, că din asta nu poate ieşi nimic bun. Dar cum dumneavoastră aţi fost atît de generos cu noi, am simţit că ar fi necinstit dacă nu v-aş spune tot ce ştiu.

— Bine, Barrymore, poţi pleca.

După ce feciorul a ieşit, sir Henry s-a întors spre mine:

— Ei, Watson, ce crezi despre această nouă lumină?

— Pare că face întunericul şi mai adînc decît înainte.

— Aşa cred şi eu. Dacă cel puţin am putea descoperi cine este L.L., am lămuri întreaga problemă. Totuşi am cîştigat ceva important. Ştim că o persoană deţine toate

faptele în mînă. Totul e s-o descoperim. Ce crezi că trebuie să facem?

— Mai întîi să-i comunicăm totul lui Holmes. În felul acesta îi dăm cheia pe care o caută. Dacă nici asta nu-l hotărăşte să vină aici, atunci ne-am înşelat amarnic.

M-am dus de îndată în odaia mea şi am început să-mi aştern raportul către Holmes, în legătură cu convorbirea de azi-dimineaţă. Eram sigur că Holmes fusese foarte prins cu treburile lui în ultima vreme, căci din strada Baker îmi veneau veşti puţine şi scurte, fără comentarii în privinţa informaţiilor pe care le dădeam eu şi abia de îmi pomenea de misiunea pe care o aveam. Fără îndoială că afacerea aceea de şantaj îl absorbise cu totul, dar acest factor nou cu siguranţă că avea să îi reţină atenţia şi să-i trezească din nou interesul. Aş dori foarte mult să fie aici.

17 octombrie. Astăzi toată ziua a plouat, iar picăturile foşneau prin iederă şi se prelingeau din streşini. M-am gîndit la puşcăriaşul de prin mlaştinile acelea pustii, reci şi neprimitoare. Bietul băiat! Orice crimă ar fi săvîrşit, a îndurat destule ca s-o ispăşească. Apoi m-am gîndit la celălalt... la omul din cabrioletă,omul acela a cărui statură mi se profilase noaptea pe cerul cu lună. Oare şi el o fi stînd sub potopul acesta, el, nevăzutul urmăritor, omul întunericului? Seara mi-am pus o manta de ploaie şi m-am plimbat departe peste locurile mlăştinoase, îmbibate de apă, împovărat de gînduri negre, ploaia biciuindu-mi faţa şi vîntul şuierîndu-mi pe la urechi. Domnul să-i aibă în paza sa pe cei ce rătăcesc prin preajma marei mlaştini, căci aci pînă şi pămîntul cel tare de pe dealuri s-a transformat în mocirlă. Am dat şi de creasta neagră, pe vîrful căreia îl văzusem pe singuraticul urmăritor şi de pe înălţimea ei colţuroasă am privit la rîndu-mi peste văile melancolice. Ploaia se năpustea în valuri peste întinderile roşcate, şi nori grei, de culoarea ardeziei se tîrau ca nişte ghirlande cenuşii la poalele colinelor fantastice. În stînga, într-o depresiune îndepărtată, pe jumătate ascunse în ceaţă, se înălţau peste

arbori cele două turnuri zvelte ale castelului Baskerville. În afară de colibele preistorice care stăteau înghesuite pe văile colinelor, turnurile castelului erau singurele mărturii vizibile ale prezenţei omului. Nicăieri vreo urmă a singuraticului om pe care îl văzusem cu două nopţi mai înainte în acest loc.

Pe cînd mă întorceam m-a ajuns din urmă doctorul Mortimer, care trecea cu docarul pe un drum plin de hîrtoape, ce şerpuia printre mlaştini, venind de la o fermă mărginaşă, din Foulmire. Doctorul fusese foarte atent cu noi tot timpul şi nu trecuse o zi, fără să nu vină la castel, să vadă ce am mai făcut. A stăruit să mă urc în docar şi m-a condus spre castel. Părea foarte neliniştit pentru că îi dispăruse prepelicarul. O apucase prin mlaştină şi nu se mai întorsese. Am căutat să-l liniştesc dar mi-am adus aminte de căluţul ce nimerise în mlaştina din Grimpen şi nu-mi venea să cred că îşi va mai vedea cîinele.

— Ascultă, Mortimer, i-am spus eu pe cînd ne zdruncina trăsura pe drumul desfundat. Presupun că pe o mare întindere de prin partea locului nu prea e lume pe care să n-o cunoşti?

— Cred că nimeni.

— Atunci ai putea să-mi spui oare un nume de femeie ce locuieşte pe aci şi care să aibă iniţialele L.L.?

Mortimer a rămas pe gînduri cîteva clipe.

— Nu, mi-a răspuns el. Doar cîteva ţigănci şi cîteva lucrătoare de ale căror nume nu sînt sigur, dar printre fermieri sau printre oamenii cu stare nu e nici o femeie cu aceste iniţiale. Dar stai puţin! A adăugat el după o întrerupere. E Laura Lyons, cu iniţialele L.L.... clar ea locuieşte în Coombe Tracey.

— Cine e Laura Lyons? Am întrebat eu.

— Fiica lui Frankland.

— Ce? Bătrînul Frankland cel trăznit?

— Chiar el. Fiică-sa se măritase cu un pictor, un oarecare Lyons, care venise pe locurile acestea mlăştinoase

să picteze. S-a dovedit o secătură şi a părăsit-o. Vina, după cîte am auzit, pare să nu fie doar a lui. Bătrînul Frankland, tatăl ei, nici nu vrea să mai audă de ea, pentru că s-a căsătorit fără consimţămîntul lui, şi poate că mai sînt şi alte pricini. Aşa că între cei doi păcătoşi, tatăl şi soţul ei, fata a avut de îndurat multe.

— Din ce trăieşte?

— Îmi închipui că bătrînul Frankland îi mai trimite cîte ceva pentru hrană, dar prea mult nu cred că poate, pentru că afacerile lui sînt grozav de încurcate. În tot cazul, orice ar fi făcut nu poţi s-o laşi în ghearele cumplitei mizerii. Întîmplarea ei a circulat din om în om şi unii de pe aici au căutat să facă cîte ceva, ca să-i dea prilejul să-şi cîştige existenţa. Stapleton, de pildă, pe urmă sir Charles. Chiar şi eu i-am dat cîte ceva. Voiam să-i găsim un post de dactilografă.

Mortimer voia să cunoască obiectul cercetărilor mele, dar am izbutit să-i satisfac curiozitatea fără să-i spun prea multe, pentru că nu are rost să ne spovedim nimănui. Mîine dimineaţă am să-mi fac drum la Coombe Tracey şi dacă am s-o pot vedea pe acea doamnă Laura Lyons, de o reputaţie dubioasă, înseamnă încă un pas mare făcut pe calea lămuririi unei întîmplări din lanţul acesta al misterelor. Pun şi eu în aplicare dibăcia şarpelui, căci înghesuit de întrebările puse de Mortimer şi care începeau să nu-mi mai convină, l-am întrebat aşa, ca din întîmplare, cărui tip îi aparţine craniul lui Frankland. Din acea clipă tot restul drumului n-am mai auzit altceva decît craniologie. Nu în zadar am stat ani de-a rîndul prin preajma lui Sherlock Holmes.

Mai am de relatat o întîmplare din ziua aceea furtunoasă şi melancolică, şi anume recenta mea conversaţie cu Barrymore, care îmi oferă o carte pe care s-o pot juca la timpul potrivit.

Mortimer a rămas cu noi la masă şi după aceea a jucat cu baronetul o partidă de ecarte. Feciorul ne-a adus

cafeaua în bibliotecă şi m-am folosit de această împrejurare ca să-i pun cîteva întrebări.

— Ascultă, Barrymore. – Am început eu. – Faimoasa dumitale rudă a plecat sau tot se mai ascunde prin locurile acestea?

— Nu ştiu, domnule. Nădăjduiesc că dumnezeu l-a ajutat să plece, căci aci n-a adus cu el decît necaz. Nu mai ştiu nimic de el de cînd i-am dus ultima oară de mîncare, acum trei zile.

— L-ai văzut atunci?

— Nu, domnule, dar cînd m-am dus din nou acolo, hrana fusese luată.

— Atunci e sigur că a fost acolo.

— Aşa cred şi eu, domnule, dacă nu cumva a luat-o altul.

Am rămas cu ceaşca cu cafea în aer şi m-am uitat lung la Barrymore.

— Ştii cumva de existenţa vreunui alt om?

— Da, domnule. Mai e un om prin locurile astea mlăştinoase.

— L-ai văzut?

— Nu, domnule.

— Atunci de unde ştii de el?

— Selden mi-a vorbit de el, domnule, acum o săptămînă, sau poate mai mult. Şi el se ascunde, dar nu e puşcăriaş, după cîte am putut pricepe. Asta nu-mi miroase a bine, domnule doctor... vă spun drept că nu-mi miroase a bine.

Barrymore începuse să vorbească dintr-o dată cu mult zel şi aprindere.

— Ascultă, Barrymore, nu mă interesează în această privinţă decît soarta stăpînului dumitale. N-am venit aici decît ca să-l ajut. Spune-mi cinstit ce nu-ţi miroase a bine?

Barrymore s-a codit o clipă, ca şi cum i-ar fi părut rău de izbucnirea lui, sau şi-ar fi găsit cuvintele cu greu ca să-şi exprime ceea ce simţea.

— Toate haimanalele acelea, a strigat el în cele din urmă, arătînd cu mîna spre fereastra biciuită de ploaie, ce da spre mlaştini. Undeva se urzeşte ceva, se pune la cale vreo nelegiuire, pot să jur că aşa este! Aş fi fericit, domnule, să-l văd pe sir Henry întorcîndu-se la Londra.

— Dar ce te nelinişteşte atît de mult?

— Gîndiţi-vă la moartea lui sir Charles! Cu toate cele spuse de judecătorul de instrucţie, lucrurile nu stau chiar aşa. Aduceţi-vă aminte de zgomotele ce se aud în timpul nopţii prin mlaştină. După ce apune soarele, nici un om nu mai îndrăzneşte să treacă peste aceste locuri, chiar dacă l-ai polei cu aur. Gîndiţi-vă la străinul care se ascunde acolo, în faţa noastră, care ne pîndeşte şi aşteaptă! Ce aşteaptă? Ce înseamnă toate astea? Nimic bun pentru cine poartă numele Baskerville. Şi-am să mă simt foarte fericit să scap de toate astea în ziua în care noul personal de serviciu al lui sir Henry va fi gata să ia în primire castelul.

— Dar despre străinul acesta. – Am intervenit eu. – Poţi să-mi spui ceva? Selden ce ţi-a spus? A descoperit cumva locul unde se ascunde el sau a aflat ce face?

— L-a văzut o dată sau de două ori, dar şi el e zgîrcit la vorbă şi nu poţi scoate mai nimic de la el. La început a crezut că e vreunul de la poliţie, dar curînd după aceea a văzut că e de aceeaşi teapă cu el. Atît cît şi-a putut da seama, e un fel de domn. Dar cu ce anume se îndeletniceşte acolo, asta n-a mai putut descoperi.

— Şi unde spunea că stă?

— Printre casele acelea vechi de pe coline... În colibele de piatră unde trăiau străbunii noştri.

— Şi ce mănîncă?

— Selden a descoperit că străinul şi-a tocmit un băieţandru care îi aduce tot ce-i trebuie. Cred că îi aduce de la Coombe Tracey tot ce doreşte.

— Bine, Barrymore, foarte bine. Vom mai vorbi despre lucrul acesta altădată.

După ce feciorul a plecat, m-am apropiat de fereastra

întunecată şi, printr-un ochi de geam, m-am uitat la norii ce alergau prin văzduh şi la conturul frămîntat al arborilor bătuţi de vînt. Aci înăuntru noaptea e aprigă; cum trebuie să fie în inima mlaştinilor, într-o colibă de piatră? Ce ură pătimaşă îl poate face pe un om să se ascundă pe o astfel de vreme şi într-un asemenea loc? Şi ce ţel profund şi grav poate să-l împingă la o asemenea încercare? Acolo în coliba dintre mlaştini se pare că se află miezul problemei ce mă frămîntă atît de chinuitor. Mi-am jurat ca în cel mult o zi să fac tot ce e omeneşte cu putinţă să pătrund în inima acestei taine.

CAPITOLUL XI
OMUL DE PE CREASTĂ

Fragmentele din jurnalul meu intim care alcătuiesc cuprinsul ultimului capitol au adus povestirea mea pînă la data de 18 octombrie, dată la care aceste evenimente ciudate au început să se succeadă în mare grabă către înfricoşătorul deznodămînt.

Întîmplările din cele cîteva zile ce urmează îmi sînt adînc întipărite în minte şi le pot relata fără să mai recurg la însemnările pe care mi le-am făcut atunci.

Aşadar pornesc cu continuarea povestirii din ziua care a urmat aceleia în care stabilisem două fapte de mare importanţă şi anume: mai întîi, că doamna Laura Lyons din Coombe Tracey îi scrisese lui sir Charles Baskerville şi stabilise cu el o întîlnire în locul şi la ceasul în care el şi-a găsit moartea, şi al doilea, că omul care dădea tîrcoale prin aceste locuri putea fi găsit printre colibele de piatră de pe coline. Cu aceste două elemente în mînă am socotit că dacă nu sînt în stare să aduc o oarecare lumină asupra acelor părţi ce se află încă în umbră, avea să însemne că atît inteligenţa, cît şi curajul meu nu erau tocmai la înălţime.

Nu am avut prilejul să-i comunic baronetului ceea ce aflasem despre doamna Lyons cu o seară înainte, pentru că doctorul Mortimer a rămas să joace cu el cărţi pînă noaptea tîrziu. A doua zi dimineaţa însă, pe cînd luam gustarea, i-am adus la cunoştinţă descoperirea mea, şi l-am întrebat dacă l-ar fi interesat să mă însoţească pînă la Coombe Tracey. La început s-a arătat foarte dispus să meargă cu mine, dar după ce ne-am mai gîndit amîndoi, am chibzuit că dacă mă voi duce singur, voi putea obţine rezultate mai bune. Cu cît vizita va fi mai oficială, cu atît vom afla mai puţin. Aşadar l-am lăsat pe sir Henry la castel, nu fără oarecari mustrări de conştiinţă, şi am plecat cu o trăsură în noua mea anchetă.

Cînd am ajuns la Coombe Tracey, i-am spus lui

Perkins să deshame caii şi m-am interesat de doamna cu care urma să stau de vorbă. Nu mi-a fost greu să-i descopăr locuinţa, centrală de altfel şi bine amenajată. O femeie de serviciu m-a condus înăuntru fără nici un fel de ceremonie şi cînd am intrat în salon, o doamnă care stătea la o maşină de scris Remington s-a ridicat degrabă, întîmpinîndu-mă cu un zîmbet plăcut. S-a întunecat însă la faţă cînd a văzut că sînt un străin şi s-a aşezat din nou, întrebîndu-mă care era obiectul vizitei mele.

La început, doamna Lyons mi s-a părut o femeie de o rară frumuseţe. Avea ochi căprui, părul castaniu deschis, iar faţa, deşi foarte pistruiată, avea acea rumeneală înfloritoare a brunetelor, acel trandafiriu minunat ce se ascunde în inima rozelor. Repet că prima impresie a fost de admiraţie. A doua însă a fost critică. Ceva în chipul ei era discordant, o oarecare vulgaritate în expresie, poate o nuanţă de asprime în privire, o uşoară lăsare a buzelor, care dăunau feţii ei de o frumuseţe desăvîrşită.

Fără îndoială însă că toate acestea sînt doar închipuiri. În prima clipă am avut conştiinţa certă că mă aflu în faţa unei femei foarte frumoase, care mă întreabă de scopul vizitei mele.

Pînă în momentul acela nu-mi dădusem bine seama cît de delicată era misiunea mea.

— Am avut plăcerea să-l cunosc pe tatăl dumneavoastră, i-am spus eu.

Era un început stîngaci, iar doamna m-a făcut s-o simt.

— Nu am de-a face cu tatăl meu, mi-a răspuns ea. Nu-i datorez nimic, iar prietenii lui nu sînt şi ai mei. De n-ar fi fost răposatul sir Charles Baskerville şi încă vreo cîteva suflete generoase, aş fi putut foarte bine să mor de foame cu grija pe care mi-a purtat-o tatăl meu.

— Am venit aici să vă văd tocmai în legătură cu răposatul sir Charles Baskerville.

La auzul acestor cuvinte, pistruii de pe faţa doamnei

parcă au ieşit şi mai mult în evidenţă.

— Ce v-aş putea eu spune despre el? M-a întrebat ea, în timp ce degetele îi jucau nervos pe clapele maşinii de scris.

— L-aţi cunoscut, nu-i aşa?

— Am şi spus că generozităţii lui îi datorez foarte mult. Dacă astăzi sînt în stare să mă întreţin, aceasta se datoreşte în mare măsură grijii pe care mi-a arătat-o în situaţia nenorocită în care mă aflam.

— Aţi dus corespondenţă cu el?

Doamna mi-a aruncat o privire, cu o strălfulgerare de mînie în ochii ei căprui.

— Ce urmăriţi cu aceste întrebări? Spuse ea tăios.

— Urmăresc să înlătur un scandal public. E mai bine să vă pun aceste întrebări aci, decît ca lucrurile să devină publice.

Amuţise, iar chipul îi era foarte palid. În cele din urmă a ridicat ochii spre mine, cu o oarecare nepăsare şi sfidare.

— Bine, am să vă răspund, mi-a spus ea. Ce întrebări aveţi de pus?

— Aţi corespondat cu sir Charles?

— Desigur, i-am scris o dată sau de două ori, ca să-i mulţumesc pentru delicateţea şi generozitatea sa.

— Vă amintiţi data acelor scrisori?

— Nu.

— V-aţi întîlnit vreodată cu sir Charles?

— Da, o dată sau de două ori, cînd a venit la Coombe Tracey. Era un om foarte retras şi ţinea să facă binele în mod discret.

— Dar dacă l-aţi văzut atît de puţin şi i-aţi scris atît de rar cum de a cunoscut el atît de bine situaţia dumneavoastră, încît să vă vină în ajutor, aşa cum spuneţi că a făcut-o?

Doamna a ieşit cu bine din această încurcătură.

— Mai mulţi domni ştiau de trista mea poveste şi au hotărît de comun acord să mă ajute. Unul din ei era domnul

Stapleton, un vecin şi prieten intim al lui sir Charles. A fost foarte binevoitor şi de la el a aflat sir Charles despre necazurile mele.

Ştiam că sir Charles îl făcuse în mai multe rînduri pe Stapleton intermediarul binefacerilor lui, aşa că declaraţia doamnei părea să fie adevărată.

— I-aţi scris vreodată lui sir Charles cerîndu-i o întîlnire? Am continuat eu.

Doamna Lyons s-a înroşit din nou de mînie.

— Într-adevăr, domnule, întrebarea dumneavoastră este foarte neobişnuită.

— Îmi pare rău, doamnă, dar trebuie să stărui asupra ei.

— Atunci iată şi răspunsul meu: Bineînţeles că nu.

— Nici chiar în ziua morţii lui sir Charles?

Într-o clipă îmbujorarea a pălit şi am avut în faţă un chip de o paloare cadaverică. Buzele ei uscate n-au putut rosti acel „nu”, pe care mai mult l-am văzut decît l-am auzit.

— Sînt sigur că vă înşeală memoria, am continuat eu. Aş putea chiar să vă citez din scrisoarea dumneavoastră: „Vă rog ca pe un gentleman ce sînteţi, vă rog să ardeţi scrisoarea aceasta şi să veniţi la poartă la ora zece seara”.

Am crezut că leşină, dar şi-a venit repede în fire, cu un ultim efort.

— Cum a putut să facă una ca asta un om cu educaţie! A suspinat ea.

— Îl nedreptăţiţi pe sir Charles. El a ars scrisoarea, dar cîteodată chiar şi o scrisoare arsă poate fi citită. Recunoaşteţi deci că i-aţi scris.

— Da, am scris-o, a strigat ea descărcîndu-şi sufletul într-un potop de cuvinte. Am scris-o, de ce să tăgăduiesc? N-are de ce să-mi fie ruşine. Am vrut să mă ajute. Am crezut că dacă voi vorbi cu el, voi izbuti să obţin un ajutor, şi de aceea i-am cerut o întîlnire.

— Dar de ce tocmai la o astfel de oră?

— Pentru că tocmai aflasem că a doua zi urma să plece la Londra şi că ar fi putut să lipsească cîteva luni. Aveam motive să nu pot veni mai devreme.

— Dar de ce o vizită în grădină şi nu acasă?

— Credeţi că o femeie se poate duce singură la o astfel de oră în casa unui om necăsătorit?

— Bine! Şi ce s-a întîmplat cînd aţi ajuns acolo?

— Nu m-am mai dus!

— Doamnă Lyons!

— Nu, vă jur pe ce am mai sfînt! Nu m-am mai dus! A intervenit ceva care m-a împiedicat să mă mai duc.

— Ce anume?

— E ceva personal. Nu vă pot spune!

— Recunoaşteţi aşadar că aţi fixat o întîlnire cu sir Charles în locul şi la ora la care el şi-a găsit moartea, dar negaţi că v-aţi mai fi dus la întîlnire.

— Acesta e adevărul.

I-am pus tot felul de întrebări contradictorii, dar n-am putut obţine nimic în plus peste aceasta.

— Doamnă Lyons. – Am spus eu încheind acest dialog lung şi neconcludent. – Vă luaţi o răspundere foarte mare şi vă puneţi într-o situaţie cu totul nefirească, dacă nu spuneţi deschis tot ceea ce ştiţi. Dacă voi fi silit să recurg la ajutorul poliţiei, veţi vedea atunci cît de grav vă puteţi compromite. Dacă sînteţi într-adevăr nevinovată, atunci de ce la început aţi negat că i-aţi fi scris lui sir Charles la acea dată?

— Pentru că m-am temut că s-ar fi putut trage o concluzie greşită şi că aş fi putut să fiu amestecată într-un scandal.

— Şi de ce aţi stăruit atît de mult ca sir Charles să ardă scrisoarea?

— Dacă aţi citit-o, atunci ştiţi de ce.

— N-am spus că am citit toată scrisoarea.

— Totuşi aţi citat din ea?

— Am citat ceea ce era în post-scriptum. Scrisoarea, după cum v-am mai spus, a fost arsă şi nu putea fi citită în

întregime. Vă mai întreb o dată de ce aţi stăruit atît de mult ca sir Charles să distrugă scrisoarea pe care a primit-o în ziua morţii sale?

— V-am mai spus că e o chestiune pur personală.

— Un motiv în plus ca să ocoliţi cercetările autorităţilor.

— Atunci am să vă spun. Dacă aţi auzit ceva despre trista mea poveste, atunci ştiţi că m-am căsătorit în pripă şi că am avut de ce să mă căiesc.

— Am auzit.

— Viaţa mi-a fost chinuită fără încetare de acest soţ pe care îl detest. Dar legea e de partea lui şi în fiecare clipă îmi aduc aminte că ar putea să existe posibilitatea să fiu silită să trăiesc alături de el. Atunci cînd i-am trimis lui sir Charles acea scrisoare, aflasem că exista o posibilitate ca să-mi redobîndesc libertatea dacă aş putea face faţă unor cheltuieli. Pentru mine aceasta era totul: linişte, fericire, respectul propriei tale persoane... absolut totul. Îi cunoşteam bunătatea lui sir Charles şi m-am gîndit că dacă ar afla povestea chiar din gura mea, mă va ajuta.

— Atunci de ce nu v-aţi mai dus?

— Pentru că între timp am primit ajutor din altă parte.

— De ce nu i-aţi mai scris lui sir Charles ca să-i explicaţi?

— Aş fi făcut-o, dacă a doua zi dimineaţa n-aş fi aflat din ziare despre moartea lui.

Povestea doamnei Lyons era logică şi toate întrebările mele n-au izbutit s-o zdruncine. Aş fi putut s-o controlez numai dacă aş fi descoperit că într-adevăr intentase divorţul împotriva soţului ei, la data sau cam în vremea cînd s-a petrecut tragedia.

Nu cred că ar fi îndrăznit să spună că nu a fost la castelul Baskerville dacă într-adevăr n-ar fi fost aşa, căci acolo ar fi trebuit să meargă cu o trăsură şi nu s-ar fi putut întoarce la Coombe Tracey pînă în primele ceasuri ale dimineţii. Un asemenea drum nu putea fi tăinuit. De aceea

părea cu putinţă ca ceea ce spusese să fie tocmai adevărul, sau cel puţin o parte din adevăr.

M-am întors dezorientat şi descurajat. Nimerisem iar într-o fundătură ce părea că închide orice drum pe care încercam să înaintez ca să ajung la capătul misiunii mele. Şi totuşi cu cît mă gîndeam mai mult la chipul doamnei Lyons şi la purtarea ei, cu atît simţeam mai mult că îmi ascunsese ceva. De ce oare se făcuse atît de palidă? Şi de ce se împotrivise ea să recunoască, pînă ce n-am silit-o? Şi de ce s-o fi ţinut atît de departe cînd s-a petrecut tragedia? De bună seamă că răspunsurile la aceste întrebări nu puteau fi atît de nevinovate, cît ar fi vrut ea să cred. Deocamdată nu mai puteam înainta în acea direcţie şi trebuia să mă întorc, să urmăresc un alt fir ce trecea printre colibele de piatră dintre mlaştini. Şi aceasta era cea mai nesigură cale. De treaba asta mi-am dat seama pe cînd mă întorceam cu trăsura şi mă uitam cum fiecare colină purta urmele oamenilor de odinioară. Barrymore îmi dăduse o singură indicaţie, şi anume că străinul acela s-ar fi adăpostit într-una din colibele părăsite, dar erau cîteva sute răspîndite în lungul şi în latul locului acesta. Îmi rămînea aşadar să mă slujesc ca de o călăuză de propria mea experienţă, care îmi arătase pe omul cu pricina stînd pe coama Crestei Negre. Deci acest loc trebuie să fie centrul cercetărilor mele. Pornind de aci, am să cercetez fiecare colibă de prin mlaştini, pînă cînd am să dau de cea pe care o caut. Dacă omul acela va fi înăuntru, cu riscul de a folosi chiar şi revolverul, am să aflu din gura lui cine e şi de ce ne urmăreşte de atîta timp. Ne-a putut scăpa printre degete în aglomeraţia de pe strada Regent, dar printre mlaştinile singuratice aceeaşi tactică l-ar pune în încurcătură. Pe de altă parte, dacă voi da peste colibă, iar locuitorul nu va fi înăuntru, va trebui să rămîn acolo pînă se va întoarce, oricît de îndelungată va fi aşteptarea. La Londra, lui Holmes îi scăpase. Ce triumf pentru mine să pun mîna pe el, după ce maestrul meu dăduse greş.

În această anchetă, norocul ne-a fost potrivnic la fiecare pas, dar acum, în sfîrşit, s-a dat de partea mea. Şi solul norocului n-a fost altul decît domnul Frankland, un om cu faţa roşcovană, cu favoriţi suri, ce stătea în faţa porţii grădinii sale, poartă ce se deschidea spre drumul pe care treceam.

— Bună ziua, doctore Watson, mi-a strigat el cu o bună dispoziţie neobişnuită. Trebuie să mai laşi caii să se odihnească şi te rog să intri ca să luăm un păhărel de vin şi să mă feliciţi.

După cîte auzisem de felul cum se purtase cu fiica lui, eram departe de a avea sentimente de prietenie pentru el. Prilejul nu trebuia pierdut şi eu eram nerăbdător să-l trimit pe Perkins cu trăsura la castel. Aşa că m-am dat jos din trăsură şi i-am trimis cîteva rînduri lui sir Henry că mă voi întoarce la castel la vremea prînzului. După aceea l-am urmat pe Frankland în sufragerie.

— E o zi mare pentru mine, domnule, o zi însemnată în viaţa mea, mi-a spus el în gura mare, hohotind de rîs. Am lămurit două cazuri. Am să-i învăţ eu minte pe cei de prin partea locului că legea e lege şi că se află un om pe aici care nu se teme să o folosească. Am obţinut drept de trecere prin parcul bătrînului Middleton, chiar prin parcul lui, domnule, cam la vreo sută de metri de uşa lui de la intrare. Ce zici de chestia asta? Îi învăţăm noi pe magnaţii ăştia că nu pot să călărească pe drepturile oamenilor, lua-i-ar dracu! Afară de asta am îngrădit păduricea unde localnicii din Fernworthy aveau obiceiul să meargă la iarbă verde. Păcătoşii ăştia îşi închipuiau că nu mai există drept de proprietate şi că pot roi pe unde le place, cu gunoaiele şi sticlele lor. Amîndouă cazurile s-au lămurit, doctore Watson, şi în favoarea mea. N-am mai trăit o astfel de zi de cînd am obţinut condamnarea lui sir John Morland, pentru că îşi împuşca iepurii din propria lui crescătorie.

— Şi cum de aţi izbutit una ca asta?

— Vă rog să vă uitaţi în acest registru, domnule.

Merită să fie citit... Frankland – reclamant, contra Morland – inculpat. Tribunalul maiestăţii sale. M-a costat două sute de lire, dar am obţinut sentinţa de condamnare.

— Şi ce folos aţi avut din asta?

— Niciunul, domnule, niciunul. Sînt mîndru să pot spune că n-am avut nici un interes în afacerea asta. Am procedat în totul cu simţul datoriei de cetăţean. Nu mă îndoiesc, de pildă, că la noapte localnicii din Fernworthy au să mă ardă în efigie. Ultima oară cînd au mai făcut lucrul acesta m-am plîns poliţiei, ca să pună capăt unor astfel de manifestaţii dezgustătoare. Dar jandarmeria de-aici este într-un hal fără de hal şi nu-mi asigură protecţia la care am dreptul... Procesul Frankland – reclamant, contra regină – inculpată va aduce desigur cazul în faţa opiniei publice. Le-am spus că o să le pară rău de felul cum se poartă cu mine şi iată că vorbele mele s-au şi adeverit.

— Cum aşa? L-am întrebat eu.

Bătrînul a luat un aer şiret:

— Pentru că aş putea să le spun lucruri pe care ei mor de nerăbdare să le afle, dar pentru nimic în lume n-am să le dau ajutor unor bandiţi.

Căutasem pretexte ca să scap de palavrele lui Frankland, dar acum doream să aflu cît mai multe. Ştiam eu destule despre felul sucit al bătrînului buclucaş, ca să fiu sigur că nu există cale mai bună să-l faci să se destăinuie decît dacă-i arăţi într-un fel oarecare, într-un chip mai evident, că te interesează spovedania lui.

— Fără îndoială un proces de braconaj, i-am spus eu cu nepăsare.

— Ha, ha, ce copil! Cu mult mai important! Ce părere aveţi despre puşcăriaşul din mlaştini?

Am tresărit.

— Nu cumva vreţi să spuneţi că ştiţi unde se află? L-am întrebat eu.

— Nu pot să ştiu exact unde se află, dar sînt sigur că aş putea să dau o mînă de ajutor poliţiei să-l înhaţe. Nu v-a

trecut prin minte că descoperind de unde îşi procură individul hrană şi urmărind-o pas cu pas pînă la el, ar fi singura cale pentru a-l prinde?

Frankland părea că se apropie în mod supărător de adevăr.

— Fără îndoială. – I-am răspuns eu. – Dar cum puteţi şti că el se află undeva printre mlaştini?

— Ştiu, pentru că am văzut cu proprii mei ochi pe cel care îi aduce hrana.

Inima mi s-a oprit în loc gîndindu-mă la Barrymore. E cumplit de periculos să te aibă în mînă acest poznaş de bătrîn ranchiunos, dar cele ce mi-a spus după aceasta mi-a luat o piatră de pe inimă.

— O să vă miraţi cînd o să vă spun că un copil îi duce hrana. În fiecare zi îl văd de pe acoperiş cu telescopul. Trece pe aceeaşi cărare, la acelaşi ceas, şi la cine s-ar putea duce oare, dacă nu la puşcăriaş?

Într-adevăr ce noroc pentru mine! Şi totuşi am ascuns orice fel de semn de curiozitate din parte-mi. Un copil! Barrymore îmi spusese că necunoscutul nostru este aprovizionat de un copil. Frankland dăduse de urma lui şi nu de a puşcăriaşului. Dacă i-aş fi putut spune toate acestea, aş fi fost scutit de o urmărire lungă şi obositoare. Dar cea mai bună carte a mea era să fac pe neîncrezătorul şi pe nepăsătorul.

— Aş crede mai degrabă că e fiul unui păstor care îi duce de mîncare tatălui său.

Cea mai slabă urmă de împotrivire l-a şi scos din fire pe bătrînul dictator. M-a privit cu ochi răutăcioşi, iar favoriţii lui suri s-au zbîrlit ca mustăţile unei pisici furioase.

— Într-adevăr, domnule! Mi-a răspuns el, arătînd spre mlaştinile care se întindeau pînă departe. Vedeţi creasta aceea neagră din faţă? Aşa! Acum vedeţi colina aceea scundă din spate, acoperită cu tufe de spini? E partea cea mai stîncoasă de pe întregul loc. Poate fi acesta un loc pe care să şi-l aleagă un păstor? Părerea dumneavoastră,

domnule, este dintre cele mai absurde!

I-am răspuns cu blîndeţe că am vorbit fără să cunosc toate datele. Atitudinea mea supusă i-a plăcut şi l-a împins mai departe pe calea destăinuirilor.

— Puteţi fi sigur, domnule, că am temeiuri foarte serioase atunci cînd mă încumet să-mi dau părerea. L-am văzut pe băiat de nenumărate ori cu o legăturică în mînă. În fiecare zi şi uneori chiar de două ori pe zi l-am putut vedea... Dar staţi o clipă, doctore Watson, mă înşeală oare privirea, sau se mişcă ceva chiar în clipa de faţă pe panta colinei?

Era la multe mile depărtare, dar am putut vedea limpede o pată mică, neagră, pe fondul verde închis şi cenuşiu.

— Domnule, vă rog să veniţi cu mine, strigă Frankland, năpustindu-se pe scări în sus. O să vedeţi cu proprii dumneavoastră ochi şi o să puteţi judeca singur!

Un instrument formidabil, un telescop, montat pe un trepied, se afla aşezat pe acoperişul de tablă, orizontal, al casei. Frankland şi-a apropiat ochiul de el şi apoi a scos un strigăt de bucurie:

— Repede, doctore Watson, repede, pînă nu trece peste culme.

Într-adevăr nu mai încăpea nici o îndoială. Un băieţandru, cu o legăturică pe umăr, urca anevoie colina. Cînd a ajuns pe creastă, am putut vedea făptura aceea puţin obişnuită profilîndu-se pentru o clipă pe albastrul rece al cerului. S-a uitat în jur pe furiş, cu teamă, ca unul ce se ferea să nu fie urmărit. După aceea a dispărut după creastă.

— Ei, am avut dreptate?

— Bineînţeles. Însă băiatul pare să aibă o misiune tainică.

— Misiunea lui o poate ghici chiar şi un jandarm. Numai că n-au să afle nici un cuvînt de la mine şi vă oblig şi pe dumneavoastră, doctore Watson, să nu suflaţi o vorbă.

Nici o vorbă. Aţi înţeles?

— Cum doriţi dumneavoastră.

— S-au purtat ruşinos cu mine... ruşinos. Cînd vor ieşi la iveală faptele din procesul Frankland – reclamant, contra regină – inculpată, cred că toată ţara o să se cutremure de indignare. Nimic nu mă poate îndupleca să dau vreun ajutor poliţiei. Căci poliţia s-ar bucura mai degrabă ca bandiţii să mă ardă pe mine pe rug în locul efigiei mele. Dar, desigur, nu plecaţi încă! Daţi-mi ajutor să golim o garafă în cinstea acestei mari izbînde.

Am rezistat însă la toate invitaţiile sale şi am izbutit să-l fac să renunţe la dorinţa de a mă însoţi, în drum spre casă. Cît timp s-a uitat după mine, am mers numai pe drum, apoi am luat-o printre mlaştini şi m-am îndreptat spre colina stîncoasă după care dispăruse băiatul. Totul părea în favoarea mea şi mi-am jurat ca nu cumva din lipsă de energie sau perseverenţă să pierd prilejul pe care soarta mi-l scotea în cale.

Soarele începuse să coboare cînd am ajuns pe culmea colinei şi văile lungi din spatele meu erau pe o parte de un verde auriu, iar pe cealaltă erau învăluite într-o umbră cenuşie.

Se lăsase o negură joasă pînă departe în zare, din care se înălţau în forme fantastice Culmea Velliver şi Vixen. Pe o mare întindere nu se auzea nici un sunet, nu se vedea nici o mişcare. O pasăre mare, cenuşie, un pescăruş sau poate un cocor se înălţa pe albastrul cerului. Eu şi pasărea păream singurele fiinţe între marea boltă a cerului şi pustiul de sub ea. Peisajul acesta pustiu, sentimentul singurătăţii, misterul şi misiunea ce trebuia cît mai repede îndeplinită, toate mi-au strecurat un fior de gheaţă în inimă.

Băiatul nu era de văzut. Dar mai la vale, în spatele meu, într-o crăpătură a colinelor se afla un cerc de colibe vechi, de piatră, şi în mijlocul lor, una care mai păstrase destul acoperiş ca să poată sluji ca adăpost de vreme rea. Cînd am văzut-o mi-a tresărit inima. Aci trebuie să fie

vizuina unde se furişase străinul. În sfîrşit mă aflam cu piciorul pe pragul ascunzătoarei. Taina lui nu-mi putea scăpa.

Cînd m-am apropiat de colibă, mergînd cu atîta băgare de seamă de parcă eram Stapleton cu plasa, atunci cînd se tîrăşte spre fluturi, am constatat cu bucurie că coliba era într-adevăr locuită. O cărare ce abia se zărea printre pietroaie ducea spre deschiderea dărăpănată ce slujea drept uşă. Înăuntru era linişte. Pesemne că necunoscutul stătea pitit pe acolo pe undeva sau poate că hoinărea printre mlaştini. Gravitatea situaţiei mă ademenea. Aruncînd ţigara, am apucat strîns patul revolverului şi, îndreptîndu-mă grăbit spre uşă, m-am uitat înăuntru. Nu era nimeni. Erau însă semne grăitoare că nu mă aflam pe o urmă greşită. Cu siguranţă că omul locuia aici. Cîteva pături înfăşurate într-o manta de ploaie zăceau pe lespezile de piatră pe care aţipise odinioară omul din epoca neolitică. Cenuşa unui foc era adunată pe un grătar primitiv. Alături, cîteva obiecte de bucătărie şi o căldare cu apă pe jumătate plină. O grămadă de cutii de conserve goale dovedeau că încăperea era locuită de o bună bucată de vreme, şi după ce ochii mi s-au deprins cu petele de lumină, am văzut o căniţă de tablă şi o sticlă de alcool, golită pe jumătate, puse într-un colţ. În mijlocul colibei un pietroi cu o parte netedă, care slujea drept masă, iar deasupra, o legătură de pînză... desigur aceeaşi pe care o ducea băiatul pe umăr cînd îl văzusem prin telescop. În ea se afla o pîine, o conservă şi două cutii de compot de piersici.

După ce le-am cercetat şi le-am pus la loc, inima mi-a tresărit, căci sub bocceluţa de pînză se afla o bucată de hîrtie, pe care erau scrise cîteva cuvinte. Am luat-o şi iată textul pe care l-am citit mîzgălit grosolan cu creionul...

„Doctorul Watson s-a dus la Coombe Tracey”.

Cîteva clipe am rămas în picioare, cu hîrtia în mînă,

căutînd tîlcul acestui mesaj scurt. Aşadar, eu eram urmărit de acest om misterios şi nu sir Henry. Şi nu m-a urmărit el, ci a pus un agent – poate chiar pe băiat – pe urmele mele, iar acesta e raportul agentului. Se prea poate ca, de cînd am venit pe aceste meleaguri, să nu fi făcut nici un pas fără să fiu observat şi fără să nu se raporteze. Eram mereu stăpînit de sentimentul unei forţe nevăzute, o plasă nevăzută, urzită în jurul nostru cu o dibăcie şi o fineţe măiastră, care ne învăluia atît de imperceptibil, încît abia în cine ştie ce clipă de încercare îţi puteai da seama că într-adevăr te încurcaseşi în ochiurile ei.

Dacă am găsit un raport, atunci trebuiau să mai fie şi altele, aşa că m-am uitat în jur prin colibă, căutîndu-le. Totuşi n-am găsit nici urmă de ele şi n-am putut descoperi vreun semn care să-mi poată da vreo indicaţie asupra caracterului sau intenţiilor omului ce trăia în această singurătate, afară doar de faptul că trebuie să fi avut obiceiuri spartane şi că îi păsa prea puţin de confortul vieţii. Cînd mi-am adus aminte de ploile torenţiale şi m-am uitat în sus la acoperişul spart, am înţeles cît de puternic şi de nestrămutat trebuie să fie ţelul care îl ţine într-un adăpost atît de neospitalier. Să fi fost el duşmanul sau, poate, întîmplător, îngerul nostru păzitor? Am jurat să nu plec din colibă pînă ce nu aflu.

Afară, soarele cobora sub dunga zării, iar partea dinspre apus a cerului scînteia în purpură şi aur. Strălucirea lor se oglindea în petele roşcate ale bălţilor depărtate din mijlocul regiunii Grimpen. Se vedeau cele două turnuri ale castelului Baskerville, iar în depărtare, o zare de fum care arăta locul unde se afla satul Grimpen. Între castel şi sat, în dosul colinei, se afla casa familiei Stapleton. În lumina aurie a înserării toate păreau armonioase, plăcute şi paşnice, dar, privindu-le, cugetul meu nu împărtăşea liniştea naturii, ci se cutremura de acel ceva greu de desluşit şi înspăimîntător, care cu fiecare clipă se apropia.

Neliniştit, dar hotărît, m-am aşezat în ascunzişul

întunecat al colibei şi înarmat cu răbdare am aşteptat întoarcerea locatarului.

În sfîrşit l-am auzit. De departe venea zgomotul de bocănit sec al unor bocanci ce călcau pe o piatră. Apoi încă o dată şi încă o dată, clipa întrevederii apropiindu-se din ce în ce mai mult. M-am tras înapoi, în colţul cel mai întunecat, mi-am armat revolverul în buzunar, hotărît să nu mă las descoperit pînă ce nu voi avea prilejul să-l văd eu mai întîi pe străin. Apoi a urmat o tăcere lungă, ceea ce dovedea că necunoscutul se oprise. După aceea paşii au început să se apropie iar, şi o umbră s-a lăsat peste intrarea colibei.

— Ce seară minunată, dragă Watson, se auzi un glas binecunoscut. Cred că te-ai simţi mai bine afară decît înăuntru.

CAPITOLUL XII
MOARTE ÎN MLAŞTINI

Pentru o clipă, am rămas cu răsuflarea tăiată şi nu-mi venea să-mi cred urechilor. Apoi mi-am venit în fire şi mi-am recăpătat glasul, în timp ce greutatea răspunderii ce-mi stătea pe inimă păru pe dată că se ridică.

Glasul acela rece, tăios şi ironic nu putea fi decît al unui singur om.

— Holmes! Strigai eu. Holmes!

— Hai afară. – Îmi răspunse el. – Şi te rog fii atent cu revolverul.

Mă aplecai ca să pot trece pe sub bolta grosolană care forma intrarea şi îl văzui stînd afară pe o piatră. Ochii lui cenuşii îi jucau în cap de haz, cînd îmi văzu figura uluită. Era slab şi obosit, dar sigur şi vioi în mişcări, cu faţa-i ageră arsă de soare şi bătută de vînt. Cu hainele şi şapca lui de tweed, arăta ca orice excursionist ce-ar fi venit prin locurile acestea mlăştinoase. Cu acea pasiune pentru curăţenia trupească, care îl caracterizează, izbutise să fie proaspăt bărbierit, iar rufăria de corp curată, de parcă s-ar fi aflat în strada Baker.

— De cînd mă ştiu n-am fost mai bucuros să întîlnesc pe cineva, îi spusei eu strîngîndu-i mîna.

— Sau mai uimit. Aşa e?

— Da, trebuie să recunosc.

— Te asigur că nu numai tu ai fost uimit. Nu mi-am închipuit că ai şi descoperit colţişorul acesta unde m-am retras întîmplător, dar şi mai puţin m-am aşteptat să te găsesc înăuntru, pînă ce n-am ajuns la vreo douăzeci de paşi de uşă.

— Urma paşilor bănuiesc!

— Nu, Watson, mă tem că nu m-aş putea prinde să-ţi recunosc urma paşilor printre celelalte urme din lumea asta. Dacă vrei într-adevăr să mă tragi pe sfoară, trebuie să

schimbi şi debitul de la care îţi cumperi ţigările. Îmi e de ajuns să văd un muc de ţigară cu marca Bradley, strada Oxford, ca să ştiu că prietenul meu Watson e prin împrejurimi. Uite-l acolo lîngă cărare. Fără îndoială că l-ai aruncat în clipa de încordare, cînd ai dat buzna în coliba goală.

— Întocmai.

— La asta m-am gîndit... şi cunoscînd minunata ta dîrzenie, eram sigur că am să te găsesc stînd la pîndă, cu arma pregătită, aşteptîndu-l pe locatar să se întoarcă. Nu-i aşa că ţi-ai închipuit că eu sînt criminalul?

— Nu ştiam cine e, dar eram hotărît să aflu.

— Minunat, Watson! Şi cum de m-ai dibuit? M-ai văzut pesemne în noaptea cînd l-aţi urmărit pe puşcăriaş şi cînd din nebăgare de seamă am stat în faţa lunii care răsărea.

— Da, atunci te-am văzut.

— Şi, fără îndoială, ai cercetat toate colibele pînă ai dat de asta.

— Nu, băiatul care te slujeşte a fost văzut şi lucrul acesta mi-a arătat încotro să mă îndrept.

— Bătrînul domn cu telescopul, nu-i aşa? Nu puteam să pricep despre ce e vorba, cînd am văzut prima oară lumina strălucind în lentile. Holmes se ridică în picioare şi se duse să se uite în colibă. Ei, da, Cartwright mi-a adus ceva de mîncare. Dar ce e cu hîrtia asta? Aşadar ai fost la Coombe Tracey, da?

— Da.

— Ca s-o vizitezi pe doamna Laura Lyons?

— Întocmai.

— Bună idee! Cercetările noastre au mers paralel, şi cînd vom aduna rezultatele, mă aştept să avem aproape toate datele cazului Baskerville.

— Mă bucur din toată inima că ai venit, pentru că răspunderea mare şi misterul erau greu de îndurat pentru nervii mei. Dar spune-mi, pentru numele lui Dumnezeu, cum ai ajuns şi ce faci aici? Eu credeam că eşti în strada

Baker, lucrînd la povestea aceea cu şantajul.

— De fapt asta am şi vrut să crezi.

— Care va să zică te foloseşti de mine, dar încredere nu ai în mine! Exclamai eu cu oarecare amărăciune. Cred că merit ceva mai mult din partea dumitale, Holmes!

— Dragul meu, şi de astă dată ca şi în alte cazuri ai fost de nepreţuit pentru mine şi te rog să mă ierţi dacă am lăsat impresia că îţi joc vreo festă. Ca să fiu sincer, m-am ascuns, în parte, pentru binele tău şi, cîntărind primejdia la care erai expus, am venit aici să cercetez eu însumi cazul la faţa locului. Dacă aş fi stat cu sir Henry şi cu dumneata, de bună seamă că aş fi avut aceleaşi păreri ca şi voi, dar prezenţa mea le-ar fi dat de veste duşmanilor noştri foarte de temut, făcîndu-i să se ferească. Pe cîtă vreme aşa cum s-au întîmplat lucrurile, am fost în stare să aflu şi să culeg ceea ce nu mi-ar fi fost cu putinţă dacă aş fi locuit la castel. Şi apoi rămîn un factor încă necunoscut în cazul pe care îl cercetăm, gata să intervin cu toată greutatea la momentul critic.

— Dar mie de ce nu mi-ai spus nimic?

— Nu mi-ar fi fost de nici un folos ca dumneata să ştii, dimpotrivă ai fi putut să contribui ca să fiu descoperit. Poate ai fi vrut să-mi spui ceva, sau, din grija pe care mi-o porţi, ai fi vrut să-mi aduci cîte ceva, ca să mă simt mai bine aci, şi în felul acesta s-ar fi creat un risc de prisos. Eu l-am adus pe Cartwright cu mine

— Îţi aminteşti de băiatul acela de la biroul „Expres” – şi el a avut grijă de puţinele lucruri de care aveam nevoie; pune şi cîte un guler curat. Ce altceva ar mai putea dori un om? La cele două picioare iuţi, băiatul a adăugat şi doi ochi foarte isteţi, aşa încît cu aceste însuşiri s-a dovedit nepreţuit.

— Aşadar rapoartele mele s-au pierdut!

Glasul începu să-mi tremure, amintindu-mi cu cîtă trudă le alcătuisem şi ce mîndru eram de ele.

Holmes scoase atunci un teanc de hîrtii din buzunar.

— Iată rapoartele dumitale, dragă prietene, şi ţin să-ţi spun că au fost în amănunt cercetate. Am luat toate măsurile ca să le primesc cu numai o zi întîrziere. Trebuie să te felicit din inimă pentru zelul şi pătrunderea de care ai dat dovadă într-un caz neobişnuit de complicat cum este acesta.

Eram încă necăjit de nesinceritatea cu care mă tratase, dar laudele adresate de Holmes cu atîta căldură, îmi spulberară toată supărarea. Apoi în cugetul meu mi-am zis că avea dreptate şi că pentru ţelurile pe care le urmăream era într-adevăr mai bine să nu ştiu că Holmes se afla aci, printre mlaştini.

— Aşa e mai bine! Îmi spuse el, văzînd că mă luminez la faţă. Şi acum spune-mi rezultatele vizitei dumitale la doamna Laura Lyons... Nu mi-a fost greu să ghicesc că te-ai dus s-o vezi, pentru că sînt convins că e singura persoană din Coombe Tracey care ne poate fi de folos în problema noastră. De fapt, dacă nu te duceai dumneata astăzi, e mai mult decît probabil că m-aş fi dus eu mîine.

Soarele apusese şi înserarea se aşternea peste mlaştini. Se făcuse răcoare, aşa că intrarăm în colibă să ne încălzim. Acolo, stînd împreună în lumina amurgului, îi povestii convorbirea mea cu doamna, care i se păru atît de interesantă, încît nu mă lăsă pînă nu îi repetai de cîte două ori unele crîmpeie.

— Lucrul acesta e de o mare însemnătate, îmi spuse el, după ce am terminat. În cazul de faţă, care este atît de complicat, datele acestea umplu un gol care mă împiedica să merg mai departe. Poate eşti la curent că între doamna Lyons şi Stapleton există o strînsă legătură?

— N-am ştiut c-ar fi vorba de aşa ceva.

— Nu poate exista îndoială că e aşa. Se întîlnesc, îşi scriu, e o înţelegere desăvîrşită între ei. Acest lucru ne dă o armă foarte puternică. Dacă aş putea-o folosi ca să-i îndepărtez soţia...

— Care soţie?

— În schimbul informaţiilor pe care mi le-ai dat, am să-ţi dau şi eu cîteva. Doamna care trece aici drept domnişoara Stapleton e în realitate soţia lui.

— Doamne, dumnezeule, Holmes! Eşti sigur de cele ce spui? Cum i-ar fi putut el îngădui lui sir Henry să se îndrăgostească de ea?

— Că sir Henry s-a îndrăgostit de ea, asta nu-i poate strica decît tot lui sir Henry. El îşi dă silinţa în chip deosebit, după cum singur ai observat, să-l împiedice pe sir Henry să-i facă curte. Îţi spun încă o dată că doamna îi este soţie şi nu soră.

— Dar de ce această minciună premeditată?

— Pentru că a prevăzut că îi va fi de mai mare folos în situaţia ei de femeie liberă.

Toate pornirile mele nemărturisite, bănuielile mele vagi luară dintr-o dată formă şi se concentrară asupra naturalistului. În omul acesta nepăsător, şters, care purta pălărie de paie şi mergea cu plasa de prins fluturi, mi se păru că văd ceva înspăimîntător. O fiinţă cu o răbdare şi o şiretenie fără margini, cu un chip surîzător şi un suflet ucigaş.

— El este deci duşmanul nostru... El ne-a urmărit la Londra?

— Da, aşa văd eu dezlegarea enigmei.

— Şi avertismentul... de la ea trebuie să fi venit.

— Întocmai.

Nelegiuirea monstruoasă, pe care mai mult o ghiceai decît o puteai vedea, se întrezărea prin bezna ce mă învăluise atîta vreme.

— Dar eşti sigur că e chiar aşa, Holmes? De unde ştii că femeia îi e soţie?

— Pentru că, într-o clipă de uitare, ţi-a povestit, cînd v-aţi întîlnit prima oară, o parte din biografia lui, care e adevărată şi aş pune rămăşag că de atunci s-a căit de multe ori de această slăbiciune. A fost cîndva profesor în nordul Angliei. Să ştii că nimic nu-i mai uşor decît să afli

trecutul unui profesor. Există agenţii şcolare prin care poţi identifica pe oricine a lucrat în această meserie. O mică cercetare mi-a fost de ajuns ca să aflu că o şcoală a avut încurcături grave în nişte împrejurări îngrozitoare, iar omul căruia îi aparţinea această şcoală – purta alt nume pe atunci – a dispărut cu soţia lui. După descriere, personajele se potriveau. Cînd am mai aflat că dispărutul se devotase studiului entomologiei, identificarea a fost desăvîrşită.

Întunericul începea să se destrame, dar multe din jurul nostru mai erau înecate în umbră.

— Dacă într-adevăr femeia aceasta îi e soţie, atunci ce mai caută doamna Laura Lyons? Îl întrebai eu.

— Iată unul din punctele asupra căruia cercetările dumitale au adus lumină. Conversaţia pe care ai avut-o cu doamna Lyons a lămurit situaţia în mare măsură. N-am ştiut nimic despre plănuitul divorţ dintre ea şi soţul ei. În acest caz, socotindu-l pe Stapleton necăsătorit, se gîndea fără îndoială să-i devină soţie.

— Şi cînd va afla adevărul?

— Atunci abia vom putea să ne slujim de ea. Mîine trebuie să-i facem amîndoi o vizită: aceasta este prima noastră datorie. Watson, nu eşti de părere că lipseşti cam de multă vreme de la misiunea dumitale? Locul dumitale ar trebui să fie la castelul Baskerville.

Cele din urmă raze purpurii păliseră departe spre apus şi noaptea se revărsase peste mlaştini. Cîteva stele palide licăreau pe cerul violet.

— Încă o întrebare, Holmes, îi spusei eu, ridicîndu-mă. Între noi doi nu trebuie să existe vreo taină. Ce înseamnă toate acestea? Ce urmăreşte el mai departe?

Holmes îmi răspunse în şoaptă:

— Un asasinat, Watson... un asasinat săvîrşit cu dibăcie, cu sînge rece, cu premeditare. Nu-mi cere să-ţi spun amănunte. Reţeaua mea se strînge în jurul lui din ce în ce mai mult, la fel cum a lui îl învăluie pe sir Henry. Şi, cu ajutorul dumitale, Stapleton aproape că este în puterea

mea. Ne mai poate ameninţa o singură primejdie: aceea că ar putea să lovească înainte ca noi să fim gata. Încă-o zi... cel mult două... şi cazul acesta va fi cu totul lămurit, dar pînă atunci îndeplineşte-ţi misiunea cît mai îndeaproape, întocmai ca şi o mamă care îşi veghează copilul bolnav. Misiunea pe care ai îndeplinit-o astăzi este justificată, totuşi aş fi dorit din răsputeri să nu te fi dezlipit de lîngă sir Henry... Ascultă!

Un urlet cumplit, prelung, de groază şi spaimă izbucni din tăcerea mlaştinii. Urletul acesta înspăimîntător îmi îngheţă sîngele în vine.

— Vai, doamne, dumnezeule! Şoptii eu cu răsuflarea tăiată. Ce-i asta? Ce înseamnă oare?

Holmes sări în picioare şi în uşa colibei se profilă statura lui atletică, cu umerii aplecaţi, cu capul întins înainte, cu ochii sfredelind întunericul.

— Sst, făcu el. Sst!

Urletul se auzise puternic, un urlet disperat, care se ridicase de undeva de departe, de pe întinderea întunecată. După aceea însă îmi izbi auzul mai de aproape, mai puternic şi mai stăruitor ca înainte.

— Unde-i? Şopti Holmes, şi după tremurul din glas îmi dădui seama că el, omul cu nervi de oţel, fusese zguduit pînă în adîncul sufletului. Unde-i, Watson?

— Cred că acolo, îi arătai eu prin beznă.

— Nu, acolo!

Urletul de agonie străbătu iarăşi noaptea tăcută, mai tare şi încă mai aproape. Dar un alt sunet se amestecă de astă dată cu el, un murmur adînc şi surd, înăbuşit şi totuşi ameninţător, care se ridica şi cobora ca şi murmurul încet şi necontenit al mării.

— Cîinele! Strigă Holmes. Vine, Watson, vine! Cerule, de n-am ajunge prea tîrziu!

O luă la goană printre mlaştini, iar eu mă ţineam pas cu pas după el. Dar iată că de undeva, de prin locurile acestea accidentate, chiar din faţa noastră, ne mai ajunse

un ultim răcnet desperat şi apoi o cădere surdă şi grea. Ne oprirăm şi ascultarăm. Nici un alt sunet nu mai turbură liniştea adîncă a nopţii în care nu sufla nici o adiere.

Îl văzui pe Holmes ducîndu-şi mîna la frunte, ca un om care îşi ieşise din minţi, în timp ce cu piciorul izbea în pămînt.

— A fost mai tare, Watson! Am ajuns prea tîrziu.

— Nu, nu, sigur nu.

— Ce nebun am fost că n-am pus mîna pe el. Şi dumneata, Watson, uite, priveşte ce s-a întîmplat, pentru că ţi-ai părăsit postul! Dar dacă nenorocirea s-a întîmplat, jur că îl vom răzbuna!

Începurăm să alergăm orbeşte prin întuneric, ciocnindu-ne de pietroaie, croindu-ne drum printre tufele de măceş, suind cu sufletul la gură, îndreptîndu-ne mereu spre partea de unde veniseră sunetele acelea înfricoşătoare. Ori de cîte ori ajungeam pe vreo înălţime, Holmes se uita sfredelitor în jur, dar umbrele se îndesiseră peste mlaştini şi nimic nu se clintea pe întinderea tristă.

— Vezi ceva?

— Nimic.

— Ia ascultă, asta ce o mai fi?

Un geamăt slab ne ajunse la urechi. Venea tot din stînga noastră. În această parte, un şir de stînci se termina într-o adevărată faleză care domina o vale împresurată de bolovani. Pe suprafaţa colţuroasă stătea întinsă şi lăţită o formă întunecată, neregulată. Pe cînd alergam într-acolo, conturul acela vag începu să se precizeze. Era un om întins la pămînt, cu faţa în jos, cu capul sub el, într-o poziţie înspăimîntătoare, cu umerii încovoiaţi şi cu trupul arcuit, ca şi cum ar fi stat gata să se arunce într-un salt mortal. Poziţia aceasta era atît de caraghioasă, încît pentru o clipă nici nu ne dădurăm seama că o dată cu geamătul acela îi ieşise şi sufletul... Nici o şoaptă, nici un murmur nu se mai înălţa acum din forma aceasta întunecată, asupra căreia ne aplecarăm. Holmes puse mîna pe el şi apoi se trase repede

îndărăt, cu un strigăt de spaimă. Flacăra chibritului pe care îl aprinse lumină degetele prietenului meu care erau mînjite cu sînge, precum şi balta sinistră ce creştea încet, încet din craniul sfărîmat al victimei. Şi mai lumină încă ceva, de care inima parcă ne încremeni, gata să ni se facă rău: trupul lui sir Henry Baskerville!

Niciunul din noi nu putea să uite costumul lui făcut din tweed cărămiziu, costumul pe care îl purtase în prima dimineaţă cînd l-am cunoscut în strada Baker. Îl văzurăm clar şi limpede, apoi chibritul pîlpîi şi se stinse ca şi nădejdea din sufletele noastre. Holmes scoase un suspin, iar faţa îi era atît de albă încît părea că îi străluceşte prin întuneric.

— Ticălosul! Ticălosul! Strigai eu, cu mîinile încleştate. Vai, Holmes, n-am să-mi iert niciodată că l-am lăsat în voia soartei!

— Eu sînt mai de condamnat decît dumneata, Watson! Ca să conturez cazul şi să duc cercetările la bun sfîrşit, am neglijat viaţa clientului meu. În toată cariera n-am primit o lovitură mai grea. Dar cum aş fi putut să cred, cum aş fi putut să bănui că îşi va risca viaţa singur, în mijlocul mlaştinilor, cu toate avertismentele pe care i le-am dat?

— Să-i auzim strigătele desperate... dumnezeule, strigătele acelea şi totuşi să nu fim în stare să-l salvăm. Oare unde să fie bestia asta de cîine care l-a omorît? Poate că în clipa aceasta dă tîrcoale pe aici, printre stînci. Şi Stapleton oare unde să fie? O să dea el socoteală de faptele sale.

— O să dea socoteală. De asta am eu grijă. Şi unchiul şi nepotul au fost asasinaţi... unul înspăimîntat de moarte la vederea unei fiare pe care o credea supranaturală, celălalt găsindu-şi sfîrşitul după o goană sălbatică în care îşi căuta scăparea. Acum trebuie să dovedim legătura dintre om şi fiară. În afară de cele auzite, nu putem pune mîna în foc că fiara există, pentru că e clar că sir Henry a murit din pricina

căderii. Dar oricît de perfid ar fi, pe ce am mai scump în lume, trebuie să pun mîna pe el într-o zi!

Cu sufletele pline de amărăciune şedeam de o parte şi de alta a trupului zdrobit, copleşiţi de nenorocirea neaşteptată şi de neînlăturat care a dus toată munca noastră îndelungă şi apăsătoare la un sfîrşit atît de jalnic. Apoi, pe cînd luna se ridica, ne căţărarăm pe vîrful stîncilor de pe care căzuse sărmanul nostru prieten şi de pe culme ne uitarăm peste mlaştina întunecată, pe jumătate argintată, pe jumătate umbrită. În depărtare, la o distanţă de mile, în partea dinspre Grimpen se vedea o singură lumină galbenă şi stăruitoare. Nu putea fi alta decît casa singuratică a Stapleton-ilor. Blestemarăm plini de amar, ameninţînd cu pumnul şi uitîndu-ne într-acolo.

— De ce să nu punem mîna pe el chiar acum?

— Nu avem toate probele. Individul e precaut şi perfid cum nu-i altul... Nu-i vorba de ce ştim, ci de ce putem dovedi. Dacă facem un pas greşit, individul ne mai poate scăpa.

— Ce putem face?

— Mîine o să avem destul de lucru. În noaptea asta nu putem decît să ne îndeplinim ultimele îndatoriri faţă de sărmanul nostru prieten.

Coborîrăm amîndoi cu grijă valea prăpăstioasă şi ne apropiarăm de trupul care se profila întunecat pe stîncile argintate. Crisparea acelor mădulare în agonie îmi dădu un spasm de durere şi făcu ca ochii să mi se înceţoşeze de lacrimi.

— Trebuie să trimitem după ajutor, Holmes! Numai noi doi nu-l putem duce atîta cale pînă la castel. Doamne, Dumnezeule, dar ce ai? Ai înnebunit?

Holmes scosese un strigăt şi se aplecase asupra cadavrului. Apoi începuse să joace, să rîdă şi să mă zgîlţîie. M-am întrebat dacă era într-adevăr prietenul meu cel atît de sever şi de stăpînit, pe drept cuvînt un foc mocnit.

— Barbă! Barbă! Omul are barbă!

— Barbă?

— Nu-i baronetul... nu... e... cel... Da, e vecinul meu, puşcăriaşul!

Cu o grabă febrilă întoarserăm cadavrul cu faţa în sus şi în lumina rece şi limpede a lunii îi văzurăm barba din care îi picura sînge. Nu mai putea fi nici o îndoială a cui era fruntea bombată şi ochii duşi în fundul capului ca la animale. Era într-adevăr aceeaşi faţă care lucise în lumina lumînării de pe stîncă... Faţa lui Selden criminalul.

Într-o clipă se limpeziră toate. Mi-am adus aminte că baronetul îmi spusese că îi dăruise lui Barrymore toate hainele vechi. La rîndu-i, Barrymore i le dăduse lui Selden, cu gîndul să-l ajute în încercarea lui de a scăpa. Ghete, cămaşă, pălărie... toate erau de la sir Henry. Tragedia rămînea totuşi cumplită, dar cel puţin omul, potrivit legilor ţării, îşi merita moartea. I-am spus lui Holmes cum stăteau lucrurile, cu inima plină de bucurie şi recunoştinţă.

— Aşadar sărmanul om şi-a găsit moartea din pricina hainelor, spuse el. E foarte limpede că i s-a dat cîinelui să miroasă cîteva din lucrurile lui sir Henry... Gheata care i-a fost sustrasă la hotel, pesemne... şi astfel l-a răpus pe omul acesta. Rămîne totuşi un lucru ciudat: cum de a ajuns Selden să ştie în bezna asta că e fugărit de cîine?

— L-a auzit!

— Să auzi un cîine urlînd printre mlaştini, aceasta n-ar fi putut duce pe un om înrăit cum era acest puşcăriaş într-un aşa hal de spaimă, încît să strige ca o fiară sălbatică după ajutor, cu riscul de a fi prins din nou. După strigătele lui trebuie să fi fugit o bună bucată de drum, după ce a ştiut că fiara e pe urmele lui. Cum de a ştiut?

— Presupunînd că toate ipotezele noastre sînt juste, mi se pare mai misterios cum de cîinele acesta...

— Nu presupun nimic.

— Bine! Atunci de ce o fi lăsat slobod cîinele în noaptea asta? Nu cred că rătăceşte printre mlaştini tot timpul. Nu i-o fi dat drumul Stapleton, pînă ce n-a avut

motiv să creadă că sir Henry e pe acolo.

— Dintre cele două probleme pe care le punem, a mea este mai complicată, căci cred că a ta îşi va găsi o soluţie în scurt timp, în timp ce a mea ar putea rămîne pentru totdeauna un mister. Acum se pune întrebarea: ce facem cu trupul acestui nenorocit? Nu-l putem lăsa aici pradă vulpilor şi corbilor.

— Sînt de părere să-l ducem într-o colibă, pînă ce vom putea înştiinţa poliţia.

— Foarte bine! Sînt sigur că pînă acolo o să-l putem duce şi singuri. Hei, Watson! Dar cine-i acela? Ei, drăcia dracului! E chiar omul nostru. Bravo! Minunat lucru şi îndrăzneţ! Să nu cumva să scapi vreun cuvînt care să trădeze ce bănuieşti, pentru că altfel toate planurile mele se duc de rîpă.

Cineva venea către noi prin locul acesta mlăştinos şi văzurăm strălucirea roşiatică a unei ţigări. Luna îşi revărsa lumina asupra lui, aşa că puturăm distinge silueta sprintenă şi mersul uşor al naturalistului.

Cînd ne văzu se opri şi apoi se apropie.

— Cum? Doctorul Watson? Dumneata? Eşti cel din urmă om pe care m-aş fi aşteptat să-l văd la ora asta din noapte prin mlaştini. Dar, vai de mine, ce s-a întîmplat? E cineva rănit? Nu... să nu-mi spui că-i prietenul nostru, sir Henry!

Trecu repede prin faţa mea şi se aplecă asupra cadavrului. L-am auzit trăgînd cu putere aer în piept, iar ţigara îi scăpă dintre degete.

— Cine-i... cine e acesta? Îngăimă el.

— Selden, omul care a scăpat din închisoarea Princetown.

Stapleton se întoarse către noi cu o faţă schimbată din care îi pierise tot sîngele. Dar printr-un efort suprem izbuti să-şi stăpînească uimirea şi dezamăgirea. Îşi plimbă o privire sfredelitoare de la Holmes la mine.

— Vai de mine! Ce cumplită întîmplare! Cum a murit?

— Se pare că şi-a frînt gîtul căzînd de pe stînci. Eu şi prietenul meu tocmai ne plimbam pe locul acesta cînd am auzit un strigăt.

— Şi eu am auzit un strigăt. De aceea am şi ieşit: eram îngrijorat de sir Henry.

— De ce de sir Henry în mod deosebit? Nu mi-am putut stăpîni eu întrebarea.

— Pentru că îi propusesem să vină la noi. Eram intrigat că nu mai vine şi, bineînţeles, am fost foarte îngrijorat de viaţa lui, cînd am auzit strigăte prin mlaştini. Ochii lui se plimbară de la mine la Holmes: Aţi mai auzit şi altceva decît un strigăt?

— Nu, răspunse Holmes. Dumneavoastră aţi auzit?

— Nu.

— Atunci ce aţi vrut să spuneţi?

— Cunoaşteţi desigur poveştile acelea pe care le spun ţăranii despre un cîine-fantomă şi aşa mai departe. Se zice că se aude noaptea printre mlaştini. Mă întrebam de nu s-o fi auzit şi în noaptea asta.

— N-am auzit, îi spusei eu.

— Şi cum explicaţi dumneavoastră moartea nenorocitului ăstuia?

— Fără îndoială că spaima şi teama de a nu fi descoperit l-au făcut să-şi piardă capul. A rupt-o la fugă printre mlaştini, ca un apucat, şi pînă la urmă a căzut de sus şi şi-a frînt gîtul.

— Asta pare explicaţia cea mai întemeiată, spuse Stapleton şi scoase un oftat care arăta că simţea o uşurare. Şi dumneavoastră, domnule Holmes, ce credeţi?

Prietenul meu îi adresă cîteva cuvinte binevoitoare.

— Repede identificaţi dumneavoastră! Îi spuse el.

— De cînd a venit doctorul Watson, vă aşteptam şi pe dumneavoastră prin locurile acestea. Aţi sosit la timp ca să asistaţi la o tragedie.

— Într-adevăr! Nu mă îndoiesc că explicaţiile prietenului meu oglindesc întocmai felul cum s-au petrecut

faptele. Voi duce mîine cu mine la Londra o amintire neplăcută.

— A, vă întoarceţi mîine?

— Aşa am de gînd.

— Nădăjduiesc că vizita dumneavoastră a aruncat oarecare lumină asupra întîmplărilor care ne tulbură.

Holmes ridică din umeri.

— Nu poţi să ai întotdeauna succesul pe care îl nădăjduieşti. Un anchetator are nevoie de fapte, nu de legende sau de zvonuri. Probele nu sînt satisfăcătoare.

Prietenul meu vorbea deschis şi cu aerul cel mai nepăsător. Stapleton se uita încă stăruitor la el. Apoi se întoarse spre mine:

— Mă gîndesc să-l ducem pe acest nenorocit la mine acasă, dar lucrul acesta ar speria-o pe sora mea atît de tare, încît nu îmi vine s-o fac. Cred că dacă îi acoperim faţa, pînă mîine dimineaţă nu i se întîmplă nimic.

Chiar aşa şi făcurăm. Respingînd invitaţia lui Stapleton, Holmes şi cu mine ne îndreptarăm spre castelul Baskerville, lăsîndu-l pe naturalist să se întoarcă singur. Uitîndu-ne îndărăt, mai văzurăm silueta lui depărtîndu-se agale peste mlaştinile acelea întinse, iar înapoia lui, pe valea argintată, o pată neagră arăta locul unde zăcea omul ce-şi găsise un sfîrşit atît de îngrozitor.

— Iată-ne pe punctul de a ne înfige ghiarele, îmi spuse Holmes, pe cînd mergeam unul lîngă altul printre mlaştini. Ce tare e individul! Cum a izbutit să se stăpînească o dată pus în faţa unei situaţii ce trebuia să fie pentru el un şoc care să-l paralizeze atunci cînd a văzut că altcineva a căzut victimă a uneltirilor lui. Ţi-am spus şi la Londra, şi îţi mai spun şi acum, Watson: niciodată n-am întîlnit încă un duşman mai demn de noi.

— Îmi pare rău că te-a văzut.

— La început şi mie mi-a părut rău, dar a fost cu neputinţă să ocolim întîlnirea.

— Acum cînd ştie că eşti aici, ce înrîurire crezi că o să

aibă asupra planurilor lui?

— S-ar putea să-l facă mai precaut, după cum s-ar putea să-l împingă dintr-o dată la acţiuni desperate. Ca mulţi dintre criminalii iscusiţi, s-ar putea să se încreadă prea mult în iscusinţa lui şi să-şi închipuie că ne-a tras pe sfoară.

— De ce să nu-l arestăm pe loc?

— Dragul meu Watson, te-ai născut să fii om de acţiune. Instinctul te împinge mereu la acţiune. Dar, presupunînd că l-am fi arestat în noaptea aceasta, ce mare lucru am fi făcut? N-avem nici o dovadă împotriva lui. E de o iscusinţă diabolică. Dacă s-ar fi folosit de un om, am fi putut obţine vreo dovadă, dar dacă am da în vileag existenţa cîinelui aceluia uriaş, aceasta nu ne-ar ajuta cu nimic să punem laţul de gîtul stăpînului lui.

— Dar dovezi avem, desigur.

— Nici urmă de dovezi... Numai bănuieli şi presupuneri. Tribunalul ar rîde de noi dacă ne-am înfăţişa cu o asemenea poveste şi cu dovezi ca astea.

— Dar moartea lui sir Charles?

— Găsit mort. Fără nici o urmă de violenţă asupra lui. Şi dumneata şi eu ştim că a murit numai de frică, şi ştim şi ce l-a înfricoşat, dar unde să găsim doisprezece juraţi proşti, ca să ne creadă? Unde sînt semnele lăsate de vreun cîine? Unde sînt urmele colţilor lui?

Bineînţeles că un cîine nu muşcă un mort şi că sir Charles a murit înainte de a fi fost atins de această fiară. Dar trebuie să dovedim toate acestea şi nu sîntem încă în măsură să o facem.

— Dar cazul din noaptea asta?

— Nici cu ceea ce s-a petrecut în noaptea asta nu am făcut un pas mai departe. Iarăşi nu se poate stabili o legătură între cîine şi moartea omului. Noi nici n-am văzut cîinele, doar l-am auzit, şi nu putem dovedi că fiara fugea după om. Lipseşte cu totul motivul pentru care fiara fugea după el. Nu, dragă prietene, trebuie să ne împăcăm cu

gîndul că deocamdată nu avem nici o dovadă şi că merită riscul de a descoperi una.

— Şi ce propunere ai?

— Îmi pun mari speranţe în ajutorul pe care ni-l poate da doamna Laura Lyons, în clipa în care i se va arăta cum stau lucrurile, şi pentru aceasta am eu planurile mele, care o să ne dea mult de furcă mîine. Nădăjduiesc totuşi să cîştig eu partida chiar în cursul zilei.

N-am mai putut scoate nimic de la el. Cufundat în gînduri, a mers aşa tot restul drumului, pînă la porţile castelului.

— Vii sus?

— Da. Nu văd de ce m-aş mai ascunde. Încă un cuvînt, Watson: nu-i pomeni nimic de cîine lui sir Henry. Lasă-l să creadă că moartea lui Selden s-a petrecut aşa cum ar fi dorit Stapleton să credem noi. Se va simţi mai sigur pe el pentru încercarea prin care va trebui să treacă mîine, cînd, dacă mi-aduc bine aminte de raportul dumitale, sir Henry e poftit la masă la Stapleton.

— Şi eu sînt poftit.

— Atunci dumneata o să trebuiască să-ţi ceri iertare că n-ai să te poţi duce, pentru că sir Henry trebuie să meargă singur. Treaba asta se aranjează cu uşurinţă. Şi acum, dacă am întîrziat la prînz, cred că sosim amîndoi tocmai la timp pentru cină.

CAPITOLUL XIII
SE ÎNTINDE CURSA

Sir Henry se arătă mai mult bucuros decît surprins cînd îl văzu pe Sherlock Holmes, pentru că de cîteva zile se aştepta ca evenimentele ce se petrecuseră în ultimul timp să-l aducă de la Londra. Totuşi făcu ochi mari cînd văzu că prietenul meu venea fără nici un bagaj şi că nu dădea nici o explicaţie în această privinţă. Împreună cu sir Henry îi procurai cele de trebuinţă, apoi, rămas singur, îi satisfăcui curiozitatea baronetului şi la o cină prelungită îi povestii din întîmplările noastre numai atît cît era de dorit să ştie şi el. Dar înainte de toate avui neplăcuta însărcinare să-i comunic lui Barrymore şi soţiei acestuia vestea morţii lui Selden. Pentru Barrymore, vestea ar fi putut să fie o uşurare, dar soţia lui izbucni într-un plîns amarnic, înfundîndu-şi faţa în şorţ. Pentru toată lumea, Selden nu era decît o brută, jumătate animal şi jumătate diavol, dar pentru dînsa, el rămăsese băieţaşul încăpăţînat din vremea cînd şi ea era fetiţă, copilul ce se ţinea necontenit după ea. Rău trebuie să mai fie omul pentru care nu se găseşte nici o femeie să-l jelească!

— De azi-dimineaţă, de cînd Watson a plecat, mi-a fost urît toată ziua singur acasă, ne spuse baronetul. Cred că am crescut în ochii dumneavoastră, pentru că mi-am ţinut făgăduiala. De nu mi-aş fi dat cuvîntul de cinste că n-am să ies singur, aş fi avut o seară mai veselă, pentru că Stapleton îmi trimisese vorbă să mă duc la ei.

— Nu mă îndoiesc că aţi fi avut o seară mai veselă, îi răspunse ironic Holmes. Nu cred să vă înduioşeze lucrul acesta, dar noi v-am plîns crezînd că v-aţi frînt gîtul.

Sir Henry făcu ochii mari.

— Cum adică?

— Nenorocitul acela era îmbrăcat cu haine de-ale dumneavoastră. Mă tem că feciorul dumneavoastră, care i

le-a dat, o să aibă neplăceri cu poliţia.

— Nu cred. După cîte ştiu, hainele nu aveau monogramă pe ele.

— Norocul lui. De fapt, norocul dumneavoastră, al tuturor, pentru că toţi sînteţi în culpă faţă de lege în acest caz. Nu ştiu dacă prima mea datorie de detectiv conştiincios n-ar fi să arestez pe toată lumea din casă. Rapoartele lui Watson sînt cele mai încriminatoare documente.

— Dar ce se aude cu cazul nostru? Întrebă baronetul. Aţi izbutit să scoateţi ceva la lumină din toată încurcătura? Nu prea văd ca Watson şi cu mine să ştim mai multe ca înainte.

— Nădăjduiesc că în scurtă vreme voi fi în situaţia să dezleg problema. Este una din cele mai complicate afaceri şi e neînchipuit de grea. Mai sînt încă vreo cîteva puncte pe care vreau să le lămurim, dar cu toate acestea sîntem pe cale să facem lumină.

— Avem acum o dovadă despre care cu siguranţă că Watson v-a vorbit. Am auzit cîinele prin mlaştini, aşa că aş putea să jur că nu e vorba doar de o superstiţie fără temei. Cînd eram în vestul Americii, am avut destul de-a face cu cîini, şi cînd aud vreunul, ştiu dacă e cîine sau nu. Dar dacă acestuia o să fiţi în stare să-i puneţi botniţă şi să-l legaţi în lanţ, eu, unul, sînt gata să jur că sînteţi cel mai mare detectiv din toate timpurile.

— Cred că am să-i pun şi botniţă, şi lanţ, dacă o să-mi daţi o mînă de ajutor.

— Am să fac tot ceea ce îmi cereţi.

— Foarte bine, şi am să vă rog să executaţi orbeşte ceea ce vă cer, fără să mă întrebaţi mereu de ce.

— Cum doriţi.

— Dacă faceţi aşa cum vă cer, nădăjduiesc că vom avea sorţi să rezolvăm curînd mica noastră problemă. Nu mă îndoiesc...

Se opri pe neaşteptate şi începu să privească fix în

gol pe deasupra mea. Lumina lămpii cădea în plin pe faţa sa, care era atît de încordată şi de încremenită, de parc-ar fi fost o statuie clasică, care ar fi întruchipat încordarea şi aşteptarea.

— Ce s-a întîmplat? Strigarăm amîndoi.

Cînd îşi plecă capul, puturăm să vedem că Holmes se străduia să-şi stăpînească o emoţie lăuntrică. Trăsăturile îi erau calme încă, dar ochii îi străluceau de mulţumire şi bucurie.

— Vă rog să înţelegeţi admiraţia pe care o poate încerca un cunoscător, spuse el fluturînd mîna spre şirul de portrete care acopereau peretele din faţă. Watson nu va fi de acord că mă pricep la pictură, dar la mijloc nu e decît invidie, pentru că punctele noastre de vedere diferă în această privinţă. Aci aveţi însă o colecţie de portrete într-adevăr preţioasă.

— Sînt bucuros să vă aud vorbind astfel, zise sir Henry, privindu-l cu oarecare uimire pe prietenul meu. Nu am pretenţia că ştiu mare lucru în acest domeniu şi mă pricep mai bine la cai şi la tauri decît la pictură. Nu-mi închipuiam că mai aveţi timp şi pentru asemenea lucruri.

— Cînd văd lucruri bune îmi pot da seama că sînt bune, şi acum am sub ochi un asemenea lucru. Doamna aceea de acolo, îmbrăcată în mătase albastră, e un Kneller, pot să jur, iar gentilomul acela corpolent, cu perucă, trebuie să fie un Reynolds. Bănuiesc că toate sînt portrete de familie?

— Toate.

— Le ştiţi numele?

— Barrymore m-a pus la curent cu ele şi cred că sînt în stare acuma să spun lecţia destul de bine.

— Cine este gentilomul acela cu ochean?

— E contraamiralul Baskerville, care a servit sub comanda lui Rodney în Indiile de Vest. Bărbatul acela cu haină albastră şi care ţine un sul de hîrtii e sir William Baskerville, care a fost preşedintele comisiei Camerei

Comunelor sub guvernul Pitt.

— Şi cavalerul acela din faţa mea... acela în catifea neagră şi cu dantele?

— A! Trebuie să ştiţi cine e. Acela e pricina tuturor nenorocirilor, e blestematul de Hugo, care a dezlănţuit cîinele din Baskerville! Pe el nu-l putem uita.

Privii portretul cu interes şi cu oarecare uimire.

— Nemaipomenit! Exclamă Holmes. Ai zice că era un om destul de potolit şi cu înfăţişare blîndă, dar îndrăznesc să spun că în ochii lui se ascundea un demon. Îmi închipuiam că trebuie să fi fost un bărbat mai robust şi cu un aer mai brutal.

— Asupra autenticităţii nu e nici o îndoială, pentru că şi numele şi data – 1647 – sînt însemnate pe dosul pînzei.

Holmes mai spuse ceva, dar portretul bătrînului scandalagiu părea că îl fascinează, şi cît timp rămaserăm la cină, ochii lui erau nedezlipiţi de la el. Abia după ce sir Henry se retrase în odaia lui, îmi putui da seama la ce se gîndea prietenul meu. Holmes mă duse înapoi în sala de banchete, luînd cu sine lumînarea din camera de culcare, şi o ridică apoi în faţa portretului de pe perete, pe care se cunoştea patina vremii.

— Observi ceva la el?

Îmi aruncai privirea la pălăria mare, cu pene, la cîrlionţi, la gulerul de dantelă albă ce îi încadra faţa ţeapănă şi severă. Nu avea înfăţişare brutală, ci părea mai degrabă să fi fost un om afectat, aspru şi sever, cu gura tăiată în linii precise, cu buze subţiri, cu ochii reci şi neînduplecaţi.

— Nu seamănă cu cineva pe care îl cunoşti?

— Aduce puţin cu sir Henry la fălci.

— O idee, s-ar putea. Dar stai puţin!

Se sui pe un scaun şi, ridicînd lumînarea cu mîna stîngă, îşi îndoi braţul drept, acoperind pălăria mare şi pletele lungi şi cîrlionţate ale portretului.

— Doamne, dumnezeule! Exclamai eu uluit.

De pe pînză se desprinse dintr-o dată chipul lui

Stapleton.

— Ei da! Acum vezi! Mi-am deprins ochii să cerceteze chipul oamenilor şi nu podoabele lor. Să poţi vedea ce se ascunde sub o deghizare este prima condiţie pentru un criminolog.

— Dar e ceva nemaipomenit. Parcă ar fi portretul lui.

— Da, un caz interesant de atavism atît fizic, cît şi psihic. Un studiu amănunţit al portretelor de familie te poate cu uşurinţă converti la doctrina reîncarnării. Fără doar şi poate că amicul nostru e şi el un Baskerville.

— Care îşi face planuri să fie moştenitor.

— Întocmai. Noroc cu pictura aceasta, pentru că am putut astfel adăuga una din verigile cele mai importante care ne lipsea. Am pus mîna pe el, Watson, am pus mîna pe el şi sînt în stare să jur că pînă mîine seară o să se zbată în plasa noastră, cu desperare, ca şi fluturii pe care îi prinde. Un ac, un dop şi o etichetă şi îl vom adăuga şi pe el la colecţia din strada Baker.

Holmes izbucni într-un hohot de rîs, lucru rar la el, şi se întoarse cu spatele la tablou. Arareori mi-a fost dat să-l aud rîzînd, dar rîsul lui prevestea întotdeauna o nenorocire cuiva.

A doua zi m-am trezit devreme, dar Holmes era în picioare încă înaintea mea, pentru că pe cînd mă îmbrăcam l-am văzut coborînd şi mergînd pe aleea parcului.

— Da, azi o să avem mult de furcă, îmi spuse el frecîndu-şi mîinile de bucurie. Cursa e întinsă şi urmărirea e gata să înceapă. Pînă deseară vom şti dacă am prins ştiuca cea mare cu fălcile hrăpăreţe, sau dacă a scăpat prin ochiurile plasei.

— Ai fost azi prin mlaştină?

— Am trimis o înştiinţare din Grimpen la Princetown despre moartea lui Selden. Cred că vă pot făgădui că niciunul din voi nu va avea vreo încurcătură. Şi am vorbit şi cu credinciosul meu Cartwright, care desigur că ar fi început să jelească la uşa colibei mele, ca un cîine pe

mormîntul stăpînului, dacă nu l-aş fi liniştit că nu mă paşte nici o primejdie.

— Acum ce urmează să facem?

— Să ne întîlnim cu sir Henry. A, iată-l!

— Bună dimineaţa, Holmes. Parcă ai fi un general care îşi face planurile de luptă împreună cu şeful lui de stat major, spuse baronetul.

— Chiar aşa şi e. Watson aştepta ordinele.

— Le aştept şi eu.

— Foarte bine. După cîte ştiu, sînteţi poftit la cină la prietenii noştri, la Stapleton-i.

— Nădăjduiesc că veţi veni şi dumneavoastră. Sînt oameni foarte primitori şi sînt sigur că s-ar bucura să vă vadă.

— Mă tem că Watson şi cu mine trebuie să plecăm la Londra.

— La Londra?

— Da. Cred că aşa cum se prezintă lucrurile, sîntem mai de folos acolo.

Baronetul făcu ochii mari:

— Credeam că aţi venit să-mi daţi o mînă de ajutor în afacerea asta. Castelul şi mlaştina nu sînt locuri prea vesele atunci cînd eşti singur.

— Dragul meu prieten, trebuie să aveţi încredere oarbă în mine şi să faceţi ceea ce vă cer. Le puteţi spune prietenilor dumneavoastră că am fi fost încîntaţi să venim şi noi, dar că treburi grabnice ne-au silit să plecăm la Londra. Nădăjduim să ne întoarcem foarte curînd în Devonshire. Nu uitaţi să le transmiteţi aceasta.

— Dacă stăruiţi atît.

— Vă rog să credeţi că altfel nu se poate.

După sprîncenele încruntate ale baronetului am înţeles că era adînc mîhnit de ceea ce el socotea că e o dezertare.

— Cînd vreţi să plecaţi? Ne întrebă el cu răceală.

— Îndată după gustarea de dimineaţă. Mergem cu

trăsura pînă la Coombe Tracey, dar Watson îşi lasă toate lucrurile aici, drept garanţie că se întoarce. Watson, să-i trimiţi cîteva rînduri lui Stapleton, ca să-i spui că îţi pare rău că nu poţi veni.

— Îmi vine să plec şi eu cu dumneavoastră la Londra, spuse baronetul. De ce să mai rămîn aici singur?

— Pentru că aceasta vă este misiunea. Pentru că mi-aţi dat cuvîntul că faceţi tot ce vă spun şi vă spun să rămîneţi.

— Foarte bine, atunci rămîn!

— Şi acum încă un consemn. Vă rog să mergeţi cu trăsura la vila Merripit. După aceea să trimiteţi trăsura înapoi şi să le spuneţi că aveţi de gînd să vă întoarceţi pe jos la castel.

— Să trec prin mlaştină?

— Da.

— Dar e tocmai ceea ce m-aţi sfătuit în repetate rînduri să nu fac.

— De astă dată o puteţi face cu toată încrederea. Dacă nu aş avea deplină încredere în tăria şi curajul dumneavoastră, nu v-aş îndemna, dar e tocmai ceea ce trebuie să faceţi.

— Bine, atunci aşa am să fac.

— Şi pentru că ţineţi la viaţa dumneavoastră, cînd o să treceţi prin mlaştină, să nu mergeţi decît pe cărarea dreaptă care duce de la vila Merripit spre drumul către Grimpen, căci acesta e drumul firesc spre castel.

— Voi face întocmai cum îmi spuneţi.

— Foarte bine. Aş fi bucuros să pot pleca îndată după gustarea de dimineaţă, ca să pot ajunge la Londra după-amiază.

Eram foarte uimit de acest nou program, deşi mi-am adus aminte că noaptea trecută, Holmes îi spusese lui Stapleton că nu rămîne aici decît o zi. Mie însă nici prin minte nu-mi trecuse că vrea să mă ia cu el şi nici nu puteam înţelege cum să plecăm amîndoi într-o astfel de

împrejurare, pe care cu siguranţă că el o considera foarte critică. Totuşi ce puteam eu să fac, decît să mă supun orbeşte? Aşa că ne-am luat rămas bun de la sărmanul nostru prieten şi cîteva ceasuri după aceea eram în gara Coombe Tracey şi trimiteam trăsura înapoi la castel. Pe peron ne aştepta un băiat.

— Aveţi să-mi daţi vreo dispoziţie, domnule?

— Ai să pleci la Londra cu trenul care soseşte acum, Cartwright. Cum ajungi acolo, ai să expediezi o telegramă lui sir Henry Baskerville din partea mea, rugîndu-l să-mi trimită pe adresa mea din strada Baker agenda mea – dacă o găseşte – pe care am uitat-o la castel.

— Bine, domnule.

— Du-te acum şi întreabă la oficiul poştal al gării dacă nu cumva mi-a venit vreo scrisoare.

Băiatul se întoarse cu o telegramă, pe care Holmes mi-o înmînă. Iată textul:

— Primit telegrama. Vin cu un mandat în alb. Sosesc la cinci şi patruzeci. Lestrade.

— Acesta e răspunsul la telegrama pe care i-am trimis-o azi-dimineaţă. E cel mai bun poliţist şi cred că s-ar putea să avem nevoie de ajutorul lui. Acum, Watson, cred că nu ne-am putea folosi timpul mai bine decît făcîndu-i o vizită cunoştinţei dumitale, doamna Laura Lyons.

Planul său de luptă începuse să se întrezărească. Se folosea de baronet ca să le lase celor doi Stapleton-i impresia că plecasem. În realitate, în clipa în care ar fi fost nevoie de noi, puteam fi pe dată la faţa locului. Telegrama ce urma să fie trimisă din Londra era menită să le spulbere Stapleton-ilor pînă şi cele mai mici bănuieli. Mi se părea că şi văd plasa noastră strîngîndu-se din ce în ce mai mult în jurul acelei ştiuci cu fălcile hămesite.

Doamna Laura Lyons era la birou, iar Sherlock Holmes începu discuţia direct şi cu o sinceritate care de-a dreptul o ului.

— Fac cercetări în privinţa împrejurărilor care au dus

la moartea răposatului sir Charles Baskerville, spuse el. Prietenul meu, pe care îl vedeţi aci, doctorul Watson, mi-a adus la cunoştinţă tot ceea ce i-aţi spus, precum şi tot ceea ce i-aţi ascuns în legătură cu acest fapt.

— Dar ce i-am ascuns? Întrebă ea cu un aer sfidător.

— I-aţi mărturisit că îi ceruseţi lui sir Charles să fie la poartă la ora zece seara. Ştim însă că acesta a fost locul şi ora la care el a murit. Aţi refuzat însă să-i spuneţi ce legătură există între aceste fapte.

— Nu există nici o legătură.

— În acest caz e într-adevăr o coincidenţă neînchipuită. Nădăjduiesc că pînă la urmă vom izbuti totuşi să stabilim o legătură între ele. Doresc să fiu cît se poate de sincer cu dumneavoastră, doamnă Lyons. Ştim că avem de-a face cu un asasinat şi dovezile ar putea să implice nu numai pe prietenul dumneavoastră, domnul Stapleton, ci şi pe soţia lui.

Doamna Lyons sări de pe scaun.

— Soţia lui? Strigă ea.

— Faptul acesta nu mai e o taină. Persoana ce trecea drept sora lui e în realitate soţia lui.

Doamna Lyons se aşează înapoi pe scaun. Apucă cu mîinile braţele fotoliului şi observarăm că unghiile ei roz se făcură albe de atîta încleştare.

— Soţia lui! Rosti ea din nou. Soţia lui! Ştiam că nu e căsătorit. Sherlock Holmes ridică din umeri.

Dovediţi-mi! Dovediţi-mi! Şi dacă sînteţi în stare, atunci...

Strălucirea sălbatică a ochilor ei spunea mai mult decît orice cuvînt.

— Am venit înarmat cu dovezi! Îi spuse Holmes, scoţînd cîteva hîrtii din buzunar. Iată o fotografie a soţilor luată acum patru ani, pe cînd se aflau în York. Pe verso scrie: domnul şi doamna Vandeleur, iar pe dînsul îl puteţi recunoaşte fără greutate şi pe ea de asemenea, dacă o cunoaşteţi fie chiar şi numai din vedere. Iar aci aveţi trei

descrieri ale domnului şi doamnei Vandeleur făcute de martori demni de încredere. Pe atunci cei doi soţi conduceau o şcoală particulară la St. Oliver. Citiţi-le şi spuneţi-mi dacă mai aveţi vreo îndoială asupra identităţii acestor persoane.

Doamna Lyons le cercetă, apoi se uită la noi cu o faţă împietrită şi aspră de femeie desperată.

— Domnule Holmes. – Începu ea. – Omul acesta mi-a făgăduit că se căsătoreşte cu mine dacă obţin divorţul de soţul meu. Ei bine, canalia m-a minţit în toate felurile ce se pot născoci. Nu mi-a spus un singur cuvînt adevărat. Şi pentru ce... pentru ce? Îmi închipuiam că totul era spre binele meu. Dar acuma văd că n-am fost decît o unealtă în mîinile lui. De ce să-i fiu eu credincioasă, cînd el nu mi-a fost mie cît de cît? De ce să-l apăr de urmările faptelor lui mîrşave? Întrebaţi-mă ce doriţi şi n-am să vă ascund nimic. Un lucru vă jur, că atunci cînd am scris scrisoarea, nici prin cap nu mi-a trecut că i-aş putea face vreun rău bătrînului care mi-a fost cel mai binevoitor prieten.

— Vă cred întru totul, doamnă, îi răspunse Sherlock Holmes. Povestirea acestor întîmplări v-ar fi foarte dureroasă şi poate o să vă vină mai uşor, dacă am să vă spun eu ce s-a întîmplat, iar dumneavoastră să mă opriţi, dacă aş face vreo greşeală. Nu-i aşa că Stapleton v-a sfătuit să trimiteţi scrisoarea?

— Mi-a şi dictat-o.

— Presupun că v-a dat asigurări că o să primiţi ajutor bănesc din partea lui sir Charles pentru cheltuielile de divorţ.

— Întocmai.

— Şi apoi după ce aţi trimis scrisoarea, nu-i aşa că v-a împiedicat să vă duceţi la întîlnire?

— Mi-a spus că s-ar simţi jignit, atins în amorul său propriu, dacă vreun alt om mi-ar asigura banii pentru acest scop şi că deşi e sărac, va agonisi ban cu ban ca să înlăture toate piedicile ce ne stau în cale.

— Se arăta om de caracter. Şi apoi n-aţi mai ştiut nimic pînă ce aţi citit în ziare despre moartea lui sir Charles.

— Nu, n-am mai ştiut nimic.

— Şi v-a pus să juraţi că nu veţi sufla o vorbă despre întîlnirea cu sir Charles.

— Da, m-a pus. Mi-a spus că moartea s-a produs în condiţii foarte misterioase şi că de bună seamă voi fi bănuită, dacă acest fapt ar ieşi la iveală. Mi-a vîrît frica în oase, ca să păstrez tăcerea.

— Desigur. Dar dumneavoastră n-aţi avut bănuieli?

Doamna Lyons şovăi, apoi îşi coborî privirea.

— Îl cunoşteam eu. – Răspunse ea într-un răstimp. – Dar dacă mi-ar fi fost credincios, aş fi făcut şi eu la fel.

— Cred că privind situaţia în întregime, aţi scăpat ca prin urechile acului, continuă Sherlock Holmes. Îl aveaţi cu ceva la mînă şi el ştia aceasta, şi totuşi mai sînteţi în viaţă. Timp de cîteva luni aţi mers pe marginea unei prăpăstii. Acum trebuie să vă spunem rămas bun, doamnă Lyons, şi mai mult ca sigur că în scurtă vreme veţi auzi iarăşi de noi.

— Cazul nostru s-a întregit şi greutăţile se risipesc una după alta din calea noastră, îmi spuse Holmes, pe cînd aşteptam sosirea expresului de Londra. Curînd voi fi în situaţia să pot pune într-o singură relatare închegată una din cele mai senzaţionale şi ciudate crime din timpul nostru. Cei ce studiază criminologia îşi vor aminti de faptele asemănătoare ce s-au petrecut la Grodno, în Rusia, în anul 1866, şi desigur şi de crimele lui Anderson din Carolina de Nord, dar cazul acesta prezintă unele aspecte cu totul caracteristice. Deocamdată nu avem nici o dovadă clară împotriva acestui om foarte şiret. Dar m-aş mira să nu limpezim totul pînă deseară, înainte de a merge la culcare.

Expresul de Londra intră vuind în gară şi un om mic de statură, dar vînjos şi căpăţînos, sări dintr-un vagon de clasa I-a. Dădurăm mîna toţi trei şi putui să-mi dau seama dintr-o dată, după atitudinea respectuoasă cu care se uita la prietenul meu, că învăţase multe în zilele în care

colaborase cu el pentru prima oară. Mi-am amintit dispreţul pe care i-l trezeau pe atunci omului acestuia practic ideile unui teoretician cum este Holmes.

— Ceva interesant? Întrebă Lestrade.

— Cel mai interesant caz din ultimii ani, îi răspunse Holmes. Mai avem două ceasuri pînă să pornim la treabă. Mă gîndesc să folosim timpul acesta ca să mîncăm ceva, şi apoi, dragă Lestrade, o să-ţi scoatem ceaţa Londrei din piept şi o să te ducem să respiri aerul curat al nopţilor din Dartmoor. N-ai fost niciodată pe aici? Foarte bine, bănuiesc că n-ai să uiţi această primă vizită.

CAPITOLUL XIV
CÎINELE DIN BASKERVILLE

Unul din cusururile lui Sherlock Holmes – dacă acesta putea fi numit cu adevărat cusur – era acela că se arăta nemaipomenit de potrivnic şi de puţin înclinat să vorbească despre planurile lui în ansamblu, oricare ar fi fost persoana în cauză pînă ce nu sosea clipa traducerii lor în fapte. Lucrul acesta se datora în parte, fără îndoială, firii lui autoritare, pentru că îi plăcea să domine şi să uimească pe cei din jur. într-o anumită măsură însă se datora şi precauţiei profesionale care îl silea să nu ofere nici un prilej de a se descoperi.

Totuşi, datorită acestui fapt, cei ce lucrau ca agenţi sau ca asistenţi ai lui erau puşi la grea încercare. Adesea am suferit şi eu de acest lucru, iar de astă dată, în vreme ce străbăteam drumul lung prin beznă, mai mult ca oricînd. Peste puţin timp ne aştepta marea încercare. În sfîrşit eram gata să facem cea din urmă sforţare şi Holmes nu ne spusese încă nici un cuvînt, iar eu abia de puteam să bănui cum se va desfăşura acţiunea lui.

Eram cu nervii încordaţi de aşteptare, cînd iată că vîntul rece ce ne sufla în faţă şi întinderea întunecată şi pustie ce se desfăşura de o parte şi de alta a drumului îngust m-au făcut să înţeleg că mă aflam din nou pe cîmpie. Tropotul cailor şi fiecare învîrtitură a roţilor ne ducea mai aproape de deznodămîntul suprem.

Prezenţa vizitiului trăsurii pe care o închiriasem ne împiedica să vorbim despre cazul nostru, aşa că eram nevoiţi să vorbim despre verzi şi uscate, în vreme ce simţurile ne erau încordate de emoţie şi aşteptare. Simţii o uşurare după această nefirească constrîngere, cînd în sfîrşit trecurăm prin faţa casei lui Frankland şi-mi dădui astfel seama că ne aflam aproape de castel şi de scena unde avea să se desfăşoare acţiunea. Nu traserăm chiar în faţa

uşii de la intrare, ci coborîrăm lîngă poarta aleii. Plătirăm vizitiului şi dădurăm drumul trăsurii, spunîndu-i să se întoarcă numaidecît la Coombe Tracey, iar noi o pornirăm pe jos spre vila Merripit.

— Eşti înarmat, Lestrade?

Poliţistul cel mic de statură zîmbi:

— Cît timp am pantalonii pe mine, am şi un buzunar la spate, iar cînd am buzunar la spate, am şi ceva în el.

— Bine. Prietenul meu şi cu mine sîntem şi noi gata pentru orice împrejurare.

— Sînteţi foarte tainici în privinţa cazului de faţă, domnule Holmes. Ce avem de făcut acum?

— Să aşteptăm.

— Drept să vă spun, locul nu pare a fi prea vesel, adăugă poliţistul, privind înfiorat în jurul său la văile sumbre ale colinelor şi la vălul uriaş de ceaţă ce se aşternuse peste mlaştina din Grimpen. Văd luminile unei case în faţa noastră.

— Acolo e vila Merripit şi se termină şi drumul nostru. Trebuie să vă atrag atenţia să umblaţi pe vîrful picioarelor şi să nu vorbiţi nici măcar în şoaptă.

Ne strecurarăm cu băgare de seamă pe cărare, ca şi cum ţinta noastră era casa, dar la vreo două sute de yarzi de ea, Holmes ne opri.

— Gata, ne şopti el. Stîncile acestea din dreapta sînt un adăpost minunat.

— Aici trebuie să aşteptăm?

— Da. Aici ne vom aşeza la pîndă. Intră în scobitura aceea, Lestrade. Watson, ai fost vreodată înăuntru? Poţi să-mi spui cum vin camerele? Ce ferestre sînt acelea cu grilaj din capătul de colo?

— Cred că sînt ferestrele de la bucătărie.

— Şi cea de dincolo, care e luminată atît de puternic?

— Aceea cu siguranţă că e sufrageria.

— Storurile sînt ridicate. Dumneata cunoşti mai bine topografia locului, strecoară-te încetişor înainte şi vezi ce

fac... dar ferească sfîntul să simtă că sînt spionaţi!

Mă strecurai în vîrful picioarelor, pe cărare, şi mă ascunsei după zidul scund ce împrejmuia livada cu pomi închirciţi. Tîrîndu-mă prin umbra lui, ajunsei într-un loc de unde puteam privi direct pe fereastra fără perdele.

În încăpere erau numai doi oameni – sir Henry şi Stapleton. Şedeau faţă în faţă, iar eu le vedeam profilul. Şedeau la masa rotundă. Amîndoi fumau şi aveau înainte cafea şi vin. Stapleton vorbea cu însufleţire, iar baronetul era palid şi părea distrat. Poate gîndul că va trebui să meargă pe jos singur peste cîmpia de rău augur îi apăsa greu cugetul.

Pe cînd pîndeam, Stapleton se ridică şi ieşi din odaie, iar sir Henry îşi umplu din nou paharul şi trase din ţigară. Auzii apoi cum cineva trînti uşa şi un zgomot de încălţăminte pe pietriş. Paşii trecură prin dreptul meu de-a lungul cărării în partea cealaltă a peretelui sub care mă ghemuisem. Privind pe deasupra, îl văzui pe naturalist oprindu-se la uşa unei magazii dintr-un colţ al livezii. O cheie se răsuci în broască şi după ce intră, răzbi de acolo un zgomot ciudat, parcă de încăierare. Stapleton nu zăbovi înăuntru decît un minut-două, apoi auzii iarăşi cheia răsucindu-se în broască şi omul trecu din nou pe lîngă mine, intrînd în casă. După aceea îl văzui stînd de vorbă cu oaspetele său şi mă tîrîi încetişor înapoi, unde însoţitorii mei mă aşteptau să le spun ceea ce văzusem.

— Watson, spui că doamna nu-i acolo cu ei? Mă întrebă Holmes, după ce mi-am încheiat raportul.

— Nu.

— Unde poate fi atunci, căci nu mai e lumină în nici o altă cameră decît în bucătărie?

— Nu-mi pot da seama unde să fie.

Spusesem că peste marea mlaştină din Grimpen plutea o ceaţă deasă şi albă. Ceaţa se întindea acum încet spre noi şi se îndiguia ca un perete înspre locul în care ne aflam noi, un perete scund, dar compact şi foarte vizibil.

Luna strălucea asupră-i făcîndu-l să pară o întindere de zăpadă fosforescentă, cu vîrfurile crestelor din depărtare ca nişte stînci ce îi spărgeau suprafaţa. Holmes stătea cu faţa spre această parte şi murmura ceva neliniştit, observînd cum ceaţa înainta leneşă.

— Vine către noi, Watson.

— E ceva grav?

— Foarte grav, într-adevăr... Singurul lucru de pe pămînt care ar putea să-mi strice planurile. De bună seamă că sir Henry n-o să mai stea mult. E trecut de zece. Reuşita noastră şi chiar viaţa lui pot să atîrne de un singur lucru: dacă pleacă sau nu mai înainte ca ceaţa să se lase peste cărare.

Noaptea ce se aşternuse asupră-ne era senină şi frumoasă. Stelele clipeau rece şi des, pe cînd luna pe jumătate scălda întreaga privelişte într-o lumină slabă şi şovăielnică. În faţa noastră se ridica forma întunecată a clădirii cu acoperiş dantelat şi cu hornuri ţepene, puternic conturată pe cerul poleit cu argint. Fîşii late de lumină aurie, de la ferestrele de jos, se întindeau peste livadă şi cîmpie. Deodată una din ele dispăru. Slugile plecaseră din bucătărie. Rămăsese doar lumina din sufragerie, unde cei doi bărbaţi, gazda asasină şi oaspetele neştiutor, mai şedeau de vorbă fumîndu-şi ţigările.

Clipă de clipă întinderea aceea albă şi moale ca lîna, care acoperea jumătate de cîmpie, se lăţea apropiindu-se tot mai mult de casă. Prima aripă de ceaţă străvezie se şi încolăcea peste pătratul auriu al ferestrei luminate. Zidul din fundul livezii aproape că nu se mai vedea, iar pomii păreau crescuţi dintr-un vîrtej de vapori albi. Pîndeam ghirlandele de ceaţă cum înaintau ţinîndu-se pe după colţurile casei şi înfăşurînd încetişor totul, de formau un zid des în jurul clădirii, a cărei temelie şi acoperiş pluteau ca o ciudată corabie pe o mare fantastică. Holmes izbi furios cu pumnul în stînca din faţa noastră şi în neastîmpărul lui începu să bată nervos din picior.

— Dacă nu pleacă într-un sfert de ceas, cărarea este acoperită de ceaţă. Într-o jumătate de ceas n-o să ne mai vedem nici mîinile în faţa nasului.

— N-ar fi bine să ne retragem pe un loc mai ridicat?

— Ba da, cred că ar fi mai bine.

Şi pe cînd bancul de ceaţă inundă locul înaintînd, noi ne retraserăm din faţa lui, pînă ce ajunserăm la o jumătate de milă depărtare de casă, iar marea aceea albă şi compactă, cu suprafaţa argintată de lumina lunii, ne împingea încă mai departe, mişcîndu-se încet, dar fără preget.

— Ne depărtăm prea mult, spuse Holmes. Să nu dăm prilej ca baronul să fie atacat înainte de a fi ajuns în dreptul nostru. Trebuie să rămînem cu orice preţ pe locul pe care ne aflăm. Se lăsă pe genunchi şi îşi lipi urechea de pămînt. Slavă domnului, îmi pare că-l aud venind.

Un zgomot de paşi repezi tulbură tăcerea cîmpiei. Ascunzîndu-ne pe după pietroaie priveam cu încordare spre bancul de ceaţă din faţa noastră, poleit parcă cu argint. Paşii se auzeau tot mai tare, iar omul pe care îl aşteptam trecea prin ceaţă ca printr-o perdea. Se uită în jurul lui cu uimire, cînd ieşi în noaptea senină, luminată de stele. Apoi se îndreptă repede spre cărare, trecînd foarte aproape de locul unde ne aflam şi merse mai departe, în sus, pe valea din spatele nostru. Mergînd, îşi arunca necontenit privirea cînd peste un umăr, cînd peste altul, ca un om ce se simţea stingherit.

— Sst! Făcu Holmes şi auzirăm zgomotul armării unui pistol. Atenţie, vine!

De undeva din miezul acelui banc de ceaţă în mişcare venea un zgomot neîntrerupt şi egal, slab ca un păşit de labe pe prundiş. Norul era cam la vreo cincizeci de yarzi de locul unde ne aflam şi toţi trei îl străpungeam cu privirile, neştiind ce dihanie o să ţîşnească din măruntaiele lui. Stăteam unul lîngă altul, şi o clipă îmi aruncai privirea spre Holmes. Era palid şi totuşi triumfător, ochii scăpărîndu-i în

lumina lunii. Deodată îşi aţinti privirea înainte, fix şi scrutător, rămînînd cu gura deschisă de uimire. În această clipă, Lestrade scoase un strigăt de groază şi se aruncă cu faţa la pămînt. Sării în picioare, cu mîna nevolnică încleştată pe mînerul pistolului, cu mintea ca paralizată de înfiorătoarea arătare ce se năpustise asupra noastră din umbrele înceţoşate. Cîine era, dar un cîine uriaş, negru ca tăciunele, un cîine cum ochii muritorilor nu mai văzuseră vreodată. Flăcări îi ţîşneau din gura deschisă, ochii îi scînteiau de parcă ar fi fost cărbuni aprinşi, iar în jurul botului, colţilor şi fălcilor pîlpîiau flăcări. Nici în visul febril al unei minţi rătăcite nu s-ar fi putut închipui ceva mai sălbatic, mai înspăimîntător, mai infernal, decît acea formă neagră, cu chip feroce, care năvălise asupra noastră din zidul de ceaţă.

În salturi mari, făptura uriaşă şi neagră alerga în jos pe cărare, urmărind îndeaproape paşii prietenului nostru. Rămăsesem atît de încremeniţi de această apariţie, încît lăsarăm arătarea să treacă prin faţa noastră şi nu ne veneam în fire. Apoi Holmes şi cu mine descărcarăm deodată pistoalele, iar dihania scoase un urlet sinistru, ceea ce dovedea că măcar unul din noi îl nimerise. Totuşi nu se opri şi alergă mai departe în salturi. Mai jos, pe cărare, îl văzurăm pe sir Henry uitîndu-se înapoi, cu faţa albă ca varul în lumina lunii, cu mîinile ridicate de spaimă, aţintindu-şi privirile deznădăjduite către înspăimîntătoarea jivină care era gata să-l atace.

Dar acel urlet de durere al cîinelui ne spulberase toate temerile care se risipiră ca luate de vînt. De vreme ce era vulnerabil, înseamnă că era fiinţă muritoare, şi dacă l-am putut răni, asta însemna că îl puteam şi ucide. În viaţa mea n-am văzut om care să fugă atît de iute cum fugi Holmes în noaptea aceea. Eu sînt cunoscut ca om iute de picior, dar el m-a întrecut cu mult, cum şi eu la rîndul meu l-am întrecut pe poliţist. Din faţă, de pe cărarea pe care zburam ca vîntul, auzirăm unul după altul strigătele lui sir

Henry şi urletul sonor, ca un muget, al cîinelui. Sosirăm chiar în clipa în care fiara sărea asupra victimei. O trîntise la pămînt şi o înşfăcase de gît. Dar în aceeaşi secundă, Holmes descărca cinci focuri de revolver, lovind dihania în coaste. Aceasta, cu un ultim urlet de moarte şi un clămpănit de dinţi în gol, se prăbuşi pe spate, zbătîndu-se cumplit, apoi căzu pe o parte, moale ca o cîrpă. Mă aplecai asupra ei gîfîind şi dusei pistolul la tîmpla înfiorătorului cap ce împrăştia încă o lumină palidă. Nu mai era însă nevoie să apăs pe trăgaci. Uriaşul cîine murise.

Sir Henry zăcea în nesimţire pe locul unde căzuse. Îi desfăcurăm degrabă gulerul şi cînd văzurăm că nu avea nici un fel de rană şi că salvarea îi venise la timp, îl auzirăm pe Holmes şoptind ca într-o rugă cuvinte de mulţumire. Pleoapele prietenului nostru începură să tremure. Apoi cu o sforţare slabă încercă să se mişte. Lestrade, descleştîndu-i dinţii, îi vîrî sticla de coniac în gură şi pe dată doi ochi înspăimîntaţi îşi ridicară privirile spre noi.

— Doamne, doamne. – Murmură sir Henry. – Dar ce a fost asta? Pentru dumnezeu, ce s-a întîmplat?

— Ce a fost nu mai este. A murit, îi răspunse Holmes. Am doborît de-a pururi strigoiul familiei!

Întinsă în faţa noastră zăcea teribila făptură, de o mărime şi de o forţă nemaivăzută. Nu era cîine de rasă şi nici mastiff de rasă pură. Părea să fie o încrucişare de două soiuri... înfiorător şi bestial, ca un duh necurat, de mărimea unui leu tînăr. Chiar aşa în încremenirea morţii, fălcile lui uriaşe păreau că leapădă flăcări albăstrii, iar ochii mici şi cruzi, duşi în fundul capului, erau încercuiţi de foc. Pusei mîna pe botul luminos şi cînd o trăsei înapoi, degetele îmi scînteiau şi luceau în bezna din jur.

— Fosfor, spusei eu.

— Un preparat ingenios de fosfor, îmi răspunse Holmes, adulmecînd cu atenţie mirosul animalului mort. Un preparat ce nu are nici un miros care să-l împiedice să simtă o urmă. Sir Henry, trebuie să vă cerem iertare că v-

am expus la o asemenea spaimă. Eram pregătit să întîmpin un cîine, dar nu un monstru ca acesta. Şi apoi ceaţa ne-a lăsat prea puţin timp ca să-l întîmpinăm din vreme.

— Mi-aţi salvat viaţa.

— După ce mai întîi v-am pus-o în primejdie. Sînteţi în stare să vă ridicaţi în picioare?

— Mai daţi-mi o înghiţitură de coniac de acela şi sînt gata să fac orice. Aşa! Acum, dacă vreţi, ajutaţi-mă să mă ridic! Ce aveţi de gînd să faceţi?

— Să vă lăsăm aici. Astă-seară nu sînteţi în măsură să mai încercaţi şi alte isprăvi. Dacă aşteptaţi puţin, unul din noi vă va însoţi pînă la castel.

Sir Henry încercă să se ţină pe picioare, dar era încă palid ca un spectru şi tremura din toate încheieturile. L-am ajutat să meargă pînă la un bolovan, pe care s-a aşezat clănţănind din dinţi, cu faţa îngropată în palme.

— Acum trebuie să vă părăsim, spuse Holmes. Trebuie să ne îndeplinim misiunea, şi fiecare clipă ne e de mare însemnătate. Am desluşit misterul şi acum,nu mai dorim decît să punem mîna pe făptaş. Şi pe cînd ne îndreptam paşii degrabă, înapoi pe cărare, Holmes continuă să spună: Pun prinsoare unu contra o mie că nu-l mai găsim în casă. Împuşcăturile acelea trebuie să-i fi dat de veste că a pierdut partida.

— Am fost totuşi la o oarecare distanţă şi poate că ceaţa asta le-a înăbuşit.

— S-a luat după cîine ca să-l recheme... de asta puteţi fi sigur. Nu, nu, acum trebuie să fie plecat! Dar să cercetăm casa şi să ne încredinţăm.

Uşa de la intrare era deschisă, aşa că ne repezirăm înăuntru, năpustindu-ne prin toate odăile, din una în alta, spre marea uimire a unui servitor bătrîn ce abia îşi tîra picioarele şi pe care îl întîlnirăm pe coridor. În afară de sufragerie, nicăieri nu era vreo lumină, şi Holmes luă lampa de acolo şi nu lăsă nici un ungher din casă necercetat. Dar nici urmă de omul pe care îl căutam. La etaj, totuşi, una din

uşile odăilor de dormit era încuiată.

— E cineva înăuntru! Strigă Lestrade. Aud mişcare. Deschide uşa!

Dinăuntru se auzea un geamăt stins şi un foşnet. Holmes izbi uşa cu talpa piciorului deasUpra clanţei şi uşa zbură în lături. Cu pistoalele în mînă, toţi trei ne năpustirăm înăuntru. Dar nici urmă de nemernicul acela cutezător şi sfidător pe care ne aşteptam să-l întîlnim. În schimb aveam înaintea ochilor un obiect atît de ciudat şi de neaşteptat, încît, pentru o clipă, de uimire rămaserăm cu privirile aţintite asupra lui. Încăperea aceasta fusese amenajată ca un mic muzeu şi de-a lungul pereţilor erau aşezate un mare număr de cutii acoperite cu sticlă, care găzduiau o colecţie de fluturi şi molii, colecţie a cărei înlănţuiri însemna o destindere pentru omul acesta complicat şi primejdios. În mijlocul încăperii se înălţa un stîlp, care fusese pus cîndva acolo ca să susţină vechea grindă de lemn mîncată de carii, ce sprijinea acoperişul. De stîlpul acesta era legată o făptură omenească, înfăşurată şi învelită în cearşafuri, de bună seamă ca să fie imobilizată. La prima vedere nu puteai spune dacă era vorba de un bărbat sau de o femeie. Un ştergar trecut în jurul gîtului era legat zdravăn de după stîlp. Un altul acoperea partea de jos a feţei; iar deasupra lui se vedeau doi ochi negri, plini de suferinţă, de ruşine şi de o teamă întrebătoare. Ne priveau ţintă. Într-o clipă îi desfăcurăm căluşul, dezlegarăm frînghiile şi doamna Stapleton se prăbuşi pe podea în faţa noastră. Cînd capul ei frumos îi căzu pe piept, văzurăm lămurit o dîră roşie de bici pe gîtul ei.

— Brută! Strigă Holmes. Lestrade, repede sticla de coniac! S-o aşezăm pe un scaun! A leşinat de bătaie şi de sfîrşeală.

După un timp, doamna Stapleton deschise ochii iarăşi.

— E sănătos? Întrebă ea. A scăpat?

— El n-o să poată scăpa, doamnă.

— Nu, nu, nu m-am gîndit la soţul meu. Sir Henry? E nevătămat?

— Da.

— Şi cîinele?

— E mort.

Doamna Stapleton scoase un suspin lung de uşurare.

— Slavă domnului! Slavă domnului! Vai, nemernicul, uitaţi-vă ce mi-a făcut! Îşi suflecă mînecile şi cu groază îi văzurăm braţele pline de vînătăi. Dar asta nu-i nimic... nimic! Mi-a torturat conştiinţa şi sufletul şi mi le-a murdărit. Aş fi îndurat orice, lovituri, singurătate, o viaţă plină de dezamăgiri, orice, atîta timp cît m-aş mai fi putut agăţa de nădejdea că mă iubeşte. Dar acum ştiu că şi în dragoste am fost înşelată, că am fost doar o unealtă.

Şi pe cînd vorbea izbucni în hohote de plîns.

— Doamnă, să nu mai aveţi faţă de el nici un fel de îngăduinţă, îi spuse Holmes. Atunci spuneţi-ne unde îl putem găsi. Dacă vreodată i-aţi dat ajutor la fărădelegile lui, ajutaţi-ne pe noi acum şi veţi fi izbăvită.

— Într-un singur loc putea să fugă, răspunse ea. În mijlocul mlaştinii. Pe o insulă se află o mină de staniu. Acolo îşi ţinea cîinele şi tot acolo îşi pregătise şi un loc de refugiu unde să se poată ascunde. Doar acolo ar fi putut să fugă.

Bancul de ceaţă se lăsase ca o lînă albă în faţa ferestrei. Holmes ridică lampa spre fereastră.

— Priviţi, spuse el. Într-o noapte ca asta, nimeni nu şi-ar putea găsi calea prin mlaştina Grimpen.

Doamna Stapleton zîmbi şi îşi plesni palmele. Ochii şi dinţii îi străluceau sălbatic de bucurie.

— De nimerit o să nimerească el acolo, dar n-o să mai iasă, strigă ea. Cum ar putea să vadă pe o noapte ca asta beţele ce îi slujeau de călăuză? Le-am înfipt împreună, el şi cu mine, ca să însemnăm cărarea ce trece prin mlaştină. Vai, de aş fi putut eu să le scot astăzi! Atunci într-adevăr v-ar fi căzut în mînă.

Era limpede că o urmărire ar fi fost zadarnică pînă nu

se ridica ceaţa. Îl lăsarăm pe Lestrade să supravegheze casa, în vreme ce Holmes şi cu mine plecarăm să-l întovărăşim pe baronet la castelul Baskerville. Nu-i mai puturăm tăinui povestea soţilor Stapleton. Primi totuşi lovitura cu curaj, cînd află adevărul despre femeia pe care o iubise. Dar spaima pe care o trăise în această seară îi zdruncinase nervii şi pînă la ziuă a dus-o într-un delir, cu febră mare, vegheat de doctorul Mortimer. Se hotărîră să facă amîndoi o călătorie în jurul lumii, pînă ce sir Henry se va înzdrăveni şi va redeveni stăpînul viguros şi bine dispus al acestui domeniu de rău augur ce aducea atîta nenorocire.

Şi-acum ajung, în grabă, la încheierea acestei povestiri unice, în care am încercat să-l fac pe cititor să împărtăşească acele spaime tenebroase şi acele bănuieli nedefinite ce ne-au întunecat viaţa atîta vreme şi s-au terminat într-un chip atît de tragic.

A doua zi după moartea cîinelui, ceaţa se ridicase încă de dimineaţă şi, călăuziţi de doamna Stapleton, plecarăm spre locul unde ei stabiliseră o cărare prin mocirlă. Expediţia aceasta ne înlesni să ne dăm mai bine seama de viaţa cumplită a acestei femei, cînd văzurăm vioiciunea şi bucuria cu care ne-a condus pe urmele soţului ei. O lăsarăm pe îngusta peninsulă de teren solid şi de ierburi putrezite, care se termina subţiindu-se în mocirla ce se întindea spre depărtare. De la capătul ei, cîte un băţ mic ici şi colo arătau pe unde ducea cărarea aceasta în zigzag, din tufă în tufă de stuf, printre acele ochiuri de apă, acoperite cu o spumă verde şi printre ghiolurile de nămol murdare care se aşterneau ca o piedică în faţa unui om străin de aceste locuri. Desişul de trestie, de culoare Închisă, şi plante acvatice afundate în nămol răspîndeau un miros de putregai şi ne învăluiau feţele într-un abur greoi, plin de miasme. Din cînd în cînd vreun pas greşit ne făcea să ne cufundăm pînă la coapse în nămolul întunecat şi vîscos ce se clătina în unduiri încete în jurul picioarelor noastre, pe o

rază de cîţiva metri. Nămolul acesta cleios părea că ne ţintuia în loc călcîiele, iar cînd ne cufundam era ca şi cum o mînă răufăcătoare ne-ar fi tras în jos spre acele funduri blestemate, atît de hidoasă şi de cumplită era strînsoarea în care ne ţinea.

O singură dată am dat de o urmă care arăta că cineva trecuse pe calea aceasta primejdioasă, înaintea noastră. Din mijlocul unei tufe de bumbac ieşea la iveală un obiect închis la culoare, pe care planta îl ţinea deasupra noroiului. Sărind de pe cărare ca să-l apuce, Holmes se cufundă pînă la mijloc, şi de n-am fi fost şi noi acolo ca să-l tragem, cu siguranţă că n-ar mai fi putut pune niciodată piciorul pe pămînt bătut.

Cu o mînă ţinea în aer o gheată veche, neagră. Pe pielea dinăuntru era tipărită marca „Meyers Toronto”.

— Merită o baie de nămol, spuse Holmes. E gheata care îi dispăruse lui sir Henry.

— Azvîrlită de Stapleton în fugă.

— Întocmai. A rămas cu ea în mînă, după ce a folosit-o ca să asmută cîinele pe urma lui sir Henry. Cînd a văzut că e descoperit, a rupt-o la fugă, ţinînd-o încă strîns în mînă. Şi s-a descotorosit de ea cînd, în goană, a ajuns tocmai pe locurile acestea. Măcar atîta ştim, că pînă aici a ajuns nevătămat.

Dar mai mult de atît nu ne-a fost dat să aflăm, cu toate că presupuneri puteam noi face multe. Nu era însă cu putinţă să descoperim urme de paşi în mlaştină, căci noroiul care se înălţa cînd păşeai năvălea repede peste ele acoperindu-le, iar cînd ajunserăm pe un teren mai solid, dincolo de mocirlă, cercetarăm cu toţii locul, amănunţit şi cu atenţie. Dar nici gînd de vreo urmă. Dacă locul acesta ar putea spune adevărata întîmplare, atunci am afla că Stapleton n-a mai ajuns niciodată pe insula aceasta pe care îşi făcuse ascunzişul şi către care se luptase prin ceaţa celei din urmă nopţi a lui. Undeva, în inima marii mlaştini din Grimpen, omul acesta cu sînge rece şi de o cruzime feroce

stă îngropat pe vecie în fundul noroiului oribil ce l-a tras la fund.

Găsirăm mai multe urme lăsate de el pe insula aceea înconjurată de nămol, unde-şi ascunsese fiara cu care se întovărăşise. Un volant uriaş şi un puţ pe jumătate plin cu dărîmături arătau locul unde era mina părăsită. Alături se vedeau resturile fărîmate ale locuinţelor minerilor, desigur alungaţi de pe aici de mirosurile puturoase ale bălţii din jur. într-una din ele o scoabă, un lanţ şi o grămadă de oase roase arătau locul unde fusese ţinut animalul. Un schelet cu un smoc de păr cafeniu ce se mai ţinea lipit încă zăcea printre rămăşiţe.

— Un cîine, exclamă Holmes. Pe cinstea mea, e un spaniel din cei cu părul cîrlionţat. Sărmanul Mortimer, n-o să-şi mai vadă niciodată favoritul. Aşa că nu cred că locul acesta mai tăinuieşte acum ceva ce noi să nu fi descoperit încă. Cîinele a putut el să-l ascundă aici, dar urletul nu i l-a putut înăbuşi şi de aci veneau gemetele acelea, care nici în mijlocul zilei nu era plăcut să le auzi. La nevoie şi-ar fi putut ţine cîinele în dependinţele vilei Merripit, dar cu mare risc, aşa că numai în ziua supremă, pe care el o socotea ca fiind capătul strădaniei lui, a îndrăznit să-l aducă la el acasă. Alifia aceasta din tinichea este fără îndoială amestecul fosforescent cu care ungea dihania. Ideea aceasta i-a venit cu siguranţă de la povestea cu cîinele blestemat al familiei şi din dorinţa de a-l înspăimînta de moarte pe sir Charles. Nu-i de mirare că nenorocitul acela de puşcăriaş a fugit din răsputeri şi a urlat ca un desperat cînd a văzut o astfel de făptură alergînd în salturi pe urmele lui în bezna de pe cîmpie, ceea ce a făcut şi prietenul nostru, şi poate am fi făcut şi noi. A fost o invenţie rafinată, căci pe lîngă că izbutea să-şi ducă victima la moarte sigură, cărui om de prin partea locului i-ar fi trecut prin minte să privească îndeaproape o astfel de jivină, chiar dacă ar fi văzut-o pe cîmpie, aşa cum li s-a întîmplat multora! Watson, ţi-am spus la Londra şi îţi repet şi acum că n-am izbutit încă să

doborîm un om mai primejdios ca cel ce zace aici, în faţa noastră, în fundul mlaştinii.

Şi Sherlock Holmes cu o mişcare largă întinse braţul său lung spre suprafaţa uriaşă, împestriţată de noroaiele mînjite cu verde, ce se desfăşurau în depărtare pînă ce se pierdeau în văile roşcate ale cîmpiei.

CAPITOLUL XV
PRIVIND ÎNAPOI

Era către sfîrşitul lunii noiembrie. Într-o seară rece şi ceţoasă, Holmes şi cu mine şedeam în salonul nostru, din strada Baker, în faţa focului ce pîlpîia vesel. După sfîrşitul călătoriei noastre în Devonshire, prietenul meu fusese consultat şi solicitat în două cazuri de cea mai mare importanţă: primul, în care dovedise purtarea fioroasă a colonelului Upwood, în legătură cu faimosul scandal al jocului de cărţi de la clubul Nonpareil, iar al doilea, în care apărase pe nefericita doamnă Montpensier, învinuită de asasinat, acuzare ce apăsa asupra capului ei în legătură cu moartea fiicei sale vitrege, domnişoara Carere, o tînără care, după cum se ştie, a fost găsită după şase luni sănătoasă şi bine dispusă, căsătorită la New-York.

Prietenul meu era foarte bine dispus după reuşita cu care se încheiase seria de cazuri importante şi greu de descurcat, aşa că l-am putut atrage într-o discuţie în legătură cu amănuntele misterului ce învăluia cazul Baskerville.

Aşteptam acest prilej cu multă răbdare, căci ştiam că niciodată nu îngăduia reluarea discuţiilor asupra cazurilor ce fuseseră desluşite şi că spiritul său limpede şi logic nu s-ar fi lăsat abătut de la problemele şi lucrările prezente ca să se împotmolească în amintiri. Sir Henry împreună cu doctorul Mortimer se aflau totuşi la Londra, pe cale să pornească în lunga călătorie ce îi fusese recomandată baronetului pentru a-şi reface sistemul nervos atît de zdruncinat. Chiar în după-amiaza aceea trecură să ne vadă, aşa că era foarte firesc ca subiectul să fie pus în discuţie.

— Întreaga desfăşurare a faptelor. – Zise Holmes. – Din punctul de vedere al acelui om care se numea Stapleton a fost simplă şi logică, deşi nouă, care de la început n-am avut mijloace să cunoaştem mobilul acţiunilor

sale şi abia de-am putut afla o parte din aceste fapte, totul ni s-a părut neînchipuit de complicat. Am avut fericita ocazie să putem sta de vorbă de două ori cu doamna Stapleton şi problema s-a lămurit în întregime, aşa că nu văd să fi rămas ceva care să mi se pară că ar fi o taină. Ai să găseşti cîteva însemnări în privinţa cazului Baskerville la litera B în dosarul cazurilor mele care sînt aranjate după alfabet.

— Poate ai vrea să ne schiţezi din memorie desfăşurarea faptelor.

— Bineînţeles, deşi nu te pot asigura că ţin minte toate amănuntele. Cînd îţi concentrezi puternic memoria, se naşte un ciudat fel de a înlătura tot ce nu mai este actual. Avocatul care ţine între degete procesul şi dosarul e în stare să argumenteze teza pledoariei sale ca un expert, dar descoperă că o săptămînă sau două de alte procese în faţa instanţei i-au izgonit iarăşi totul din cap. Tot astfel fiecare caz nou de-al meu îl împinge la o parte pe cel abia încheiat, cum, de pildă, domnişoara Carere mi-a şters amintirea castelului Baskerville. Mîine cine ştie ce altă enigmă mică îmi va fi adusă la cunoştinţă şi aceasta, la rîndul ei, îi va da deoparte pe drăgălaşa doamnă de origină franceză şi pe infamul Upwood. Totuşi atît cît îmi aduc aminte de cazul acela cu cîinele, am să vă expun desfăşurarea faptelor cît mai fidel cu putinţă şi ai să-mi aduci aminte de tot ceea ce poate eu am uitat.

Cercetările făcute de mine arată în mod neîndoielnic că portretul de familie nu minte şi că individul acela era într-adevăr un Baskerville. Era fiul acelui Rodger Baskerville, fratele mai mic al lui sir Charles, care din pricina reputaţiei lui dubioase a trebuit să fugă în America de Sud, unde se spune că a murit necăsătorit. Dar după cum dovedesc faptele, el a fost totuşi căsătorit şi a avut şi un copil, pe acest individ al cărui nume adevărat este acelaşi cu al tatălui lui. Individul acesta s-a căsătorit cu Beryl Garcia, o frumuseţe din Costa Rica, apoi, sustrăgînd o

sumă însemnată de bani din patrimoniul statului, şi-a schimbat numele în Vandeleur şi s-a refugiat în Anglia, unde a înfiinţat o şcoală în partea răsăriteană a districtului York. A încercat acest sector de activitate din pricină că în drum spre Anglia a făcut cunoştinţă cu un institutor, un ftizic, şi, folosindu-se de cunoştinţele acestuia, el a izbutit ca întreprinderea să dea bune rezultate. Fraser, institutorul acela, a murit totuşi şi şcoala care începuse cu bine se năruia din ce în ce, pierzîndu-şi reputaţia şi ajungînd de batjocură. Soţii Vandeleur au dat de un prilej potrivit ca să îşi schimbe numele în Stapleton, iar el a adus cu sine în sudul Angliei tot ce îi mai rămăsese din avere, planurile de viitor şi pasiunea pe care o avea pentru entomologie. Am aflat de la British Museum că era o personalitate recunoscută şi cu autoritate în această privinţă şi că numele de Vandeleur este legat definitiv de descoperirea unei anumite specii de insectă pe care el o aflase şi o descrisese cel dintîi pe vremea cînd locuia în districtul York.

Şi acum ajungem la acea parte a vieţii lui care este cea mai însemnată pentru noi. De bună seamă, Individul şi-a luat toate informaţiile şi a aflat că numai două persoane în viaţă îl împiedicau să pună mîna pe preţiosul domeniu. Cînd a venit în Devonshire, planurile lui erau încă învăluite în ceaţă, cred eu, dar faptul că a prezentat-o pe soţia lui drept soră dovedeşte în mod grăitor că încă de la început punea la cale o blestemăţie. Dar ideea de a se sluji de ea ca de o momeală îi încolţise în minte, cu toate că s-ar putea să nu fi fost sigur în privinţa felului cum avea să se desfăşoare în amănunt planul lui drăcesc. Şi-a pus în minte ca pînă la urmă să intre în stăpînirea domeniului şi era gata să folosească orice unealtă sau să înfrunte orice risc ca să-şi înfăptuiască acest plan. Mai întîi s-a stabilit cît mai aproape cu putinţă de căminul străbun şi apoi a cultivat prietenia cu sir Charles Baskerville şi cu vecinii. Povestea cîinelui legendar al familiei i-a spus-o însuşi sir Charles şi în felul acesta şi-a pregătit el singur calea spre moarte. Stapleton,

aşa cum am să continui să-l numesc, ştia că bătrînul era suferind de inimă şi că un şoc neaşteptat putea să-l ucidă. Acest lucru îl aflase de la doctorul Mortimer. Mai aflase că sir Charles era un om superstiţios şi că lua foarte în serios legenda aceea înfiorătoare. Mintea lui ingenioasă i-a sugerat o cale prin care bătrînul baronet să fie omorît şi totuşi să fie cu neputinţă ca vina să cadă asupra adevăratului ucigaş.

După ce a pus la cale planul, a trecut la îndeplinirea lui cu o iscusinţă nemaipomenită. Un om cu o fantezie obişnuită s-ar fi mulţumit pur şi simplu să lucreze cu un cîine sălbatic. Dar ca să facă din făptura aceea un adevărat demon, el s-a folosit de unele mijloace artificiale, dovedind o pricepere genială. Cîinele l-a cumpărat la Londra de la Ross şi Mangles, negustorii de pe Fulham Road. Era cel mai puternic şi cel mai sălbatic dintre toţi cîinii pe care îi avea această firmă. L-a urcat în tren şi l-a adus în regiune, pe linia Nord Devon, după care a mers cu el pe jos o bună bucată de drum trecînd peste cîmpie aşa fel încît să ajungă acasă fără să atragă atenţia cuiva. Căutînd şi prinzînd insecte, el a învăţat să pătrundă în mlaştina din Grimpen şi astfel a descoperit o ascunzătoare sigură pentru dihania lui. I-a făcut acolo un culcuş şi a aşteptat prilejul.

Şi prilejul acesta trebuia să se arate cîndva. Bătrînul nu putea fi atras afară din parcul castelului, în timpul nopţii. În cîteva rînduri, Stapleton, cu cîinele său, au dat tîrcoale, dar fără nici un folos. În timpul acestor încercări zadarnice, ţăranii l-au văzut, sau mai degrabă au văzut pe aliatul său, şi în felul acesta legenda cîinelui diavol a primit o nouă confirmare. Nădăjduise că soţia lui îl va atrage pe sir Charles spre pieirea sa. Dar în această privinţă, femeia s-a dovedit neînchipuit de încăpăţînată. N-a vrut să încerce să-l încurce pe bătrîn într-o legătură sentimentală care l-ar fi putut da pe mîna duşmanului. Ameninţările şi, cu părere de rău trebuie să vă spun, chiar loviturile, n-au izbutit s-o clintească. N-a vrut să aibă nimic de-a face cu această

chestiune şi de aceea o bună bucată de vreme Stapleton a fost ca legat de mîini şi de picioare. A găsit însă o cale să iasă din încurcătură atunci cînd sir Charles, în care încolţise un sentiment de prietenie pentru el, i-a dat prilejul să fie intermediarul binefacerilor lui în cazul acelei nenorocite femei, Laura Lyons. Dîndu-se drept celibatar, el a cîştigat o mare trecere în faţa acestei femei şi i-a dat a înţelege că dacă ar obţine divorţul, el ar lua-o în căsătorie. S-a ivit însă pe neaşteptate prilejul să îşi pună în aplicare planurile aflînd că sir Charles era pe punctul să părăsească castelul în urma sfaturilor date de doctorul Mortimer, sfaturi cu care Stapleton pretindea că e în totul de acord. Şi atunci a trebuit să pornească la acţiune neîntîrziat, ca nu cumva victima să-i scape. De aceea a silit-o pe doamna Lyons să-i scrie lui sir Charles, cu o seară înainte ca el să plece la Londra, acea scrisoare prin care îl ruga pe bătrîn să-i acorde o întîlnire. După aceea, folosind argumente convingătoare, a oprit-o să se ducă la întîlnire şi în felul acesta şi-a pregătit prilejul pe care îl aştepta.

Întorcîndu-se apoi cu trăsura în seara aceea de la Coombe Tracey, el a ajuns la vreme ca să îşi ia cîinele, să-l ungă cu substanţa aceea infernală şi să-l aducă în preajma porţii la care bănuia că îl va găsi pe bătrîn venit la întîlnire. Cîinele asmuţit de stăpînul său a sărit peste poarta cea mică şi l-a urmărit pe nefericitul baronet, care alerga în josul aleii de tisă. În tunelul acela întunecat trebuie să fi fost într-adevăr o privelişte înfiorătoare să vezi uriaşa făptură neagră cu fălcile în flăcări şi cu ochii văpăi alergînd în salturi după victima sa. Sir Charles a căzut mort la capătul aleii, în urma unui atac de inimă. Cîinele a mers numai pe bordura de iarbă, în vreme ce baronetul a fugit prin mijlocul aleii, astfel că în afară de urmele victimei nu s-au mai putut vedea nici un fel de alte urme. Văzîndu-l trîntit la pămînt şi încremenit, dihania s-a apropiat pesemne ca să-l miroasă, dar văzînd că e un mort s-a întors. Atunci şi-a lăsat urma, pe care după aceea a descoperit-o doctorul Mortimer.

Cîinele a fost chemat şi dus în mare grabă la culcuşul lui în mlaştina din Grimpen şi peste toată această întîmplare s-a aşternut un mister care a pus în mare încurcătură autorităţile, a înfricoşat întregul ţinut şi în sfîrşit a adus cazul în cîmpul cercetărilor noastre.

Aceasta e tot în privinţa morţii lui sir Charles Baskerville. Îţi poţi da seama de iscusinţa diabolică a planului, căci într-adevăr ar fi fost aproape cu neputinţă să porneşti o anchetă împotriva adevăratului asasin. Singurul său complice nu l-ar fi putut trăda niciodată, iar caracterul grotesc şi de neînchipuit al planului lui ingenios n-a făcut decît ca el să fie şi mai realizabil. Amîndouă femeile implicate în cazul Baskerville, doamna Stapleton şi doamna Laura Lyons, aveau o puternică bănuială împotriva lui Stapleton. Doamna Stapleton ştia că el punea ceva la cale împotriva bătrînului şi mai ştia şi de existenţa cîinelui. Doamna Lyons nu ştia însă de niciunul din lucrurile acestea, dar a fost zguduită de moartea ce se întîmplase la ora întîlnirii ei cu bătrînul, care nu fusese contramandată şi despre care nu ştia decît Stapleton. Cum amîndouă erau însă sub influenţa lui, nu avea de ce să se teamă din partea lor. Prima parte a scopului urmărit de Stapleton fusese executată cu deplin succes, dar rămăsese încă partea cea mai grea de adus la îndeplinire. E cu putinţă ca Stapleton să nu fi ştiut de existenţa unui moştenitor în Canada. Oricum, a aflat-o foarte curînd de la doctorul Mortimer, prietenul său, care i-a dat toate amănuntele în legătură cu sosirea lui Henry Baskerville. Stapleton s-a gîndit de la bun început că acest necunoscut din Canada ar putea fi ucis la Londra fără să mai apuce să vină în Devonshire. Îşi pierduse încrederea în soţia sa de cînd aceasta nu primise să-l ajute ca să-i întindă o cursă bătrînului şi de aceea n-a avut curajul s-o lase nesupravegheată prea mult timp, de frică să nu-şi piardă influenţa asupra ei. Aşa că a luat-o cu el la Londra. Aci, după cum am putut să aflu, au tras la hotelul particular Maxborough, din strada Craven, care la acea vreme era

unul din cele mai cercetate de către agentul meu Cartwright. La acel hotel, el şi-a ţinut soţia încuiată în cameră, în vreme ce el, deghizat cu barbă, l-a urmărit pe doctorul Mortimer în strada Baker, la gară şi apoi la hotelul Northumberland. Soţia lui ştia cîte ceva despre planurile pe care el le punea la cale, dar era atît de înfricoşată de soţul ei, o frică justificată de bătăile violente, încît n-a îndrăznit să scrie, ca să-i dea de veste omului pe care îl ştia în primejdie. Dacă scrisoarea ar fi căzut în mîinile lui Stapleton, viaţa ei putea fi în primejdie. În cele din urmă, după cum ştim, ea a recurs la un şiretlic tăind din ziar cuvinte cu care să ticluiască mesajul şi schimbîndu-şi scrisul de pe adresă... Scrisoarea aceasta a ajuns în mîna baronetului, dîndu-i astfel primul avertisment în privinţa primejdiei în care se afla.

Stapleton urmărea să pună mîna pe vreun obiect de îmbrăcăminte de-al lui sir Henry, pentru ca în felul acesta să poată avea oricînd mijlocul de a asmuţi cîinele pe urma lui, în cazul cînd ar fi fost silit să se folosească de el Cu o repeziciune şi o îndrăzneală ce îi erau caracteristice. El a luat această hotărîre dintr-o dată şi nu ne putem îndoi că valetul hotelului şi camerista trebuie să fi primit o răsplată bună ca să-i dea o mînă de ajutor. Din fericire totuşi, prima gheată ce i-a fost procurată era nouă şi deci nefolositoare în privinţa scopului pe care îl urmărea el. Atunci a înapoiat-o şi a obţinut alta, cel mai instructiv incident, căci mi-a dovedit că era vorba de un cîine în carne şi oase, pentru că nici o altă ipoteză n-ar fi putut explica dorinţa fierbinte a acestuia să dobîndească o gheată veche. Cu cît un fapt este mai forţat şi mai grotesc, cu atît el merită să fie examinat cu toată atenţia şi tocmai lucrul care pare să complice problema, dacă este cercetat aşa cum se cuvine şi cîntărit în mod ştiinţific, poate fi cel mai în măsură să o dezlege.

După aceea am primit a doua zi dimineaţă vizita prietenilor noştri, urmăriţi neîncetat de Stapleton dintr-o trăsură. Ţinînd seama de faptul că ştia unde locuim şi că îmi

cunoştea figura, precum şi ţinînd seama de toată purtarea lui, sînt înclinat să cred că în nici un caz Stapleton nu şi-a limitat cariera lui de criminal la o singură încercare, şi anume la cazul Baskerville. Dă de gîndit faptul că în cei trei ani din urmă s-au întîmplat furturi însemnate în partea de vest a Angliei şi că în niciunul din cazuri făptaşul n-a putut fi arestat. Ultimul din aceste furturi care a fost anchetat în mai de tribunalul din Folkstone a dovedit cu cît sînge rece a fost împuşcat băiatul de serviciu care îl surprinsese pe spărgătorul ce lucra de unul singur şi mascat. Nu mă îndoiesc că şi Stapleton îşi completa pe această cale veniturile insuficiente, fondurile sale fiind din ce în ce mai puţine, şi că de ani de zile se număra printre indivizii îndrăzneţi şi primejdioşi.

O pildă în privinţa reacţiilor lui repezi am avut-o în dimineaţa aceea, cînd mi-a scăpat din mînă cu atîta îndemînare şi apoi cînd tot cu îndrăzneală a folosit chiar numele meu faţă de birjarul care l-a dus cu trăsura. Din clipa aceea a înţeles că eu luasem cazul în cercetare la Londra şi că în metropolă nu mai putea să aibă sorţi. De aceea s-a întors în Dartmoor şi a aşteptat sosirea tînărului baronet.

— O clipă! L-am întrerupt eu. Ne-ai descris fără îndoială înlănţuirea faptelor cu toată exactitatea, dar ai pierdut din vedere să ne explici ceva esenţial. Ce s-a întîmplat cu cîinele în timpul cît stăpînul lui stătea la Londra?

— M-am ocupat şi de acest fapt, care desigur este important. Nici vorbă că Stapleton avea un om de încredere, cu toate că nu pare să se fi lăsat pe mîna altuia şi să-i fi împărtăşit toate planurile sale. Omul acesta este servitorul bătrîn de la vila Merripit şi îl cheamă Anthony. Legătura lui cu Stapleton poate fi urmărită în trecut pe o durată de cîţiva ani, pînă în zilele acelea în care era profesor la şcoala din Yorkshire, aşa că bătrînul ştia foarte bine că stăpînul şi stăpîna lui sînt soţ şi soţie. Omul acesta a

dispărut, a fugit din Anglia.

E semnificativ că numele Anthony nu este obişnuit în Anglia, pe cîtă vreme Antonio este unul din cele mai răspîndite în Spania şi în toate ţările de limbă şi de origină spaniolă. Omul vorbea bine limba engleză, de altfel ca şi doamna Stapleton, dar cu un accent ciudat. L-am văzut pe bătrîn intrînd în mlaştina din Grimpen, pe poteca pe care o însemnase Stapleton. Aşadar se pare că în lipsa stăpînului, el ar fi avut grijă de cîine, cu toate că n-a putut să ştie ce scop urma să slujească fiara aceasta.

Aşadar soţii Stapleton s-au întors în Devonshire, unde curînd a venit sir Henry şi dumneata. Acum să vă spun şi cîteva cuvinte despre ceea ce ştiam eu în acea vreme. Poate vă amintiţi că cercetînd hîrtia pe care erau lipite cuvintele tipărite tăiate din ziar, m-am uitat de aproape, privind în zare la filigrama ei. Ca să fac aceasta, a trebuit s-o ţin la cîţiva centimetri de ochi, şi am simţit un miros slab de parfum. Un parfum slab de iasomie.

E foarte necesar ca orice criminolog să poată deosebi unul de altul vreo şaptezeci şi cinci de parfumuri şi s-au văzut multe cazuri – vă spun din proprie experienţă – în care dezlegarea a depins de recunoaşterea imediată a unui parfum. Mirosul acela mi-a sugerat prezenţa unei femei şi gîndurile s-au şi îndreptat spre soţii Stapleton. Aşa că încă înainte de a pleca în partea de vest a ţării, eram sigur de prezenţa unui cîine şi aveam o oarecare bănuială în privinţa criminalului.

Jocul meu se mărginea aşadar la a-l supraveghea pe Stapleton. Totuşi, e limpede, nu aş fi putut face aceasta, dacă aş fi fost împreună cu dumneavoastră, pentru că atunci s-ar fi ferit din răsputeri. De aceea am înşelat pe toată lumea, inclusiv pe dumneata, Watson, şi am venit în mare taină acolo, în vreme ce toată lumea credea că mă aflu la Londra. N-am dus-o chiar atît de rău cum ţi-ai închipuit, deşi asemenea amănunte secundare nu trebuie niciodată să însemne o piedică în cercetarea unui caz. În

cea mai mare parte am stat la Coombe Tracey şi n-am folosit coliba de pe cîmpie decît atunci cînd era nevoie să fiu aproape de locul pe care se desfăşura acţiunea. L-am luat cu mine pe Cartwright, şi deghizat ca un băiat de ţară, el mi-a fost de mare folos. El mi-a asigurat hrana şi rufele curate. În vreme ce îl supravegheam pe Stapleton, Cartwright te supraveghea adesea pe dumneata, aşa că am putut manevra toate firele.

Ţi-am spus că toate rapoartele dumitale mi-au sosit destul de repede, fiind trimise îndată din strada

Baker la Coombe Tracey. Mi-au fost de mare folos mai ales acelea care conţineau o parte – întîmplător adevărată – din biografia lui Stapleton. Mulţumită lor am fost în măsură să stabilesc identitatea omului şi a femeii şi, în sfîrşit, mi-am dat seama pe ce lume mă aflu. Cazul s-a complicat considerabil prin evadarea acelui puşcăriaş şi prin legăturile dintre el şi soţii Barrymore. Tot dumneata ai lămurit şi acest lucru într-un chip foarte eficace deşi, după propriile mele observaţii, ajunsesem şi eu la aceleaşi concluzii.

Cînd mi-ai descoperit prezenţa pe cîmpie, cunoşteam în întregime toată afacerea, dar nu aveam încă în mînă un dosar cu probe pe care să-l pot înainta tribunalului. Nici chiar tentativa lui Stapleton din seara aceea, împotriva lui sir Henry, care s-a terminat cu moartea nenorocitului puşcăriaş, nu ne-a fost de mare ajutor în dovedirea asasinatului săvîrşit de omul nostru. Se părea că nu aveam altă alternativă decît să-l prindem cu mîinile mînjite de sînge şi, ca să ajungem la treaba asta, ar fi trebuit să-l folosim pe sir Henry drept nadă, singur şi în aparenţă fără apărare. Aşa am şi procedat, şi cu preţul unor încercări serioase, îndurate de clientul nostru, am izbutit să completăm dovezile şi să-l ducem pe Stapleton la pieire. Că sir Henry a fost expus la acea încercare trebuie să-mi mărturisesc greşeala în privinţa felului cum am acţionat în partea finală a acestui caz, dar n-am avut mijloace să prevedem spectacolul înspăimîntător şi paralizant al

apariţiei acelei fiare şi nici n-am putut prevedea că se va lăsa acea ceaţă care a făcut cu putinţă ca dihania să apară fără s-o vedem la timp. Am izbutit să ne înfăptuim planul, în schimb efectele vătămătoare, după cum m-au încredinţat cei doi medici – specialistul şi doctorul Mortimer – vor fi de scurtă durată. O călătorie mai îndelungată îi va îngădui prietenului nostru să-şi refacă nu numai nervii zdruncinaţi, ci şi rana sufletească. Îi arăta acelei doamne o dragoste adîncă şi sinceră, iar dezamăgirea pe care i-a pricinuit-o este, din toată afacerea asta încurcată, lucrul cel mai trist pentru el.

Mai rămîne să arăt ce rol a jucat ea. Fără îndoială că Stapleton a exercitat asupra ei o influenţă ce putea să fie dragoste sau spaimă, sau poate chiar amîndouă, pentru că şi una şi cealaltă sînt sentimente ce nu se exclud. În orice caz, această influenţă era foarte rodnică. La porunca lui, ea a consimţit să se dea drept soră. Dar cînd a încercat s-o folosească ca pe unealtă directă în asasinat, Stapleton a simţit că puterea asupra ei ajunsese la limită. Ea era gata să îi dea de veste lui sir Henry de primejdia care îl păştea, atît cît ştia ea şi cît putea să facă fără să îşi implice soţul. Şi a încercat aceasta în mai multe rînduri. Pe de altă parte, se pare că Stapleton era gelos, şi cînd a văzut că baronetul îi arăta interes soţiei lui, deşi lucrul acesta făcea parte din planul său, totuşi nu s-a putut stăpîni să nu-i pună capăt printr-o izbucnire pătimaşă ce trăda un temperament înflăcărat, pe care felul lui stăpînit îl ascunsese atît de bine pînă atunci. Încurajînd intimitatea lor, el s-a asigurat că sir Henry avea să vină mai des la vila Merripit şi că, mai devreme sau mai tîrziu, va avea prilejul pe care îl urmărea. În ziua deznodămîntului, soţia lui s-a întors totuşi pe neaşteptate împotriva lui. Aflase ceva în legătură cu moartea puşcăriaşului şi ştia de cîinele ţinut în aripa casei, în seara cînd sir Henry urma să vină la ei la cină. Atunci ea şi-a învinuit soţul de crimă premeditată şi între ei s-a iscat o scenă furioasă, cu care prilej el i-a arătat pentru prima oară

că iubeşte o altă femeie şi că ea avea o rivală. Într-o clipă toată dragostea ei s-a transformat în cea mai amară duşmănie şi atunci Stapleton şi-a dat seama că femeia era în stare să-l trădeze. De aceea a legat-o ca să nu-i mai poată da de veste lui sir Henry şi fără îndoială a nădăjduit că atunci cînd întregul ţinut va pune moartea baronetului pe seama fantomei familiei Baskerville, ceea ce de bună seamă s-ar fi şi întîmplat, el îşi va recîştiga soţia, care, pusă în faţa unui fapt împlinit, va păstra tăcere asupra a tot ce ştia. Cred că în orice caz a făcut un calcul greşit şi că chiar de n-am fi fost amestecaţi în acest caz, soarta lui tot ar fi fost pecetluită. O femeie cu sînge spaniol nu iartă atît de uşor o jignire.

Şi acum, dragă Watson, fără să recurg la însemnările mele, n-aş putea să-ţi fac o dare de seamă mai amănunţită asupra acestui ciudat caz. Nu cred totuşi să fi rămas ceva neexplicat din cele esenţiale.

— Stapleton nu putea să nădăjduiască să-l ucidă pe sir Henry numai prin spaimă, aşa cum se întîmplase cu unchiul cel bătrîn, pe care îl răpusese cîinele-fantomă, îi spusei eu.

— Da. – Îmi răspunse Holmes. – Fiara era sălbatică şi mai mult lihnită de foame. Dacă victima n-ar fi murit de spaimă la apariţia dihaniei, i-ar fi fost cel puţin paralizată orice rezistenţă pe care ar fi putut-o opune, îmi răspunse Holmes.

— Fără îndoială. Dar mai rămîne un lucru nelămurit. Dacă Stapleton ar fi ajuns să aibă dreptul la succesiune, cum ar fi explicat el că în calitate de moştenitor ce era a trăit atît de aproape de proprietate, sub un alt nume, şi nu şi-a revendicat drepturile? Cum ar fi putut el să ceară intrarea în succesiune fără să provoace bănuieli şi cercetări?

— Acesta este un lucru foarte încurcat şi mă tem că îmi ceri prea mult dacă aştepţi din partea mea să-ţi dau soluţia, spuse Holmes zîmbind. Trecutul şi prezentul intră

amîndouă în cîmpul cercetărilor mele, dar ce ar putea face un om în viitor e o întrebare la care greu se poate da un răspuns. Doamna Stapleton l-a auzit pe soţul ei discutînd această problemă în cîteva împrejurări. Stapleton întrezărea trei căi. Ar fi putut să-şi ceară proprietatea fiind în America de Sud, stabilindu-şi identitatea în faţa autorităţilor britanice de acolo şi dobîndindu-şi averea fără ca măcar să calce în Anglia; sau ar fi putut să recurgă la o deghizare foarte iscusită, pentru scurta şedere de la Londra; sau ar mai fi putut să-şi găsească un complice cu dovezi şi hîrtii care s-ar fi dat drept moştenitor, rezervîndu-şi dreptul la un procent din veniturile lui Stapleton. După cîte ştim, în privinţa lui nu ne putem îndoi că ar fi descoperit vreo cale să iasă din încurcătură. Şi-acum, dragă Watson, după cîteva săptămîni de muncă grea, cred că ne putem îndrepta gîndurile şi spre lucruri mai plăcute. Am o lojă la „Les Huguenots”. I-ai auzit pe soţii de Reszkes? Şi aş fi prea pretenţios dacă ţi-aş cere să fii gata într-o jumătate de oră? În drum ne-am mai putea opri la Marcini să luăm în grabă o gustare.

SFÂRŞIT